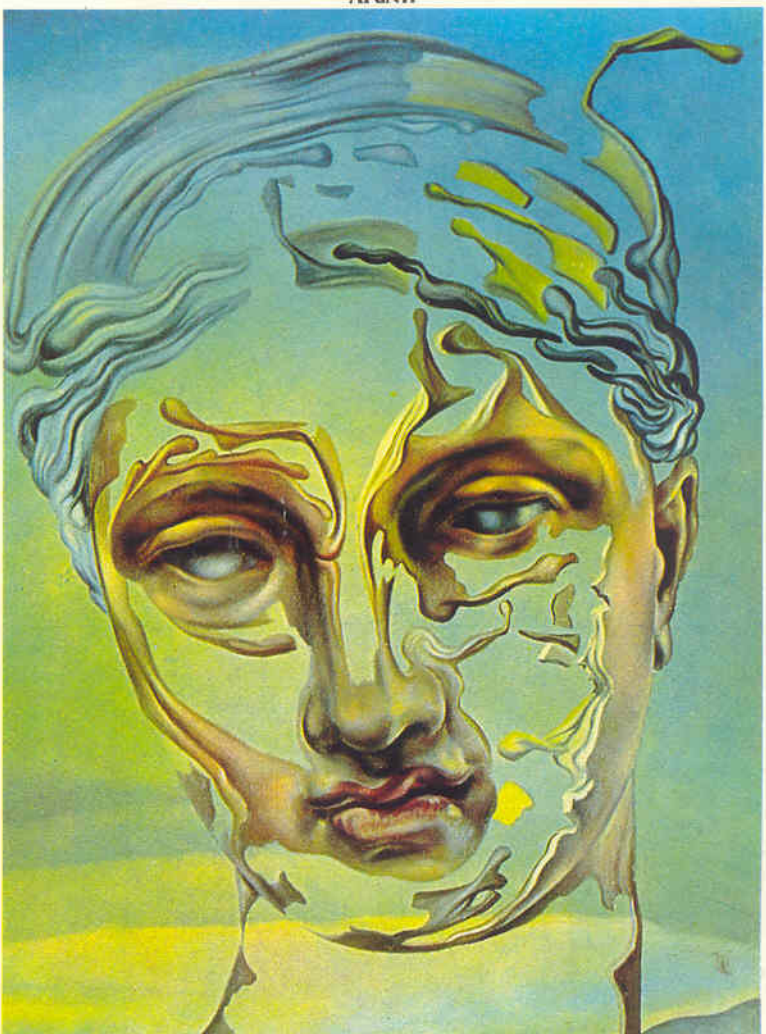
Kesik Bir Baş

IRIS MURDOCH

İngilizce'den çeviren: Serdar Rifat Kırkoğlu

2.BASIM

AYRINTI

IRIS MURDOCH

Jean Iris Murdoch 15 Temmuz 1919'da Dublin'de doğdu. Çocukluğu Londra'da geçti. Öğrenimini Bristol Üniversitesi'ndeki Badmington College'da ve Oxford Üniversitesi'ndeki Somerville College'da yaptı. II. Dünya Savaşı sırasında UNRRA'da (Birleşmiş Milletler Yardım ve Rehabilitasyon Örgütü) çalıştı. Romanlarıyla birçok ödül kazandı.

Murdoch'un 1953'te yayımlanan ilk kitabı **Sartre, Romantic Rationalist** (Sartre, Yazarlığı ve Felsefesi) onun üzerinde önemli etkileri olan Sartre'ın başarılı bir incelemesidir. 1954'te yayımlanan ilk romanı **Under the Net** (Ağa Yakalananlar), onu izleyen 1950'lerdeki öbür romanları gibi, Fransız Varoluşçuluğu'nun etkilerini taşır. Murdoch 1960'lar ve 1970'lerde de hemen hemen her yıl bir roman yayımlamıştır. Bunlarda, felsefi romanın özellikleriyle polisiye romanının gerilimli kurgusunu ve sürükleyici anlatımını birleştirmiştir. İçinde yaşanılan koşullara bağımlılık ve onları aşma çabası, insanın suçluluğu, özgürlük arayışı ve yaşamın rastlantısallığı, işlediği başlıca konulardır. İnsan ilişkilerinin gerilim ve karmaşasına, cinsel ve ruhsal çatışmaları, sevgi bağının ve cinsel ilişkilerin yöneldiği egemenlik ilişkilerini felsefi bir bakış, ince alaylı bir anlatım ve şiirsel bir duyarlıkla çözümlemeye çalışmıştır.

Başlıca eserleri: **Roman; Under the Net, 1954,** (Ağa Yakalananlar), **The Bell, 1958,** (Çan); **The Unicorn, 1963,** (Tek Boynuzlu At); **The Red and the Green, 1965,** (Kırmızılar ve Yeşiller); **A Fairly Honourable Defeat, 1970** (Oldukça Şerefli Bir Yenilgi); **The Sea, the Sea, 1978,** (Deniz, Deniz); **Nuns and Soldiers, 1980,** (Rahibeler ve Askerler); **The Philosopher's Pupil, 1983,** (Filozofun Öğrencisi); **Çeşitli: Sartre, Romantic Rationalist, 1954,** İnceleme, (Sartre, Yazarlığı ve Felsefesi); **A Year of Birds, 1978,** şiir, (Kuşlar Yılı); **Art and Eros, 1980,** oyun, (Sanat ve Eros).

AYRINTI: 9
Edebiyat dizisi: 5

KESİK BİR BAŞ
Iris Murdoch

İngilizce'den çeviren
Serdar Rifat Kırkoğlu

Kitabın özgün adı
A Severed Head

Bu kitap Triad Panther (İngiltere) yayınevinin
1961 basımından çevrilmiştir

Kapak İllüstrasyonu
Salvador Dali/Bir Tanının Doğuşu
1960, New York Mrs. Henry J. Koleksiyonu

Kapak düzeni
Arslan Kahraman

Ofset baskıya hazırlık
Renk Yapımevi, Başmusahip Sk. 3/3
Cağaloğlu/İstanbul Tel: 526 91 69

Baskı
Kıral Matbaası 527 39 69

Birinci basım: Mart 1988
İkinci basım: Ekim 1989

AYRINTI
Yayınevi
Başmusahip Sk. 3/4 Cağaloğlu-İstanbul Tel: 511 70 09

Iris Murdoch

KESİK BİR BAŞ

EDEBİYAT DİZİSİ

GÜLÜNESİ AŞKLAR
Milan Kundera
7. basım

★

KALECİNİN PENALTI ANINDAKİ ENDİŞESİ
Peter Handke
2. basım

★

YÜZBAŞI VE KADINLAR TABURU
Mario Vargas Llosa
2. basım

★

BİZ
Yevgeni Zamyatin

IRIS MURDOCH ÜZERİNE

1919'da Dublin'de doğan Iris Murdoch, çağdaş İngiliz edebiyatının önde gelen yazarlarından biridir. Uzun yıllar Oxford'da felsefe dersleri vermiş ve 1954'te yayımlanan ilk romanı **Under the Net** ile romancılık hayatına atılmıştır. O günden bu yana, ikisi tiyatroya da uyarlanan yirmi iki roman, üç felsefi inceleme kitabı, iki piyes, çeşitli deneme ve makaleler ve bir de şiir kitabı yayımlamıştır. Iris Murdoch adı ülkemiz okurları için de pek yabancı sayılmaz. Dilimize daha önce **Sartre'ın Yazarlığı ve Felsefesi** (1964) adlı inceleme kitabı, **İtalyan Kızı** (1971) ve **Tek Boynuzlu At** (1983) adlı romanları, **Yavanlığa Karşı** (1986) adlı denemesi ve Bryan Maggee ile yaptığı bir söyleşi çevrilmiştir[1].

Murdoch'un hemen hemen tüm romanlarında, felsefeciliğin varlığı kendini açık açık duyurur. Okurun edindiği ilk izlenim, belki de, roman da yazmaya soyunmuş bir felsefeciyle karşı karşıya olduğudur. Ne var ki Murdoch'un romanlarını, sözgelimi Aldous Huxley'in romanlarını yaptığımız gibi, geleneksel anlamda 'felsefi roman' ya da 'tezli roman' diye adlandırdığımız türlere sokmak güçtür, çünkü Murdoch'un yapıtları sözünü ettiğimiz türlerdeki yapıtlarda olamayacak ölçüde bir olay örgüsüne, roman entregine ve bunların da ötesinde her şeyden önce 'pathos' yaratma niteliğine sahiptir. Iris Murdoch'un kendi sözlerine bakacak olursak, bir sanat yapıtında felsefe felsefe olarak var olamaz. Şöyle diyor Murdoch kendisi ile yapılan söyleşide: "Felsefenin edebiyat üzerinde herhangi bir 'genel rolü' olduğuna inanmıyorum (...) Kuşkusuz yazarlar kendi dönemlerinin fikirlerinden etkilenirler ve felsefi değişime ilgi duyabilirler, ama or-

taya koymayı başarabilecekleri felsefe pek önemsiz olacaktır. (...) Sanıyorum, bir edebiyat yapıtına felsefe girer girmez -ve haklı olarak- yazarın oyuncağı olur."[2] Iris Murdoch'un vurguladığı gibi, edebiyat, kavramsal düşüncenin baştan çıkarıcılığından sakınmak ve bu düşünceyi bir oyuncak haline getirmemek zorundadır. Ama, ne yazık ki, Murdoch'un kendisi de, bu söylediklerini her zaman yerine getirmiş sayılmaz, çünkü kimi romanları 'felsefi' diyaloglarla fazlasıyla doldurulmuştur. Söz konusu felsefi diyaloglar birer yazınsal öğe olma işlevlerinden uzaklaştıkları ölçüde yapıtların sanatsal değeri de doğal olarak düşmüştür.

Benimsediği anlatım kalıbını göz önünde tutarsak, Iris Murdoch, E.M. Forster'ın yolundan gitmiş bir yazardır. Yapıtlarının içeriklerindeki farklılık bir yana, Forster gibi o da, geleneksel öykü kalıbını benimsemiş, biçimsel anlamda XIX. yüzyıl yazarlarınkine benzer anlatım ve tekniklerle romanlar yazmıştır. Bir XX. yüzyıl yazarı olduğu halde, Murdoch'un geleneksel öyküleme kalıbını seçmesinin kendine göre birtakım gerekçeleri, düşünsel nedenleri vardır. Murdoch'a göre sanat, kişiselliğin bir ifadesi değildir, büyük sanat kişisellikten her zaman uzaktır. İşte bu nedenledir ki Murdoch'un en çok yeğlediği yazarlar da, Proust, Joyce gibi kendi ego'larından yola çıkmış olan XX. yüzyılın kimi yenilikçi yazarları değil, tersine, çeşitli **karakterler** yaratmış olan kimi XIX. yüzyıl yazarları (sözgelimi Tolstoy, Jane Austen) ya da Homeros ve Shakespeare gibi insan doğasının gerçeklerini ilk kez özgün bir biçimde dile getirmiş olan klasiklerdir.

Murdoch'un ilk romanı olan **Under the Net** (1954), birçok eleştirmence onun en özgün ve en otantik yapıtı sayılmış, bundan sonra yazdığı hiçbir romanda söz konusu yapıtın düzeyine çıkamadığı ileri sürülmüştür. Londra'da yaşayan genç bir İrlandalı yazarın serüvenlerini konu edinen roman pek çok özyaşamöyküsel öğe içerir. Hem pikaresk edebiyatın, hem de 'Bildungsroman' adı verilen türün bir örneği sayılabilecek **Under the Net,** ilk bakışta klasik anlatım tekniğine, geleneksel öyküleme tarzına dayanır gözükse de gerçekte roman sanatı açısından yenilikçi öğeler barındırır. Sözgelimi roman içindeki çeşitli öykülerin hiçbir zaman sonuca bağlanmamış olmaları, yaşamdakine benzer bir sürekliliği taşımaları, bundan başka yazarın kendisini neredeyse görünmez kılmış olması, romanın ironili şiirsel dili, yapıtın başarı düzeyini yükselten en önemli etkenlerdir. Iris Murdoch'un ikinci romanı olan **Flight from the Enchanter**

(1956) ise mülteci sorunları çerçevesinde, iktidar ilişkilerini, özgürlük-kölelik temalarını işler. Romanın düşünsel çatısı içinde Simone Weil'in 'köksüzlük' kavramı ve fikirleri ağırlıklı bir yere sahiptir. Öte yandan kitabın başlığının da düşündürdüğü gibi, 'özgürlük' sorunsalı Iris Murdoch'un bundan böyle tüm romanlarında boy gösterecek başat bir tema olacaktır.

Iris Murdoch'un sanatçılığının felsefi temelleri onun roman dünyasını anlamak açısından büyük önem taşır. Murdoch, ahlaksal 'iyi' kavramı üzerine kaleme aldığı inceleme yazılarında, Sartre felsefesinde birbirini köleleştirmeye çalışan bir bilinçler çatışması olarak ortaya çıkan **özgürlük** sorununa, ya da daha doğrusu sorunsalına, Sartre'ınkinden değişik, ve gerçekte onunkine karşıt, bir çözüm getirmeye çalışır. Murdoch'a göre özgürlük, insanın yalnızca kendi istenç gücünü ortaya koyması, onu gerçekleştirmesi değildir; özgürlük daha çok bizim başkalarının varlığını tasarımlayabilme gücümüz, başkasını başkası olarak kabul edebilme yeteneğimizdir. Sevgi adı verilen duygu da, bu başkalığın tanınmasıdır. Sevgi insanın kendisiyle ilgilenmesi, kendine kapanması değil, karşısındaki kişiyi bir başka ben olarak görerek, onu gözetmesi ve ona dikkat yöneltmesidir. Sartre'ın özne-nesne ilişkisi olarak saptadığı ilişkinin yerine Murdoch'un bir özne-özne ilişkisini koymayı önermesi, onu, açıkça, varoluşçuluğun Hıristiyan kanadına, özellikle de Gabriel Marcel'e yaklaştırır gibidir. Gabriel Marcel'in "Sen" kategorisi, Murdoch'un sevgi sözcüğünden anladığı şeyi en iyi ortaya koyan bir terimdir. Ancak, dinsel düşünce çağının artık gerilerde kaldığını savunan Murdoch, kimi gizemci eğilimler dışavurmakla birlikte, Hıristiyanlığa pek sahiplenir gözükmez, onun yerine daha çok Kant'ınkine oldukça yakın bir ethik anlayışını benimser. Kanımca şunu bile söylemek olanaklıdır ki, Murdoch "İyi" kavramını mutlaklaştırmak istemesi, onu bireylerin edimlerinden bağımsız bir töz haline getirme çabasıyla, bir çeşit yeni Platoncu bile sayılabilir. Nitekim inceleme kitaplarından birine verdiği ad **The Sovereignty of Good** (İyinin Hükümranlığı)- bu kanımızı doğrular niteliktedir. Öte yandan Iris Murdoch, Sartre felsefesinde olumsuz bir anlam taşıyan ve zorunluluk kavramının karşıtını oluşturan **olumsallık** (contingence) kavramını, Sartre'den farklı olarak, olumlu bir anlamda değerlendirir ve onu bir anlamda yüceltir. Murdoch'un olumsallıktan kastettiği şey, hayatın temeldeki amaçsızlığı, belirsizliği, binbir türlü beklenmedik şaşırtmacayla dolu oluşudur. Murdoch bu olumsallığı Sartre'da olduğu gibi bir zorunluluğa

dönüştürmek yerine -**Bulantı** romanında kahramanın caz ezgisindeki matematiksel zorunluluğa duyduğu hayranlığı ve onu ülküleştirmesini anımsayalım- onu olduğu gibi kabullenmeyi, onu saymayı ve sevmeyi önerir. Tabii bütün bunlar yalnızca ahlakçı Murdoch'un önerdiği çözümlerdir ve sanatçı Murdoch'un romanlarında genellikle efendi-köle ilişkisi biçiminde ortaya çıkan yaşantılara oldukça uzak düşerler. Murdoch'un romanları, bu açıdan, bir hayli kötümser, 'iyi'ye çıkış yolunun hiçbir biçimde gösterilmediği, bunun yorumunun bilerek okura bırakıldığı, bir bakıma Umberto Eco'nun düşündüğü anlamda 'açık yapıt'lardır.

Iris Murdoch'un romancılığının düşünsel arka planına bu kısa genel bakıştan sonra yeniden yapıtlarına dönecek olursak, çeyrek yüzyıllık bir zaman süreci içinde, şu romanları yayımlamış olduğunu görürüz: 1957'de yayımlanan **The Sandcastle** geleneksel anlatım kalıp'ları içinde evlilik sorunlarını işler. **The Bell** (1958) ruhani sınıftan olmayan bir din topluluğunun parçalanmasını konu edinen, güçlü ve sürükleyici bir olay örgüsüne sahip, öykü anlatma eğiliminin ön plana çıktığı, dinsel alegorilere ve belirgin bir simgeciliğe dayanan, tipik bir Murdoch romanıdır. 1961'de yayımlanan **Kesik Bir Baş** ise (A Severed Head), Iris Murdoch'un en varoluşçu romanlarından biri olarak nitelenebilir. Tabuları, Freud'un cinsellik kuramını ve ruhçözümleme yöntemini konu edinen roman oldukça mizahi bir dille kaleme alınmıştır. Murdoch'un demirbaş temalarından sayılabilecek evlilik kurumu çerçevesinde ele alınan ahlak anarşisi sorunu, romanın altı ana kahramanı arasında geçen bitip tükenmek bilmez bir kovalamacalar oyunu içinde, zekâ dolu, ironili ve eğlendirici bir üslupla deşilir. Romanın özellikle diyalog yanı güçlü olduğundan, tiyatroya da uyarlanmıştır. Murdoch'un 1970'e değin yazdığı romanlar üç aşağı beş yukarı aynı tema ve konuları yinelerler ve bu romanlarda simge, alegori, dinsel telmih, efsane, mitos gibi öğeler ağır basar. Bunlar arasında; özgürlük, olumsallık, büyülenme gibi başat temaların karmaşık bir metin örgüsü içinde işlendiği **An Unofficial Rose** (1962), dilimize de çevrilmiş olan **Tek Boynuzlu At** (1963), gotik bir melodram havası taşıyan **İtalyan Kızı** (1964), 1916 İrlanda Ayaklanması'nın toplumsal bir arka plan olarak işlendiği **The Red and the Green** (1965), karşıt ethik seçeneklerin enikonu simgeci bir dille anlatıldığı **The Time of the Angels** (1966), kara büyü, şantaj, komplo, başarısızlık vb. olaylar çerçevesi içinde Güzel ve İyi'nin dile getirildiği **The Nice and the Good** (1968), ve

ihtiyar bir adamın örümceklere duyduğu aşırı ilgi ve merakın anlatıldığı **Bruno's Dream** (1969) sayılabilir. Iris Murdoch'un 1970'ten sonra yazdığı romanlar hemen hemen yine aynı temaları işlemekle birlikte, teknik ve anlatım açılarından daha gelişmiş bir görünüm sunarlar. Sözgelimi eleştirmenlerce 'simgesel bir pandomima' olarak nitelenen **A Fairly Honorable Defeat** (1970) yine evlilik ve sevgi temalarını işler, ama bunu önceki romanlarına oranla daha fazla gerçeklik duygusuyla yapar. **An Accidental Man** (1971) ve **The Black Prince** (1973) anlatım tekniği açısından çeşitli yenilikler getiren romanlardır, özellikle **The Black Prince** Murdoch romancılığında ilk kez "yazmak, yazarlık" gibi temalara eğilmesiyle dikkat çeker. Iris Murdoch'un bu yapıtlarını: **The Sacred and Profane Love Machine** (1974), **A World Child** (1975), **Henry and Cato** (1976), **The Sea, the Sea** (1978), **Nuns and Soldiers** (1980), **The Philosopher's Pupil** (1983) ve **The Good Apprentice**l (1986) adlı romanlar izlemiştir.

Iris Murdoch'un roman kahramanları, genelde, kültürlü, zeki, çoğunlukla aşırı duyarlı ve sofistike yaratılışlı kişilerdir. Bu kişiler kendilerini hep birtakım anlaşılmaz, içinden çıkılmaz durumlar içinde bulurlar ve çoğu kez usdışı, şiddetli bir olay onlara özgürlüklerinin eksikliğini, bilgi ve sevgilerinin noksanlığını gösterir. Bu arketip olay örgüsü Murdoch'un hemen hemen tüm yapıtlarında aynı biçimde yinelenir ve romanlarının biraz da birbirine benzemesindeki en önemli etkendir denebilir. Beri yandan Murdoch, yazara toplumsal bir işlev yüklemediğinden romanlarıyla bir toplum panoraması çizmek gibisinden bir kaygısı yoktur. Murdoch'a göre, bir yazarın değil, yalnızca bir yurttaşın topluma karşı görevleri vardır. Bu yüzden, Murdoch'un romanlarında toplumsal katmanların ilişkilerinden çok, bireylerin birbirleriyle kurdukları ahlaksal ilişkiler öne çıkar ve gerçekte, bu romanların estetik çerçevesiyle sınırlarını da, sonuçta, aynı ahlaksal ilişkiler belirler.

Iris Murdoch'un romanlarındaki ana temalardan biri de, cinselliktir. Murdoch, cinsellik olgusunu yıkıcı, olumsuz bir güç olarak görür. Ona göre ancak sevgiyle dönüştürülmüş cinsellik belli bir değer ve anlam taşır. Beri yandan, cinsellik sanatla ilintili bir olgudur. Iris Murdoch bu konuda şunları söylüyor: "Pek çok sanat, belki sanatın pek çoğu, belki sanatın tümü, çok genel anlamda cinsellikle ilişkilidir (bu çok metafizik bir açıklama olabilir). Sanat, bilinçsiz güçlerle tehlikeli bir oyundur."[3] Iris Murdoch'un sanat olgusunu 'teh-

likeli bir oyun' olarak nitelemesiyle -tabii bu arada aklımıza hemen Oğuz Atay geliveriyor- kimi eleştirmenlerin Murdoch'un romanlarına "bir dizi pırıltılı oyun" yaftasını yakıştırması arasında ilginç ve ilginç olduğu kadar da düşündürücü bir ilişki vardır. Çünkü, tıpkı Nabokov gibi Murdoch da, sanatı bir oyun ve sanatçıyı da bir "homo ludens" olarak görmektedir, çünkü Murdoch'a göre: "Sanat ustalık, sihir ve kasıtlı şaşırtmacalarla doludur..."[4] Iris Murdoch'un **oyun** kavramına bir romancılık öğesi olarak sahip çıkması, onu yüzeysel, olumsuz bir şey olarak görmek istememesi, gerçekte en anlaşılır açıklamasını, felsefesindeki anahtar kavram olan **'olumsallık'**ta bulmaktadır. Murdoch, hayat gibi sanatın da birçok beklenmedik olayla, şaşırtmacalarla dolu olduğunu düşündüğünden, romanlarında en akla hayale gelmeyecek rastlantılara, sonuçlara yer verir. Sözgelimi **Kesik Bir Baş** bu şaşırtmacaların doruk noktasına çıktığı örneklerden biridir. Bu nedenledir ki söz konusu şaşırtmacalar, polisiye romanlarda görüldüğü gibi, okurun salt merakını uyandırmak amacıyla değil, daha derinde yatan bir amaçla kullanılırlar. Ancak, bu arada, Murdoch'un, kimi romanlarında (sözgelimi **The Sea, the Sea**) bu şaşırtmaca olayını biraz abartmış olduğunu da itiraf etmek gerek. Çünkü, Murdoch'un romanlarının işleyiş mekanizmasını biraz öğrenmiş bir okur için bu şaşırtmacalar bir noktadan sonra âdeta kanıksanmakta ve okur çeşitli şaşırtmaca olasılıkları arasında sonuçta birini tahmin etmeye zorlanmaktadır. Bu ise kaçınılmaz olarak Murdoch'un romancılığını kimi zamanlar **'fantezi'**nin tuzaklarına çekmektedir. Oysa **fantezi** kavramı, Iris Murdoch'un yazarlık anlayışında, **düşgücü** kavramına karşıt, olumsuz bir değer olarak belirlediği, kaçınılması gereken bir şeydir. Iris Murdoch, **The Fire and the Sun** (1978) adlı derinlikli inceleme kitabında, yaratıcı gerçek sanatın düşmanı olarak gördüğü 'fantezi'nin, yazarın birtakım saplantılarından, kendi kişisel 'ego'su içinde keyfince düşlere dalmasından, yani sonuçta, gerçeği kendine göre çarpıtmasından kaynaklandığını vurgular (s.79).

Murdoch'un romanlarında dikkati çeken bir başka nokta da, mitlere çokça yer vermesidir. Hemen hemen tüm romanlarında, metin örgüsü, birbiriyle uzaktan ya da yakından bağlantılı çeşitli mitleri içerir. Mitler genelde roman kahramanlarının edimleriyle işlevsel olarak kullanılırlar. Öte yandan, bu mitler, roman kahramanlarının davranış tarzlarını belirtmeleriyle, yani onların ülkülerini, arzularını, saplantılarını gerçekleştirmek yolunda karşılaştıkları sınırlılıkları göster-

meleriyle, Murdoch'un kişilerine bir anlamda birer tragedya kişisi kimliği de kazandırırlar. Sözgelimi **Kesik Bir Baş**'ta, Iris Murdoch'un Freud'den aldığı **Meduza** miti, romanın genel çatısı içinde son derece önemli bir yere sahiptir ve bu mit baş kahramanın kişiliği üzerinde pek çok aydınlatıcı bilgi edinmemizi sağlar. Romanı noktalayan ise bir başka mit olur.

Iris Murdoch verimli yazarlık çabasıyla geniş okur kitlelerine ulaşmış bir yazardır. Bu verimlilik arasında, doğal olarak, iyi yapıtlar bulunduğu gibi, daha az iyileri ve hatta başmakalıp, yüzeysel olanları da vardır. Ancak şu var ki, çağdaş çoğu eleştirmen ve edebiyat tarihçisinin üzerinde birleştikleri ortak nokta, Murdoch romancılığının belli bir 'yapaylığı', belli bir 'düzmeceliği' barındırdığını ileri sürmeleridir. Hatta, kimi eleştirmenlerce, alaysamalı bir tonla, Murdoch'un romanlarının, "seçkin kültürel beğenileri olan kişiler (*highbrow*lar) için yazılmış bir dizi pırıltılı oyun" olduğu da söylenmiştir. Aslına bakılırsa, bu söylenenlerde bir gerçeklik payının bulunduğunu yadsımak oldukça güçtür. Edebiyat tarihçisi Ifor Evans, **A Short History of English Literature** (1976) adlı kitabında, haklı olarak, Murdoch'un romanlarında, Henry James'in düşündüğü anlamda "yaşanmış gerçeğin" izinin bulunmadığını vurgular. Hiç kuşku yok ki, Murdoch'un romanlarındaki sözü edilen bu yapaylık, büyük ölçüde, onun felsefeci bir yazar olmasından kaynaklanmaktadır. Her felsefeci-yazar gibi o da, belli bir imgeden çok, birtakım kavramlardan, yani roman tekniği açısından gerekli olan kalıplardan, şemalardan, klişelerden yola çıkmaktadır. Daha önce de sözünü ettiğimiz gibi, Murdoch her ne kadar romanlarına felsefi düşünceler ya da kuramlar koymaya karşı kesin bir dehşet duyduğunu söylüyorsa da, kimi romanlarının metne 'yedirilmemiş' felsefi tartışmalarla dolu olduğu apaçık bir gerçektir. Belki de bir felsefeci-romancı için, kalıpların tuzağına düşmek, ne kadar istemese de, sonuçta kaçınılmazlaşmaktadır. Öte yandan, Iris Murdoch'a üslup konusunda kimi eleştiriler yöneltmek de olanaklıdır. Bu üslubun en belirgin özelliği analitik bir giriftlik sergilemesidir. Murdoch, özellikle kahramanlarının ruh durumlarını betimlerken, beynin ince kıvrımlarındaki duygu ve düşüncelere nüfuz etme konusunda adeta gayretkeşlik gösterir, sözünü dolambaçlı bir hale sokmaktan çekinmez ve kimi zamanlar da dili bir hayli zorlar. Iris Murdoch'un İngilizceyi zorlaması daha çok ilk romanlarında belirgin olup dili sonraki yapıtlarında daha bir durmuş oturmuş gibidir. Bundan başka, Murdoch'un sık sık kul-

lanmaktan kaçınamadığı kimi klişe sözcükleri -sözgelimi "bir çeşit", "bilmem neden" vb.- ve birtakım dilsel saplantılara kapılması üslubuna ister istemez belli bir özensizlik verir. Ama bütün bu olumsuz özellikleri, kusurlar, hiçbir biçimde, Iris Murdoch'un gerçek sanat damarı taşımayan bir yazar olduğu anlamına gelmez. Kuşkusuz onda, bir Virginia Woolf'un otantikliği ve doğallığı, bir Joyce'un dehası yoktur, ama özellikle düşgücünün genişliği, anlatma yeteneğinin ustalığı, engin kültürü ve bunların da ötesinde gerçek bir zekâ ve 'humor' gücüne sahip olması, onu sözcüğün gerçek anlamında çağdaş bir yazar kılar.

Serdar Rifat Kırkoğlu

NOTLAR VE KAYNAKLAR:

(1) **Sartre'ın yazarlığı ve felsefesi:** Çev: Selahattin Hilav, Yazko Yay. 1981.
İtalyan Kızı: Çev: Celal Üster, E Yayınları. 1971.
Tek Boynuzlu At: Çev: Tülin Nutku, Can Yayınları. 1983.
Yavanlığa Karşı: Çev: Nesrin Kasap, Dün ve Bugün ÇEVİRİ dergisi. 1985.
Bryan Maggee ile Söyleşi: Çev: Uygur Kocabaşoğlu, Yeni Düşün Adamları. 1979.

(2) **Bryan Maggee ile Söyleşi:** s.431.

(3) a.g.y. : s.419.

(4) a.g.y. : s.410.
The Fire and the Sun: Iris Murdoch, Oxford University Press, 1978.
Iris Murdoch: Rubin Rabinovitz, Columbia University Press, 1968.
Iris Murdoch'un Romancılığı: Nazan Tükin Aksoy, yayımlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, 1981.

1

"Bilmediğinden eminsin, değil mi," dedi Georgie.

"Antonia mı? Bizi mi? Tabii, eminim."

Georgie bir an sustu ve sonra, "İyi" dedi. Bu kısa ve kesin "İyi" sözü mizacını gösteren bir sözdü ve bana kalırsa, acımasızlıktan çok dürüstlükle ilgili bir sertliği dile getiriyordu. Onun, ilişkimizi kabullenişindeki bu kesin tutumundan hoşlanıyordum. Karımı ancak bu denli aklı başında bir insanla aldatabilirdim.

Georgie'nin gaz ocağının önünde, birbirimize yarı sarılmış bir halde, uzanmış yatıyorduk. O başını omuzuma yaslamıştı, ben ise siyah saçlarının bir tutamını inceliyordum; bu saçlarda kırmızımsı, saf altın renginde bir sürü tel bulmama yine şaşırmıştım. Saçları bir at kuyruğu kadar düz, neredeyse at kuyruğu kadar sert ve uzundu. Ocağın ateşiyle şömine üzerinde yanan üçlü kırmızı mumun verdiği ışığı saymazsak, şimdi, Georgie'nin odası karanlıktı. Rastgele sağa sola dağıtılmış birkaç cılız çobanpüskülü sapıyla birlikte bu mumlar, 'eşyaları' her zaman biraz yıpranmış olan Georgie'nin, Noel süslemesi olarak icat edebildiği şeylerin tamamını oluşturuyordu; ama odada gene de yarı yarıya ortaya çıkarılmış bir hazine mağarasının pırıltısı vardı. Mumların önünde, tıpkı bir sunakta olduğu gibi, ona verdiğim hediyelerden biri duruyordu: Küçük bronz savaşçılar biçiminde Çin işi bir çift buhurdan; savaşçılar akkorlaşan tütsü çubuklarını bir mızrak gibi ileriye tutmuşlardı. Çubukların gri dumanları tembel tembel öteye beriye sürükleniyor, derken mum alevinin ısısıyla yayılıp, birdenbire bir dervişin devinilerine benzer devinilerle döne döne yukarıya, karanlığa yükseliyorlardı. Odanın havası Kaşmir haşhaşı ve sandalağacının boğucu kokusuyla ağırlaşmıştı. Hediyelerimizi değiş-tokuş edişimizden kalan parlak ambalaj kağıdı yerlerde sürünüyordu; yemek artıklarımızla 1955 tarihli Château Sancy de Parabère şarabının boş şişesinin durduğu masaysa bir köşeye itilmişti. Öğleden beri Georgie'yle birlikteydim. Pencerenin dışında ve perdelerin ardında uzakta kalmış soğuk, tatsız, puslu Londra öğle sonrası sona eriyor ve yerini öğle üzeri bile gerçek gün ışığı olmamış bir çeşit hafif ışıklı, puslu bir akşama bırakıyordu.

Georgie iç çekti ve dönerek başım kucağıma yasladı. Ayakkabıları ve çorapları dışında şimdi giyinikti. "Ne zaman gitmen gerekiyor?"

"Beşe doğru."

"Sakın vaktini çalmış olmayayım."

Hissedebildiğim kadarıyla böylesi sözler aşkının küllenmediğini gösteriyordu. Daha anlayışlı bir metres bulamazdım.

"Antoina'nın seansı beşte bitiyor" dedim. "Seanstan hemen sonra Hereford Meydanı'nda olmam gerekiyor. Seanslarını hep tartışmak ister benle. Sonra akşama da bir yemeğe davetliyiz!" Georgie'nin başını biraz kaldırdım ve saçlarını göğüslerinin üzerine düşürerek öne doğru çektim. Rodin böylesinden hoşlanırdı.

"Antonia'nın ruhçözümleme seansları nasıl gidiyor?"

"Çok iyi gidiyor. İnsana utanç verdirecek derecede zevk alıyor bu seanslardan. Tabii sonuçta salt eğlenmek için. Korkunç bir duygu geçişimi* yaptı."

"Palmer Anderson" dedi Georgie, hem Antonia'nın hem de benim yakın bir dostumuz olan, Antonia'nın ruhçözümlemecisinin adını anarak. "Evet, insanın ona bağlanabileceğini düşleyebiliyorum. Akıllı olduğunu gösteren bir yüzü var. Sanırım mesleğinde çok başarılı."

"Bilmiyorum" dedim. "Onun mesleği dediğin şeyden hoşlanmıyorum. Ama bir şeylerde iyi olduğu kesin. Belki de yalnızca iyi. Şu Amerikalıların olabileceği gibi yalnızca tatlı, nazik ve kibar değil; gerçi bütün bu özelliklere de *sahip* ya. Gerçek bir güç var onda."

"Sen de ondan çok etkilendin, galiba!" dedi Georgie. Başını dizlerimin arasına sokarak daha rahat bir konum aldı.

"Belki de etkilendim" dedim. "Onu tanımak benim için çok şeyi değiştirdi."

"Hangi bakımdan?"

"Tam olarak bir şey söyleyemeyeceğim. Belki de beni kurallara daha az kulak asmaya yöneltti!"

"Kurallar!" diyerek güldü Georgie. "Sevgilim, elbette sen kurallara aldırmayalı çok zaman oldu"

"Yoo, bunu söyleyemezsin!" dedim. "Ben onlara karşı kayıtsız değilim. Senin gibi bir doğa çocuğu değilim ben. Hayır hayır, demek istediğim bu değil. Ne var ki Palmer insanları özgürleştirmede başarılı."

"Aldırış etmediğimi düşünüyorsun -ama boşver. İnsanları özgür-

* Ruhbilimde, belirli bir işi yapma yeterliliğinin, ilişkili ya da bağlantılı başka bir işi yapma sonucunda artması. (Çev.)

leştirme konusuna gelince, bu profesyonel özgürleştiricilere güvenmiyorum ben. Platon'a inanacak olursak, insanları özgürleştirmeye gücü yeten birinin onları köleleştirmeye de gücü yeter. Senin açından işin güç yanı, Martin, sen hep bir efendi ararsın."

Güldüm. "Şimdi bir metresim olduğuna göre efendi istemiyorum! Ama sen Palmer'la nasıl tanıştın? Ha, şey, kızkardeşi aracılığıyla."

"Kız kardeşi," dedi Georgie. "Evet, şu garip Honor Klein. Palmer'ı, kız kardeşinin öğrencileri için verdiği bir partide gördüm. Ama beni onunla tanıştırmadı."

"Önemli biri mi bari?"

"Honor mı? Bir insanbilimci olarak mı demek istiyorsun? Cambridge'de hakkında çok iyi şeyler söyleniyor. Tabii gerçekte benim hiç hocam olmadı. Zaten, genellikle uzaklardaki şu yabanıl kabilelerden birini ziyaret eder dururdu. Kişisel sorunlarımla ilgilenip bana yardımcı olması kararlaştırılmıştı. Aman allahım!

"Honor, Palmer'ın ana bir baba ayrı kardeşi değil mi? Nasıl oluyor bu? Birkaç ulusun kanı var galiba onlarda."

"Sanıyorum öyle," dedi Georgie. "Anneleri, önce Anderson'la ve Anderson ölünce de Klein ile evlenen bir İskoç."

"Anderson hakkında bilgim var. Danimarka kökenli bir Amerikalıydı. Mimar mı, neydi. Peki ya öteki babası?"

"Emmanuel Klein. Onu tanıman gerekir. Şu klasik kötü bilim adamlarından değildi. Bir Alman Yahudisiydi, elbette."

"Tam olarak değil ama, bir bilim adamı olduğunu biliyordum," dedi. "Palmer ondan bir iki kez söz etti. İlginç. Hâlâ üvey babasına ilişkin karabasanlar gördüğünü söyledi. Bana kalırsa, gerçekte hiç sözünü etmiyor ama, kız kardeşinden de biraz korkuyor."

"İnsana korku salan bir görünüşü var", dedi Georgie. "İlkel bir yan var onda. Belki de şu kabileler yüzünden. Ama sen onla karşılaştın, değil mi?"

"Kısa bir zaman önce karşılaştım onunla" dedim. "Gerçi aklımda pek bir şey kalmadı. Bana tam da dişi bir üniversite hocası gibi göründü. Şu kadınlar ne diye böyle görünürler, acaba?"

"Şu kadınlar ha!," diyerek güldü Georgie. "Ben de şimdi onlardan biriyim, sevgilim! Şurası bir gerçek ki, *onda* bir güç olduğu kesin."

"Ot yığınına benzemiyorsun ama, *sen* de güçlüsün!"

"Ben mi?" dedi Georgie. "Ben o sınıftan değilim. O kadar silahın yarısı bile yok bende."

"Bana onun kardeşinden etkilendiğimi söyledin. Sen de kızkardeşinden etkilenmişe benziyorsun."

"Aa, ondan hiç *hoşlanmıyorum,*" dedi Georgie. "O başka konu."

Georgie aniden doğrularak oturdu, saçlarını öne düşürdü ve hızlı hızlı örmeye koyuldu. Sık örgüyü yeniden omuzunun üzerinden sırtına attı. Sonra eteğiyle beyaz kolalı kombinezonunun kıvrılmış yerlerine çekidüzen verdi ve ona vermiş olduğum tavuskuşu mavisi çoraplarını giymeye başladı. Georgie'ye, Antonia'ya belki hiçbir zaman veremeyeceğim, aşırı gariplikte eşyalar, saçma sapan giysiler, cicili bicili şeyler vermeyi seviyordum; va'işilerin taktıklarına benzer gerdanlıklar, kadife pantolonlar, mor iç çamaşırları, vücuda yapışan siyah kafesli giysiler beni çılgına çeviriyordu. Derken yerimden kalktım ve odada gezinmeye başladım. Onu mülkiyet duygularıyla seyrederken, bakışımın farkına varmış gibi sıkılgan bir tavırla çiğ renkli çoraplarını düzeltmekteydi.

Gerçekte Covent Garden yakınlarındaki dar bir yola bakan, geniş ve dağınık bir yatak-oturma odası olan Georgie'nin odası, ona verdiğim bir sürü eşyayla doluydu. Uzun süredir hiçbir sonuç alamadan Georgie'nin sarsılmaz beğenisizliğine karşı savaş vermiştim. Etrafta çok sayıda İtalyan oymabaskı çalışması, Fransız kâğıt bastırgaçları, Derby, Worcester, Coleport, Spode, Copeland porselenleri ve bir sürü ıvır zıvır -çünkü ona elim boş geldiğim yoktu- yayılmış duruyordu. Bütün çabalarıma karşın, uygar bir insanın odasından çok bir hırdavatçı dükkânının hengâmesini anımsatan tozlu bir karışıklık vardı her yerde. Bilmem neden, Georgie mizaç olarak mülkiyet duyguları olan bir insan değildi. Oysa Antonia ya da ben, bir şey satın aldığımızda, ki hep bir şeyler satın alırdık, aldığımız bu eşyalar çevremizin zengin ve bütünlüklü mozaiği içinde yerlerini hemen bulurlardı. Georgie'nin böyle koruyucu zırhları yok gibiydi. Kolaylıkla sağa sola veremeyeceği, özleyeceği tek bir eşyası yoktu; ve bu eşyalar benim sürekli çekidüzen çabalarımın hiçbir etki göstermediği değişmez bir karışıklık içinde etrafa saçılıp dururdu. Sevgilimin bu özelliği beni çileden çıkarıyordu, ama bu özellik sonuçta, Georgie'nin dünya mallarına hiç mi hiç önem vermeyişinin dikkate değer bir parçası olduğu için, onun bu özelliğine hayranlık duyuyor ve bu özelliğini seviyordum. Öte yandan bu özellik, zaman zaman düşünüyordum da, benim Georgie'yle ilişkimin, ona sahip olma tarzımın ya da daha doğrusu ona sahip olamayışımın, bir görüntüsü,

bir simgesiydi. Antonia'ya, evimizdeki merdiveni süsleyen, Audubon'un şu olağanüstü güzellikteki özgün oymabaskı koleksiyonuna sahip oluşumdan pek de farklı olmayan bir tarzda sahip oluyordum. Oysa Georgie'ye sahip değildim. Georgie yalnızca yanıbaşımdaydı.

Georgie çoraplarını giyme işini bitirince, koltuğunda arkaya yaslandı ve gözlerini kaldırarak bana baktı. Koyu ve gür saçları, oldukça açık grimsi-mavi gözleri vardı. Yüzü genişti ve zarif olmaktan çok güçlüydü, ama dikkati çekecek ölçüde soluk teni fildişi görünümündeydi. Onu umutsuz, beni neşeli yapan, ikide birde kasıp, kemerli bir görüntü verebilmek için boşuboşuna çekiştirdiği biraz yukarıya kalkık iri burnu, yüz anlatımına, akıllı hatlarının keskinliğini yumuşatan, hayvansı, uyanık bir özellik veriyordu. Şimdi, tütsülere boğulmuş yarı ışıkta, yüzü eğriler ve gölgelerle kaplanmıştı. Bir süre gözlerimizi birbirinden ayırmadık. Kalbi beslemeye benzer böylesi suskun bir bakışma başka herhangi bir kadınla yapamadığım bir şeydi. Antonia'yla ben birbirimize hiç böyle bakmamıştık. Antonia bu kadar kararlı bakışı uzun süre sürdüremezdi: Ateşli, mülkiyet duygulu ve koket olduğundan, kendisini böylesine ortaya sermezdi.

"Nehir tanrıçası," dedim sonunda.

"Sen de tüccarların şahı."

"Beni seviyor musun?"

"Evet, kendimi yitiresiye. Sen beni seviyor musun, peki?"

"Evet, sonsuzca seviyorum."

"Sonsuzca değil," dedi Georgie. "Eğri oturup doğru konuşalım. Aşkın büyük, ama sonlu nitelikte."

Her ikimiz de ne demek istediğini biliyorduk, ama tartışılmaları yararsız kimi konular vardı ve her ikimiz bunu da biliyorduk. Karımdan ayrılmam söz konusu değildi.

"Elimi ateşe sokmamı ister misin?" dedim.

Georgie gözlerini bakışlarımdan hâlâ ayırmamıştı. Böyle anlarda zekâsı ve aydınlık kafası güzelliğini gümüş bir para gibi ışıldatırdı. Derken, âni bir deviniyle başını çevirdi ve önümde secde ederek başını ayaklarımın üzerine koydu. Onun bu saygı gösterisini çok kısa bir süre seyrederken, benim dünyada böylesi bir kendini bırakış içinde ayaklarına kapanabileceğim hiç kimsenin olmadığını düşündüm. Sonra çömeldim ve onu kollarıma aldım.

Kısa bir süre sonra, bir an öpüşmemizi sona erdirip birer sigara yaktığımızda, Georgie, "Kardeşini tanıyor o," dedi.

"Kim tanıyor kardeşimi?"

"Honor Klein."

"Hâlâ onu mu düşünüyorsun? Evet, sanırım öyle. Meksika Sanatı Sergisi sırasında bir komitede tanıştılar."

"Ben ne zaman tanışacağım kardeşinle?" dedi Georgie.

"Bana kalırsa, hiç tanışmayacaksın!"

"Kendi kendine bulamadığı için kız arkadaşlarını hep ona devrettiğini söylememiş miydin bana!"

"Olabilir," dedim. "Ama seni ona devretmeye hiç niyetim yok!" Şu münasebetsiz sözü ettim edeli, kardeşim Alexandre metresim için romantik bir fantazya konusu olmuştu.

"Onunla tanışmak istiyorum," dedi Georgie. "Salt senin kardeşin olduğu için tanışmak istiyorum. Benim hiç kardeşim olmadığından, aynı ana babadan olma kardeşleri severim. Sana benziyor mu kardeşin?"

"Evet, biraz benzer," dedim. "Tüm Lynch-Gibbons'lar birbirine benzer. Ama onun omuzları düşük ve pek de yakışıklı değil. İstersen seni kız kardeşim Rosemary'yle tanıştırırım."

"Kız kardeşin Rosemary'yle tanışmak istemiyorum," dedi Georgie, "Alexandre'la tanışmak istiyorum ben ve New York'a yapmak istediğim şu yolculukta nasıl diretiyorsam bu konuda da direteceğim."

Georgie'de, New York'u görmek bir saplantı halini almıştı ve ben de gerçekte çok düşüncesizce, geçen sonbaharda New York'a yaptığım bir iş gezisinde onu yanımda götürmeye söz vermiştim. Bununla birlikte, son anda, bir vicdan azabı ya da daha çok Antonia'ya büyük bir yalan söylemek zorunluluğunun yol açtığı bir sinir bozukluğu, beni fikrimden caydırdı. Ömrümde hiç kimsenin bu kadar derinden ve bu kadar çocukça bir düş kırıklığına uğradığını görmedim; ve o zamandan beri ilk fırsatta onu yanımda götürme vaadini yineledim.

"*Bunun* için başımın etini yemene gerek yok," dedim. "Şu kendi paranı kendin ödeme saçmalığını bir daha duymamak koşuluyla, bugün yarın New York'a birlikte gideceğiz. Hak edilmemiş bir kazancı ne kadar kınadığını bir düşünsene! En azından benim paramın makûl bir tasarı üzerinde harcanmasına evet diyebilirsin!"

"İşadamı olman elbette gülünç bir şey," dedi Georgie. "Sen çok çok akıllısın. Bir öğretim üyesi olman gerekirdi senin."

"Öğretim üyesi olmak akıllı olmanın tek uygun biçimidir diye düşünüyorsun. Belki böylelikle sonuçta sen de mürekkep yalamış bir kadın olup çıkıyorsun." Bacaklarından birini okşadım.

"Tarih dersinde, okuldayken, 'çok iyi' derecesini aldın, değil mi?" dedi Georgie. "Peki Alexandre ne aldı?"

"O 'iyi' derecesini aldı. Senin ilgine lâyık biri olmadığını görüyorsun işte."

"En azından iş hayatına atılmamak akıllılığını gösterdi," dedi Georgie. "Kardeşim yetenekli ve çok tanınmış bir heykelcidir."

Gerçekte bir öğretim üyesi olmuş olmam gerektiği konusunda Georgie'nin görüşünü yarı yarıya paylaşıyordum ve bu konu canımı çok sıkıyordu. Babam varlıklı bir şarap tüccarıydı. Lynch-Gibbon ve McCabe firmasının kurucusuydu. Ölümünde firma ikiye bölünmüştü: Firmanın daha büyük bölümü McCabe ailesine kalmıştı, başlangıçta dedemin uğraştığı ve şimdi benim yönettiğim, Bordeaux şaraplarını üreten küçük bölüm ise bizimdi. Hiç sözünü etmemesine karşın, Georgie'nin benim işte kalış nedenimin Antonia'yla ilgili olduğuna inandığını da biliyordum. İnancı bütün bütüne yanlış sayılmazdı.

Bu tür tartışmalardan hiç hoşlanmadığım ve konuyu kardeşimden uzaklaştırmak istediğim için: "Noel'de ne yapmayı düşünüyorsun? Seninle bir arada olmak isterdim," dedim.

Georgie kaşlarını çattı. "Aa, okuldan bazı arkadaşlarla bir yerlere gideceğiz. Büyük bir parti veriyorlar. Seni düşünmek istemiyorum. Böyle zamanlarda insanın, senin kendi ailenin bir parçası olmadığını hissetmesi ne kadar acı bilemezsin," diye ekledi.

Bu söze verecek yanıtım yoktu. "Antonia'yla sessiz sakin bir gün geçireceğiz. Bu kez Londra'da kalıyoruz. Rosemary, Alexandre'la Rembers'ta olacak," dedim.

"Bilmek istemiyorum," dedi Georgie. "Benimle olmadığın zamanlar ne yaptığını bilmek istemiyorum. Düşgücünü beslemek daha iyi. Burada olmadığın zamanlar var olmadığını düşünmeyi yeğlerim ben."

Gerçekte ben de böyle düşünüyordum. Şimdi yanında uzanmış yatıyor ve hoş mavi çoraplarının arasından biraz gözüken onun o güzelim Akropolis ayaklarını -böyle diyordum onlara ben- tutuyordum. Onları öptüm ve Georgie'yi seyretmek üzere ona doğru döndüm. Saçlarının gür lüleleri göğüslerinin arasından sarkmıştı; birkaç dağınık saç tutamını sert bir deviniyle kulaklarının arkasına attı. Güzel, biçimli bir başı vardı: Evet, evet, Alexandre onunla kesinlikle tanışmamalıydı. "Çok şanslıyım," dedim.

"Çok emniyette olduğunu söylemek istiyorsun herhalde," dedi Ge-

orgie. "Evet evet, çok emniyettesin, şeytan görsün yüzünü!"

"*Liaison dangereuse**," dedim. "Ama yine de tehlikenin dışındayız."

"Sen dışındasın," dedi Georgie. "Antonia ilişkimizi ortaya çıkaracak olsa, beni hiç düşünmeden başından defedersin."

"Saçma!" dedim. Ama yine de haklı olup olmadığını merak ettim. "Ortaya çıkaramaz," dedim. "Ortaya çıkarsa bile, icabına bakarım. Sen benim için çok önemlisin."

"Hiç kimse, hiç kimse için *önemli* değil," dedi Georgie. "İşte, saatine bakıp duruyorsun gene. Peki, gitmen gerekiyorsa git. Yol için bir şişe açmaya ne dersin? Şu Nuits de Young şişesini açayım mı?"

"En az üç saat önce açılmadıkça Bordeaux şarabı içmemen gerektiğini sana kaçıncı kez söyleyeceğim?"

"Bu kadar da kılı kırk yarma," dedi Georgie. "Bana kalırsa, üst tarafı şarap içiyoruz."

"Seni gidi küçük vahşi!" dedim sevecenlikle. "Bana biraz cinle su verebilirsin. Sonra gerçekten gitmem gerekiyor."

Georgie bana bardak getirdi ve ocağın mırıldanan ateşi önünde birbirimize güzel bir netsuke gibi sarılarak oturduk. Georgie'nin odası uzak, kapalı, gizli bir yeraltı mahzenine benziyordu. Benim için huzur dolu bir andı bu. O zamanlar bunun son huzur ânım, eski masum dünyanın sonu, bundan sonraki sayfaların size öyküsünü anlatacağı,daldığım karabasandan önceki son an olduğunu bilmiyordum.

Jarse kazağının kol yenini yukarı çektim ve kolunu okşadım. "Ne olağanüstü şey şu et!"

"Seni ne zaman göreceğim?" dedi Georgie.

"Ancak Noel'den sonra," dedim. "Gelebilirsem, ayın 28 ya da 29'unda gelirim. Ama gelmeden önce zaten telefon ederim."

"Durumumuz konusunda hiç daha içten olamayacak mıyız diye merak edip duruyorum?" dedi Georgie. "Bu yalanlardan nefret ediyorum. Sanıyorum, hiç içten olamayacağız."

"Olamayacağız," dedim. Kullandığı sert sözcüklerden hoşlanmıyordum, ama ben de aynı sertlikte ona karşılık vermek zorunda kaldım. "Yalanlara saplandık biz, korkarım. Ancak, biliyorsun, söyleyeceğim garip gözükebilir, ama bu ilişkinin özü, büyüsü, onun tümüyle özel, gizli oluşunda."

* Metinde Fransızca: "Tehlikeli İlişki" (Çev.)

"İlişkimizin gizli oluşu mu onun özü demek istiyorsun," dedi Georgie. "Yani gün ışığına çıkmış olsa, parçalanırdı, öyle mi? Biliyor musun, bu fikirden hiç hoşlanmıyorum."

"Onu demek istemedim," dedim. "Ama bilgi, başka insanların bilgisi, dokunduğu şeyi kaçınılmaz olarak değiştiriyor. Psyke söylencesini anımsasana. Psyke'nin çocuğu gebeliğinden söz ederse ölümlü biri olacak, oysa susarsa tanrılaşacaktı."

Georgie'den ayrılacağım sırada girdiğim üzücü bir konuşmaydı bu, çünkü zihinlerimizi en azından benim o anda düşünmek istemediğim bir noktaya getiriyordu. Geçen bahar sevgilim hamile kalmıştı. Çocuktan kurtulmaktan başka yapılacak şey yoktu. Georgie bu çirkin işin içinden kendisinden umduğum gibi çıkmayı başarmıştı. Sakindi, mızmızlık etmemiş, duygusallık göstermemişti; hattâ o asık yüzlü nükteciliğiyle beni neşelendirmişti bile. O zaman bile bu konuyu deşmek bize çok zor gelmişti ve o zamandan beri de bundan hiç söz etmemiştik. Bu felaketin Georgie'nin gururlu ve dürüst ruhunda belki de ne büyük yaralar açmış olduğunu bilmiyordum. Bana gelince, olağanüstü bir vurdumduymazlıkla sıyrılmıştım işin içinden. Georgie'nin karakteri, metaneti ve bana bağlılığının sarsılmaz niteliği sayesinde hiçbir şey ödemek zorunda kalmamıştım. Her şey oldukça garip bir biçimde acısız olmuştu. Yeteri kadar acı çekmemiş olduğumu düşünüyordum. Yalnızca zaman zaman düşlerimde, kimi dehşet verici anlarla, belki de bir gün vakti gelecek ceza beklentileriyle yüz yüze geliyordum.

2

Hemen hemen her evlilikte bir bencil olan bir de olmayan taraf vardır. Hep isteklerde bulunan kişi ile hep boyun eğen kişinin oluşturduğu bir kalıp yaratılır ve bu kalıp çok geçmeden katılaşır. Ben de kendi evliliğimde, kendimden vermekten çok, alan bir kişi olup çıktım. Dr. Johnson gibi, hemen izlemeyi düşündüğüm yola koyuldum. Antonia'ya sahip olduğum için kendimi talihli saydığım ve herkes tarafından da sayıldığım için, böyle yapmakta daha da çok çaba harcadım.

Hiç kuşkusuz, evliliğimin başarısı konusunda Georgie'yi kandırmıştım. Metres tutan hangi evli adam onu kandırmazdı ki? Antonia'yla evliliğim, benim için sürekli bir keder konusu olan çocuksuzluğumuz dışında, tümüyle mutlu ve başarılı bir evlilikti. Ne var ki ben aynı zaman Georgie'yi de istiyor ve istememem için de herhangi bir neden bulamıyordum. Gerçi, daha önce de belirttiğim gibi, "kurallar"a karşı kayıtsız olmadığım halde, zina konusunda kesinlikle serinkanlı ve aklı başında davranabilecek biriydim. Antonia'yla kilisede evlenmiştim, ama bu daha çok toplumsal nedenlerden ötürüydü; öte yandan, ağırbaşlılık taşıyan bir şey olmasına karşın evlilik bağının kutsal bir bağ olduğunu düşünmüyordum. Burada şunu da ekleyeyim ki, benim hiç dini inancım yoktur. Kabaca söylersem, içinde yaşadığımız dünyayı yaratacak kadar zalim, her şeye gücü yeten bir varlık aklıma getiremiyorum.

Sanırım burada kendim üzerine genel bir açıklamaya girişmiş bulunuyorum ve bir kez başlanıldı mı düşünmek için pek de fırsat vermeyecek olaylar dizisini anlatmaya dalmadan önce, bu genel açıklamaları sürdürmek yerinde olacak. Adım, anlamış olabileceğiniz gibi, Martin Lynch-Gibbon; baba tarafımdan İngiliz-İrlandalı bir aileden geliyorum. Akıllı ve sanat damarı taşıyan annem Galliydi. Ben İrlanda'da hiç yaşamadım ama, o zavallı ülkeme derin duygusal bir bağla bağlıyımdır. Erkek kardeşim Alexandre kırk beş, kız kardeşim Rosemary otuz yedi yaşında; bense kırk bir yaşındayım ve kendimi zaman zaman, ilginç ve çekicilikten uzak olmayan bir melankoli duygusuyla, yaşlı bir adam olarak görüyorum.

İnsanın kendi karakterini anlatması güç bir şey ve zorunlu olarak da aydınlatıcı değil. Okuyacağınız öykü, istesem de istemesem de, benim ne çeşit bir insan olduğumu ortaya koyacak. Burada birkaç temel noktaya değinmeme izin verin. Genelde sakin ve hareketsiz günler geçirdiğim savaş sırasında büyüdüm. Zaman zaman astım ve saman nezlesi başta olmak üzere birtakım sıkıntılarım oluyor, gerçi bunlar pek önemli de sayılmazlar. Ama kendimi bildim bileli tamamen sağlıklı bir insan olamadım. Savaş bittiğinde Oxford'a devam ettim ve nispeten ileri bir yaşta yaşamıma sıradan bir yurttaş olarak başladım. Oldukça uzun boylu ve az çok yakışıklı biriyim. Eskiden iyi bir boksördüm ve gençliğimde kabadayı, kavgacı, sert bir kişi sayılırdım. Bu ün benim için değerli bir ündü; son zamanlarda ise asık yüzlü, münzevi biri olarak, gerçekte dünyadan fazla bir şey beklemeyip onun geçip gidişini seyreden, sinik ve biraz filozof biri ola-

rak kazandığım ün de benim için değerli. Antonia beni uçarı olmakla suçlar; oysa Georgie bir kezinde benim trajik bir şeye gülerek bakan bir insan yüzü taşıdığımı söyleyerek beni sevindirdi. Şunu da ekleyebilirim ki, benim yüzüm tüm Lynch-Gibbon'ların sahip olduğu, filozof Hume'ın yüzüyle oyuncu Garrick'in yüzü arasında bir geçiş oluşturan, uzun, oldukça soluk, ağır görünümlü eski moda bir yüz. Saçlarım ise yaşlandıkça rengini yitirip beyaz biber rengini alan şu sarkık kestane renkli saçlardan. Allaha şükür ailemizde hiç saçı dökülen kişi yok.

Antonia'yla evlendiğimde kesin bir adım attım. O zamanlar ben otuz, o ise otuz beş yaşlarındaydık. Şimdi bütün güzelliğine karşın yaşından biraz büyük gösteriyor ve birden çok kez onu annem sananlar çıktı. Başka nitelikleri arasında ressam da olan gerçek annem, ben on altı yaşımdayken öldü, ama evlendiğimde babam hâlâ hayattaydı ve ben o zamana kadar şarap ticaretine yalnızca rastlantı sonucu girmiştim. Amatörce olmakla birlikte daha çok askeri tarihçilikle ilgileniyordum; kendimi amatörlükten kurtarabilmiş olsam yetkinleşip bir ad yapabileceğim bir çalışma türüydü bu. Ne var ki, Antonia'yla evlendiğimde, her şey, bir süre, sekteye uğradı. Dediğim gibi, onu elde ettiğim için talihli sayılırdım. Antonia biraz eksantrik bir sosyete güzeliydi ve gerçekte hâlâ da öyle. Babası meslekten seçkin bir askerdi; Bloomsbury çevresinden olan annesi ise, ikinci sınıf bir şair ve Virginia Woolf'un uzaktan akrabasıydı. Bir hayli yurtdışında kalmasına ve üç dili su gibi konuşmasına karşın, bilmem neden, Antonia hiçbir zaman doğru dürüst bir eğitim görmedi. Bundan başka, yine bilmediğim bir nedenle, çok kur yapanı olmasına karşın, genç evlenmedi. Benim bulunduğum çevreden çok daha gözde bir sosyete çevresine girmişti ve evlenmeyi sürekli reddetmesinden ötürü, bu çevrenin skandal kişilerinden biri oldu. Benimle evliliği ise büyük bir sansasyon yarattı.

Benim, Antonia'nın gerçekten aradığı kişi olduğumdan ya da beni salt artık birini almasının vakti geldiği için almış olduğundan o zamanlar emin değildim ve hâlâ da değilim. Durum ne olmuş olursa olsun, çok çok mutluyduk ve oldukça uzun bir süre, birbirine yakışan hoş, zeki bir çift oluşturduğumuz için, herkesin sevgilisi olup çıktık. İşte böylelikle bir süre, benim için her şey, bir duraklama dönemine girdi ve ben bütün bütüne Antonia'nın kocası olmak denilen o zevkli göreve kapıldım. Doğal olarak, bu balayı yıllarının sıcak, altın renkli düş âleminden çıkınca, bazı yolların benim için ka-

panmış olduğunu gördüm. Bu arada babamı kaybetmiştim. Derken, hepten, şarap tüccarlığı işine girdim ve bu işte hâlâ kendimi bir çeşit amatör olarak görüyorum ve amatör olarak da kötü sayılmam. Öte yandan, kendimi görme tarzım bir dereceye kadar değişmiş olmakla birlikte, mutlu olmaktan uzaklaşmış değilim. Sonuçta, Antonia'nın kocası olarak, mutlu olmamak elimde değil.

Şimdi de Antonia'yı anlatmaya çalışayım. Antonia hayranlık duyulmaya, kendini güzel görmeye uzun süredir alışık bir kadın. Genellikle eski moda tarzda, burma ya da topuz yaptığı, hafif altın renkli, uzun saçları -ben uzun saçlı kadınlardan hoşlanırım- evet, uzun saçları var. Gerçekten de "altın renkli" sözcüğü, Antonia'nın görünüşünü anlatmak için kullanılabilecek en iyi sözcük. Antonia, üzerine zamanın, tatlı bir cilanın ay ışığı solgunluğunu düşürdüğü yaldızlı ve değerli bir nesneye benzer; ya da daha yerinde bir benzetme yapacak olursam, Antonia, eski bir Venedik kaldırımında, suyun yansıttığı bir güneş ışığıdır, çünkü Antonia'da hemen her zaman, akıcı bir şeyler; titreyen, ürperen, biraz kımıltılı bir şeyler vardır. Antonia özellikle şu son zamanlarda yaşlandı; yüzü kimi zamanlar "harap" sözcüğüyle nitelenebilecek ve genellikle, gerçekte güzel olan çizgilerinde bir buruşma ya da sarkma olduğunda farkına vardığım şu görünümü alır oldu. Benim gözümde böylesi bir görünüm, Antonia örneğinde olduğu gibi, son derece heyecan uyandırıcı ve çekici bir şey, çünkü bu görünüm, aynı yüzde daha gençken bulunmayan bir ağırbaşlılığı taşıyor. Antonia'nın sarımtırak kahveye çalan iri, zeki, araştırıcı gözleri vardır; hareketli ve anlamlı ağzı ise eğlendiği ya da sevecen bir ilgi duyduğu zamanlar hafifçe büzülür. Antonia uzun boylu bir kadındır ve tombullaşmaya her zaman biraz eğilimli olmasına karşın, benim, onun karakteristik yanını oluşturan çarpık ve bakışımsız olarak gördüğüm tavırlarından ötürü, "esnek" vücutlu biri olarak tanınmıştır. Yüzü ve gövdesini hiçbir zaman dinlenir halde yakalayamazsınız.

Antonia kişisel ilişkiler kurmaya çok istekli biridir. Güçlü duygular taşıyan, tutkulu bir kadındır ve bu yüzden de mizah yanı olmayan biri sanılmıştır, oysa gerçekte bu suçlamanın hiçbir temeli yoktur. Benim gibi, Antonia'nın da dini inançları yoktur; ama kimi inançlar bakımından dindarlık denilebilecek şeye erişmiştir. Antonia tüm insanların, ruhların yetkin birlikteliğine özlem duymaları gerektiğini ve bunun olanaklı bir şey olduğunu savunur. Antonia'nın Hıristiyanlığından olduğu kadar popüler Doğu kültlerinden de

pek az şey alan bu inanç, gerçekte bir salon metafiziği olarak nitelenebilir. Onun bu inancı benimseyiş tarzı çok kendine özgü olmakla birlikte, ben bu benimseyişte baskın bir öncel olarak annesinin payını sezinleyebiliyorum; Antonia'nın annesi şimdi eski gücünü yitirmiş ama yine de çekici, kendisiyle seyrek ama gönlümü hoş tutan ilişkiler kurmuş olduğum bir kadındır. Antonia'mn, hiçbir şeyin tutulmadığı ve hiçbir şeyin de gizlenmediği içkin bir manevi içiçe geçmeyi dogmatik olmayan bir tarzda kavraması, hiç kuşkusuz, açıklıktan yana eksik olduğu şeyi ateşli yanıyla da doldurur. Böyle bir inancın bir kadında, özellikle de güzel bir kadında salt bulunması bile, doğallıkla, çevresinde merkezcil bir duygu anaforu oluşmasına ortam yaratıyor ve dolayısıyla da kendine dolaysız pragmatik bir doğrulama sağlıyor. Nitekim özellikle ilk günlerde herkes Antonia'ya âşık oluyor ve bütün sıkıntılarını ona anlatmak istiyordu. Benim buna hiç itirazım yoktu, çünkü onu daha mutlu kılarak beni onun mutluluğuna ilişkin kimi kaygılarımdan kurtarıyordu; oysa benim varlığımdan başka birliktelik kuracağı hiç kimse olmasaydı böyle mutlu olamazdı.

Son zamanlarda Palmer Anderson'la çok içli dışlı olmuştu; ona hep 'Anderson' derdi, çünkü adı kendisininki gibi A ile başlayanlara karşı özel ve anlaşılmaz bir ilgi duyuyordu. Bu boş inanç kardeşim Alexandre için de söz konusuydu; onunla karım arasında çok büyük, neredeyse duygusal bir sevecenlik vardı, gerçi bu bağ son zamanlarda onun Anderson'a aşırı bir ilgi duyması yüzünden belirginliğini yitirmişti. Ruhçözümlemesine Antonia'dan daha az gereksinim duyabilecek bir başka kişi düşünemiyorum, sanırım Palmer'la ruhçözümleme seanslarına başlaması da bir bakıma onun ruhçözümlemesini yapabilmek niyetiyleydi. Antonia'ya bir keresinde alaylı alaylı, Palmer'a çocukluğuna ilişkin sorular sorabilmesi için haftada ne diye bunca para dökmem gerektiğini anlayamadığımı söylemiştim, neşeyle gülmüş ve yaptığım imaya karşı çıkmamıştı. Bundan başka, ruhçözümlemesi, Antonia için hiç kuşkusuz daha önceki "heves"leri gibi bir hevesti; tıpkı briç oynamayı, Rusça öğrenmeyi, heykeltraşlığı (Alexandre'la), sosyal çalışmalara girmeyi (Rosemary'yle) ve İtalyan Rönesans tarihini öğrenmeye (benimle) girişmesi gibi. Şunu da eklemem gerekiyor ki, Antonia hangi işe el attıysa şaşırtıcı bir yetenek gösteriyordu ve benim, onun Palmer'la çok iyi geçinmekte olduğundan hiç kuşkum yoktu.

Palmer hakkında birkaç söz söylemem gerekiyor ve bunda zor-

luk çekiyorum. Bundan sonra okuyacağınız sayfalar Palmer konusundaki duygularımın nasıl ve niçin karmaşık duygular olduklarını gösterecek. Şimdi onu yalnızca başlangıçta gördüğüm gibi, onu ilgilendiren bazı önemli gerçekleri öğrenmeden önceki durumumla, onun bayağı 'etkisinde kaldığım' durumumla betimlemeye çalışacağım. Palmer gerçekte yalnızca yarı yarıya Amerikalı olmasına ve Avrupa'da yetişmesine karşın, insanda hemen bir Amerikalı izlenimi bırakır. Amerikalıların şu uzun boylu, zayıf, 'ip gibi ince', sarsak, kıpkısa saçlı, zarif ve tertemiz görünüşüne sahiptir. Bayağı yuvarlak ve oldukça küçük kafasını tamamen kaplayan, bir kaç santim uzunluğunda, kürkü andıran, yumuşak, gümüşi kır saçları ve yaşını olduğundan çok daha az gösteren düz bir yüzü vardır. Ellinin üzerinde olduğuna inanmak güçtür. Amerikalılar gibi giyinir, pantolon askısı yerine kemer takar, kravat yerine parlak renkli ipek fularlar da içinde olmak üzere züppece ve alışılmadık birtakım kılıklar seçer. Öyle ki Palmer'ı düşünmeden parlak renkli ipek bir fuları aklıma getiremem; bu neşnede bana özellikle onu anımsatan bir şey vardır. Palmer insanda anında bir kibarlık, tatlılık ve neredeyse, görgü kurallarına uymak büyük bir erdem sayıldığı ölçüde, bir iyilik izlenimi bırakır. Palmer bundan başka hayranlık uyandıracak bir kültüre sahiptir. Palmer'ı "keşfeden" Antonia değil, bendim ve Antonia onunla ilişki kurmazdan önce, uzun bir süre, onu bir hayli görmüştüm. Birlikte Dante okurduk. Onun rahat neşesi, zevklerine gölge düşürmeden onlardan sonuna kadar yararlanmayı bilmesi, benim içime kapanık melankolimi ortadan kaldırmamakla birlikte rahatlatır ve yumuşatırdı. Palmer, ona gönülden hayranlığım içinde, bana yetkin ve başarılı bir insan olarak görünüyordu. Ruhçözümleme çalışmalarına oldukça geç, hem Amerika hem de Japonya'da bir süre sıradan bir hekim olarak çalıştıktan sonra başlamış ve herkesin gözdesi bu modern büyücülükte büyük bir ün yapmıştı. Haftanın yarısını, kız kardeşiyle birlikte oturduğu ve nörotik üniversite öğrencilerinin dertlerini dinlediği Cambridge'de, öteki yarısını ise, oldukça çok sayıda tanınmış hastasının bulunduğu söylenilen Londra'da geçiriyordu. Çok çalışıyordu ve onu gördüğüm kadarıyla çok çok mutluydu ve mutluluğa da layıktı.

Bu hikâye başladığında, Palmer'ı tanıyalı hemen hemen dört yıl olmuştu. Georgie'yi ise üç yıldır tanıyordum ve on sekiz aydır metresimdi. Şimdi yirmi altı yaşında olan Georgie, o zamanlar, Cambridge'de öğrenciydi ve İktisat Bölümü'nden mezun olmuştu. Daha

yakın zamanlarda ise Londra İktisat Okulu'nda yardımcı okutmanlığa başlamıştı. Onunla Londra'da kaldığı ilk günlerde, bir öğrenci derneğine Machiavelli'nin Cesare Borgia'nın seferlerini anlattığı bir kitap üzerinde konferans vermek için okula geldiğimde tanışmıştım. Bundan sonra da birkaç kez buluşmuş, birlikte yemek yemiş ve hatta her ikimizin de kalbinde pek bir şeyler uyanmaksızın birbirimize dostça birkaç avuntu öpücüğü vermiştik. Şimdiye değin karımı hiç aldatmamıştım ve hiç de böyle bir niyetim olmadığını düşünüyordum. Bu ilk masum günlerde Georgie'yi Antonia'yla tanıştırmamam ise salt bir rastlantı eseriydi. Georgie o zamanlar bir kız öğrenci yurdunda kalıyordu; gitmeye hiç kalkışmadığım iç karartıcı bir yerdi burası. Derken Georgie küçük dairesine taşındı ve ben de ona hemen âşık oldum. Gülünç gelebilir ama sanıyorum ona yatağını görür görmez âşık oldum.

Georgie'ye çılgınca âşık olmuş değildim; kendimi o zamanlar çılgınca duygulara ve ancak bir gençlik aşkına yakışabilecek aşırılıklara kaptırmayacak kadar yaşlı hissediyordum. Ama onu bir çeşit neşe ve gerçek bahardan daha baharsı olan bir *insouciance*'la* sevdim; dönüşüm ve doğum sancıları içermeyen bir nisan ayı duygusuydu bu. Ona vahşi, uçarı bir neşeyle ve aynı zamanda da şen bir hoyratlıkla âşık oldum; bu duyguların her ikisi de Antonia'yla kurduğum her zaman terbiyeye daha uygun ve gerçekte daha tatlı olan ilişkimde yoktu. Georgie'ye aynı zamanda duygusuzluğu, kabalığı, bağımsızlık özlemi, taşkınlıklardan uzak oluşu, esprili kafa yapısı ve genelde de güzel karımın daha yumuşak ve daha nemli çekiciliklerine, daha çok çiy kaplı ışımasına bir karşıtlık ve bir tamamlayıcılık oluşturduğu için hayrandım. Her ikisine de gereksinim duyuyordum ve her ikisi de benim olduğu için dünyadaki her şeye sahiptim.

Antonia'nın sosyete tabakası içinde yer alması benim için ne kadar önemliyse, Georgie'nin bunun dışında olması da o kadar önemliydi. Böyle bir kişiyi sevebilmiş olmam benim için bir vahiy, bir eğitim ve zafer gibi bir şeydi; bu sevgi kendimi yeniden keşfetmemi gerektiriyordu. Georgie'nin iddialardan uzak oluşu benim açımdan çok iyi bir şeydi. Rosemary de Antonia da farklı biçimlerde ama sürekli olarak kadın olma oyunu oynarlarken, Georgie hiçbir rolü oynamıyordu ve bu benim için yeni bir şeydi. Georgie yalnızca kendisiydi

* (Fr.) Aldırışsızlık. (Çev.)

ve bu durum doğanın olağanüstü bir tecellisiyle, doğrudan doğruya kadın olmanın kendisini içeriyordu. Georgie ne rollerle ne de toplumsal statülerle ilgileniyordu ve onu zaman zaman, büyük bir neşeyle, gerçekte kimsesiz bir serseri olarak görüyordum.

Georgie'yle sürdürdüğüm bu 'kaçamaklı' ilişki, George'nin hamileliğinden sonra belli bir değişikliğe uğradı. Bu olaydan önceki yasadışı yaşantımız neşeli, hatta masum gözüktüğü halde, bu olaydan sonra, bütün öteki acılar arasında kendini belli eden, aşırı olmamakla birlikte sürekli bir acıyla birleşmişti. Masumluğumuzu yitirmiş ve bir ölçüde benim ödlekliğimden, bir ölçüde de Georgie'nin suskun tahammül gücünden ötürü, ilişkilerimizi yeniden yoluna koymayı sürekli olarak erteleyip durmuştuk. Çocuğa hamileliği sırasında, kendi yazgımı bütün bütüne onunkiyle birleştirmek arzusu konusunda bir sürü ileri geri laf etmiştim. Bu sözlerden bir şey çıkmamıştı, ama bu sözler aramızda bir gün yeniden gözden geçirilmesi, onaylanması ya da en azından açıklanması gereken bir metin olarak kalmıştı. Bu arada, Antonia'nın beni erdemli biri olarak görmesi, benim için önemli, hem de çok önemliydi. Ve ben bu uzatmalı ve başarılı maskaralık için vazgeçilmez olan bu kendi kendini tamamen aldatma duygusuyla, kendimi erdemli bile sayıyordum.

3

Hereford Meydanı'ndaki evde, büyük sedirin üzerine uzanmış, bir yandan Napier'in *Yarımada Savaşının Tarihi*'ni okuyor, bir yandan da Georgie'nin tütsüsünün bende bir astım krizine yol açıp açmayacağını merak ediyordum. Ocakta parlak bir kömür ve odun ateşi kızıl yansılarla mırıltılı sesler çıkarıyor, kesik kesik yanan lâmbalar, Antonia'nın büyüsü diyebileceğim bir şeyle, kışın bile gül kokmayı başaran uzun odayı yumuşak, altın renkli bir ışıkla aydınlatıyordu. Piyanonun üstüne çok sayıda pahalı Noel kartları yerleştirilmişti; duvarlarda ise çeşitli demetler halinde ustalıkla düzenlenmiş ve kırmızı gümüşi uzun kurdelelerle bir araya getirilmiş her dem yeşil kalan bitkiler, içinde bulunulan mevsimi daha da vurguluyordu. Antonia'nın süsleme eşyaları geleneksel bir neşeyi onun tüm ev içi düzenlemelerinde izi olan yalın bir mutluluk duygusuyla birleştiriyordu.

Georgie'nin dairesinden az önce dönmüştüm ve hâlâ yalnızdım. Antonia'nın eve dönüşü konusunda Georgie'ye yalan söylemiştim -Palmer'la yaptığı ruh çözümleme seansının altıya kadar bitmiş olması gerekmiyordu- çünkü bu seanstan sonra patlak vermesi kesin olan heyecanlı gevezelik fırtınasından önce, şöyle rahatça bir kafamı dinlemek istiyordum. Antonia, Palmer'ın evinden her zaman dinmek bilmez coşkun bir sevinç içinde dönerdi. Ben ruhçözümlemesinin hep uğursuz ve onur kırıcı bir şey olduğunu düşünmüştüm ve şu da var ki, insan çoğu kez bu tür bir tedaviye maruz kalan insanları görünce, belli bir gönül hoşnutluğu da duyarak, buna inanmaya sürükleniyor; oysa karımın durumunda, ruhçözümlemesi bir keyif, hatta kendinden hoşnut kalma duygusu yaratır gibiydi. Ve ben, dünyayla ve kendimle barışık bir halde dingin havayı soluyor, Antonia'yla birlikte yarattığımız çok renkli parlak kabuğumuzda, ipekle gümüşün, gül ağacıyla koyu maunun ve yaldızın, Bellini yeşili bir fon önünde tatlı tatlı karışıp uyuştuğu bu atmosfer içinde, gevşemiş ve rahatlamış yatıyordum. Az önce ikimiz için hazırladığım buzlu ve kokulu martiniyi yudumluyor ve ne yalan söyleyeyim, kendimi erkeklerin en talihlisi sayıyordum. Gerçekten de o anda, yozlaşmış bir masumluğun o kendine özgü havasıyla, bir daha hayatıma hiç, ama hiç dönmeyecek olan avare, kaygılardan uzak bir mutluluk içindeydim.

Gecikip gecikmediğini merak ederek tam saatime bakıyordum ki, Antonia kapı eşiğinde göründü. Genellikle içeri girdiğinde, dosdoğru odanın merkezine doğru yönelerek, hatta iyi tanıdığı insanlarla birlikte olduğunda bile, varlığıyla odanın köşesini bucağını doldurmak istiyormuşçasına şuraya buraya gidip gelerek, odaya sahiplenirdi. Ama bu gece, çok alışılmamış bir tavırla, girmeye korkuyormuş ya da girmesinin dramatik bir şeye yol açacağının bilincindeymiş gibi, kapı eşiğinde bir an kalakaldı. Orada, gözlerini iri iri açmış, elini kapı tokmağının üstüne koymuş duruyor, beni,altüst edici, sabit bakışlarla süzüyordu. Giysilerini değiştirmemiş olduğu,ama üstünde hâlâ sabah giydiği şeritli ipek bluzla tarçın renkli eteğin bulunduğu da dikkatimi çekti. Normalde Antonia günde üç dört kez giysi değiştirirdi.

"Üstünü değiştirmemişsin, sevgilim" dedim doğrularak. Hâlâ eski ağır âlemimdeydim. "Ne var allah aşkına? Biraz canın sıkılmış görünüyorsun. Hadi gel de bir içki iç, ne oldu ne bitti anlat." Napier'ı bir kenara bıraktım.

Derken Antonia yavaş, ölçülü, ağır adımlarla ve gözlerini benden ayırmayarak içeri girdi. Akşam gazetelerinde yer alan gözümden kaçmış bir şeyi, uzak bir felaket yazısını ya da bir tanıdığın başına gelmiş bir kaza haberini görmüş olup olmadığını merak ettim. Ama böyle bir şey olsaydı bu haberlerin her ikisini de bana göze çarpan belli bir ilgiyle söylerdi. Sedirin öteki ucuna oturdu ve beni hâlâ gergin, gülümsemesiz bakışlarla süzmeye devam etti. Kokteyl sürahisindeki uzun cam çubuğu tıngırdattım ve ona martini koydum. "Nen var, sevgilim? Çin'de deprem mi oldu,yoksa aşırı hız yüzünden mi tutuklandın?"

"Bir saniye bekle" dedi Antonia. Sesi, neredeyse sarhoşmuşçasına, boğuk çıkıyordu. Gücünü toplamaya çalışan biri gibi, ağır derin soluklar alıyordu.

Sert bir sesle, "Ne var, Antonia? Bir şey mi oldu?" dedim.

"Evet" dedi Antonia. "Biraz bekle, lütfen."

İçkisini yudumladı ve sonra geri kalanını benim bardağıma döktü. Heyecandan konuşamadığını fark ettim.

"Allahaşkına, Antonia" dedim, iyiden iyiye tedirgin olmaya başlayarak. "Nedir bu olup bitenler?"

"Özür dilerim, Martin" dedi Antonia. "Özür dilerim. Bekle biraz. Lütfen." Bir sigara yaktı. Sonra, "Bak, Martin, durum şu" dedi. "Sana şimdi söylemem gerek. Ve alıştıra alıştıra söylemenin bir çaresi yok. Ben ve Anderson'la ilgili bir konu bu." Şimdi bakışlarını benden ayırmıştı. Sigarayı tutan elinin titrediğini görüyordum.

Anlamakta hâlâ ağırdan alıyordum: "Sen ve Anderson, ne olmuş, tatlım?" dedim.

"Ben de şeyi söyleyecektim" dedi Antonia. "Şeyi." Sigarayı ocağa attı.

Gözlerimi yüzüne diktim ve düşünmeye, yüzünün anlamını okumaya başladım. Sözlerinden çok davranış tarzı beni çok korkutmuştu. Onun yalın ve güvenilir mizacına kendimi o kadar çok alıştırmıştım ki. Altın saçlı Antonia'mı bu kadar sarsılmış hemen hemen hiç görmemiştim ve bu bile çok korkunç bir şeydi. Kibar bir ses tonuyla: "Seni anlıyor muyum acaba? Eğer Palmer'a biraz âşık olduğunu söylemek istiyorsan, buna şaşmam. Çünkü ona ben de biraz âşığım" dedim.

"Martin, hafiflik etme" dedi Antonia. "Ciddi bu, *kaçınılmaz* bir şey." Bana doğru döndü, ama gözlerini kaçırdı.

Altın renkli saçlarının daha kısa tutamlarını geniş, solgun ve kı-

rışık alnından geriye ittim ve elimi yanağından ağzına kadar aşağı indirdim. Bir an gözlerini kapadı ve kaskatı kaldı. "Allahını seversen, öyle durma, canım. Kurşuna dizilecekmişsin gibi duruyorsun. Hadi sakinleş, içkini iç. Dur, sana bir bardak daha doldurayım. Şimdi akıllı uslu konuş benimle ve lütfen beni korkutup aklımı başımdan alayım deme.

"Biliyorsun ki sorun birazcık âşık olmak sorunu değil" dedi Antonia, sıkıntılı ve buğulu gözlerini şimdi yüzüme dikerek. Uyuyormuş gibi, komaya girmiş umutsuz bir insan edasıyla, tekdüze bir sesle konuşuyordu. "Sorun umutsuzca ve çok derinden âşık olmak sorunu. Belki de bunu sana daha önce söylememiz gerekirdi, ama öylesine gerçek dışı, öylesine büyük bir aşktı ki. Ancak şimdi eminiz."

"Her ikiniz de bu oyun için biraz yaşlı değil misiniz?" dedim. "Söylesene, öyle değil mi!"

Antonia bana baktı, gözleri biraz daha sert bir anlatıma büründü ve birden bire daha aklı başında ve bilinçli bir tavır takındı. Derken üzgün üzgün gülümsedi ve başını hafifçe salladı.

Bu hareketi etkilemişti beni. Ama ben, "Bak sevgilim, bu sorunu bu kadar ciddiye almamız gerekiyor mu?" dedim.

"Evet" dedi Antonia. "Görüyorsun ki boşanmak istiyorum."

Bu sözü söylemesi zor olmuştu. Söylediği şeyin üzerimde yarattığı şok etkisiyle gözlerimi ona diktim ve o da yüzünün anlatımını denetlemeye çalışarak ve tüm gövdesi gerginleşerek bana baktı. Yüzünde böylesi bir çetin sahnede bulunması gereken anlatım yoktu." Gülünç olma, Antonia. Söylemek istemediğin saçma sapan şeyler söyleme" dedim.

"Martin" dedi Antonia. "Lütfen yardım et bana. Söylediğim şeyde ısrarlıyım. Beni *şimdi* anlamaya çalışırsan ve durumun *şimdi* ne olduğunu görürsen, bu bizi birçok ıstıraptan kurtarır. Bunun senin için korkunç bir şok olduğunu biliyorum. Ama lütfen, dişini sık. Seni böyle incitmiş olmak beni son derece mutsuz yapıyor. Lütfen anlayış göstererek bana yardım et. İstediğim şeyden çok eminim ve kararlıyım. Olmasam seninle konuşmazdım."

Ona baktım. Birazdan gözlerinin yaşlarla dolacağını seziyordum; yüzü şiddetli bir rüzgâra maruz kalmış gibi çıplaklaşmış ve biçimsizleşmişti. Ama kendine egemen olmaya çalışmasında, dokunaklı bir ağırbaşlılık vardı. İşittiklerime ya da daha doğrusu her zamanki istenç gücümün uzaklaştıramayacağı bir şeyin var olduğuna hâlâ ina-

namıyordum. Sakin bir ses tonuyla, "Aşırı gergin bir durumdasın, tatlım. Yoksa şu Palmer alçağı sana uyuşturucu mu veriyor? Ona âşık olduğunu söyleyip duruyorsun. Kabul. Ruhçözümleme vakalarında sık sık olur bu. Ama bu boşanma konusunda daha fazla saçmalık etmeyelim. Ve bu konuyu şimdilik bir yana bırakabilir miyiz? Hadi içkini iç de akşam yemeği için git giyin" dedim.

Ayağa kalkmak istedim, ancak Antonia, yüzü acınacak,ama öfkeli bir anlatıma bürünerek beni kolumdan yakaladı. "*Yok, yok, yok* kalkma" dedi. "Sana her şeyi şimdi söylemeliyim. Bunun bana nelere malolduğunu anlatamam. Boşanmak istiyorum, Martin. Sırılsıklam âşığım. Ne olur inan bana. Gitmeme izin ver. Bunun saçma ve korkunç olduğunu biliyorum, ama ne çare âşığım ve bu aşk aklımı başımdan alıyor. Seni şaşırttığım ve seninle böyle konuştuğum için üzgünüm. Ama düşündüklerimi sana söylemem gerekiyor."

Yeniden oturdum. Davranışlarında tehlikeli bir ateşlilik vardı, ama aynı zamanda korku, gösterebileceğim tepkilerden korku da vardı. Beni inandırmaya başlayan bu korku oldu ve ben karabasanlar dolu bir dehşetin ilk hafif dokunuşunu hissettim. Ne var ki bu garip, yarı-vahşi, yarı dehşete kapılmış varlık hâlâ benim sevgili karım Antonia'ydı. "Peki peki, eğer ruhçözümlemecine bu kadar âşıksan, belki onunla yatmakla iyi edersin! Ama n'olur bana boşanmadan moşanmadan söz edeyim deme, hiç duymak istemiyorum bunu!" dedim.

"Martin!" dedi Antonia çok sarsılmış bir ses tonuyla. Derken, sesi yeniden tekdüzeleşti ve "Onunla yattım bile" dedi.

Biri yüzüme vurmuş gibi yanaklarım ani bir kan hücumuyla kıpkırmızı oldu. Dizimi Antonia'nın dizine dayamıştım. Hâlâ ceketimin yenine yapışmış duran Antonia'nın iki elini sol elimin içine alarak kuvvetle kavradım. "Ne zamandan beri? Kaç kez?"

Korkmuş,ama hâlâ metin bir tavırla yüzüme yeniden baktı. Antonia'nın istediği şeyi elde etmek konusunda kendine özgü yumuşak, coşkulu ve kaçamaklı bir tutumu vardı. İstenç gücünün bir sülük gibi üstüme yapıştığını hissediyordum. "Bu önemli değil" dedi. "Eğer ayrıntıları gerçekten bilmek istiyorsan, daha sonra söylerim. Şimdi sana yalnızca esas gerçeği, beni serbest bırakman gerektiğini söylemek istiyorum. Bu olup bitenlere karşı koyamadım, Martin. Boyun eğmekten başka çarem yoktu. Dürüstçe söylemem gerekirse, ya hep, ya hiç dedim."

Bileklerini sol elimin içinde sıkıyordum. Garip görünebilir,ama

şimdi nasıl bir tepkide bulunmam gerektiğini merak ettiğimin de bir karara vardığımın da bilincindeyim; onun bir darbe yemekten korktuğunu hissediyordum. Ellerini bıraktım ve "Peki, bırak da hiçbir şey söylemeyeyim" dedim.

Antonia gevşedi ve birbirimizden biraz uzaklaştık. Derin bir soluk aldı ve "Ah, sevgilim, sevgilim " dedi.

"Şimdi boynunu kıracak olsam, olasılıkla üç yılla kurtarırdım" dedim. Ayağa kalktım ve gözlerimi ona doğru eğerek şömineye yaslandım." Buna layık olmak için ne yaptım ben?" dedim.

Antonia sinirli sinirli gülümsedi. Uzun parmaklarını topuzunun üstünde dolaştırıp saç iğnelerini içeriye iterek saçına hafif hafif vurdu. Bluzunun yakasını düzeltti. Üstünde biraz en kötü şeyin geçip gittiğini anlatan bir hava vardı. "Bütün bunlardan nefret ediyorum, Martin" dedi. "Hep işkenceler içindeydim. Bana karşı çok mükemmeldin. Ama ben artık davranışlarımı doğrulayacak düşünceler aramıyorum. Yalnızca mutsuzum ben."

"Evet, çok mükemmel davrandım, değil mi?" dedim. "Ama yine de dediğini kabul etmiyorum. Mutluyduk biz. Ve ben bu mutluluğu sürdürmek istiyorum."

"Mutluyduk doğru" dedi Antonia. "Ama söz konusu olan mutluluk değil. Mutluluk bizi bir yere götürmüyor. Bunu sen de benim kadar biliyorsun."

"İnsanın evlilikte bir yere varması gerekmez. Ortaklaşa kullanılan bir taşıt değildir evlilik."

"Sen, Martin" dedi Antonia, "Düş kırıklığına uğramış bir kişi olduğun gerçeğini görmelisin."

"Hiç de değilim! Düş kırıklığına uğramış biri değilim" dedim. "Böyle olmuş olsam bile, bunda kesinlikle senin hatan olmazdı. Söylemek istediğin şey senin kendinin düş kırıklığına uğramış bir kadın olduğundur."

"Evlilik gelişen bir serüvendir" dedi Antonia. "Oysa bizimki yalnızca yerinde sayıyor. Anderson'a âşık olmadan önce bile bunun farkındaydım. Bu bir ölçüde senden çok daha yaşlı ve senin için bir çeşit anne gibi oluşumdan kaynaklanıyor. Senin kendi kişiliğini geliştirmeni engelledim. Er geç bu gerçeklerle yüz yüze gelmemiz gerekiyordu." İçkisini yudumladı. Artık korkmuş görüntüsü kaybolmuştu.

"Allahaşkına şu bilimsel laflarla kafamı şişirme" dedim. "Hasta ediyor bu sözler beni. Beni başka birini arzuladığın için terk ettiğini

söyle, başkasına şehvet duyduğunu söyle, ama n'olur şu sahte bilim sözlerini bırak. Ama ne olursa olsun gitmeyeceksin. Bu yaşta böyle değişikliklere kendini kaptıramazsın. Sen benim karımsın ve ben seni seviyorum, seninle evliliğimi sürdürmek istiyorum. Bunun için iyisi mi bir kocan ve bir de âşığın olmasına boyun eğ."

"Hayır" dedi Antonia. "Gitmem gerek, Martin. *C'est plus fort que moi**." Ayağa kalktı ve orada karşımda, karnını dışarıya çıkarmış bir halde, uzun boyuyla, bir kararlılık sütunu gibi dikildi. "Makûl davrandığın için sana çok çok minnettarım" diye de ekledi.

Şimdi bir çeşit ürkek, acıma ile karışık bir gözüpeklik havası taşıyan güzel ıstıraplı yüzüne baktım. Büyük hareketli ağzı söylemiş olabileceği sevecen sözleri içten içe çiğniyormuş gibi kımıldayıp duruyordu. Acınacak bir halde kafamın karıştığını ve olayların tamamen denetimimden çıktığını hissediyordum. "Makul olmak istemiyorum" dedim. "Ne demek istediğini anlıyorum, Antonia. Ama bir deli olsan sözlerin ancak bu kadar anlamlı olabilirdi. Sanırım gidip Palmer'la konuşsam iyi olacak. Eğer o uygar insanlar gibi davranmamız gerektiğini söyleyecek olursa, şunu bil ki, onun ağzını burnunu dağıtırım."

"O da seni bekliyor, sevgilim" dedi Antonia.

"Antonia" dedim. "Beni bu kötü düşten kurtar. Kendini toparla. Gerçek olan *bu*. Evliliğimiz gerçek."

Yalnızca kafasını sallayıp durdu.

"Zaten, sevgili Antonia'cığım, sensiz ne yaparım ben?"

Yüzünün acıyla dolu gerilmesi arttı, derken bu gerginlik bir hıçkırıkla çözüldü ve birdenbire ağlamaya başladı. Ağladığı zamanlar son derece dokunaklı bir hali oluyordu. Onun yanına gittim ve o ellerini yüzüne doğru kaldırmadan başını yavaşça omzuma eğdi. Gözyaşları aramıza düştü.

"Anlayışlı davranacağını biliyordum" dedi bir an sonra. "Sana söylediğim için çok rahatladım. Bu konuda yalan söylemekten nefret ediyordum. Biliyorsun, benden hiçbir zaman vazgeçmek zorunda da kalmayacaksın." Ve sanki onu şimdiden serbest bırakmışım gibi, "Teşekkür ederim, teşekkür ederim" diye yineledi.

"Görüyorsun, boynunu kırmadım, değil mi?" dedim.

"Yavrum benim, canım yavrum" dedi.

---

* (Fr.) Elimde değil. (Çev.)

4

"Demek benden nefret etmiyorsunuz, öyle mi, Martin?" dedi Palmer.

Palmer'ın çalışma odasında, genellikle hastalarının uzandığı sedirin üzerine yatmıştım. Doğrusunu söylemek gerekirse her bakımdan onun hastası sayılırdım. Hoş olmayan bir gerçeği uygar ve ussal bir biçimde kabul etmek için dil dökülerek kandırılıyordum.

"Hayır, sizden nefret etmiyorum" dedim.

"Biz uygar insanlarız" dedi Palmer. "Çok açık görüşlü ve çok dürüst olmaya çalışmalıyız. Uygar ve zeki insanlarız."

"Evet" dedim. Kımıldamadan yatıyor ve kesme camdan yapılmış bardaktan Palmer'ın az önce benim için tazelediği suyla karışık viskimi yudumluyordum. Kendisi içmiyordu. Bir yandan konuşuyor, bir yandan da uzun ve zayıf endamı, gözlerimin önünde, ellerini arkaya kavuşturmuş, gömleğinin üstüne gevşek mor bir robdöşambr atmış ve yürüdükçe hafif ipeksi bir hışırtı çıkaran pantolonuyla odayı baştan başa adımlıyordu. Karşımdaki duvarı süsleyen japon oymabaskılarının önünde bir o yana bir bu yana yürüyor ve arkasında kötü kötü bakan haydut yüzleri seçiliyordu. Ufak kısa saçlı başı, oymabaskıların dalgalı yumuşak mavileri ve kömür siyahı renkleri önünde kımıldayıp duruyordu. Görülmez bir vantilatörden gelen gizemli bir esintiyle kımıldanan hava, sıcak ve kuruydu. Terliyordum.

"Antonia ile ben çok mutluyduk" dedim. "Umarım bu konuda sizi aldatmamıştır. Bu durumu hâlâ ne anlayabiliyorum ne de kabullenebiliyorum. Evliliğimizin son derece sağlam bir yapısı var."

"Antonia beni aldatmaya uğraşsaydı da aldatamazdı" dedi Palmer. "Mutluluk, sevgili Martin, ne burada ne de orada. Bazı insanlar ve Antonia da bunların arasında, yaşamlarını bir ilerleme olarak görüyorlar. Onun yaşamı uzun bir süredir duraklama içindeydi. Yeniden hareket etmesi gerekiyor." Yürürken arada sırada bana bakıyordu; hafif Amerikan aksanlı sesi tatlı ve yavaştı.

"Evlilik gelişen bir serüvendir" dedim.

"Kesinlikle öyledir."

"Ve Antonia'nın daha ileri bir adım atmasının vakti geldi."

Palmer gülümsedi. "Sorunu böyle koyduğunuz için çok hoşsu-

nuz doğrusu!" dedi.

"Demek olup bitenlerin bir çeşit kaçınılmaz yanı var."

"Sizin gerçeklerle yüz yüze gelme yeteneğinize hayranım," dedi. "Evet, belki de bir çeşit kaçınılmazlığı var bu işin. Kendi sorumluluklarımdan kaçmak ya da Antonia'nın kendi sorumluluklarını başından atmasına yardım etmek için söylemiyorum bunları. Suçtan söz etmenin hiç anlamı yok ve sizi bu akşam görmemin nedeni de bundan söz etmek için değildi. Siz de benim kadar biliyorsunuz ki, böylesi bir konuşma, sizin suçlamalarınızda da benim itiraflarımda da içten olmazdı. Oysa biz sıkıntılara ve zararlara neden oluyoruz. Sözgelimi, sizden çok hoşlanan Antonia'nın annesine zarar veriyoruz. Başkaları da var. Neyse, önemli değil. Ne buna ne başka şeylere gözlerimizi kapamıyoruz biz."

"Ya benim durumum?" dedim. "Antonia'nın annesinin canı cehenneme!"

"Siz zarara uğramayacaksınız," dedi Palmer. Önümde durdu ve bir noktada toplanmış sevecen bakışlarını üzerime eğdi. "Bu büyük bir şey, Martin, bizim kendimizden daha büyük bir şey. Eğer böyle olmasaydı, Antonia ve ben farklı biçimde davranabilirdik. *O zaman* sizi aldatmak olanaklı olurdu, gerçi bunu yapıp yapmayacağımızı da bilmiyorum ya. Ama olanlar çok çok önemli ve üçümüzü bir arada tutan bir şey. Göreceksiniz. Çok emin olmasam bunu söylemezdim. Antonia'yı çok iyi tanıyorum, Martin. Bazı bakımlardan sizden daha iyi tanıyorum. Bu sizin bir kusurunuz değil, benim mesleğimden kaynaklanan bir şey. Bazı bakımlardan da, *sizi* sizden daha iyi tanıyorum."

"Bundan kuşkuluyum," dedim. "Sizin şu inancınızı hiç benimsemedim ben. Demek size göre hepimiz daha iyi bir duruma kavuşacağız."

"Evet," dedi Palmer. "Daha mutlu olacağız demiyorum, gerçi öyle de olabiliriz ya. Ama büyüyeceğiz. Siz Antonia için bir çocuk o ise sizin için bir anne oldu, buysa her ikinizi de manevi olarak ölü bir noktaya getirdi. Ama mutlaka *büyüyeceksiniz, değişeceksiniz,* hattâ şimdi size olanaklı görünenden daha da fazla. Kendinizi hem bir çocuk hem de yaşlı bir adam olarak gördüğünüzü zaman zaman hiç fark etmediniz mi?"

İçime işleyen bir açıklama olmuştu bu. "Saçma," dedim. "Açıklamalarınızı reddediyorum. Siz ortaya çıkmadan önce Antonia'yla ilişkilerim çok iyiydi."

"Hiç de iyi değildi, sevgili Martin'ciğim," dedi Palmer. "Ona bir çocuk verememiştiniz."

"O bana çocuk veremedi."

"Gördünüz mü işte, Martin," dedi Palmer. "Her biriniz doğallıkla bu olayı ötekinin kusuru olarak görüyorsunuz. Ve biyolojik açıdan da durum kesin değil, bildiğiniz gibi."

Sıcaklık, Palmer'ın neredeyse gürültüsüz gidip gelmeleri ve adımı durmadan yinelemesi bende bir çeşit sersemlik hali yaratmıştı, öyle ki ona ne diyeceğimi hiç bilemiyordum. "Beni ipnotize falan etmiyorsunuz, değil mi?" dedim.

"Elbette etmiyorum," dedi Palmer. "Bana ne kazandırır bu? Rahatlayın, Martin. Ceketinizi çıkarın. Terden sırılsıklam olmuşsunuz."

Ceketimi çekip çıkardım, yeleğimin düğmelerini çözdüm ve gömleğimin kollarını sıvadım. Gömlek manşetlerim güçlük çıkardı. Doğrulup biraz oturmaya çalıştım, ama sedir oturmaya elverişli değildi, bunun için yeniden uzandım. Gözlerimi bir kez daha önümde durmuş olan Palmer'a kaldırdım. Kibarlık ve ilgi akan pürüzsüz ve zeki Amerikalı yüzü, la nbanın ışığında parlayan gümüşi saçlarıyla önümde duruyordu. Yüzünde düşlere dalmış, dalgın bir anlatım vardı. Böyle bir görüntüye kötülük ya da ahlak bozukluğu yakıştırmak olanaksızdı.

"Sizin ve benim," dedi Palmer, "bir ilişki başlatmış olmamız önemli bir şeydir. Bu ilişkiyi birbirimize hiç kimsenin bağlanmadığı kadar bağlanarak başlattık, öyle değil mi! Benim yaşamımda bu tür bağlılıklar enderdir. Bana kızmadığınızdan eminsiniz, değil mi?"

"Cher maître!"* dedim. Palmer'ın alışılmadık bir gençlik taşıyan açık temiz yüzünü seyre daldım. "Size nasıl kızılacağını bilmiyorum, galiba," dedim yavaşça. ' Gerçi bir bakıma kızmak da istiyorum. Bu akşam zaten bir hayli içtim ve bana neler olduğunu hâlâ anlayamıyorum. Kendimi çok perişan, incinmiş ve şaşkın hissediyorum, ama kızgın değilim." Derken, Palmer'ı beni görmesi için çağırmak yerine benim Palmer'ı görmeye gelmemin anlamlı olduğunu düşündüm. Onu çağırmak aklıma bile gelmemişti. Koşarak gelen bendim.

"Görüyorsunuz, Martin, hiçbir şeyi gizleyip sakladığım yok," dedi Palmer.

---

* (Fr.) Üstadım. (Çev.)

"Gizliyorsunuz, gizliyorsunuz," dedim. "Ama çok akıllıca. *Her şeyi* gizliyorsunuz. Siz bana göre fazla akıllısınız. Tevekkeli değil Antonia sizi istiyor. Olasılıkla o da bana göre fazla akıllı, ne var ki ben bunu hiç fark etmedim."

Palmer, bir an ayakta bana bakakaldı, bakışlarında biraz kaygıyla karışık dingin, ilgisiz ve sevecen bir anlatım vardı. Kar beyazlığındaki gömleğinin ucunun çıktığı robdöşambrının yakasını çekiştirdi ve uzun boynunun birazını daha açtı. Sonra yeniden odayı adımlamaya koyuldu. Kendinden emin bir tavırla sanki bir şeyi sınıyormuş gibi, "Bunu çok iyi karşılayacağınızı biliyordum, bunu mükemmel karşılayacağınızı biliyordum," dedi.

"Durumu *nasıl* karşıladığımı açığa vurmuş olduğumdan haberim yok!" dedim. Ama bunu der demez de, acı bir açık görüşlülükle, benim için Palmer'la Antonia tarafından hazırlanmış olan rolüme, yani bu durumu "çok iyi karşılamış" olma rolüne çoktan girmiş olduğumu fark ettim. Başımı dosdoğru bana sakınım, ilgi ve hatta sevecenlikle uzatılan bir idam ipine sokuvermiştim. Acımasız olma zorunluluğunu esirgeyerek onları ahlaksal olarak bağışlamam onlar için önemliydi. Ne var ki gücüm varsa bile bu gücü şimdiden teslim ediyordum. Şiddete başvurmak için çok geçti. Gerçekten de büyük ve çok çok iyi tezgâhlanmış bir şeyle yüz yüzeydim.

Palmer, açıklamamı anlamamış görünüyordu. "Görüyorsunuz," dedi. "Bizi terk etmenizi düşünmüyoruz. Garip ve oldukça olağanüstü bir şey, ama sizsiz yapamayız biz. Sizi bırakmayacağız, sizi gözeteceğiz. Göreceksiniz."

"Büyümem gerektiğini sanıyordum ben."

Palmer güldü. "Aa, bunun kolay olacağını hayâl etmeyin! Bu durumda hiçbir şey kolay olmayacak. Tehlikeli bir serüven olacak bu. Ama dediğim gibi, bana sempati duymanız önemli bir şey."

"Size sempati duymaya devam edeceğimi nereden biliyorsunuz, Palmer?" dedim. Akıl yetilerimin kaybolduğunu hissediyordum.

"Devam edeceksiniz," dedi Palmer.

"Başarıya ulaşmış rakibimi severek, öyle mi?"

"Psike garip şeydir," dedi. "Denge kurmakta kendine özgü gizemli yöntemleri vardır. Otomatik olarak kendine yarayan şeyleri, avuntuyu arar. Hemen hemen tümüyle bir mekanik sorunudur bu ve onu anlamanın en iyi modelleri mekanik modelleridir."

"O zaman beni bir merhamet meleği olarak görmüyorsunuz, değil mi?"

Palmer neşeli neşeli güldü. "Allah iyiliğinizi versin, Martin," dedi. "Sizin bu ironiniz yok mu, üçümüzü de kurtaracak olan bu ironi."

5

Rembers'ı hep annemin evi olarak düşünürüm, gerçi bu evi aslında büyükbabam satın almış ve babam öldüğünden beri de Alexandre, evde bir hayli değişiklik yaptırtmıştır. Ama bilmem neden bu ev zamanın silip yok edemediği bir biçimde annemin nazik, geleceği gören ve oldukça belirsiz kişiliğinin izlerini taşır ve zihnimde öteden beri neredeyse Ortaçağa özgü, romantik bir pusla kaplı olarak yer etmiştir. Büyük olasılıkla, uyuyan güzelin şatosu gibi, sık bir sarmaşık gülü ormanıyla çevrili olmalıdır. Ne var ki eski bir ev değildir. 1880'lerde yapılmış olup yarısı ahşaptır, yalancımermerden yapılma bölümleri ise parlak İrlanda pembesi rengindedir. Oxford'dan pek uzak olmayan küçük bir Cotswold köyü eteklerinde, Stour ırmağının üstündeki yüksekçe bir arazi üzerine inşa edilmiş, ıssız bir yerdir ve yalnızca tavşanların uğradığı çıplak tepelere bakar. Annemin dikmiş olduğu porsuk ve şimşir ağaçları çok iyi boy atmışlardır ve Sir John Millais'in ya da Dante Gabriel Rossetti'nin düşgücünden çıkmış bir şey gibi, aynı zamanda zamanın yıkımına uğramış bu yerin yaşsız çekiciliğini göz önünde tutmazsak, bahçe evden daha eski bile görünebilir.

Noel arifesinde öğle vaktiydi ve ben Oxford trenindeydim. Londra'da gökyüzü kurşun sarısı bir renk almıştı ve Reading'ten geçerken, kıpırtısız havadan tek tük iri taneler halinde kar düşmeye başladı. Hava çok soğuktu. Noel'i Alexandre ve Rosemary'yle geçirmeye karar vermiş, evlerine geleceğimi ve Antonia'dan ayrılacağımı onlara kısaca söylemek için iki gün önce telefon etmiştim. Antonia ile Palmer, Noel'i onlarla geçirmem için beni şaşırtıcı bir sıcaklık ve coşkuyla sıkıştırıp durmuşlardı. Antonia'nın ifşaatından sonra, elle tutulur kuvveti, atmosferi ve hatta gelenekleriyle bu kadar kısa bir süre içinde bir çeşit kurum olarak *var olduklarını* görmek ilginç bir şeydi. Antonia, şimdi gününün yarısını Hereford Meydanı'nda,

yarısını ise Palmer'ın Pelham Crescent'taki evinde geçiriyor ve her iki yerde de olabilmek için elinden gelen çabayı harcıyordu. Onu hiç bu kadar mutlu görmemiştim ve karışık duygularla bu mutluluğun önemli bir bölümünün beni gözetmeye dayandığını anladım. Serbest bıraktım onu. Hareketimden önceki iki geceyi, zaten normalde ayrı odalarda kaldığımız Hereford'daki evde birlikte geçirmekte ısrar etmişti. Bu iki gece, körkütük sarhoş yattım. Kızgınlık ya da şiddet göstermek korkusundan değil, çok fazla uysallık göstermek korkusundan, onların Noel davetini reddetmiştim. Ağırbaşlılık ve akıl giysileriyle yeniden giyinebilmem için geri çekilmem gerekiyordu. Beni döndüre döndüre çırılçıplak *bırakmışlardı.* Şimdi, Rosemary'yle Alexandre'ın önünde aldatılmış koca rolünü oynayarak hiç olmazsa göz boyayan bir özsaygı görüntüsünü edinmeyi umuyordum. Daha açıkçası, düşünmek için zamana; daha da açıkçası, hissetmek için zamana gereksinimim vardı.

Buna inanmaya ancak şimdi başlıyordum. Bir hayli içip sarhoş olduğum, Antonia'nın ifşaatta bulunduğu akşam, geriye bakıldığında, hortlaksı görüntülerle dolu, uğursuz bir düş gibi görünüyordu; ama her nasılsa bu görüntüler esrarengiz bir biçimde acı vermiyorlardı. Acı daha sonraları geldi; çocukluk dönemindeki yoksunluklardan ileri gelen acılara benzer, sözle dile getirilemeyecek kadar karanlık ve karışık bir acıydı bu. Uzun süredir içinde yaşadığım alışkanlık ve nesnelerin bildik dünyası artık bana sevimli gelmiyordu. Sevgili evimiz ansızın zengin bir antikacı dükkânının havasına bürünüvermişti. İçindeki eşyalar artık birbirleriyle uyum sağlamıyorlardı. Acının, ilkin ve doğrudan doğruya, *eşyalar* aracılığıyla etkimiş olması garipti; sanki eşyalar hemen, bütünlüğü içinde göğüsleyemediğim bir yitimin üzücü simgeleri olmuşlardı. Durumumu biliyorlar ve yas tutuyorlardı. Antonia'yı yitirmem, her türlü sıcaklığın ve güvenliğin sonsuza dek yitirilmesi gibi bir şeydi ve olanaksız gözüküyordu. Ve şu da garipti ki birkaç gün önce varlığımı parçalayıp bir bölümünü Antonia'ya vermiş olduğum halde, şimdi sanki her şey onunla birlikte sürüklenip gitmiş gibiydi. İnsanın derisinin yüzülmesi gibi bir şeydi bu. Ya da daha doğru bir anlatımla, ruhumun yüzüyle bu denli sıcak bir bakışım oluşturan ve varoluşumu kuşatan parlak küre, sanki elimden haşince alınmış ve çıplak yüzüm soğuk bir pencerede karanlıkla karşı karşıya bırakılmıştı.

Ancak iyi hareket etmiştim. En azından iyi hareket ettiğim su yüzüne çıkmıştı ve bu hemen hemen kibar bir ısrarla ortaya konulmuş

olan temel noktaydı. Durumu iyi karşılamıştım; bunun için de başka avuntulardan yoksun olduğum halde, içinde iğrenç bir biçimde güneşlenmeye davet edildiğim sıcak ve sürekli bir minnet ışıması vardı ortalıkta. Şimdi kaçmakta olduğum, böylesi bir güneşlenmenin kaçınılmazlığıydı. Eyleme geçme anını kaçırmıştım; ve bunu zaman zaman korkunç bir yerinme duygusuyla hissediyordum. Gerçi yitirmiş olduğum bu eylemin ne olmuş olabileceğini de hiçbir zaman açık seçik anlamış değildim. Antonia'yla Palmer'ın birbirlerine enikonu âşık oldukları kimi zaman az çok avutucu, kimi zaman da hiç katlanılamayacak bir biçimde ortadaydı. Aşklarının ortaya çıkması ve benim bu aşka uysallık göstermem, hattâ ne acıdır ki gerçekte bu aşkı kutsamış olmam, her ikisinde de çılgınca bir neşeye yol açmıştı. Onları hiç bu kadar neşeli, bu kadar hayat dolu ve bu kadar cakalı görmemiştim. Şimdi sanki hep vals yapıyorlarmış gibi bir havaları vardı. Böylesi bir güce karşı elimden hiçbir şeyin gelemeyeceğini söylüyordum kendime. Öte yandan, Antonia'nın yumuşak kararlılığı ve tez elden gösterdiği minnet karşısında, onu şu ya da bu biçimde elimde tutmaya uğraşırsam, uğraşmasını becerirsem, başarısızlığa uğrasam bile, bu rahatsız edici ıstırabın kaybolacağını hissediyordum. Bir şiddet gösterebilme ânı, belki de boşuna, ama özel bir istenç ve kuvvet jesti hileyle çalınmıştı benden ve en azından bunun için onları hiçbir zaman bağışlamayacaktım.

Trende otururken düşünüyordum da, bir hafta önce iki kadını da emin biçimde elimde tutuyor gibi oluşum, talihin bir cilvesiydi; şimdi olasılıkla hiçbirine sahip değildim. Antonia'dan ayrılmış olmamın esrarengiz bir biçimde Georgie'yle ilişkilerimi de ortadan kaldırıp kaldırmadığını açık seçik olarak bilemiyordum, sanki bu iki ayrı gelişim birirleriyle rekâbet etmek şöyle dursun birbirlerini garip bir biçimde beslemişlerdi. Bununla birlikte, bundan emin olmaktan uzaktım ve düşüncelerim sakınım ve hatta çekingenlikle, hiçbir sonuca ulaşamadan, durmadan metresimin hayaline dönüyordu. O ifşaat gününden beri Georgie'yle görüşmemiştim ve durum henüz herkesin kulağına gitmediği için de, durumumdaki değişiklikten olasılıkla habersizdi. Yeni durumumu ona söylemekte sabırsız davranmıyordum. Kendimi onun beklentilerine karşılık verebilecek güçte hissettiğim bir zaman değildi ve Georgie'nin benden neler *bekleyebileceğini* düşünüp taşındıkça, onu sonuçta ne kadar az tanıdığımı anladım. Beni bayağı bir biçimde evlenmeye zorlaması hiç kuşkusuz söz konusu değildi. Sorun daha çok benimle bağlarını ne dereceye

kadar ve nasıl koparacağıydı ve eğer bu yeni durumda, ikimizden biri 'pes edecek' olursa, gizlilik ve belirsizlik içinde böylesine gelişip serpilmiş olan değerli ve sevecen ilişkilerimize ihanet edecek, hatta onları ortadan kaldırmış olacaktık. Bu ise ek bir ıstırap demekti ve üzerinde durdukça korkunçlaşıyordu. Georgie'ye gereksinimim vardı, onu seviyordum ve özellikle şimdi onsuz yapamayacağımı hissediyordum. Ne var ki kendimi onunla evli görmeye de yanaşmıyordum. Zaten, diyordum kendime, bütün bunları bilmek için daha çok erken. Daha bu bilmecenin parçalarını bile bir araya getirmeye başlamamıştım ve bu parçaları ikimiz için bir mutluluk tablosu yaratacak biçimde bir araya getirmenin bir yolu olabilirdi. Pek ender anlarda ve oldukça soyut bir biçimde, şu anki sefil ve şaşkın durumumdan tümüyle uzak, ama yine de benden hepten kopuk ve olanaksız da olmayan bu mutluluğu düşlediğim oluyordu.

Rosemary beni Oxford'da karşılayacak ve arabasıyla Rembers'a götürecekti. Rosemary'yi karşımda görmeyi hiç istemiyordum. Antonia'yla hiçbir zaman iyi geçinememişti; bir yandan olup bitenlere sevinecek, bir yandan da üzüldüğünü gösteren basmakalıp bir hava takınacaktı: İnsanların bir tanıdıklarının ölümünde duyar gibi yaptıkları, ama gerçekte sabah uyanıldığında henüz ne olduğu anlaşılamayan, dünyayla görülmedik bir biçimde barışık olma duygusuna benzeyen, bir heyecan ve zevk türünden bir şeydi bu üzüntü. Şunu söyleyeyim ki, Rosemary, yani günahları boynuna Bayan Michelis, bütün karşı çıkmalarımıza karşın, genç yaşta, kendisini daha sonra terk edecek olan Bill Michelis adlı sevimsiz bir borsacıyla evlenmişti ve evlilikleri başarısızlığa uğrayan çoğu kişi gibi başarısız evlilik haberleri duymaya can atıyordu. Rosemary'nin yeniden evleneceğini sanmıştım, çünkü varlıklı bir kız olmasının yanı sıra, erkeklere çok çekici gelen biriydi; ne var ki şimdiye dek evlenmekten sakınımla kaçınmıştı. Ufak tefek düzgün hatları, kibar ve resmiyet taşıyan ses tonu ve konuşma tarzındaki Lynch-Gibbon ailesine özgü bilgiçliğiyle iffet düşkünü bir kız izlenimi yaratmasına karşın, böyle olmaktan uzaktı ve hiç kuşkusuz, beni pek ender olarak davet ettiği Chelsea'deki o esrarengiz dairesinde, sürekli olarak birtakım aşk serüvenlerine girip çıkıyordu.

Oxford'da bir hayli kar yağıyordu ve bir süredir de böyle yağmış olmalıydı; çünkü trenden adımı dışarıya atıp kız kardeşimi aramak için sağa sola bakındığımda, yerde üç beş santim kalınlığında yumuşak, kuş tüyü gibi bir kar katmanının olduğunu fark ettim. Çok

geçmeden Rosemary'yi gördüm ve tümüyle siyahlara bürünmüş olduğu dikkatimi çekti: Kuşkusuz bir sezgi sonucu böyle giyinmişti. Bana doğru yaklaştı ve onu öpebilmem için küçük kadife kepi altındaki ufak solgun yüzünü arkaya doğru eğdi. Rosemary, kimi zamanlar *petite** sözcüğüyle dile getirilen çekiciliğe sahiptir. Lynch-Gibbon ailesinin uzun yüzünü, güçlü burnunu ve ağzını taşır; ama bütün bu yüz çizgileri küçültülmüş, düzleştirilmiş ve hafif çilli, fildişi renginde hoş bir deriyle örtülmüştür. Lynch-Gibbon ailesinin yüz karakterinin hep erkekler için yaratılmış olduğunu düşünmüşümdür ve bütün tatlılığına karşın Rosemary'nin görüntüsü gözümde hep karikatürümsü bir hava taşır.

"Merhaba, şeker kız," dedim onu öperek.

Gülümsemeden ve benim hafifliğim olarak gördüğü şeye biraz şaşırdığını belli eden bir tavırla: "Merhaba, Martin," dedi ve çıkış kapısına doğru ite kaka ilerlerken; "Ciddi haber bu," diye ekledi. Onun zarif siyah siluetini izleyerek dışarı yürüdüm ve Alexandre'ın Sunbeam Rapier'ına bindik.

"Haberler müthiş," dedim. "Ama bırakalım bunu. Sen ve Alexandre nasılsınız?"

"Umduğunuz kadar iyiyiz," dedi Rosemary. İçinde bulunduğum sıkıntılardan ötürü sarsılmışa benziyordu. "Ah, Martin, gerçekten *üzülüyorum!*"

"Ben de üzülüyorum," dedim. "Şu ufak şapkan çok hoşuma gitti, Rosemary. Yeni mi?"

"Sevgili Martin," dedi Rosemary, "lütfen benimle komedi oynamayı bırak."

Şimdi St. Giles boyunca ilerliyorduk. Sarımtırak kahve renkli bir gökten sürekli olarak kar düşüyordu. Beyaz kar örtüsü çıplak çınar ağaçlarının siyah cılızlığını vurguluyor ve Georgian üslubunda yapılmış yüksek evlerin sarı cephelerine canlı bir kırmızımsı kahverenk tonu katıyordu.

"Buna hiç inanamıyorum," dedi Rosemary. "Bu kadar uzun bir zamandan sonra, seninle Antonia'nın ayrılmanız! Biliyor musun, gerçekten çok şaşırdım."

Rosemary'nin duyduğu büyük sevince tahammül edemiyordum. Gözlerimi, pedalların üstüne koyduğu, yüksek ökçeli siyah ayakkabılar içindeki ufak ayaklarına eğdim. "Rembers'ta kardan mahsur-

* (Fr.) Minyon hatlı. (Çev.)

kaldınız mı?"

"Pek kalmadık," dedi Rosemary. "Gerçi görünüşe bakılırsa oraya buraya yağdığından daha çok yağmış gibi. Kent dışına hep daha fazla kar yağar gözükmesi garip değil mi? Water Yolu geçen hafta kapandı, ama öteki yollar tümüyle açık. Gilliad-Smith'ler arabalarında zincir kullanıyorlar. Biz zincir takmak zahmetine katlanmadık. Alexandre zincirin tekerlekler için iyi olmadığını söylüyor. Ne var ki Badgette, kapıdan çıkabilmemiz için bizi bir iki kez itmek zorunda kaldı. Şimdi nerede oturacaksın, Martin?"

"Bilmiyorum," dedim. "Hiç kuşku yok ki Hereford Meydanı'nda oturmayacağım. Sanırım bir daire bulsam iyi olacak."

"Ama şekerim, daire bulmak olanaksız," dedi Rosemary, "en azından dünyanın parasını dökmedikçe içinde yaşanacak bir daire bulmak olanaksız."

"O zaman dünyanın parasını dökerim," dedim. "Ne zamandan beri buradasınız?"

"Bir hafta kadar," dedi Rosemary. "Sakın Antonia'nın mobilya ve eşya konusunda seni aldatmasına izin verme. Sanıyorum suçlu taraf o olduğu için bütün eşyaların gerçekte sana ait olması gerekir."

"Hiç de değil," dedim. "Böyle bir kural yok! Benimki kadar onun da parası eve harcandı. Eşyaları dostça paylaşacağız."

"Bana kalırsa sen harika bir adamsın!" dedi Rosemary. "Hiç de kırgın görünmüyorsun. Senin yerinde olsam öfkeden deliye dönerdim. O adama en iyi arkadaşınmış gibi davrandın."

"O hâlâ benim en iyi arkadaşımdır."

"Bu konuda çok filozofça davranıyorsun," dedi Rosemary. "Ama ölçüyü kaçırayım deme. Ruhunun derinliklerinde mutsuz ve kırgın olmalısın. Aslında senin gereksinim duyduğun şey şöyle iyice bir sövüp saymak."

"Ruhsal olarak her bakımdan mutsuzum," dedim. "Kırgınlıksa başka bir mesele. Bunu tartışmanın anlamı yok. Başka bir şeyden söz edemez miyiz yahu?"

"Şey, Alexandre'la ben sana destek olacağız," dedi Rosemary. "Sana bir daire ararız ve taşınmana yardım ederiz, eğer istersen gelip belli saatlerde ev işlerinle de ilgilenirim. Çok hoşuma gider bu. Şu iki üç yıldır yüzünü doğru dürüst göremedim. Geçen gün de tam bunu düşünüyordum. Ev işleriyle uğraşacak birine *gereksinimin* olacak senin, öyle değil mi, profesyonel hizmetçiler anasının nikâhını istiyorlar."

"Çok düşüncelisin," dedim. "Alexandre ne üzerine çalışıyor şimdi?"

"Çalışamadığını söylüyor," dedi Rosemary. "Aklıma gelmişken söyleyeyim, Antonia'yla olan durumunuz çok etkiledi onu."

"Doğal," dedim. "Antonia'ya tapar o."

"Mektubunu açtığında ben de rastlantı eseri yanındaydım," dedi Rosemary. "Onu hiç bu kadar sarsılmış görmemiştim."

"Mektubunu mu?" dedim. "Demek ona bu konuda mektup yazdı, öyle mi?" dedim. Nedense bu çok canımı sıkmıştı.

"Şey, sanırım öyle," dedi Rosemary. "Neyse, diyeceğim şu ki, Alexandre'a karşı kibar ve anlayışlı davran, özellikle nazik ol ona karşı."

"Karım beni terk etti diye onu avutayım yani," dedim. "Peki, şekerim."

"Martin!" dedi Rosemary. Birkaç dakika sonra Rembers'ın kapısından içeri girdik.

6

"Terk ettiğimden beri erik ağacını
Orada Tennessee'de
İlk kez tattım sıcağı!"

Alexandre, vantilatörlü yeni ısıtıcısının önünde, geniş tırnaklı, uzun elini sallayarak bu dizeleri okuyordu. Beyaz iş gömleğinin yeni ılık esintide uçuşup dalgalanıyordu.

Yarım saat sonraydı. Alexandre'ın atölyesinin çıkma pencereli ek bölümünde oturmuş, çaylarımızı içiyor ve dışarıda yağan karı, zayıflayan öğle sonrası ışığında evin hâlâ görülebilen güney yüzünü ve onun soluk pembe zemin önünde göze çarpan, yumuşak ve dalgalı beyaz çizgilerle yüklü tahta iskeletini seyrediyorduk. Hol kapısının üzerine asılmış kırmızı kurdele düğümlü bir çobanpüskülü çe-

lengi karlara belenmiş ve hemen hemen görülmezleşmişti. Daha yakındaki kar taneleri beyaz beyaz düşüyorlar, ama ötelerde, görüşümüzü engelleyen ve Rembers'ı kuşatıp ıssız bir yer yapan sarımsı bir kar perdesinin içine karışıp eriyorlardı.

Kaymak beyazı iş gömleği içindeki kardeşim, sıkılgan tavırlarıyla, operada değirmenci rolüne çıkmış birini andırıyordu. Kıpırtısız, iri,solgun yüzünde bir onsekizinci yüzyıl insanının görüntüsü vardı: Ağır, zeki, yozluktan fersah fersah uzak, bir generaller ve serüvenci soylular geçmişini çağrıştıran ve bugün ancak bir İrlandalı-İngiliz yüzünün olabileceği biçimde derinden derine İngiliz. İnsan ona, 'soylu' sözcüğünün genellikle hayvanlar için kullanılan anlamında soylu diyebilirdi.

Alexandre'da garip bir yan vardı ve bu gariplik her kezinde yeniden dikkatimi çekiyordu; Alexandre'ı özellikle Rembers'da gördüğümde yüzünün biçimi tümüyle babamı anımsattığı halde, ruhsal yanı ve canlılığı tümüyle annemi çağrıştırıyordu. Annem, Rosemary'de ya da bende yaşamaktan çok bu yüzde yaşıyordu ve aslında her ikimiz de Alexandre'la olan ilişkilerimizde bunu derinden duyuyorduk. Dirlik düzenlik sahibi bir aile sayılırdık ve sanırım öyleydik. Ben, parasal sorunlarla ilgilendiğim ve büyük ölçüde babamın rolünü oynadığım halde, Alexandre annemin rolünü oynayarak ailenin gerçek reisi oluyordu. Kimi zaman evde, kimi zaman da badanalı duvarları hâlâ yer yer onun suluboyaları ve pastel gölgeli taşbaskılarıyla süslü bu atölyede, hüzünlü bir anı ürpertisiyle ve özellikle de eski evime her dönüşümde hem boğulduğumu hem de korunduğumu hissettiğim o ilginç ıstıraplı suçluluk duygusuyla onu açık seçik anımsardım; ve şimdi sanki, Antonia yüzünden çektiğim ıstırap bu aynı ıstırap olmuş, eve dönüşlerimin verdiği o belirsiz *malaise** duygusuyla, nitelik bakımından aynı, ama daha yoğun olan bir duyguyla içten içe karışmıştı. Belki de gerçekte bu hep aynı ıstırap olmuştu; yazgımın üzerinde ileriye ve geriye düşmüş karışık bir gölge.

Işıkları daha yakmamıştık. Birlikte pencere çıkmasındaki kanepeye oturmuş, birbirimize bakmadan, bakışlarımızı yağan karın yavaş devinisine ve şimdi görülmez olmuş 'manzara'ya çevirmiştik; Alexandre'ın birkaç yıl önce yaptırdığı bu büyük çıkma pencerenin zevkini çıkarıyorduk. Atölye kendisini ek yapıdan ayıran perdenin ötesinde hemen hemen karanlıktaydı. Yazın tahta kokularıyla, dışarı-

* (Fr.) Sıkıntı. (Çev.)

dan gelen çiçek kokularıyla ve taze, ıslak, temiz kil kokularıyla dolardı; ama şimdi yalnızca, bildik kokuları bana çocukluğumdaki kötü ısıtılmış odaların kışlarını anımsatan, dört büyük gaz sobasından yayılan gaz kokusuyla dolmuştu.

"Ee, peki?"

"Böyle işte."

"Peki, Palmer sana başka bir şey söylemedi mi?"

"Ben ona başka bir şey sormadım."

"Ve ona çok iyi davrandığını söylüyorsun, öyle mi?"

"İyi davrandım."

"Ben," dedi Alexandre, "onun üzerine vahşi bir hayvan gibi atlardım demiyorum. Ama ona sorular sorardım. Anlamak isterdim."

"Aa, bunu *anlıyorum,*" dedim. "Benim Palmer'a çok yakın olduğumu anımsamalısın. Bu, soru sormayı olanaksız kılıyor ve aynı zamanda gereksizleştiriyor."

"Peki, Antonia mutlu mu görünüyor?"

"Mutluluktan havaya uçuyor."

Alexandre iç çekti. "Şimdi içimden Palmer'ı hiçbir zaman sevmemiş olduğumu söylemek geliyor. Yapay bir insan o: Çok güzel işlenmiş, çok iyi renklendirilmiş, ama taklit işte" dedi.

"O bir büyücüdür," dedim, "bu özelliği insanda tiksinti uyandırabilir. Ama sıcak kanlıdır o. Her insan kadar onun da sevgiye gereksinimi var. İçinde bulunduğumuz koşullarda beni de, Antonia'yı da *tutmaya* çabalama tarzından etkilenmediğimi söyleyemem."

"Boşversene sen bunları!" dedi Alexandre.

"Antonia sana yazdı mı?", diye sordum. Karın çiğ ışığının aydınlattığı büyük ve ağır yüzünü seyretmek için döndüm.

"Evet, yazdı," dedi. "Durumu tahmin edebilir miydim, diye soruyorum kendime. Ama edemezdim, böylesi bir şey olanaksız görünürdü bana. Mektubun o satırına gelince afallayıp kaldım."

"Onun mektubunu sana telefon etmemden önce almadın, değil mi? Bana söylemeden önce sana kuşkusuz yazmazdı."

"Aa, tabii, telefonundan önce almadım," dedi Alexandre. "Ama telefon ettiğinde durumu tam olarak kavrayamadım. Biliyorsun, mektupta hiçbir şey *söylemiyordu,* aydınlatıcı hiçbir şey yoktu içinde. Söylesene bana, şimdi nerede yaşayacaksın?"

"Bilmiyorum. Bir daire tutacağım sanırım. Rosemary ev bakıcılığını üstlendi."

Alexandre güldü. "Niçin gelip burada yaşamıyorsun? İşinin başında olman *gerekmiyor*, değil mi?"

"Burada ne yapayım ben?"

"Hiçbir şey yapma."

"Olur mu öyle!"

"Niçin olmasın?" dedi Alexandre. "Harika vakit geçirirsin burada. Cennet gibi yer burası. Dünya bizi bozmadan önce çocukluğumuzda hepimiz de açık açık gördük bunu. Eğer bir şeyle mutlaka uğraşacağım dersen, sana kilin nasıl biçimlendirildiğini ya da ağaç köklerinden yılan ve gelincik oymayı öğretirim. Günümüzde insanların güçlük çektikleri şey hiçbir şey yapmamayı bilememeleri. Rosemary'ye bunu öğretene kadar bir hayli çaba harcadım ve hiç kuşku yok ki bu konuda o senden daha yetenekli."

"Sen bir sanatçısın," dedim, "Senin için hiçbir şey yapmamak yide bir şey yapmaktır. Hayır. Ben Wallenstein'a, Gustavus Adolphus'a ve *İyi Bir General Nedir?* adlı kitaba döneceğim!" Bir süredir, usul usul, içinde bu iki komutanın ustalıklarının karşılaştırıldığı, Otuz Yıl Savaşları üzerine bir monografi çalışmasına girişmiştim. Bu çalışma, bir askeri önderi önder yapan nitelikler üzerine yazmayı tasarladığım daha geniş kapsamlı bir çalışmada bir bölüm oluşturacaktı.

"İyi general yoktur," dedi Alexandre.

"Bütün Rus generalleri yeteneksiz olduğu için dünyadaki bütün generallerin yeteneksiz olduklarını düşünen Tolstoy'un sözüne kanıyorsun sen. Neyse, gelecekte daha ciddi olarak çalışmaya uğraşacağım. İtiraf etmem gerekir ki, Antonia, vaktimi yiyip bitiriyordu."

"Çok güzel," dedi Alexandre. Yeniden iç çekti ve bir süre sustuk.

"Bir şey yapmadan durabilmenin bazı ürünlerini göster bakalım," dedim.

Ayağa kalktı ve perdeyi çekti. Atölyenin ışığını yaktı; tepemizdeki birkaç floresan lâmba, kapalı bir bahar öğle sonrasını aydınlığa boğarak, titrek ışıklarla yandılar. Annemin biçimini değiştirttiği bir Cotswold ambarı olan büyük odanın yüksek çatısı ve kabaca yontulmuş çatı mertekleri olduğu gibi kalmıştı; merteklerin çatlaklarından içeriye giren sıcak ve yağlı hava, hafifçe dolaşarak, aşağıya eski tozları taşır gibiydi. Uzun çalışma masası, fırçalanarak yıkanmış yüzeyi ve titizlikle temizlenip düzenli bir biçimde gruplanmış aletleriyle, karşıdaki duvarı baştan başa kaplıyordu. Öteki eşyalar ise, bir

yere sahip oldukları havasını taşımakla birlikte, sağa sola dağılmışlardı: Kesilmemiş taş parçaları, çadır kurar gibi yığılmış çok büyük ağaç kökleri, çocuk odası tuğlalarına benzer çeşitli hacimlerde koskocaman tahta bloklar, nemli gri bezlerle kaplanmış uzun nesneler, süsleme amacıyla kullanılan su kabaklarıyla dolu bir kutu, doğanın mı, yoksa insan elinin mi biçimlendirdiği söylemesi zor olan abanozdan bir direk. Pencerenin yanındaki duvara bir dizi kil kutusu sıralanmıştı ve odanın en ucunda alçı kalıplarından, insan gövdelerinden, kendi ekseni çevresinde döner başsız vücutlardan ve tahta kaideler üzerine oturtulmuş başlardan oluşan bir sürü şey vardı. Mavi renkli taklit Hollanda çinileriyle döşenmiş olan zeminin üstü, Alexandre'ın garip bir düşüncesine uyularak, kuru sazlar ve samanla kaplanmıştı.

Alexandre, odayı bir baştan bir başa geçti ve uzun nesnelerden birini örten bezleri dikkatlice kaldırmaya başladı. Üstüne oturtulmuş bir şeyle birlikte, kendi çevresinde döner bir heykel kaidesi göründü. Son bezi de kaldırınca, merkezdeki ışıkları söndürdü ve yalnızca çalışma masasının üstündeki ayarlanabilir lambayı yakarak bunu heykel kaidesine doğru tuttu. Görünürde yapımının ilk aşamalarında olduğu anlaşılan kilden bir baş vardı; kabaca bir tel çerçeve çatılmış ve sonra bunun üzerine, kafaya benzer bir şey ortaya çıkana değin, çeşitli doğrultularda uzun şeritler halinde kil sıvanmıştı. Bu özel an bana hep çok garip gelmiştir: Yüzü olmayan bir görüntü yarı-insani bir kişilik kazanır ve insanın aklına bir canavar yaratılmış olduğu düşüncesi gelir.

"Kim bu?"

"Bilmiyorum!" dedi Alexandre. "Bir portre değil. Ama sanki, onun olduğu kişiyi arıyormuşum gibi garip bir duyguya kapılıyorum. Bu tarzda hiç çalışmadım ve belki de hiçbir şeye benzemiyor. Hatırlarsın, yıllar önce, birtakım oldukça gerçek-dışı başlar yapmıştım."

"Senin 'perspex' dönemindi."

"Evet, öyle. Ama ben daha önce hiç düşsel bir gerçekçi baş yapmak istemedim." Lambayı yavaşça kımıldattı ve eğik ışık demeti kil şeritleri arasında koyu çizgiler oluşturdu.

"Modern heykelciler bunları niye yapmıyorlar?" diye sordum.

"Bilmiyorum," dedi Alexandre. "Artık eski Yunanlıların inandığı gibi insan doğasına inanmıyoruz biz. Şemalaştırılmış simgeler ile karikatür arasında hiçbir şey yok. Benim burada aradığım bir çeşit

olanaksız özgürleşme. Neyse. Bu oyunu oynamaya ve onu sorgulamaya devam edeceğim ben. Belki de bir şeyler söyler bana."

"Sana imreniyorum," dedim. "Gerçek hakkında daha fazla şey keşfedebilme için bir *technique*'e sahipsin sen."

"Sen de sahipsin," dedi Alexandre. "Ahlaklılık bunun adı."

Güldüm. "Çalışmaya çalışmaya paslandık, birader. Başka şeyler göster sen bana."

"Bu kim, söyle bakalım?" dedi Alexandre. Ayarlanabilir lambayı dosdoğru yukarı tuttu ve lambanın ışığı çalışma masasının yukarısında bir desteğin üzerine oturtulmuş bronz bir başı ortaya çıkardı."

Onu tanımadan önce bir şaşkınlık şoku geçirdim. "Yıllardır görmemiştim bu bronz heykeli." Antonia'nın başıydı bu.

Alexandre, onu evliliğimizin ilk günlerinde yapmış, sonra yaptığı şeyden hoşnut kalmadığını belirtmiş ve bize vermeye yanaşmamıştı. Açık altın renkli bir bronzdan yapılmıştı ve bana oldukça yabancı gelen, gençlik dolu, ileriye doğru çıkmış bir Antonia'yı gösteriyordu: Şampanyaların patlatıldığı, masa üstlerinde dansların edildiği partilerin Antonia'sı, başka bir çağın insanı gibi gözüküyordu şimdi. Bununla birlikte, başın biçimi yetkindi ve ensesine dökülen gür saç yığını gelişigüzel örülmüş olup biraz Yunaniydi. Hafifçe aralanmış büyük obur dudaklarım ise tanımıştım. Ne var ki bu benimkinden daha genç, daha neşeli, daha canlı istekler taşıyan bir Antonia'ydı. Belki de o varolmuştu da ben onu unutmuştum. Orada duran başta, karımın sıcak yanından hiçbir iz yoktu. Ürperdim.

"Gövdesi olmadan Antonia olamaz," dedim. Antonia'nın hareketli gövdesi, varlığının temel bir parçasıydı.

"Evet, kimi insanlar ötekilerden daha fazla *gövdeleridirler,*" dedi Alexandre, ışık demetini başın üzerine tutup bir yanağı gölgeden çıkararak. "Gene de, biz her şeyden önce başlarımızızdır, cisimleşmemizin doruk noktasıdır başlar. Tanrı olmanın en iyi yanı da başlar yapmak olmalı."

"Yalnızca başı olan bir heykelden hoşlanacağımı sanmıyorum," dedim. "Bana haksız bir üstünlüğü, meşru olmayan ve kusurlu ilişkileri simgeliyor gibi geliyor bu."

"Meşru olmayan ve kusurlu bir ilişki," dedi Alexandre. "Evet. Belki de bir saplantı. Freud'un Meduza kuramı. Baş, arzu edilmeyen, ama korkulan, dişi cinsel organları simgeleyebilir."

"Bu denli tuhaf bir şey söylemek istemedim," dedim. "Her vah-

şi, baş toplamaktan hoşlanır."

"Ama kendi başının koleksiyonunu yapmama izin vermedin sen!" dedi Alexandre. Bana çok yalvarmasına karşın, başımın heykelini yapmasına hiçbir zaman izin vermemiştim.

"Kazıklarına geçiresin diye mi verecektim? Dünyada vermem!" Gülmeye başlarken Alexandre, elini başımın arkasına koydu ve saçlarımın altından kafatasımın biçimini yukarıdan aşağıya yoklamaya koyuldu. Bir heykelci, kafatasından yola çıkıp dışarıya doğru yönelerek düşünceler oluşturur.

Yüreğime bir sıkıntının çöktüğünü hissedene değin, bir süre daha Antonia'nın tepedeki başına bakakaldık. Derken, "Şöyle sert bir içki olsaydı da içseydik," dedim. "Ha, aklıma gelmişken söyleyeyim, bir kasa Vierge de Cléry şarabı ile birkaç şişe konyak göndertmiştim."

"Bu sabah getirdiler," dedi Alexandre. "Ama hiç Porto şarabı yok! Mümkün olsa bütün Bordeaux şarapları Porto şarabı olurdu."

"Zamanında yakalayabilsem olmazdı!" dedim. Bu tartışmayı her Noel yinelerdik.

"Korkarım ev yarın her zamanki gibi kalabalık olacak," dedi Alexandre. "Onları başımdan atamadım. Rosemary bunu dört gözle beklediklerini söylüyor! Allah vere kar yağar da yolları kapar."

Ağır aksak adımlarla odayı geçerek kapıya gittik ve kapıyı açtık. Dışardaki görünümü seyretmek üzere eşikte durmuştuk. Soğuk hava içimize işledi. Ortalık şimdi daha karanlıktı, ne var ki günün son ışığı karın kendisinden çıkar gözüken kızıl bir aydınlıkla sürüp gidiyordu. Üstüne basılmamış beyaz kar örtüsü iki büyük akasya ağacının bulunduğu yere değin uzanıyordu, şimdi karlarla yüklü ve yarı yarıya karanlığa gömülmüş olan ağaçlar, çimenliğin en uç noktasında bir sınır oluşturuyor ve demirtaşından evleriyle dağ kıvrımlarında kaybolmuş Sibford Gower ve Sibford Ferris köylerinin bulunduğu şimdi görülmezleşmiş tepeleri çerçeveliyordu. Kar, rüzgârsız bir gökten sessizlik içinde ve diklemesine düşüyordu. Açık kapıdan onun gerçek sessizliğini hissedebiliyorduk. Kapalı panjurların ardında bir mezara girmiş gibiydik. Derken, bir Çin resminde görülebilecek türden koyu alacalı bir karatavuk tüneğine giderken, birden bir çalı dalma uçtu, kafasını bize doğru çevirdi ve sonra karın üzerinde alçaktan gürültüsüzce uçup gitti. Öğle sonrasının son alaca karanlığında onun gözünü ve turuncu gagasını gördük.

"Kapkara renkli bir karatavuk,

Gagası turuncu ve kahverengimsi sarı,"
diye mırıldandı Alexandre.
"Çok ustaca okuyorsun, birader."
"*Çok* ustaca mı okuyorum?
"Gerisini anımsamıyor musun?"
"Hayır."

"Öylesine saf sesli ardıçkuşu,
Küçük telekli çalıkuşu,
İspinoz, serçe ve tarlakuşu,
Süssüz şarkılar söyleyen gri gugukkuşu,
Onca insan seslerinizi sabırsızlıkla beklerler,
Ve sizlere Hayır diyemezler.

Alexandre bir an sustu. Derken: "'Antonia' ya sadık kaldın mı?" dedi.

Soru beni şaşırtmıştı. Bununla birlikte, hemen, "Tabii, sadık kaldım," diye karşılık verdim.

Alexandre iç çekti. Konuk odasında ışık yandı ve kararan havaya altın renkli bir ışık konisi düşürdü; şimdi grileşen ve çok az seçilebilen kar taneleri bu ışık konisinin içinden süzülerek geçiyorlar, ve yere düşüp hareketsizleşmeden önce, bir an, işleme pullarına dönüşüyorlardı. Annemin ona öğrettiği gibi Rosemary'nin her Noel şevkle ördüğü, altında öpüştüğümüz bir köknar dalının pencereye asılı olduğu görülüyordu; dal, renkli toplarla, portakallarla, uzun kuyruklu kuşlarla, mumlarla süslenmiş ve bir ökseotuyla donatılmıştı. Şimdi kız kardeşimin mumları yakmak için bir sandalyeye çıktığını görüyordum. Mum alevleri titreştiler ve sonra güçlü ve parlak bir ışık saçarak yükseldiler; pervaza yerleştirilmiş eski ve belirsiz Noel simgesi bu yüksek ve yerlerine tam oturmamış Victoria üslubu pencerelerden hiç eksik olmayan esintide hafifçe sallandı.

"Niçin 'tabii' olacakmış?" dedi Alexandre.

O anda piyanodan ses geldiğini işittik. Rosemary bir Noel şarkısı çalmaya başlıyordu. *Bir zamanlar, Kral Davud'un kentinde* adlı bir şarkıydı bu. Derin bir soluk aldım ve kapının yanından uzaklaştım. Pencere çıkmasında bırakmış olduğum sigaralarımı almak için odayı yürüyerek geçtim. Sorusuna bir yanıt alacağını bekler gözükmeyen Alexandre, ayarlanabilir lambayı yeniden bitmemiş baş çalışmasına doğru çevirmişti. Piyanonun uzaktan gelen sesine kulak vererek onu birlikte seyre daldık. Onun başka bir şeyi, üzücü ve korkucutucu bir şeyi anımsattığını biliyordum ve şimdi bu ıslak, gri, özelliksiz

yüze bakarken onun ne olduğunu anımsadım. Annem öldüğünde Alexandre onun bir maskesini almak istemiş, ama babam buna izin vermemişti. Yüzü çarşafla örtülü yataktaki kımıltısız figür, yatak odasındaki manzara, birden, bütün canlılığıyla gözlerimin önüne geliverdi.

Ürperdim ve kapı eşiğine doğru döndüm. Şimdi dışarısı oldukça karanlıktı. Pencereden gelen ışığın dışında görülmez olmuş kar, kendi uykusunun derinliklerine düşüyordu. Rosemary, başka bir parça çalmaya başladı.

7

Sevgili Georgie, Noel'i pek umduğum gibi geçiremedim. Seni son gördüğüm akşam Antonia birdenbire benden ayrılmak ve Palmer Anderson'la evlenmek istediğini söyledi. Sana şimdi ayrıntıları anlatacak değilim, ama sanki ayrılacakmışım gibi bir duygu var içimde. Sana duygularımı tam olarak anlatacak durumda da değilim. Kendimi bütünüyle tanımıyorum. Tahmin edebileceğin gibi, bir şok geçiriyorum. Gerçekte şu anda aklım hiç yerinde değil ve şimdi bana hiçbir şey sağlam ya da gerçek görünmüyor. Şimdilik daha fazla söyleyebileceğim hiçbir şeyin bulunmadığını anlayacaksın. Zaten sana gerçekleri söylemek gereksinimindeydim ve sana yazmış olmak bile içimi bir hayli ferahlatıyor. Mümkünse umudunu yitirme ve hiçbir şeyden de korkma. Ah, sevgilim, sana parlak ya da serüvenli bir yaşam verebilmek konusunda kendimi hiç bu kadar çaresiz hissetmemiştim. Eski bir tablonun arka planında kalmış bir resim kişisi gibi kendimi yarı solmuş hissediyorum. Bana hiç olmazsa biraz sağduyu ve güç aşılamaya çalış. Sevgili yavrum, senin aşkın ve bağlılığın benim için çok değerli: Bana şimdi sabırla destek ol. Bu korkakça ve çılgınca mektubu bağışla. Gözden düşmüş zavallı prensin, ayaklarını öper. Doğru dürüst düşünemeyecek kadar kendimi mutsuz hissediyorum. Lütfen bana katlan ve beni *sevmeyi sürdür.* Eğer gelebilirsem yarın sana her zamanki saatte uğrarım. Gelemezsem o zaman telefon ederim.

M.

Mektubu bitirdim ve aceleyle cebime koydum. Antonia ile Rosemary'nin her ikisi de aynı anda konuşmaya çalışarak merdiveni iniyorlardı.

"Ve bütün binanın mazotla çalışan kalorifer tesisatı var," diyordu Antonia.

Oturduğum Carlton House yazı masasından kalktım ve şömineye gittim. Öğle sonrasının ilk saatleriydi, ama dışarda hava çok karanlıktı ve lambalar şimdiden yakılmıştı. Odada iki elektrik ocağı yanıyordu, ama Antonia, kendi deyişiyle beni canlandırıp güçlendirmek için, mutlaka kömür ateşi yakılmasında da ısrar etmişti.

İçeri girdiler ve kadınların bebeklere baktıkları o sevecen ve ilgi dolu hoşnut bakışla yan yana durup bana baktılar. Bu ilgi Rosemary'de merak, Antonia'da ise kaygı duygularıyla keskinleşmişti. Göze çarpmayan şık gri Londra giysileri içindeki Rosemary, karımın yanında ufacık kalıyordu.

"Antonia bana az önce dairenden söz etti," dedi Rosemary. "İdeal bir yer galiba. Üstelik Westminster Katedrali'ne bakan harika bir manzarası varmış."

"Valla, bu konuda sen benden daha çok şey biliyorsun," dedim. Palmer bana Lowndes Meydanı'nda bir daire bulmuştu. İyi bir yere benziyordu.

"Ama bu sabah dairenden söz ettirmedin bana!" diye haykırdı Antonia. Rosemary'ye doğru dönerek, "Korkunç değil mi?" dedi. "Görmek bile istemiyor musun onu?"

"Pek istemiyorum."

"Sevgilim, suratını asma," dedi Antonia. "Mobilya konusunda çok geçmeden bir *karar* vermek zorunda kalacaksın. Rosemary'yle ben az önce perdelerin ölçüsünü almaya koyulduk; sahanlık ile Mavi Oda'nin ölçüleri değişiklik yapmaya gerek kalmadan tamı tamına uyacak.

"Ne şans."

"Aa, ben görmek istiyorum daireyi," dedi Rosemary, "sen istemesen bile. Antonia bana anahtarı verdi. Şimdi dosdoğru oraya gidiyorum. Gelmek istemediğinden emin misin, Martin?"

"Evet, eminim."

"O zaman ben gideyim," dedi Rosemary. "İtiraf edeyim ki kendimi şimdiden *bitkin* hissediyorum. Anahtarı bu akşam bırakmaya gelirim. "Hoşçakal, Martin şekerim, hoşçakal Antonia." Omuzuma yavaşça vurdu ve sonra Antonia'nın yanağını öpmek için ayak parmakları üzerinde yükseldi. Şimdi, o ve karım birbirlerine tamamen sarmaş dolaş olmuş gibiydiler.

Antonia onu kapıya kadar geçirdi. "Perdenin sarkıtma saçakları

hakkında ne düşündüğünüzü bilmek isterim," deyişini duyuyordum. Kapı kapandı.

Alevleri seyrederek ve bulduğum eski bir pipoyu -arasıra pipo içerim- temizlemeye uğraşarak şöminenin yanında durdum. Antonia'nın odaya döndüğünü işittim. Odayı baştan başa geçerek tam karşımda durdu. Gözlerimi ona diktim ve o da şimdi gülümsemeden bana dik dik baktı. Rosemary'nin eşliğinde dönüşümden beri ilk kez Antonia'yla yalnız kalıyordum. Şimdiden, durumun gizli kimyasıyla, Antonia ile ben yeni ve farklı iki insan olmuştuk. Birbirimize kaygıyla karışık bir korkuyla bakıyorduk ve bu korkunun ardında benim açımdan aradaki farkı büyütmeye hazır iğrenç bir yılgı yatıyordu. Birden ıstırapla başımın döndüğünü ve bundan sonra olup biteceklere göğüs geremeyeceğimi hissettim. Yeniden pipomun haznesini kazımaya koyuldum. "Görüyorsun işte, bir insanı çok çok mutlu kıldın. Rosemary felaketlere bayılır," dedim.

"Martin, sevgilim," dedi Antonia. Bu sözü yavaşça, kınayışına ısrarlı bir sevecenlik katarak söylemişti. Orada önümde, karnını şişirerek, kalçasını dışarı çıkararak, gövdesini o çok iyi bildiğim sevimli tarzda bükerek duruyordu. Oldukça dekolte kar beyazı ipek bir bluz, uzun boynunu gözler önüne seriyordu. Topuzunu neredeyse başı kadar büyük, düzgün, altın renkli bir top biçiminde toplamıştı. Ona yeniden baktım ve onu ansızın, ayrılışımızdan beri ilk kez, artık bana ait olmayan, ayrı bir kişi olarak gördüm.

"Daireden memnunsun, değil mi?"

"Evet, çok memnunum."

"Bana darılma," dedi Antonia. "İçim yaralı."

"Dargın değilim."

"Anderson daireyi bulmak için çok sıkıntı çekti."

"Çok nazik bir kişi Anderson, özellikle düşüneceği başka bir sürü şey varken."

"Senden başka ne düşünebilirdi? Biz senden başka ne düşünebilirdik? Başka bir şey düşündüğümüz yok ki!"

"Çok incesin," dedim. Pipoyu doldurmaya başladım.

"Lütfen, sevgilim," dedi Antonia. "Bunu yapma."

"Ne yapmayayım, allahaşkına?"

"Böyle dalgın ve alaycı bir havaya bürünme. Ve lütfen, eğer mümkünse, Anderson'a iyi davran. Senin kendisi hakkındaki duyguların için son derece kaygılanıyor ve senin hoşuna gitmeye de çok istekli. En küçük bir şeyle onu derinden incitebilirsin."

"Dalgın ve alaycı olduğum yok," dedim. "Palmer'a *minnettarım.* Ancak herkesin benim iyiliğim için planlar yapmayı bırakmasını arzu ediyorum. Pekâlâ kendi başımın çaresine bakacak güçteyim." Pipoyu yaktım. Çok kötü bir tadı vardı.

"Ama seninle ilgilenmek istiyoruz!" dedi Antonia.

Karşılık vermeyince, iç çekti ve kararan pencerelerdeki perdeleri çekmek üzere ileriye doğru yürüdü. Londra'yı bütün gün, gündüzü geceye çeviren, yoğun sarı bir sis kaplamıştı; bu sis evin içine sızıyor ve Antonia'nın gül kokulu konuk odasına, yani artık Antonia'nın olmayan odaya, biraz ekşi bir kokuyla daha hafif bir pus taşıyordu. Kent dışından ayrılışımda her tarafa öylesine kalın ve öylesine güzel yayılmış olan kar, kent içinde pek gözükmüyor ve yalnızca azalan beyaz lekeler halinde çatılarda ya da demir grisi uzun buz şeritleri halinde az ayak basılmış kaldırımlarda yatmaya devam ediyordu. Kanepeye oturdum ve pipomu şömineye vurarak boşaltmaya başladım.

Antonia yeniden bana doğru yürüdü. "Orada çok kötü bir leke bırakacaksın."

"Artık önemi yok."

"Önemi var, Martin. Her küçük şeyin önemi var."

Daha içten, daha kapalı olmuş olan bu yer ona güven verir gibiydi. Elini uzattı ve pipoyu elimden çekip aldı. Sonra yanıma oturdu ve elimi tutmaya çalıştı. Elimi geri çektim. Garip bir kur yapma sahnesi gibiydi. "Hayır, Antonia," dedim.

"Evet, Martin," dedi ve elini yeniden ceketimin yenine koydu. Titremeye başladım.

"Demek yetmedi!" dedim, "bunu da yapman gerekir mi?"

"Bu önemli, Martin," dedi Antonia. "Benden kaçma. Birbirimize hâlâ dokunabilmeliyiz."

"Ruhçözümlemecin bunu mu salık veriyor?"

"Lütfen!" dedi Antonia. "İncindiğini biliyorum, Martin. Hiçbirimize göstermediğinden daha fazla *incinmişsin içinden.* Ama böyle acı şeyler söylememelisin."

"Sözlerimin bu kadar ağır olduğunu düşünemedim," dedim. "Ama bana öyle geliyor ki, kendimi çok yüksek bir düzeye koymuş gibiyim. Sanırım şimdi bu düzeyi korumam gerekecek!" Elimi tutmasına izin verdim. Bir hayvan nasıl yatıştırılırsa beni öyle yatıştırmasına izin verdim.

"Evet, evet," dedi Antonia, "bu düzeyi koruman gerekecek, öyle değil mi!" İç rahatlığı ve minnet duygularıyla gülerek, önümde diz

çöktü, elimi öptü ve onu göğsüne götürdü. Sonra bana kararlı kararlı baktı. "Cömertsin sen, canım," dedi. Sesi derin ve heyecan doluydu.

"Sana âşığım," diye düşündüm, ama bunu söylemedim. Çok anlamsız olurdu bu. Bunun yerine, "Bak, tatlım, şu allahın belası mobilya işini ve öteki şeyleri bir hale, yola koymalıyız," dedim.

"Vaktimiz bol," dedi Antonia. Arkaya kaykılarak, kollarını dizlerinin çevresine sararak oturdu; şimdi tamamen rahatlamış görünüyordu. "Bunlarla elbette uğraşacağız. Dosdoğru satış salonuna gidecek bir sürü ıvır zıvır var. Biliyorsun, yıllardır başımızdan atmak istediğimiz kırık dökük eşyalar. İşe yarar eşyaları ise gerektiği gibi bölüşürüz."

Bu 'biz' sözcüğü Antonia'nın dudaklarından hâlâ doğal bir şeymiş gibi çıkıyordu. Ona hayret ediyordum. Aynı zamanda da ona gereksinimim vardı. İşin aksi yanı onların her ikisine de gereksinimim vardı. Sonuçta, Antonia ile aramdaki içlidışlılık bağı daha kopmuş değildi. Bu gerçeği bir çeşit iç sıkıntısıyla kavrıyordum. Ölümümün yalnızca farkına varmıştım. Gerçekte son darbe daha inmemişti.

"Bak" dedi Antonia, "Anderson'la benim için bir iyilik yapabilir misin?"

"Bu benim *métier*'m, değil mi!"

"Honor'ı bu gece garda karşılamaya gidebilir misin?"

"Honor'ı mı?"

"Biliyorsun, Anderson'ın kız kardeşi. Cambridge'den geliyor."

"Aa, Honor Klein. Evet, tanırım onu. Ancak çok az tanıyorum. Palmer niye gitmiyor karşılamaya?"

"Çok kötü nezle olmuş" dedi Antonia. "Gerçekte bu sisli havada dışarı çıkmaması gerek."

"Honor taksiye binemez mi?"

"Anderson'ı bekliyor o. Eğer gara gitmezse bu Allah'ın belası havada saatlerce peronda bekleyip durmasından korkuyor Anderson."

"Honor pek de zeki birine benzemiyor" dedim. "Pekâlâ, ben giderim onu karşılamaya." Bir zamanlar onca garipliğiyle resmi gözüken Antonia'nın 'Anderson'ı şimdi iğrenç bir içlidışlılık vurgusu kazanmıştı; ve bilmem neden, Palmer'ın nezle olması beni son derece öfkelendiriyordu.

---

* (Fr.) Meslek, uğraş. (Çev.)

Antonia kolumu sıktı ve başını dizime dayamak için arkasını döndü. Ona duyduğum fiziksel arzudan ötürü işkence çekmeye başlıyordum. "Honor konusunda kendimi çok rahatsız hissediyordum" dedi.

"Ama onunla daha önce karşılaştın. Oldukça zararsız yaşlı bir üniversite hocasına benziyor Honor."

"Evet, onunla karşılaştım" dedi Antonia, "Ama ona hiç *dikkat* etmedim."

"Ben de etmedim" dedim. "Bu da onun zararsız olduğunu düşündürüyor." Antonia'nın saçlarını okşamaya başladım.

"Anderson biraz kaygılı gözükmese, ben de aldırış etmezdim" dedi Antonia. "Anderson pek bir şey söylemiyor, ama Honor'ın benim Anderson'a uygun olmadığımı düşündüğünü Anderson'ın da düşündüğünü sanıyorum."

"Amma da düşünceymiş bu!" dedim. "Sen bir kral için yeterince uygunsun, bizim Palmer içinse tamamen uygunsun. Kaygılanmak için bir neden göremiyorum ben bunda. Sen bir tanrıçasın, oysa o evde kalmış zavallı bir Alman kızı. Bunu kafana böylece koy. Tren saat kaçta geliyor?"

"Beş elli beşte Liverpool Street Garı'na giriyor" dedi Antonia. "İmdadımıza sen yetiştin bizim, Martin. Korkarım tren sis yüzünden bir hayli gecikecek. Belki de onu dosdoğru Pelham Crescent'a getirebilirsin. Ne kadar iyi bir insan olduğunu hiç düşündün mü, Martin?"

"Anlamaya başlıyorum" dedim. "Her şeyden önce, içimin parçalandığını söyleyeyim."

Antonia topukları üzerine oturarak arkaya kaykıldı. Bilinçli ve neredeyse utanmasız bir biçimde gücünü gösteriyordu. Beni bir süre dikkatinin tatlı sıcaklığında tuttu ve ben de bir çeşit umutsuzlukla, onu kollarıma almanın boşunalığını bilerek, böyle yapmasına izin verdim.

"Seni bırakmayacağız, Martin" dedi. "Seni hiç bırakmayacağız."

İçlidışlılık bağının kaçınılmaz biçimde kopmasından korkmuştum. Antonia'nın düşüncesinde bu bağ nasılsa hiç kopmayacaktı. Bir an, Antonia'yı gözüme neredeyse çok çirkin gösteren, manevi bir bulantıyla karışık iğrenç bir rahatlama duygusu duydum. Hıçkıra hıçkıra ağlayacak bir noktaya gelmiştim. "Her şeye sahip olamazsın, Antonia" dedim.

İki elini dizlerimin üstüne koydu ve kor gibi yanan gözleriyle öne doğru eğildi. "Deneyebilirim, sevgilim, deneyebilirim!"

8

Liverpool Street Garı sülfür ve kükürt kokuyordu. Garı yoğun bir sis kaplamış ve dökme demirden kubbe görülmezleşmişti. Peron ışıkları ölgündü, yeğin pusu delip geçecek ışınlar saçacak gücü yoktu, öyle ki karanlık insanın kafasının içine girmiş gibiydi. Heyecanlı ve sisin garip bir biçimde keyiflendirdiği karanlık insan figürleri kaçamak bakışlar atarak hızla geçip gidiyorlardı. Bu figürlerden biri hafifçe aydınlatılmış küçük bir alanın içinde gidip geliyordu ve alan, içinden şaşırtıcı bir anilikle insanların ve nesnelerin çıkıp somutlaştıkları, donuk ama ışıklı sarı bir geceyle çevrelenmişti. Saat beş kırk beşti.

Yolumu kaybederim korkusuyla arabayı erkenden çıkarmıştım. Oysa, sis lâmbaları Piccadilly ve Holborn boyunca yavaş yavaş,ama sürekli ilerlememe olanak vermiş ve ben de tam vaktinde varmıştım. Trenin ne kadar gecikeceğini daha önceden soruşturmuştum, ama hiç kimse bilir gözükmüyordu; bu arada, gar kitapçısının sergisini uzun uzadıya araştırmış ve Burma'daki cangıl savaşı üzerine ucuz basımlı bir kitap almıştım. Şimdi, büfenin nispeten daha aydınlık bölümünde oturmuş, oldukça soğuk bir çayı azar azar yudumluyordum. Nemden iyice ıslanmış olan atkımı çekip çıkardım. Sıkınca atkının suyunu çıkarabiliyordum. İliklerime kadar donmuş ve o kadar bitkinleşmiştim ki, gülünecek bir halim vardı. Bundan başka öfkeden deliye dönmüştüm.

Antonia'yla tartışmamız sanki dayak yemişim ya da uzun bir yoldan gelmişim gibi beni iki büklüm ve yorgun bırakmıştı. Şimdi ancak âşık olmak sözüyle tanımlanabilecek bir durumdaydım. Ne var ki bu garip bir aşktı ve olası tek anlatım biçimi, onun aramızdaki bağı koparmadan sürdürmek konusundaki istencine gösterdiğim onaydı. Bu istence razı olmak aynı zamanda benim için bir işkenceydi ve ben bu sevecen bağı beni boğmaya gelen bir katilin ipi gibi hissediyordum. Şiddete hiçbir biçimde başvuramayacak olmam kafamı allak bullak etmişti. Ne var ki, sıkıntının maskelediği şiddet, içimde kıpırdanıyordu. Beni özellikle korkutan, Antonia'yla birlikte olduğumda, ona ve de *onlara* duyduğum gereksinimi açık açık hissetmemdi. Kendimi aşağılatacak kertede can attığım şey, Palmer'ı görmek ve ondan şu ya da bu biçimde bir avuntu bulmaktı ki bu bana olanaksız, akla getirilemeyecek bir şey olarak gözüküyordu.

Onların tutsağı olmuştum ve bu tutsaklık içinde boğuluyordum. Ama ötelerdeki karanlıklardan daha çok çok korkuyordum.

Saatime baktım. Beş elli dörttü ve içki içmek için hâlâ çok erkendi. Ayağa kalktım ve trenin hangi perona gireceğini yeniden öğrenmek üzere dışarı çıktım. Ancak trenin ne kadar gecikeceğini hiç kimse bilir gözükmüyordu, ben de pardösümün yakası kalkık, yoğun kirli havayı soluyarak bir süre ayakta oyalandım. Bu soğuk, nemli ve pis hava ciğerlerime doluyor ve bana hiç iyi gelmiyordu. Cehennem gibi bir yerdi burası. Dr. Klein'ı tanıyıp tanımayacağımı merak ediyordum. Yüzünü hiç anımsayamıyordum ve gözümün önüne yalnızca evde kalmış, orta yaşlı bir Alman kızının genel yüz çizgileri geliyordu. Palmer'a hiç benzemeyişi karşısında düş kırıklığına uğramış olduğumu anımsadım. Öte yandan, ilgi çekici hiçbir özellik taşımayan şu insan tiplerine benzer biri gibi de gelmişti bana. Onu karşılamanın sırtıma yüklediği sıkıcı görevi yerine getirirken hüzünlü bir tatmin duyuyordum. Burada buz gibi soğukta rahatsız bir halde bulunmak, garın boğucu havasını solumak ve uzun bir bekleyişle yüz yüze olmak: Sonuçta, bütün bunlar, Antonia ile Palmer'ın arasını bozmak için şu anda yapabileceğim tek şeydi gerçekte. Şimdilik tek silahım buydu. Ve bu silah aynı zamanda vakit öldürmeme yarıyordu.

Bir akşam gazetesi aldım ve sis yüzünden daha şimdiden kaç kişinin ölmüş olduğunu okudum. Saat beş elli dokuzdu. Georgie'yi ve yarınki buluşmamızı düşünmeye başladım. Georgie'yi düşününce, kalbimin bir yerlerinde sıcak bir hoşnutluk tohumu bulabiliyordum. Ancak aynı zamanda onu görmekten dehşetli korkuyordum. Şu anda kartları açık oynamak ya da Georgie'yle ilkeler üzerinde bir tartışmaya girmek türünden bir şeye göğüs gerebilecek durumda değildim. Antonia düşüncelerimi âdeta tüm varlığıyla yeniden kaplamıştı. Antonia'dan başka hiçbir şey düşünemiyordum. Georgie'nin gereksinimlerinin üzerimde yaratığı baskı, şu anda *onun* içinde bulunduğu durumu düşünmem gerekliliği, benim için katlanılmaz bir şeydi ve bunu düşününce kendimi hasta hissediyordum. Ne var ki onu görmeyi de çok istiyordum. Avuntu istiyordum, sevgi istiyordum, kendimi kurtarabilmek için o güne dek hiç tanımadığım sınırsız ve güçlü bir sevgi istiyordum. "Beklediğiniz tren şimdi gara giriyor, bayım" dedi bilet kontrolörü.

Görünmeyen trenin uğultusu giderek arttı ve sonra azalarak yerini bir ray tıkırtısına bıraktı. Trenin burnu peronun en yakın ucunda görünmüştü. İnsanlar çabucak çıkış kapısında belirmeye başladılar

ve ben şimdi bütün dikkatimi karşılayacağım kişiyi tanımak gibisinden olanaksız görünen bir görev üzerinde toplamaya çalışıyordum. Gergin ve dalgın yüzlü birkaç orta yaşlı kadın önümden geçerek çabucak kayboldular. Herkes acele ediyor ve herkes hasta görünüyordu. Gerçekten de bir cehennemdi burası. Öksürmeye başladım. Dr. Klein kardeşini arıyor olacaktı, bu yüzden onu beklentili ve tedirgin halinden tanıyabileceğimi düşünüyordum. Ancak onu hemen tanımam gerekiyordu, çünkü çıkış kapısından birkaç adım bile uzaklaşacak olsa, siste kaybolur giderdi.

Palmer'in kız kardeşi sonunda göründüğünde, onu hemen tanıdım. İnsanın gözünde canlandıramadığı bir şeyin çoğu kez beklenmedik bir biçimde ve gerçekte çok iyi tanınan bir şey olarak ortaya çıktığı durumlar vardır. İşte onun yüzü de böyle ansızın görünmüştü. Pek hoş bir yüz sayılmazdı: Ağır, göze çarpacak ölçüde Yahudilere özgü, sert bir yüzdü ve küstahça bir ifade taşıyordu. Dudakların kıvrımı gözlerin ve ağzın dümdüz bir çizgi gibi gözüken kısıklığıyla birleşiyordu. Dr. Klein çıkış kapısından ileri doğru bir adım atve çevresine bakınarak durdu. Kaşlarını çatmıştı ve bu uğursuz sarımsı ışıkta perişan bir görünümü vardı. Şapka giymemişti ve kısa siyah saçları üzerinde şimdiden sisin oluşturduğu su damlaları duruyordu.

"Dr. Klein mı?" dedim.

Bana doğru döndü ve hoşnutsuz bir tavırla baktı. Besbelli ki benim kim olduğum hakkında en ufak bir fikri yoktu.

"Ben Martin Lynch-Gibbon'ım" dedim. "Daha önce karşılaştık ama, unutmuş olabilirsiniz. Palmer sizi karşılamamı rica etti. Paketlerinizi taşımanıza yardım edebilir miyim?"

Kollarında bir sürü küçük paket olduğunu fark ettim; bu ona Orta Avrupalı bir *Hausfrau** havasına benzer bir görünüm veriyordu. Konuştuğunda yoğun bir Alman aksanıyla karşılaşacağımı sanıyordum, oysa kültürlü biri olduğunu düşündüren gür sesli İngilizcesi beni şaşırttı. Sesinin tınısını unutmuştum.

"Kardeşim nerede?" dedi.

"Evde" dedim. "Nezle olmuş. Ciddi bir şey değil. Sizi hemen oraya götürürüm. Araba dışarda. İzninizle şunu alayım bari." Onu en büyük paketinden kurtardım.

Paketi verirken bana keskin bir bakış attı. Bu garip ışıkta kırmızı yansımalar saçar gözüken kısık kara gözleri kimi Yahudi kadınları-

* (Al.) Ev kadını. (Çev.)

na özgü şu Doğulu havayı taşıyordu biraz. Bu parıldayan bakışlarda hayvansı ve itici bir şeyler vardı. "Beklenmedik bir incelik bu, Bay Lynch-Gibbon" dedi.

Bu sözler beni şaşırtmıştı ve bunun beni bu kadar incitmiş olduğuna da şaşırmıştım. Bunun, açık açık bir boynuzlu koca durumuna düştüğümden beri bir yabancının benim için verdiği ilk yargı olduğu aklıma geldi ve bir an zavallı biri gibi göründüğümü önemsediğim için kızdım. Hiç kuşkusuz Palmer'ın işlerinin ardında koşuşturmak için garip bir an sayılabilirdi. Gelen giden ve trenleri iz bırakmadan kaybolmuş olan belirsiz ve biraz histerik bir kalabalığın arasından geçerek, sessiz sessiz, arabaya doğru yürüdük.

Dışarıda sis eskisi kadar yoğundu ve sokakta arabayı bulmam biraz zamanımı aldı. Güçsüz kalan farlar, ışınlarının delip geçemediği bir karanlık duvarı önünde, etkisiz küçük toplar halinde, kızıl ışıklar saçıyorlardı. Cheapside boyunca yürüyüş adımıyla ilerlemeye başladık. Bir şey söylemiş olmak için "Cambridge'de sis var mıydı?" diye sordum.

"Hayır, sis yoktu."

"Treniniz tam vaktinde geldi. Gecikeceğini sanıyorduk."

Sözüme verdiği karşılık bir homurdanma oldu. Kendi kendime bu lanet kadın hakkımda ne düşünürse düşünsün önemli değil, dedim. Sis durmadan, dalgalar halinde üzerimize geliyordu ve yolun neresinde olduğumuzu görmemiz son derece güçtü. İnsanlar arabalarını yaya kaldırımının yanında şuraya buraya bırakmışlardı. Yolun sağ yanında yaklaşan arabaların farları zifiri karanlığın içinden çıkıp ancak son anda belirirken, sol yanda sakınılacak çok sayıda engel vardı. Trafik ışıklarını zamanında görerek dosdoğru ortadaki dar şeriti izlemek ve zifiri karanlığa girer girmez direksiyonu çılgınca kırmaya girişmemek çok büyük dikkat yoğunluğu gerektiren ve ustalık isteyen bir işti. Alnım ön cama değercesine direksiyonun üstüne eğildim; silecekler git-gel devinimleri içinde camda birikmiş olan pislikleri temizliyorlardı. Bir çeşit büyük sevinç duygusuyla muhtemelen çok geçmeden bir şeye çarpacağımızı hissediyordum. Bu duygunun verdiği dürtüyle, yol arkadaşıma ansızın, "Dr. Klein, peki Palmer'ın son küçük gönül serüveni hakkında ne düşünüyorsunuz?" dedim.

Ani bir deviniyle bana doğru döndü ve mantosunun kenarı vites kolunun üzerindeki elimin üstüne düştü. Yanıt vermeye zaman bu-

lamadan, sağımda bir ayak kadar mesafede birdenbire büyük bir kamyon belirdi. Yanlışlıkla yolun ortasında gidiyor olmalıydım. Şiddetli bir fren yapıp direksiyonu kırdım ve kamyonu kılpayı sıyırdım. "Özür dilerim" dedim. Döndü ve mantosunu bacakları üzerine çekti. Özürüm belki de farklı anlamlara gelmiş olabilirdi.

Direksiyonu Shaftesbury Caddesi olduğunu düşündüğüm güneye doğru kırdım. Ön cam donuklaşıyor ve buğuyla kaplanıyordu; yanımdaki camı indirmek için manivelayı döndürdüm ve içeri boğucu soğuk hava girdi. Burnum akmaya başlamıştı. Ona, "Acaba camınızı açıp da o yana lütfen bir göz atabilir misiniz?" dedim. Camı sessizce açtı ve başlarımızı camlardan çıkararak böyle bir süre ilerledik. Honor Klein'in gövdesi yanımda başsız bir çuval gibi sallanıp duruyor ve mantosunun pürtüklü kumaşımn yeniden elime değdiğini hissediyordum. Hyde Park Corner'daki büyük turuncu ışıklar bize Knightsbridge'e giden yolu gösterdi ve bu ışıklardan yararlanarak yol arkadaşıma kaçamak bir bakış attım. Yalnızca kamburlaştırdığı omuzlarını görebildim ve derken çok kısa bir an bana dönük olan gergin bacağının arkası gözüme çarptı: Ayağında krep ökçeli sağlam bir ayakkabı vardı; tombul baldırı ortasından koyu renkli bir dikiş izinin geçtiği kahverengi ve beyaz kalın örgülü bir çorapla örtülüydü. Dikkatimi yeniden yola verdim. Bu dikiş izi bana bir an için Honor'ın bir kadın olduğunu anımsatmıştı.

Pelham Crescent'a vardığımızda, sis biraz dağılmıştı. Palmer'ın, hiç bir zaman anahtarla kilitlenmeyen ama çetrefil bir biçimde kapalı tutulan büyük hol kapısını açtım ve içeri girmesi için Dr.Klein'a yol gösterdim. Birlikte atlattığımız tehlikeden ötürü, şimdi onunla aramda bir bağ oluştuğunu hissediyordum. Hol sıcaktı ve kalın bir halıyla kaplanmıştı. Dışarısının buğularından sonra insana hoş gelen bir kokusu vardı; cilalanmış tahta ve yeni kumaş kokusuydu bu. Soluk almak birden zevke dönüşüverdi. O mantosunu çıkarırken durup bekledim ve başının üstünden, Antonia ile benim bir zamanlar ele geçirmeyi çok istediğimiz gül ağacından bir şifonyerin üstündeki duvara, Palmer'ın düşüncesizlikle püsküllü büyük bir samuray kılıcı asmış olduğunu gördüm.

Tahmin ettiğimden çok daha erken vardığımız için, Palmer'la Antonia'nın evde olup olmadıklarını merak ettim. Dostça bir tavırla: "Önce yukarıya çıkmak ister miydiniz?" dedim. "Palmer'la Antonia konuk odasındalar mı, gidip bir bakayım. Siz yolu biliyorsunuz kuşkusuz."

Dr. Klein beni gülümsemeden süzdü. "Çok konukseversiniz, Bay Lynch-Gibbon, ama ben bu eve daha önce geldim" dedi. Kararlı bir adımla önümden yürüyerek geçti ve konuk odasının kapısını sertçe açtı.

Konuk odası ocağın ateşinden yansıyan altın renkli bir ışığa gömülmüştü ve yanan odun kütüklerinden güçlü bir reçine kokusu yayılıyordu. Siyah abajurlu lambalar söndürülmüştü ve kürke benzeyen koyu renkli duvar kâğıdı, kımıldayan ışıkta, kırmızımsı ve tatlı ışıltılarla parıldıyordu. Palmer'la Antonia'nın bizi gerçekten de beklemediklerini hemen bir ıstırap duyarak gördüm. Yan yana, ocağın yanındaki iki dik arkalıklı sandalyede oturuyorlardı. Palmer kolunu karımın boynuna dolamıştı ve birbirlerine tam cepheden seveçence dönük olan yüzleri, bir altın kalemle çizilmişcesine, profilden açık seçik görülüyordu. Bu bir anlık geçici görüntü içinde, bir Hint duvar kabartmasındaki tanrı ve tanrıçalara benzemişlerdi; karşımdaki tahtta güzellikleri insanî ölçülerin üstünde, uzak ve dingin, bir hükümdar çifti vardı. Şaşırmış halde,ama hâlâ ayağa kalkmadan bize doğru döndüler; üstlerinde hâlâ sekteye uğramış birliktelikleri nin zarifliği vardı. İlerledim ve Honor Klein'ın yanında durdum.

O an garip bir şey oldu. Ona bakmak için döndüğümde, halinde bir değişiklik olmuş gibi geldi bana. O biçimsiz mantosunu çıkarınca, daha uzun boylu ve daha ağırbaşlı görünüyordu. Ama beni şaşırtan yüzündeki anlatımdı. Orada kapı eşiğinde, bakışlarını ateşin yanındaki altın renkli çiftin üzerinde sabitleştirmiş, kafasını geriye doğru atmış, yüzü aşırı derecede soluk duruyordu; bana bir an, savaş alanından zaferle dönmüş, üzerinde hâlâ savaşın tozları bulunan ve şimdi gerekirse kendi istencine boyun eğdirebileceği egemen güçlere meydan okuyan, ayağında çizmeleri ve mahmuzlarıyla küstah ve kudretli bir yüzbaşı gibi göründü.

Bu bir anlık bir izlenimdi. Antonia yerinden fırladı ve hoşgeldiniz haykırışlarıyla öne doğru ilerledi. Palmer aceleyle lambaları yakmaya koşturdu. Honor Klein tüm dikkatini Antonia'ya vermişti; büyük çaba harcayarak konuşmasından ötürü sonunda biraz Cermenimsi gözüken yavaş bir sesle, Antonia'nın ona yolculuk ve sis hakkında sorduğu soruları yanıtlıyordu.

9

Başım korkunç ağrıyordu. Israrlı bir akşam yemeği davetini kibarca geri çevirerek onlardan erken ayrılmış, sonra da gecenin yarısını viski içerek uyanık geçirmiştim. Bürodan ayrılmaya hazırlanırken de, hâlâ oldukça rahatsız olduğumu ve başımın döndüğünü hissediyordum. Ne gariptir, geçen gece, kendimi pek üzgün hissetmemiştim; ama bunun viskinin zemin hazırladığı bir yanılsamadan, çok geçmeden bir mucize gücüyle tüm durumu değiştirecek dikkate değer bir şey *yapacak* oluşum yanılsamasından kaynaklandığı sonucuna varıyordum. Bu dikkate değer eylemin ne olacağı açık değildi; ama gece ilerledikçe onun olağanüstü örtülü varlığını gitgide daha çok duyuyordum. Sonuçta, bana öyle geliyordu ki, gücümü göstereceğim an elimden alınmış değildi.

Bununla birlikte, bugün tam bir kurban rolü oynayışımın yanıltıcı bir eşdeğerinden başka bir şey olmayan bu düşün boşunalığını, çok açık seçik olarak görebiliyordum. Yapabileceğim hiçbir şey yoktu; yani, benim için biçilen makûl ve iyilikçi olma görevini ağırbaşlılıkla yerine getirmek dışında yapabileceğim hiçbir şey yoktu. Benim iyilikçi ve makûl davranışım olayın ilgilendirdiği tüm kişilere gitgide daha çok kanıksanan bir şey olarak göründükçe, hiçbir zaman fazla olmayan çekicilikleri muhtemelen azalacak bir görevdi bu. Daha açık olarak söylersem, yakın gelecekte Antonia'yla birlikte mobilya konusuna ilişkin akla yakın kimi düzenlemeler yapmak, Lowndes Meydanı'ndaki daire konusunda birtakım mektuplar yazmak ve boşanma işlemlerine ilişkin olarak avukatımı görmek dışında yapılabilecek hiçbir şey yoktu. Bütün bunları yapmam ve Georgie'yi görmem gerekiyordu.

Yalnızca içki sonrasında ortaya çıkan o iğrenç sıkıntı duygusundan ötürü değil, Georgie'nin yanında beni aptallaştıracağını hissettiğim için de geçen gece o kadar sarhoş olduğuma yeriniyordum. Onu görmek konusunda hâlâ birtakım karışık duygularım vardı ve gerçekte bu karşıt arzuların her ikisi de yoğunluk bakımından artmışlardı. Bir yandan, kafamdaki Antonia düşüncesi beni eskisinden daha çok uğraştırıyordu. Benim için tümüyle acı olsa da, hep onu düşünmek istiyordum. Saplantılı bir halde en çok arzu ettiğim şey, 'durum'u Antonia ve Palmer'la tartışmak ve içlerinden biri bu arzuma hoşgörü gösterecek vakti bulabilecek olursa, bu tartışmayı

durmaksızın sürdürmekti. Öte yandan, salt kendine özgü bir güçle devinime geçmiş olan Georgie'nin görüntüsü içimde varlığını sürdürüyor ve sıkıntılı düşüncelerim içinde kendine dingin, hatta otoriter bir yer açıyordu. Kendimi bu görüntüye doğru fazlasıyla çekilmiş hissediyordum. Georgie'nin gürbüz neşesi, sağduyusu, açık görüşlü sertliği belki de bütün bunlar gitgide daha çok gömüldüğüm düşler dünyasından kendimi çekip çıkarmak ve gerçek dünyaya yeniden dönmek için tam da gereksinim duyduğum şeylerdi. Ancak, durum böyleyken, Georgie'nin neşesine ve açık görüşlülüğüne güvenebilir miydim? Beni özellikle bu zayıf anımda yakalamışken, kimbilir şimdi ne gibi isteklerde bulunurdu! Sözle anlatılmaz yalın bir avuntuya gereksinimim vardı. Ancak Georgie de çok ıstırap çekebilecek mizaçta bir kişiydi.

Yazı masamın çekmecelerini kilitledim ve ocakta uğramaya söz verdiğim müşterilerin listesi ile Gustavus Adolphus'un Leuthen Meydan Savaşı'nda uyguladığı taktik üzerine yazmış olduğum metnin taslağını evrak çantama koydum. İşlerimi büroya kısa bir süre için gelmek zorunda kalmayacak biçimde düzenlemiştim. Müşterilerim, ben rahatsız olduğum için benim yerine kendilerini genç yardımcım Bay Mytten'ın ziyaret edeceğini bildiren bir mektup alacaklardı. Mytten şu anda hâlâ Bordeaux'daydı; kısa bir zaman önce iş yapmaya başladığımız küçük bir tecimeviyle çeşitli görüşmeler yaparak kalış süresini çok anlamsız bir biçimde uzattığı için onu oraya göndermek tehlikeli olmuştu. Mytten, Roma Katoliğiydi, rahatına düşkün eşeğin biriydi, ama sadıktı ve şaraptan çok iyi anlıyordu; üstelik en snop müşterilerime bile şaraplarımızı çok iyi kabul ettirebiliyordu. Kuşkusuz, tatma işinde olmasa bile müşterileri ziyaret etme konusunda ona güvenebiliyordum ve bundan sonra yapacağımız en önemli iş bağlantısının, hâlâ biraz ticaretini yaptığımız beyaz Alman şarabının 30 ocakta tadılma işlemi olduğunu düşündüm. Elbette Mytten'a her zaman nazikçe danışıyor, ama satın alınacak şeyler konusundaki öğütlerini pek ender olarak dinliyordum. Şu var ki, küçük bir şarap yapımevinin yöneticisi, gücü her şeye yeten kıskanç bir tanrı olmaya eğilimlidir ve Lynch-Gibbon firması da yalnızca benim damak beğenime dayanıyordu. Beri yandan, Mytten'a karşı hiçbir babaca duygu beslemediğim ve onu ikinci bir ben olabilecek biçimde eğitebileceğime inanmadığım için, bu küçük firma hiç kuşkusuz benimle birlikte yok olup gidecek ve babamın ben oğlunda bu kadar dikkat ve özenle yerleştirdiği şarap tatma beğenisinin sim-

gelediği bu özel gerçeklik sonsuza değin kaybolacaktı.

İşten kaytarmış olan Mytten'ın dönüşüne değin, iki mükemmel sekreterim, Miss Hernshaw ile Miss Seelhaft, işleri pekâlâ kendi başlarına yürütebiliyorlardı. Fransızca ve Almanca dillerinde eksiksiz ve hatta nükteli iş mektupları yazabildikleri ve ilginçtir, şaraptan hiç anlamamalarına ve kendilerine her sunulan şarabı övmelerine karşın, işi gerçekten çok iyi öğrenebildikleri için bu kızları bol bol ödüllendiriyordum. Birkaç yıldır benimle çalışıyorlardı ve içlerinden biri ya da öteki kafasına evlenme fikrini sokar diye kaygılanıp durmuştum; ne var ki, edindiğim belirsiz ama üst üste yığılan izlenimlerin sonucunda onların mutlu ve birbirine uygun sevici bir çift olduklarını anladığım gün, kaygılarım dağılıvermişti.

Bugün her birine ayrı ayrı, sıkıntılı bir iş olan boşanma davamdan söz etmiştim. Bana bu durumu önceden beri bildiklerini söylediler. Kötü haberler ne kadar da çabuk yayılıyor! Şimdi her ikisi de kapının yanında durmuş, görünür bir sabırsızlık izi göstermeden, benim gitmemi bekliyorlardı. Yüzleri ve tavırları çektiğim ıstıraba, kendilerine özgü bir biçimde katıldıklarını gösteriyordu: Duygusuz Mytten'ın uzun süre boşu boşuna kur yaptığı uzun boylu ve sarışın Miss Hernshaw, gözlerinde yaşlar, sallanarak, bana elini uzatmaya hazırlanmıştı; kısa ve esmer Miss Seelhaft ise, kaşlarını ilgiyle çatıp gözlüklerini silerken, bana içten acıma dolu kaçamak bakışlar atıyordu. Sonunda onları yığılmış Noel siparişleri ve başbaşa kalmanın zevkleriyle bıraktım ve arabamla Pelham Crescent'a gittim.

Antonia, daha önce ikisini de hiç görmediğim, kahverengi kaşmir bir kazak giymiş ve inci bir kolye takmıştı. Bana danışmadan hiçbir şey, hatta bir mendil bile satın almazdı. İçim yarı rahatlamış olarak, onun bayağı kızgın olduğunu ve beni sevecenlik gösterileriyle tedirgin edecek bir durumda olmadığını da fark ettim. Beni görünce fırlayarak yerinden kalktı ve, "Bana kalırsa, evi boşaltıp tamtakır etmeden önce biraz bekleyebilirdi!" dedi.

"Kim?"

"Honor Klein."

Bu hanımefendinin varlığı aklıma yeniden geldi. "Sanırım kendi eşyalarını alıp götürüyor, öyle değil mi?"

"Sevgilim, kapıyı kapat" dedi Antonia. "Cin çarpmış gibiyim. Kendi eşyalarını almaya hakkı olduğunu kabul ediyorum, ama bu sabah çıkageldiğinde, doğrusu bir kasırgaya tutulmuş gibi olduk. Hole yığılmış bütün şu ıvır zıvır eşyaları gördün mü?"

"Bu sabah mı ortaya çıktı? Burada kalmıyor mu?"

"Hayır kalmıyor. Bir de bu çıktı şimdi, ben burada onun odasını hazırlamak için dünyanın vaktini harcamışken. British Museum'a yakın olmak ya da öyle bir şey için geçen gece Bloomsbury'de bir otelde kalmak istediğini söyledi ve zavallı Anderson da onu taksiyle götürmek zorunda kaldı, durumu hiç de *iyi* değildi, siste geri dönebilmek çok zamanını aldı."

"Şimdi nasıl Palmer?"

"Ateşi hâlâ yüksek. Bu sabah 37.3'tü. Gerçekten de çok anlayışsız Honor. Yine de hoşlanıyorum ondan."

Antonia'nın bunu söyleyişindeki kararlılığa güldüm. "Ondan hoşlanmak zorundasın. Palmer'ın kız kardeşi o. İtiraf edeyim ki, kendimi bu bakımdan mecbur hissetmiyorum!"

"Mobilya işine gelince, sevgilim" dedi Antonia. "Bununla acaba yarın öğleden sonra uğraşsak olur mu? Anderson'la ben Marlow'a gitmeyi tasarladık. Yalnızca bir geceliğine *Compleat Angler*'da kalalım dedik. Sıcak yüzlü çok güzel bir otel. Zavallı Anderson işten *çok* yorgun düştü, küçük bir değişikliğin ona iyi geleceğini düşünüyorum. Sonra, her ikimiz de Honor'ın evi altüst etmesinden dehşet duyuyoruz. Seni öğle yemeğine çağıramadığım için çok üzgünüm, ama çok erken ve alelacele yiyip, sonra hemen yola çıkacağız."

Compleat Angler'ı Antonia'ya ben öğretmiştim. Evliliğimizin ilk günlerinde sürekli gittiğimiz yerlerden biriydi. "Zaten, kalamazdım" dedim. "Ben de kent dışına çıkıyorum. Ama yarın erkenden döneceğim. Üçten sonra herhangi bir saatte Hereford Meydanı'nda görüşürüz."

Bu yalanı içgüdüsel olarak, Antonia'nın biraz himayeci bir ilgi taşıyan havasına karşılık olsun diye söylemiştim ve nereye gittiğimi bana sormak konusunda isteğini bastırdığını görmek de hoşuma gitti. Sonuçta kimi haklarından vazgeçmişti. Aramızdaki bağ kopmamıştı ama, bilmeden ve istemeden, aramızdaki uçurum kaçınılmazcasına derinleşmişti. İç çekti ve ben de beni bir kez daha usulca kendisine çekebileceği sözcükleri keşfetmesine olanak vermeden, gitmek üzere izin aldım.

Konuk odasının kapısını Antonia'nın üzerine kapatmıştım ki, az daha, holde büyük bir kitap kutusunu yarı taşıyıp yarı sürükleyen Honor Klein'ın üstüne düşüyordum.

"Size yardım edebilir miyim?" dedim ve kutuyu birlikte, içinde

yalnızca küçük bir kitaplık olduğu halde, Palmer'ın hep kütüphane diye adlandırdığı büyük ön odaya çekip çıkardık. Oda, şu anda, içinde kitapların, kâğıtların ve fotoğrafların bulunduğu üst üste yığılmış çay sandıklarıyla karmakarışık bir haldeydi. Duvara, içlerinde bürodan gelen Japon oymabaskı dizisi de olmak üzere çok sayıda resim dayalıydı. Bundan başka, bir mektup yığını arasında yarı gizlenmiş olarak, Palmer'ın besbelli on altı yaşındayken çekilmiş çerçeveli bir fotoğrafı da gözüme çarptı. Karşıdaki yemek odasında, açık kapıdan, öğle yemeği için kurulmuş bir sofrayı ve Lynch-Gibbon marka açılmış bir şişe Bordeaux şarabını gördüm. Sofrada yalnızca iki kişilik yer ayrılmıştı.

"Teşekkür ederim" dedi Honor Klein. "Şimdi şu kutuları üst üste istif etmeme yardım edebilir misiniz? Boş yere gereksinimim olacak."

İşi bitirdiğimizde izin almak istedim, ama bunun için uygun bir formül bulamadım. Beceriksiz bir biçimde selam verip tam gitmek üzereydim ki, "Dün benden kardeşimin gönül serüveni üzerine ne düşündüğümü sordunuz. Ne düşündüğünüzü ben *size* sorabilir miyim?" dedi.

Bu soru beni çok gafil avlamıştı, sözcük bulmakta kararsız kaldım. Honor Klein'a söylediğim şeyler konusunda çok dikkat etmem gerektiğinin hemen bilincine vardım.

"Doğru bir şey yaptıklarını düşünüyor musunuz?" diye sözünü sürdürdü.

"Ahlak açısından mı, demek istiyorsunuz?"

"Hayır, *ahlak* açısından değil" dedi hemen hemen küçümsemeli bir ses tonuyla. "Yaşamları için demek istiyorum." Bu sözcüğe metafizik bir vurgu vermeye çalışmıştı.

"Evet, doğru bir şey yaptıklarını sanıyorum ben" dedim. Antonia'yı ilgilendiren bir olayı bu kadınla tartışmanın iğrenç denebilecek derecede yersiz bir yanı vardı. Ne var ki, ansızın, tartışmak istediğimi de fark ettim.

"Kapıyı kapamamda bir sakınca var mı?" dedi. Beni yoğun bir yüz ifadesiyle süzerek, sırtı kapıya dayalı ayakta durdu. Belli ki bir zamanlar şıklık iddiası taşıyan koyu yeşil bir mantoyla etek giymişti ve garda göründüğünden çok daha az tombul görünüyordu. Bağsız ayakkabıları dünden beri boyalıydı. Parlak siyahlıktaki kısa, dik ve yağlı saçları, adeta bir balmumu solgunluğundaki Yahudi yüzünde kırpılmış bir peruk gibi duruyordu. Kısık gözleri iki kara çentik gibiydi.

"Sizin yumuşak tutumunuzun onları ne kadar korkuttuğunun farkında mısınız acaba?" dedi.

Yeniden şaşırmıştım. "Yanılıyorsunuz" dedim. "Ne yandan bakarsanız bakın, elimde olan bir şey yok. Uygar bir kişi gibi davranmayı seçiyorsam, bu benim bileceğim iş" diye ekledim. Bu kez ben de ona kızgın bir bakış attım. Ancak yine de, Antonia'yla aramda geçen bunca sevecen ve nazik konuşmadan, Antonia'yla Palmer'm ustalıklı 'gözboyama'larından sonra, bu dobra konuşmada insanı canlandıran, hatta neşelendiren, hatta hatta özgürleştiren bir yan vardı.

"Uygar bir kişi gibi ha!" dedi yeniden küçümsemeyle. "Sizin de çok iyi bildiğiniz gibi, eğer isteseniz karınızı şimdi bile geri alabilirsiniz. Onu dövmenizi ve kardeşimi kapı dışarı etmeniz gerektiğini söylemek istemiyorum; ama onları birbirlerinin kollarına atmaya da hiç gerek yoktu. Onların her ikisi de kendilerini kolaylıkla aldatabilecek kişiler. Bu birliktelikte kendilerini büyülü bir inanç çemberi içine hapsettiler. Ama her ikisi de kuşkularla dolu. Kendilerini son karardan uzak tutmak istiyorlar. Sizden yardım bekliyorlar. Bunu göremiyor musunuz?"

Afallamıştım. "Hayır, doğrusunu söylemek gerekirse göremiyorum" dedim. "Onlara en iyi kibar davranarak yardımcı olabilirim ve ben bu kibarlığı sürdürmeyi düşünüyorum. Sonuçta, her ikisi konusunda da gerçeği bilebilecek durumdayım!" Metanetle konuşmuştum. Ama söylediği şeyler beni altüst etmiş ve kafamı iyice karıştırmıştı. Kendimi hakarete uğramış hissedip hissetmemem gerektiğini de bilemiyordum. Gitmek istediğimi göstermek için ileriye doğru bir adım attım. Ama başını yeniden geriye atarak kapıya dayadı ve gözlerini bana doğru kaldırarak yerinden ayrılmadı.

"Gerçeği bu durumda çoktan yitirdik" dedi. "Bu tür meselelerde, hem gerçeğin hem de uygarlık dediğiniz şeyin her ikisine birden sahip olamazsınız. Siz sert bir insansınız, Bay Lynch-Gibbon. Karınızı baştan çıkaran kişiyle kurduğunuz içlidışlılık yoluyla yakanızı bu işten sıyıramazsınız."

"Ben sizin ilkel vahşilerinizden biri değilim, Dr. Klein" dedim, "Ve kan davalarına da inanmıyorum!" Bunu der demez, ona ilkel biri dendiği hatırıma geldi. Kapıya dayanıp geriye doğru kaykılmış ve şimdi bana çok yakın olan Dr. Klein, kara ve dokunulmaz bir şeye benziyordu.

"Karanlık tanrılarını aldatamazsınız, Bay Lynch-Gibbon" dedi

yavaşça. "Belki de güçsüz olmayı ve karınızı terk etmeyi seçmeniz beni ilgilendirmez. Ne var ki, hayatta her şeyin bedelinin ödenmesi gerekir ve aşkın bedelini de ödemek gerekiyor. Varlıklı biri olan kardeşim yoksul hastalarından bile niye her zaman yüksek ücretler alıyor? Çünkü para vermeyecek olurlarsa, kendini onlara dinletemezdi. Para vermezlerse mutsuz olurlardı. Tutsak olurlardı. Kardeşimi sevdiğinize inanıyorum. Ama onu bağışlayarak ona iyilik yapmıyorsunuz. O sizin sertliğinizi, eleştirinizi, hatta şiddetinizi istiyor, buna gereksinim duyuyor. Kibar davranarak yalnızca kendinize ediyorsunuz, onların kendi çevrelerinde ve sizin de çevrenizde dokudukları bu gerçekdışı yalan ağını sürdürüyorsunuz. Er geç bir santor* olup bu ağı delerek geçmeniz gerekecek."

Onu büyük bir dikkatle dinliyordum. Tam olarak ne demek istediğini anlamak istedim. "Az önce her ikisinin de bu serüvenden caymak istediklerini düşündüğünüzü söylediniz" dedim, "Ama şimdi söylediğiniz, eğer sert davranırsam bunun onları daha mutlu kılabileceği anlamına gelebilir."

Honor Klein yorulduğunu belli eden bir jest yaptı. Vücudundaki gerilim ortadan kayboldu ve kapıdan biraz uzaklaşarak yere çöktü. "Anlamına gelebilir, anlamına gelebilir!" dedi. Mantığın işlemez olduğu her yerde her şey, her şey anlamına gelebilir. Hepiniz bu kadar yumuşak oldukça, hiçbir şey açıklığa kavuşamaz. Şimdi bana öyle geliyor ki, siz gerçekte karınızın size geri dönmesini istemiyorsunuz. Beri yandan bu meseledeki görüş açınızın beni ilgilendirmediğini henüz söylemiş olmamanıza da şaşıyorum. Eğer onların aklınızı çelmesine ve size bir çocukmuşsunuz gibi davranmalarına izin vermek istiyorsanız, bu sizin bileceğiniz iş. Benim bütün söylemek istediğim insanları bağışlamaktan yalnızca yalan ve kötülük geleceğidir."

Sert ve melankolik profiline baktım. "Siz insanları hiç bağışlamazsınız, değil mi, Dr. Klein?" dedim.

Bana doğru döndü, beyaz güçlü dişlerini ortaya çıkararak ve gözleri ışık saçan iki kara yarık olana değin daralarak, birdenbire gülümsedi: "Benimle insanlar kazançları oranında öderler, siz sabırlı davrandınız. Günaydın, Bay Lynch-Gibbon" dedi ve kapıyı açtı.

* Mitolojide yarı insan yarı at biçiminde betimlenen yaratık. (Çev.)

10

"İşte şimdi zor durumdasın, değil mi, seni gidi iki taraflı oynayan ihtiyar?" dedi Georgie.

İç huzuruyla ağlayabilirdim. Onu o an o kadar seviyordum ki, az daha diz çöküp evlenme önerisinde bulunacaktım. Alçak gönüllülükle ellerini öptüm. "Evet zor bir durumdayım" dedim, "Ama bana karşı iyi davranacaksın, değil mi? Bağışlayacak mısın beni?"

"Seni seviyorum, Martin" dedi Georgie. "Bu basit şeyi şu kalın kafana hiç sokmuşa benzemiyorsun."

"İlişkimizin gizliliğini sürdürürsek buna aldırış etmezsin, değil mi? Yoksa başka türlü güçlükleri göğüsleyemem, sevgilim."

"Niçin, anlamıyorum" dedi Georgie. "Ama böyle sürmesini istiyorsan. Bana sorarsan, ilişkimizi *The Times*'ta seve seve yayımlatırdım!"

"Bilse, Antonia'ya çok dokunurdu" dedim. "Yapabileceğimin en azı,durumu onun için kolaylaştırmak olacak. Kendimizi bu işin içinden sıyırma tarzımız gerçekten de dikkate değer bir başarı. Kırgınlık duymadan, demek istiyorum. Şimdilik daha fazla bir çaba harcamak istemiyorum."

"Bu 'kırgınlık duymadan' fikri bana oldukça iğrenç geliyor" dedi Georgie. "Ben senin Palmer'la Antonia'yı kendi avucunda tutabilmek için erdemli,üzgün koca rolünü oynadığından kuşkulanıyorum. Ama belki de iyiliğini azımsıyor olabilirim!"

"Kendi avcumda mı!" dedim. "Görünüşe bakılırsa, ben *onların* avuçlarındayım. Hayır, her şey çok daha basit. Ben yalnızca durumu daha fazla karıştırmadan bu işi bir sonuca bağlamak istiyorum. Antonia durumu *bilse,* kafa kafaya verip uzun uzun konuşmak isterdi bu konuda. *Anlamak* isterdi. Ve ben de buna katlanamazdım. Anlıyormusun, küçük budala!"

" 'İlişkimiz'den sanki bir sanat yapıtıymışcasına söz ediyorsun sen" dedi Georgie. "Kimi zamanlar senin tuhaf biri olduğunu düşünüyorum, Martin. Ama yine de bu kafa kafaya konuşmaları *anlıyorum.* Antonia'yla benim hakkımda hiç içdışlı konuşmayacağına söz verir misin?"

"Söz veririm, sevgilim, söz veririm!"

"Neyse, kendini üzme" dedi Georgie. "Özel bir şey yapman ge-

rekmez. Burada demek istiyorum. Yalnızca ben varım."

"Allaha şükür ki yalnızca sen varsın" dedim. "Ve senin *için* de Allah'a şükür Georgie. Benim ruh sağlığımı kurtarıyorsun sen. Bunu yapacağım biliyordum."

"Peki şimdi kendini bu kadar *ağırdan satmayı* bırak bakalım" dedi Georgie. Burnunun ucunu yukardan aşağı doğru okşadı. Bu jesti ve bu sözcükleri çok bildiğim şeylerdi. Onu gönlümün derinliklerinde kutsadım ve ayaklarının dibine oturdum.

Georgie, dairesindeki fazlasıyla yıpranmış yeşil koltukta arkaya doğru kaykılmış oturuyordu. Soğuk ve çiğ bir öğle sonrası ışığı odayı, yarı yapılmış kambur yatağı, sigara izmaritleriyle dolu kâseyi, açık mektuplar, kirli bardaklar, yarısına kadar yenmiş bisküvitler ve iktisat kitaplarıyla tıklım tıklım masayı gözler önüne seriyordu. Yulaf unu renginde oldukça dar bir pantalonla beyaz bir gömlek giymiş ve saçlarını darmadağınık bir topuz biçiminde toplamıştı. Yüzü solgundu ve derisinin krem rengi saydam solgunluğunda yanaklarının pembeliği hafif ve derin bir ışıkla parlıyordu. Soğuk ışığın ortaya çıkardığı birkaç çil lekesi, hâlâ dalgın dalgın çekiştirip durduğu yukarı kalkık burnunun köprüsü üzerine yayılmıştı. Zekâ ve dürüstlükle pırıldayan mavi-gri gözleri bakışlarımdan ayrılmak bilmiyordu. Makyaj yapmamıştı. Gariptir, ona taptığım şu anda bile, iyilikten başka bir şeyi dışavurmayan bu gözlerde, yuvarlak gözbebeğinin ötesinde yazgımın daha uzak biçimlerini görmeye çalışırken, onu arzulamadığımı fark ettim.

Ona çok çok minnettardım. Kendimi onun yerine koyduğumda daha başka türlü bir tepki gösterebileceğini, daha az insanca, daha az sağduyulu ve kibar davranabileceğini düşünmek şimdi saçma görünüyordu. Georgie'nin tepkileri konusunda bu denli huzursuz davrandığım için akıl almaz bir korku içinde olmuş olmalıydım. Onun aşkıyla işkence çekmekten, yarı yarıya verilmiş sözlerin zorla yerine getirilmesinden korkmuştum. Ama o tepeden tırnağa kibarlıktı ve beni sıkıntı ve kaygılarımdan hemen kurtarmaktan başka gerçekte hiçbir düşüncesi yoktu. Ona bütün kalbimle teşekkür ederken, biraz suçluluk duygusuyla, sonuçta Georgie'nin benim için yapabileceği hiçbir şeyin olmadığım düşündüm. Onun gücü sınırlıydı. En azından bu noktada özgürdüm.

Bu düşüncelerdeki korkakça ve sadık olmayan bir şeyden dolayı, ve o anda onu arzulamadığım için duyduğum garip bir suçluluk duygusundan dolayı, sonuçta onun hoşuna gidebilecek anlamlı bir şey

yapmak istiyordum. Birdenbire, "Georgie, seni Hereford Meydanı'na götürmek istiyorum" dedim.

Georgie yerinden doğruldu ve ellerini omuzlarımın üstüne koydu. Ciddi ve dikkatli bir tavırla beni inceledi: "Hiç de akıllıca bir şey olmaz bu!"

"Antonia'yı düşünüyorsan, Palmer'la birlikte kent dışına çıktı. Beklenmedik bir anda çıkagelmesine en küçük bir ihtimal veremiyorum."

"Demek istediğim tam bu değil" dedi Georgie. "Beni orada gerçekten bu kadar çabuk görmek istiyor musun?"

Düşüncelerimizi tahmin etmeye çalışarak, birbirimize baktık.

Georgie, "Beni yanlış anlama Martin" diye ekledi. Sözlerinin, Hereford Meydanı'nda yaşamak gibisinden bir beklentiyi hiç içermediğini söylemek istiyordu.

"Seni yanlış anlamıyorum" dedim. "Seni orada görmek beni üzebilir demek istiyorsun. Tersine. İyi, özgürleştirici ve bir çeşit doğal bir davranış olur bu. Bu çifte yaşantıyı biraz olsun ortadan kaldırır."

"Yalnızca küskünlük duyacağını düşünmüyor musun?" dedi. "Açıkça görebiliyorum ki bütün bunlar seni Antonia'ya yeniden âşık etmiş."

"Sen akıllı bir kızsın" dedim. "Ama hayır, hiç küskünlük duymuyorum. Sana bir şey *vermek* istiyorum, Georgie. Sana onu *vermek* istiyorum."

"Antonia'ya karşı düşmanca bir şey yapmak istiyorsun sen."

"Hayır, hayır, hayır!" dedim. "Antonia konusunda *o* çeşit duygusal bir durumda değilim. Yalnızca bir saplantıyı ortadan kaldırmak istiyorum. Hereford Meydanı'nın gerçekte var olduğunu bilmeni istiyorum." Georgie, evim konusunda bana hiç soru sormamıştı ve ondan uzaktaki yaşantıma ilişkin düşüncelerini gizleyip uzak tutmaya ne kadar özen gösterdiğini biliyordum.

"*Evet,*" dedi Georgie yumuşakça. Bu kez benim burnumu okşadı. "Evet, var olduğunu bilmek istiyorum. Ama daha değil, Martin. Korkuyorum. Oraya zorla giren biri gibi göreceksin beni. Bu çifte yaşantıyı ortadan kaldırmak konusuna gelince, yalan söylemeyi bırakmadıkça bunu gerçekten yapamayız."

Tartışmaya girmek istemiyordum. "Oraya gelmen bu çifte yaşantıyı ortadan kaldırmayı simgeleyecek" dedim. "Seni orada görmek istiyorum, Georgie. Seni orada görmek benim için çok önemli bir şey olacak."

"Garip" dedi Georgie. "Genelde boş inançları olan biri değilimdir. Ama eğer Hereford Meydanı'na gidecek olursak çok kötü bir şeylerin olacağını hissediyorum."

"Seni götürmek konusunda beni daha da kararlı yapıyorsun, küçük ilkel" dedim. "İnan ki, *yardımı* olacak bana bunun. Hava almaya gereksinimim var, Georgie. Yeniden özgürlük duygusunu kazanmaya gereksinimim var. Seni orada görmek bana yepyeni bir dünyanın kapılarını açacak." Daha konuşurken bile, Georgie'nin bir dereceye kadar tuhaf bir zevk olarak düşlediği şeyin, gerçekte onun da hemen kavradığı gibi, büyük önem taşıyan bir jest olduğunu daha tam olarak anlıyordum: Ona bir şey verecek değildim, tersine o benim için, bana bir şey yapacaktı; ve ben hem bir sevinç hem de korku ürpertisiyle, az önce söylediğim şeyin gerçekten de doğru çıkabileceğini kestiriyordum.

Antonia'nın ifşaat akşamından beri, sanki o an bir büyü yapılmışçasına, konuk odası esrarengiz bir biçimde el değmemiş gözüküyordu. Noel süslemeleriyle kartpostallar hâlâ yerlerindeydiler ve şimdi, Antonia'nın arzusuna uymayarak yol verdiğim gündelikçi kadının gidişinden beri tozla kaplıydılar; toz, uyutucu gri bir yağmur gibi sessizce yağmış ve bütün eşyaları silikleştirmişti. Gümüşlerin de pırıltılarını yitirmiş oldukları dikkatimi çekti. Pencereli kapıların dışarısında, sarımsı kapalı öğle sonrasında, küçük bahçenin büyük bir bölümünü kaplayan büyük manolya *grandiflora*'sı bel vermişti, yaprakları geçen gecenin donundan ötürü hâlâ büzülmüş ve sivrilmiş duruyordu. Oda rutubetli ve çok soğuktu, paltolarımızı çıkarmamıştık. Napier üzerine yazdığım metnin kopyası hâlâ kanepenin üstündeydi.

Georgie yavaşça içeri girdi. Onda kendi heyecanımın bir eşdeğerini görebiliyordum. Dudakları aralık, kaşları çatık beni süzdü; sanki bu odanın gücünün bana değişik bir yüz verip vermediğini görmek istermiş gibiydi. Sonra dikkatli dikkatli çevresine bakındı ve bakınırken de eşyaları sayıyormuş gibi yavaşça başını salladı. Onu seyre dalmış, kendimi tüm varlığımla onu orada görmek olayının olağanüstü yaşantısına kaptırmıştım. 'Çifte yaşantımı ortadan kaldırmak'tan söz etmiştim daha önce. Bu yaşantı şimdi ne büyük bir hızla *dağılıp gidiyor*, şaşkınlaşmış bakışlarım önünde şu anda ne büyük özgür uzamlar açılıyordu. Bana Georgie'yi buraya getirten, hem de hemen getirten içgüdü sağlam bir içgüdüydü ve varlığımı saran duygular karmaşasında en çok kavradığım şey de Georgie'yi daha çok

sevebileceğim, onu daha iyi sevebileceğim olasılığının kendisiydi.

Bunu hissediyordum; ama bunu bir çeşit ihanet içinde, bu sevgili odayı yeniden görmenin verdiği büyük ve dolaysız ıstırabın ortasında hissediyordum. Bir kişiyi yitirmek, onun yalnızca kişiliğini değil, bütün yaşam tarzlarını, kişiliğinin dışsallaştığı tüm belirtileri de yitirmektir. Bunun için, insan çok sevilen bir varlığı yitirerek birçok şeyi de resimleri, şiirleri, ezgileri, yerleri de yitirdiğini anlayabilir. Sözgelimi, Dante, Avignon, Shakespeare'in bir sonesi, Cornish denizi. Bu oda ise *Antonia*'ydı. Onun kişiliğinin zengin vurgusunu soluyordu. Çok az hissedilen gül kokusu oradaydı, tamamen kokabilmek için boşu boşuna bir odun ateşinin alevlenmesini bekliyordu. Bütün bu eşyalar oydu: İpek kilimler, tıkız minderler, özellikle de onun küçük kutsal eşya yeri olan şöminenin üstünde bulunan eşyalar; Meissen porseleninden kakatu papağanları, gümüş İtalyan kupası, Waterford bardağı, nişanlandığımızda ona verdiğim ve üzerinde *Çıkar Gözetmeyen Dostluk* ve *Aldatmacasız Aşk* yazısı bulunan enfiye kutusu. Bütün bu eşyalara bakmak ve bunların ölümlü, hatta daha şimdiden ölmüş, parçalanmış, anlamlarını yitirmiş ve kaldırılıp atılmayı bekleyen şeyler olduklarını görmek yeni ve şiddetli bir acı oldu. Yarın, Antonia'yla ben bu nesneleri iç karartıcı bir yağmadaymışçasına paylaşacaktık; bu eşyalar birer suç dolu giz ya da açıkarttırma memurunun vurduğu yaftalarla kutsallıklarını yitirmiş nesneler olarak dolaplara kapatılacaklardı. Parmağımla Waterford bardağına dokundum ve çıkardığı tınlamada *Gerçekte karının sana geri dönmesini istemiyorsun* diyen bir sesin yankısını işittim. Ve kalbimden gelen sese karşılık verdim: Bu çeşit bir bağ onu istemekten ya da istememekten daha derin ve daha güçlüdür. Dünyada nerede olursam olayım, her an, hep, Antonia'yla birlikte olacağım.

Kanepeye oturdum. Pencereden bakmakta olan Georgie döndü ve bana doğru geldi. Saçlarının dağınık yumağı mantosunun yukarı kalkmış yakasının içine girmişti ve beni bir süre neredeyse düşmanca diyebileceğim bir sevecenlikle süzerken ceplerinin ta dibine kadar soktuğu ellerini çıkarmadı. Sonunda, "Beni burada görmekten nefret mi ediyorsun?" dedi.

"Hayır" dedim, "Seni burada görmenin benim için ne kadar iyi bir şey olduğunu anlatamam sana. Ama o kadar da ıstırap duyuyorum ki."

"Biliyorum" dedi, sesi derin ve anlayış doluydu. "Bu ıstıraptan dolayı bana kızma."

"Hiç de kızıyor değilim. Daha çok ayaklarını öpmek isterdim senin. Bana o kadar katlandın ki." Bu sözleri söylerken, karanlık,ama kesin bir biçimde, Georgie'yi karım yapma yolunda olduğumu hissettim. Ona bir zamanlar gizliliğin aşkımız için çok önemli olduğunu söylemiştim. Onu bu odada görmek ve böylelikle de yaşamımın iki yarısını bir araya getiriyor olmak, benim haksız, onunsa haklı olduğunu kanıtlıyor gibiydi. Yalanları gerçekten de ortadan kaldırmak gerekiyordu: Bu, Georgie'ye duyduğum aşkın örgüsünü parçalamak şöyle dursun onu şimdiye değin tanıdığım herhangi bir şeyden daha güçlü ve daha saf olmakta özgür kılıyordu. Kalbim ona karşı minnetle doluydu, onun sadakatine, aklına, bana karşı gösterdiği gerçek iyiliğe minnettardım.

"Ah, nefret ediyorsun benden," dedi Georgie. Kafamdaki düşünceleri kovmak istermiş gibi bana tepeden, hâlâ gözlerini dikerek bakıyordu.

"Ne kadar yanıldığını bir bilsen!" dedim. Ben de ona gülümsemeden kararlı bir bakış attım ve onu daha iyi bir aşkla şaşırttığımı, ödüllendirdiğimi düşününce zevk duydum. Bu aşka lâyık olduğunu Tanrı bilir.

Yerimden kalktım ve piyanonun üstündeki Noel kartlarını toplamaya başladım. Üstlerinde kalın bir toz tabakası vardı. Odaya çeki düzen verme işi başlamıştı.

"Burada olmak çok garip ve heyecan verici!" dedi Georgie. Odada yeniden dolaşmaya koyulmuştu. "Neye benzediğini söyleyemem bunun. Sana, geçmişe giderek sahip olmak gibi bir şey. Hayır, tamamen de değil. Ama bu evi hiçbir zaman görmeyeceğime kendimi ne kadar inandırdığım hakkında hiç fikrin yok. Şimdi şuna inanmak *istiyorum* ki, bu daha iyi, çok daha iyi olacak, geçmişte benden uzak olduğun bütün bu zaman boyunca, gerçekte var olmayı sürdürdün sen. Bir zamanlar buna inanmak çok ıstırap veren bir şeydi. Ama buna inanmamanın aşkımdaki bir eksiklik olduğunu biliyordum. Şimdi, yardımınla, bu yanlışımı düzeltebilirim. Martin, seni gelecekte daha iyi, çok daha iyi seveceğim."

Karşımda durdu. Sözlerinin düşüncelerimi yankılandırma tarzı beni derinden etkilemişti. Onu karşılıklı bir ant alışverişine çekebileceğim güzel sözler aradımsa da bulamadım.

Noel kartları yığınını yere attım ve Georgie'yi yanımda şömineye doğru götürdüm. "Her şeye *dokunmanı* istiyorum. Bütün bu eşyalara *dokunmanı* istiyorum" dedim.

Kararsız kaldı. "Antonia'nın anısına saygısızlık olur bu. Sonra çok acı çekerim!"

"Hayır" dedim. "Bu anıyı bozmak iyi olacak. Sen beni gerçeğe yaklaştırıyorsun. Beni hep gerçeğe yaklaştırdın."

Elini tuttum ve Meissen porseleninden kakatu papağanlarının üstüne koydum. Birbirimizin gözlerine bakakaldık. Georgie elini geri çekti. Derken bir an sonra şöminenin üzerindeki bütün öteki eşyalara çabucak dokunuverdi. Elini yeniden tuttum. Elinde tozların izi kalmıştı. Avucunun içini öptüm ve gözlerimi yeniden ona doğru kaldırdım. Ağladı ağlayacak bir durumda olduğunu görüyordum. Onu kollarımın arasına almaya çalıştım.

O an ne olduğunu anlayamadan kalbimi korkuyla hoplatan bir ses işittim. Ön kapının kilidinde dönen bir anahtarın bildik sesiydi bu. Sesi Georgie de işitti ve gözleri büyüyüp sert bir ifade aldı. Bir saniye böyle felç olmuş gibi durduk. Derken, kendimi Georgie'nin kollarından sertçe çektim.

Bu, Antonia'dan başkası olamazdı. Kent dışına gitme planını değiştirmiş ve yarınki görüşmemizden önce gelip mobilyalara bir göz atmaya karar vermişti. Birazdan dosdoğru konuk odasına girecek ve beni Georgie'yle birlikte bulacaktı. Buna katlanamazdım.

Çabucak harekete geçtim. Georgie'yi bileğinden kavradım ve pencereli kapılara doğru çektim. Kapıları açtım, sonra onu bahçeye çıkardım ve içerden görünmeyecek biçimde evin biraz yan tarafına doğru götürdüm. "Şu küçük kapıdan çık, meydana varırsın. Sonra dosdoğru eve git, ben arkandan gelirim" diye fısıldadım.

"Hayır!" dedi Georgie, fısıldamadan, ama yavaşça konuşarak, "Hayır!"

Paniğe kapıldım. Onu uzaklaştırmam gerekiyordu. Antonia'yla Georgie'nin Hereford Meydanı'nda karşılaşmaları fikri beni dehşete düşürdü ve içime bir bulantı verdi: Bu olayda korkunç, adeta iğrenç bir yan vardı. Bütün istencimi sesimde topladım: "Hemen git, allahın belası!"

"Gitmek istemiyorum" dedi Georgie aynı ses tonuyla› Bana kızgın kızgın baktı. Kafalarımız birbirine çok yakındı. "Karınla şimdi tanışmama izin ver. Beni kaçmaya zorlamandan hiç hoşlanmıyorum!"

"Sana söylediğim gibi yap" dedim. Kolunu tuttum ve yüzünü acıyla buruşturuncaya kadar sıktım.

Kolunu benden kurtardı ve dönerek: "Hiç param yok" dedi.

Cüzdanımdan çabucak bir sterlin çıkarıp ona verdim, kovduğumu gösteren sert bir el işareti yaptım ve konuk odasına döndüm. Odanın hâlâ boş olması içimi rahatlattı. Çabucak kapıları kapattım. Bahçeye bakmak için yeniden kafamı çevirmedim.

Bir an bekledim. Derin bir sessizlik vardı. Antonia ne yapıyor olabilirdi? Belki de sonuçta yanılmış olabileceğimi merak ettim. Odayı baştan başa yürüyerek geçtim ve hole çıktım. Honor Klein, kapının önünde ayakta duruyordu.

Bu tümüyle kımıltısız insan figürünün bu denli beklenmedik biçimde ortaya çıkmasında alışılmadık bir yan vardı ve Honor Klein, bir an için bir hayaletin anlık varlığına bürünüvermişti. Birbirimizi süzdük. Mantosunun içinde büzülmüştü ve İskandinav mitolojisindeki dev yaratığı andıran yüzü dışarısının havasından ötürü hâlâ nemliydi. Ne gülümsüyor ne de konuşuyor, bana yalnızca düşüncelere dalmış, gergin ve sabit gözlerle bakıyordu. Onu görünce, derin bir şaşkınlık ve bir çeşit nedensiz korkuyla karışık bir iç rahatlaması duydum. Tehlikeli olduğunu hissediyordum onun. "Size yardım edebilir miyim?" dedim.

Mantosunun yakasını açarak, başını arkaya doğru attı. "Burada ne aradığımı mı söylemek istiyorsunuz, Bay Lynch-Gibbon?" dedi.

"Evet, tam da bunu söylemek istiyorum" dedim. Palmer'ın kız kardeşine karşı nazik davranmaya içimde hiç istek duymuyor gibiydim.

"Açıklayayım size" dedi, "Karınız bugün evde olmayacağınızı söyledi bana. Bir büro anahtarına gereksinimim vardı. Bu anahtar kardeşimin cüzdanında bulunuyor. Kardeşim, bir faturanın ödenmesi için cüzdanı karınıza vermiş. Karınız da dün buraya geldiğinde onu yanlışlıkla burada bıraktığı bir sepete koymuş. Anahtara acilen gereksinimim olduğundan ve siz de o da evde bulunmayacağınız için, karınız bana ön kapının anahtarını verdi. İşte, bunun için buradayım. Sepet de işte şurada."

Hol masasının altında duran bir sepeti gösterdi. Masanın üstünde Georgie'nin el çantasıyla iki iktisat kitabını gördüm. Sepeti yerden alıp ona doğru uzattım.

"Teşekkür ederim" dedi. "Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim." Bakışı yavaşça Georgie'nin çantasının üstüne kayar gibiydi.

"Hiç de rahatsız etmiş sayılmazsınız" dedim. Onu alıkoymak için ani ve şiddetli bir arzu duydum. Ne düşündüğünü bilmek istiyordum. Ama söyleyeceğim sözcükleri bulamıyordum. Önünde tutuk ve

aptal bir halde kaldım. O da bir an kalmak istermiş gibi göründü. Ama ne o, ne de ben durumu uzatabilecek bir çare bulamadığımızdan, gitmek üzere döndü ve ben de kapıyı açtım. Yanımdan geçerken başımla selam verdim.

Yeniden konuk odasına döndüm. Bahçe boştu. Napier üzerine yazdığım metnin kopyasını cebime attım. Soluk alamadığımı fark ettim. Şömineye yaslandım ve kakatu papağanlarından birini okşamaya koyuldum. Külümsü toz elime yapıştı.

11

Daha sonra Georgie'nin evine gittim ve onu bulamadım. Aklımı başıma topladıktan sonra arabayla dosdoğru oraya gitmiştim. Kapıyı çaldım, ama içerde hiç kimse yok gibiydi. Bunun üzerine okuldaki odasına gittim, ama orada da değildi ve hiç gelmemişti. Çarçabuk lojmanına döndüm. Yine hiç karşılık alamadım. Yeniden okula döndüm ve sağa sola nerede olduğunu sorarak vaktimi harcadım. Kendimi hem üzgün hem de küskün hissediyordum ve bir süre sonra Hereford Meydanı'na döndüm. Akşamın geri kalan bölümünü mobilya listesi yaparak ve arada sırada, hiç sonuç alamadan, Georgie'ye telefon ederek geçirdim. Kaçırıldığını ya da bir arabanın altında kaldığını ciddi olarak düşünüyor değildim. Georgie'yi başımdan zorla uzaklaştırma tarzımın onu incitmiş olabileceğini aklımdan geçiriyordum. Bu düşünce çok canımı sıktı; ama Georgie'yi yanıma kolaylıkla getirebileceğime inançlıydım. Yine de hoş bir akşam olmadı. Bir hayli viski içtim ve yattım.

Ertesi gün geç vakit uyandığımda telefonu çalar buldum. İnsan üzgün olunca nasıl da iyi uyuyor. Arayan Georgie değildi. Antonia'ydı. Beni yeniden dönmüş bulduğuna memnun olduğunu ve kendisinin öğleden sonra Hereford Meydanı'na gelmek yerine benim öğle yemeğinden önce Pelham Crescent'a gelip gelemeyeceğimi sordu. Gitmeye razı oldum. Eşyalarımızın oldukça eksiksiz bir listesini yaptığım için meseleyi burada olduğu kadar orada da tartışabilirdik. Georgie'nin numarasına yeniden telefon ettim ve hiç yanıt alamadım. Antonia'ya uğramaya, mobilya listesini ona bırakmaya, Georgie'ye

gitmeye ve daha sonra Antonia'ya dönmeye karar verdim. Georgie'nin davranış tarzı konusunda kaygılı olmaktan çok kendimi hâlâ üzgün ve kırgın hissediyordum.

Yıkanıp tıraş olduktan sonra Georgie'ye yeniden telefon ettim, okulu aradım, ama yine sonuç alamadım. Tam çıkmak üzereydim ki telefon yeniden çaldı, ama telefondaki Rosemary'yle birlikte Londra'da olduklarını söyleyen Alexandre'dan başkası değildi. Çağdaş Sanatlar Enstitüsü'nde yapılacak bir tartışmaya katılmaya gelmiş ve geçen gece Rosemary'nin dairesinde kalmıştı. Beni ne zaman görebileceğini soruyordu. Ona kendisini telefonla arayacağımı söyledim.

Uzun zamandan beri ilk kez güneşli bir sabahtı. Hava dona çekmişti ve çok soğuktu, ama havada parlak ve saf bir ışık vardı ve bu ışık Hereford Meydanı'ndaki evin bahçesinde yapraklar üzerindeki beyaz kristalleri ışıldattıkça bana Avusturya'yı, karı, kayakları ve eski mutluluğu anımsatıyordu. Dün Georgie'yi evimde görmekle duyduğum ıstıraplı coşku ardında hiç iz bırakmadan kaybolmuştu; sıkıntılı, küskün, güçsüz ve son derece sinirliydim. Palmer'ın dairesinin ön kapısından girerken bir çeşit bulanık ve korkakça rahatlık duygusu hissettim. En azından burada bana iyi davranacak insanlar vardı.

Konuk odasında hiç kimse yoktu. Derken, Palmer'ın çalışma odasında Antonia'nın sesini işitince, kapıyı vurdum. Açtım ve içeriye girdim. Antonia ile Palmer'ın her ikisi de oradaydı. Antonia üstüne, bana yeni gelen pamuklu ve kareli bir ev giysisi giymişti. Saçlarını ise daha önce hiç görmediğim ve beni bir hayli rahatsız eden iki sıra örgü halinde göğüslerinin üzerine düşürmüştü. Uzun ve Yunanî bir havası vardı. Bir eliyle Palmer'ın yazı masasına dayanarak divanın bir ucunda ayakta duruyordu. Palmer, kapının karşısındaki divanda oturmuştu. Gevşek dokunmuş bir Fransız ceketi, mavi bir gömlek giymiş ve mor bir kravat takmıştı. Yüze gülücü, temiz, çevik, genç ve biraz kabadayı tavırlı gözüküyordu. Parlak güneş ışığında her ikisinin gözlerinin de üzerime ilgiyle, belli bir heyecan duygusuyla dikilmiş olduğunu gördüm; Antonia'nınkiler iri, yumuşak ve yabanıl, Palmer'ınkiler ise mavi, açık ve soğuktu. Arkalarındaki duvarda, bir zamanlar orada duran Japon oymabaskılarının izini taşıyan boş yerler seçiliyordu.

Bir an içinde garip bir şeyin olduğunu algıladım. İkisinden hiçbiri de beni selamlamamış, gülümsemeden, ama kibar ve ölçülü bir ilgiyle beni süzmekle yetinmişlerdi. Kapıyı kapattım. Bir an garip bir

duyguya kapılarak, evlenme konusunda bana fikirlerini değiştirdiklerini söyleyeceklerini kafamdan geçirdim. Kapının yanındaki duvardan dik arkalıklı bir sandalye aldım, onu halının orta yerine yerleştirdim ve yüzüm onlara doğru bakacak biçimde oturdum. "Ee, dostlarım?"

Antonia kafasını salladı ve yarı yana döndü. Kendimi oldukça tedirgin hissetmeye başladım.

"Ona söyleyelim mi?" dedi Palmer.

Antonia, bana bakmadan, "Evet, tabii," dedi.

Palmer beni dengeli ve soğuk bakışıyla süzdü ve "Martin, Georgie Hands konusundaki gerçeği keşfettik" dedi.

Bu söz beni öylesine hazırlıksız yakalamıştı ki anında ellerimle yüzümü örttüm. Bu zayıflık jestini bir şaşkınlık jestine dönüştürmek için de yüzümü hızla yana doğru çevirdim. Kendimi hasta hissediyordum. "Anlıyorum. Bunu nasıl öğrendiniz?" dedim.

Palmer, şimdi bana sırtını dönmüş olan Antonia'ya bir göz attı. Bir süre sonra, "Sana şimdilik söylemesek iyi ederiz. Zaten önemli değil" dedi.

Palmer'a yeniden sert sert baktım. Gözlerinin durgun anlatımı aynı anda hem sevecen hem de buz gibi soğuk olmayı başarabiliyordu. Dimdik, dengeli bir tarzda oturmuş, odanın öteki ucundan bana bakıyordu.

"Ne keşfettiniz?" dedim.

Palmer bakışını yeniden Antonia'ya doğru çevirdi. Antonia omuzunun üzerinden konuştu. "Her şeyi, Martin. Çocuğu, her şeyi." Sesi heyecanla doluydu.

Kızgınlık duyabilmeyi isterdim. Ama yalnızca yıkıcı bir suçluluk duygusu duydum. "Peki ama, bütün bunları büyütmenin gereği yok" dedim.

Antonia açık seçik olmayan bir şeyler söyledi. Palmer, buz gibi soğuk bakışını benden ayırmadı ve başını hafifçe salladı. Bir sessizlik oldu.

"Galiba gitsem iyi olacak. Antonia'ya incelemesi için bir mobilya listesi getirdim" dedim. Listeyi yanıma yere attım ve kalkmak için bir hareket yaptım.

"Bekleyin, Martin" dedi Palmer. Öyle bir sesle söylemişti ki, beklemek zorunda kaldım. Antonia'nın konuşmasını bir an bekler gibi gözüktükten sonra: "Korkarım bu olayı böyle bırakamayız. Hadi, sağduyunuzu kullanın, Martin, elbette ki böyle bırakamayız. Bu

olaydan söz etmemiz gerek. Dürüst bir biçimde tepki göstermemiz gerek. Aldırış etmez gözükemeyiz! Antonia'nın bu konuda ne düşündüğünüzü bilmeye hakkı var" dedi.

"Antonia'nın hakkının canı cehenneme" dedim. "Antonia haklarını yitirdi."

Bana hâlâ yüzünü dönmemiş olan Antonia, "Martin, kaba ve kırıcı olma" dedi.

"Bunu söylediğim için üzgünüm" dedim. "Olayın yol açtığı şokun etkisi altındayım."

"Antonia da bu şokun etkisi altında" dedi Palmer. "Anlayışlı olmalısınız, Martin. Kaba olmak da, baskıcı olmak da istmemiyoruz biz. Ama bu işe bir çözüm yolu bulmak zorundayız. Anlıyor musunuz?"

"Anlıyorum" dedim. "Şey, siz gitseniz de ben Antonia'yla bir konuşsam."

"Sanırım Antonia burada olmamı yeğler" dedi Palmer. "Öyle değil mi, sevgilim?"

"Evet" dedi Antonia. Mendilini ağzına tutuyordu. Derken döndü, gözlerine hafifçe tampon yaparak, ama bana hâlâ bakmayarak, divanda Palmer'ın yanına oturdu. Palmer bir kolunu onun omuzuna attı.

"Bana bakın" dedim. "Konuşulacak ne var yahu? Gün ışığı gibi açık ki siz gerçekleri biliyorsunuz ve ben de onları yadsımıyorum. Bunlar yetmiyormuş gibi bir de böyle savaş konseyi mi olsun yani?"

"Bizi yanlış anlıyorsunuz, Martin" dedi Palmer. "Bir savaş konseyi falan söz konusu değil. Biz kimiz ki sizi yargılayacağız? Tersine, size yardım etmek istiyoruz biz. Ama iki şeyi anlamanız gerek: Birincisi, sizi ikimiz de çok seviyoruz, ikincisi, bizi çok önemli bir konuda aldattınız."

"Martin, bunun beni ne kadar üzdüğünü sana anlatamam" dedi Antonia, gözleri hâlâ yaşlı bir sesle, yere bakarak ve ıslak mendili sıkarak konuşuyordu.

"Üzgünüm, sevgilim" dedim.

"Aa, gerçekten de üzgün müsünüz?" dedi Palmer. "Sizi tanıdığımızı sanıyorduk, Martin. Ama az önce bir sürprizle karşılaştık. Yanılgılardan kurtulmuş olduğumuzu değil, tam bir şaşkınlık ve sıkıntı içinde olduğumuzu söyleyeceğim. Bir anlamda sıfırdan başlamamız gerekiyor. İpin ucunu kaçırdık çünkü. Sizin nerede olduğunuzu, sizin *ne* olduğunuzu anlamamız gerek. Sizi kınamaya değil, size yar-

dım etmeye çalışıyoruz."

"Yardımınızı istemiyorum" dedim. "Kınamak konusuna gelince, o işi kendim de yapabilirim. Antonia'yla konuşacağım, ikinizle değil."

"Korkarım her ikimizle konuşmanız gerekiyor, Martin" dedi Palmer. "Her ikimiz de incindik ve bu sorun her ikimizi de ilgilendiriyor. Kendi iyiliğiniz için olduğu kadar bizim iyiliğimiz için de bizimle konuşmanız, hem de içtenlikle konuşmanız gerekiyor."

"Böyle yalanları *nasıl* söylemiş olabilirsin, Martin?" dedi Antonia. Sonunda bana bakabilmişti. Gözyaşlarını dökmüştü ve şimdi kendine daha çok hâkimdi. *"O kadar şaşırdım ki"* dedi. "Biliyorum, kimi zaman ben de yalan söylüyorum, ama ben senin çok doğru sözlü olduğunu sanırdım. Ve beni çok sevdiğini düşünürdüm." Son sözleri söylerken sesi boğuldu ve mendili yeniden yüzüne götürdü.

"Evet, seni çok seviyordum" dedim. "Hâlâ da çok seviyorum." Bu duruma daha fazla dayanamazdım. "Georgie'yi de salt böyle sevdim."

"Ve onu hâlâ seviyorsunuz" dedi Palmer.

"Ve onu hâlâ seviyorum" dedim.

"İçtenlikle söyleyeyim ki" dedi Antonia, "bunu nasıl yapabildiğini bir türlü anlayamıyorum." Ussal bir kızgınlık, onu ağlamaktan alıkoyuyordu.

"Hey Allahım, insan iki kişiyi de sevebilir" dedim. "Bunu bilmeniz gerekir."

"Pekâlâ!" dedi, "Pekâlâ. Beni aldatmana gelince; doğrusu bunu hiç anlayamıyorum, ama düşünebiliyorum. Şu var ki, Palmer'la ben, sana kendimizden söz ettiğimizde, *o zamanlar* dürüst olmadığından açtığımızda... Nasıl olup da orada oturup erdemli biri gibi davrandığını ve bütün suçu bize yüklediğini bir türlü kafam almıyor. Senden beklenebilecek bir davranış değil bu, Martin."

"Hayır, gerçekten de sizden beklenebilecek bir davranış değil" dedi Palmer. "Ama yine de size ait olan bir şey. Ruhçözümlemeciler bile şaşırabiliyor. Size karşı çok dürüst ve içten davrandık. Ama sizi aldatmak aklımıza bile gelmedi. Antonia'nın dediği gibi o zamanlar en azından doğru sözlü olabilirdiniz. Ne dersek diyelim, onur kırıcı bir şey bu. Sizi kesinlikle yeniden anlamaya çalışmalıyız. Çünkü istediğimiz bu, sizi anlamak."

"Gerçi bir açıklama var, ama açıklayamam" dedim. "Önemi yok bunun." Kafamın karışmasından ve suçluluk duygusundan kendi-

mi hasta hissediyordum. Beni, Georgie'nin varlığını gizli tutmaya iten baskıyı onlara açmam olanaksızdı. Anlamak söz konusu değildi; ve gerçekte o an ne büyük bir tutkuyla anlaşılmak istemiyordum

"Ama önemli bu, Martin" dedi Palmer. "Çok önemli. Zaten bizim de acelemiz yok. Gerekirse bütün gün boyunca bundan söz edebiliriz."

"Ama ben söz edemem" dedim. "Neyi bilmek istiyorsunuz? Yirmi altı yaşında Georgie. Londra İktisat Okulu'nda okutman. Aşağı yukarı iki yıldır benim metresim. Bir çocuğumuz oldu, aldırdık. Hepsi bu."

"Ah, Martin" dedi Antonia. Şimdi kendine tamamen hâkimdi. "Sinik ve kayıtsız görünmeye çalışma. Bu hiç de gerçeğe uymuyor. Bu kızı sevdiğini biliyoruz ve sana yardım etmek istiyoruz. Senin yürekten sevmeyeceğin bir metres tutmuş olmanın da karakterine uygun düşmediğini biliyoruz. İtiraf edeyim ki, bunu öğrendiğimde şok geçirdim. Ama bunu unutabilirim ve nasıl cömert olunabileceğini de biliyorum. Kuşkusuz kıskanıyorum. Kıskanmamak olanaksız olurdu. Anderson'la bunları uzun uzadıya konuştuk. Ama sanırım senin için en iyi olanı gerçekten ve içtenlikle istiyorum. Ancak sen de bizimle daha içten ve dürüst olmalısın. Lütfen."

"Antonia kendine ve bana karşı çok dürüst davrandı" dedi Palmer. "Sizi ne kadar çok sevdiğini biliyorsunuz. Yalnızca sizin yalancı tutumunuzdan ötürü değil bu, kızın salt varlığından ötürü de şok olmamak elinde değil. Beri yandan, bu ifşaatın onun size olan aşkını etkin ve kıskanç bir biçimde uyandırması doğal ve gerçekte iyi bir şey. Ki bu da, hepimiz için zorlu bir durum yaratıyor. Ama o akılcı ve çok iyi davrandı; ne benim, ne de onun size karşı küskünlük duyduğumuzdan korkmanız gerekmez. Gerçekte biz size, deyim yerindeyse, hayır dualarımızı vermek istiyoruz. Görüyorsunuz ki ne kadar yanılıyor ve bize karşı ne kadar haksız davranıyorsunuz!"

"Sana sonuna kadar destek olacağız, Martin" dedi Antonia. Az önceki konuşma boyunca Palmer'ı durmadan başıyla evetlemişti. "Bu ilginç kovalamacanın sonunda hepimiz için de en iyi biçimde bitmeyeceğini kim bilir? Sen ve Georgie bize güvenebilirsiniz. Sana gerçekte söylemek istediğim buydu. Bu kadar üzgün ve küskün göründüğüm için özür dilerim. Beni aldatmış olman çok ıstırap verdi bana. Ama gerçekte beni hep sevdiğine inanıyorum. Bunun için suçluluk duyma ve kendini üzme, sevgili Martin."

"Suçluluk duymaya ya da kendimi üzmeye niyetim yok, bu gidiş-

le deli olacağım galiba" dedim. "Beni desteklemenizi istemiyorum. Bütün istediğim, sonuçta ikinizin de beni rahat bırakmanız."

"Arzularınız konusunda yanılıyorsunuz" dedi Palmer. "Aşkın sıkıntılarından bu kadar kolay kaçılmaz. Gerçek şu ki, bu keşif hepimizin üzerine bir gölge düşürdü ve bu gölgeyi ortadan kaldırmak için hepimiz uğraşmalıyız."

"Siz ve Antonia ilişkilerinizi ilerletesiniz diye benim kendime çeki düzen vermemi mi söylemek istiyorsunuz?"

"Dediğiniz gibi, kendi iyiliğiniz için de kendinize çeki düzen vermelisiniz" dedi Palmer. "Çok yalan söylemiş olmak, ancak gerçekleri açık açık söyleyerek telafi edilmeyi *gerektirir.* Georgie'nin de bizimle aynı görüşü paylaşacağından eminim. O zaman dördümüz de çok daha mutlu olacağız."

"Bir süre önce 'biz'den söz ederken üç kişi diye konuşuyordunuz, şimdi, bakıyorum dört oldunuz. Kız kardeşinizi niçin dışta bırakıyorsunuz? Bir beşli kuralım isterseniz."

"Haydi canım!" dedi Palmer, biraz zorlanmış bir havayla. "Ciddi olun, Martin. Yaptıklarınız için biraz sorumluluk yüklenmelisiniz. Dediğim gibi, sizi anlamamız gerek. Georgie'yle tanıştıktan sonra sizi çok daha iyi anlayacağız."

"Önce cesedimin üzerinden geçmeniz gerekecek."

"Sonunda makûl davranmak zorunda kalacaksınız" dedi Palmer. "Sonuçta hiç de iyi bir durumda değilsiniz. Bunun için şimdiden tezi yok makûl davransanız iyi edersiniz. Antonia bu genç kadının varlığını daha yeni öğrendi. Onunla tanışmak istemesi çok doğal. Hiç kızgınlık duymadan bunu yapmak istediği için de ona teşekkür borçlu olmalısınız."

"Güzel ve akıllı olduğunu söylediler bana" dedi Antonia, "üstelik gençmiş: Bu da senin çok hoşuna gider, Martin. Söylemek istediğimi içtenlikle düşündüğümü anlamıyor musun? İyi niyetimin, iyi dualarımın armağanını kabul edecek kadar cömert olamaz mısın?"

"Size delirmekte olduğumu söylüyorum" dedim. "Sanki evliliğimi siz yola koyuyormuş gibi konuşuyorsunuz. Allahaşkına, anam da babam da değilsiniz yahu!"

Palmer, rahat ve masum Amerikalı gülümsemesiyle tebessüm etti ve Antonia'yı daha yakınına çekti."

12

Kapıyı arkamdan kapadım. Georgie'ye, "Antonia biliyor. Nasıl ortaya çıkardı ilişkimizi?" dedim.

Palmer'la Antonia'dan kaçtıktan sonra dosdoğru Covent Garden'a gitmiştim. Ama Georgie'ye hemen uğramadım. Bir 'pub'da yirmi dakika oturarak aklımı başıma toplamaya çalıştım. Tir tir titriyor ve düşünmekte zorluk çekiyordum. En çok hissettiğim şey de, ki bu bana garip geliyordu, bir suçluluk duygusu, altüst edici, hiçleyici bir suçluluk duygusuydu. Şu var ki, ilişkinin kendisi bana hiçbir suçluluk duygusu vermemişken Antonia'yla Palmer'ın bu ilişkiyi keşfetmiş olmalarının suçluluk duygusu vermesi için hiçbir ussal neden yoktu. Bu ikisinin kısacık bir zaman içinde üzerimde eskisinden daha tam ahlaki bir diktatörlük kurmuş olmaları bende anlaşılmaz bir korku ve kaygıya yol açmıştı. Bana öyle geliyordu ki, istedikleri tam da buydu; ve son konuşmamızı kafamda yeniden canlandırdığımda, Antonia'nın *üzgün* olduğu ve gerçek bir ıstırap çektiği doğru da olsa, davranışlarında bir çeşit hoşnutluğun bulunduğu da ortadaydı. Bana, suçlamalarının ve aşkının karışık gücüne bu kadar kolay, bu kadar savunmasız boyun eğmiş bir av gibi sahip olması onu heyecanlandırıyor, ona bir çeşit cinsel ürperti veriyordu.

Düşüncelerimi Georgie'ye yönelttiğimde daha iyi bir durumda değildim. Bir suç örtüsü beni ondan ayırır gibiydi ve bunun yanı sıra gerçeğin keşfedilmesinin yol açtığı darbe Georgie'ye duyduğum aşkı öldürmediyse de sakatlamıştı. Bu aşkı dünyaya açmak onu güçlendirir ve arıtır diye düşünmüştüm; ve gerçekte de, eğer bu ifşaatı vaktinde ve kendi bildiğimce, ağırbaşlılık ve dinginlikle yapabilseydim böyle olabilirdi. Ama, Palmer'la Antonia'nın önlerine böyle çıkmış olmak, aşkımın suratıma bir suç gibi vurulduğunu görmek ve aynı zamanda da bu aşkın onların iyicil düşgüçlerinde okşanılıp naza çekildiğini hissetmek, işte bütün bunlar bu aşkı gözümde yalnız iğrenç kılıyordu. Birdenbire onların niyetlerinin de tam tamına bu olup olmadığını merak ettim. Olup bitenler gerçekte olmasını istemediğim şeylerdi. Georgie değil, ben haklıydım. Böylesine suçlanmış olmak Georgie'ye duyduğum öylesine yalın ve öylesine temiz bu kusursuz aşkı, şimdi, mide bulandırıcı pis,ziftli sularıyla kaplayan gerçek bir suçluluk çeşmesi yaratıyordu. Bununla birlikte bütün bun-

ların ona karşı korkunç bir haksızlık olduğunu biliyor ve kendime ruh durumumun değişeceğini söylüyordum.

Bundan başka her şeyin nasıl olup da öğrenildiğini merak ediyordum ve Georgie'nin kendisinin aşkımıza ihanet etmiş olması gibi akıl almaz bir düşünceye kapıldım. Ancak bir süre sonra buna inanamadım. Onun bu kadar sadakatsiz olabileceğini ve bu kadar oyunculuk gerektiren bir eylemi gerçekleştirebileceğini aklıma getiremiyordum. Olay binbir türlü biçimde ortaya çıkmış olabilirdi. Antonia'nın ifşaatından beri dikkatsizleşmiştim. Bir şey, belki de bir mektup bulunmuş olmalıydı. İçkimi bitirdim ve Georgie'nin dairesinin merdivenini çıktım. Bu en azından insanın kendi evine bir çeşit dönüşüydü.

"Söylesene" dedim. "Nasıl anladı? Bir bildiğin var mı?" Kendimi Georgie'nin karşısında bulunca, soğuk ve ona kızgın olduğumu fark ettim. Kendime ne kadar kızdığımı ise bilmemeyi yeğliyordum.

Georgie, eski bir etekle biçimsiz bir kazak giymişti. Bütün gece uyumamış gibi bir hali vardı. Yüzü asık, burnunu kaşıyarak, beni süzdü ve tozlu bir yığın oluşturan kitaplarla kâğıtları iterek masadaki karışıklıkta yer açtı. Oda hem soğuk, hem de havasızdı. Masanın üstüne oturdu. "Galiba ona Honor Klein söyledi" dedi.

Bu o kadar beklenmedik bir açıklamaydı ki, ona ağzım açık bakakaldım ve sanki arkamdam çekilmiş gibi koltuğa çöktüm. "Ama *o*, nasıl bilebildi bunu?" diye sordum.

"Ona ben söyledim" dedi Georgie. Orada, siyah çoraplı bacağını altına almış, bayağı solgun ve ciddi bir tavırla oturuyordu. Eteğine çeki düzen verdi ve sert bir çehreyle o da bakışlarını bana dikti.

"Anlıyorum" dedim. Kızarıyordum ve kızgınlık ve şoktan soluğum kesilmişti. Bir süre sonra, kendimi yeniden konuşabilecek durumda hissettiğimde, "Tahmin edebileceğin gibi, son derece şaşırdım. Lütfen açıklayabilir misin?" dedim.

"Beni iterek bahçeye çıkardıktan sonra" dedi Georgie, "eve gitmedim. Çok kızmıştım. Bundan birazdan söz edeceğim. Üniversite Kitaplığı'na gittim ve bir şeyler okumaya çalıştım, ama boşunaydı. Şey, sonra, bir fincan kahve içtim ve eve gittim. Çok çok keyifsizdim. Sonra sana telefon ettim, ama sen evde değildin."

"Seni aramaya çıkmıştım" dedim.

"Zaten" dedi Georgie. "Telefonu tam kapamıştım ki kapı zili çaldı. Sen olduğunu sandım. Şey, Honor Klein'dı. Solgun ve son

derece itici gözüküyordu. Onu içeri aldım, içecek bir şeyler verdim ve bir süre sohbet ettik. Derken birdenbire bana senin hakkında sorular sordu."

"Aman Tanrım" dedim. "Böyle damdan düşercesine?"

"Evet" dedi Georgie. "Böylelikle ona söyledim."

"Her şeyi mi söyledin ona?"

"Her şeyi."

"Niçin?"

"Çünkü ona yalan söylemek olanaksızdı" dedi Georgie. Bacağını uzattı ve topuk kemiğini oğuşturdu. Derken masadan yavaşça kayarak indi, topallayarak bir dolaba doğru yürüdü ve bir şişe cin çıkardı. Ortalıkta temiz bardak yok gibiydi. Bitkin gözüküyordu.

"Sen delisin" dedim, "üstelik hain yosmanın birisin. O kadının sana söz geçirmesine izin verdin."

"Bu iğrenç yalanlardan usanmıştım" dedi Georgie. "Üstelik öğleden sonra olup bitenler yüzünden sana o kadar öfkelenmiştim ki. Kalmama ve Antonia'yı görmeme izin vermiş olsaydın çok daha iyi olurdu. O fısıldaşmalardan ve sanki ev hizmetçisini öperken yakalanmışsın gibi arka kapılardan kaçmalardan tiksinti duydum yalnızca. Bütün bunlar *iğrençti,* Martin!" Heyecandan sesi boğuk ve çatlak çıkıyordu. Şöminenin üzerinden iki bardak aldı.

"Antonia değildi" dedim. "Honor Klein'dı."

"Anlıyorum, anlıyorum" dedi Georgie yavaşça. Yere biraz cin döktü ve dökülen cini kâğıt bir mendille silmeye başladı. "Demek gerçeği *böyle* keşfetti. Merak edip duruyordum ben de. Hol masasının üzerinde içinde adım yazılı olan iki kitap bıraktım."

"Ama yalnızca niye *bunu* tahmin etmiş olsun?" dedim. "Sonra bu olayın niye ardına düşüp seni itirafta bulunmaya zorlasın?"

"Tahmin etme işine gelince" dedi Georgie, "bunu herhangi bir kimse de tahmin edebilir. Bir ihtimal, bizi fısıldaşırken duydu. Olayın ardına hemen düşmesine gelince, işte bunu hiç anlayamıyorum."

"Sormadın mı ona bunu?"

Georgie, homurdanmaya benzer kuru bir kahkahayla güldü.

"Elbette sormadım! Sana söylediğim gibi, bize karşı kullanacağı bir yığın silahı var. Zaten gizimizi ortaya döktükten ve Honor'la sessiz bir birliktelik kurduktan sonra ne zaman telefon edecek olsan sedyelik bir duruma geliyordum. "Yine de, içimiz rahatladı" diyerek yavaşça ekledi.

"Peki, ondan bu konuda konuşmamasını istemek hiç aklına gel-

medi mi? Şey, sanırım bunu yapamazdın."

"Doğru düşünüyorsun" dedi Georgie. "Eğer beni onun önünde diz çökmüş, gizimi ifşa etmemesi için ona yalvarır bir halde görebiliyorsan, beni kendimden daha iyi tanıdığın için görebiliyorsun!"

"Seni anlayamıyorum" dedim. "Bu gizin özellikle şimdi bilinmemesinin benim için ne kadar önemli olduğunu biliyorsun. Antonia'nın bunu bilmesine inan ki karşı koyamam. Onun bunu bilme *tarzına* karşı koyamam. Bunun ne olduğunu gerçekten bilmiyorsun. Çok ıstırap çekiyorum ben. Oysa sen o garip yaratık sırf kolejde çalışma hocan oldu diye gidip her şeyi ona olduğu gibi anlatıyorsun!"

"Gerçekte" dedi Georgie, kekeleyerek ve sesi titremeye başlayarak, "sen beni *anlamıyorsun* ve hiçbir zaman da anlamaya pek çalışmadın. İlişkimiz gizli kalması gerektiğinde gizli kalmasına katlandım, ama bu gizlilikten iğrendim. Hep ıstırap çektim, her gün, her an. Ve sana bundan hiç söz etmedim. Sonra bu gizi sürdürmenin artık bir anlamı kalmadığında ve sen sürdürmekte direndiğinde, sanki benden utanıyormuşsun gibi bir duyguya kapıldım. Bu duygu her şeyi zehirlemeye başladı. Ah! Benimle hemen evlenmiş olman gerekirdi demek istemiyorum; buna niçin mecbur olacaktın ki? Ama beni bu kadar derinlere gömmenin de bir anlamı yoktu. Ve bunu o zaman Antonia'ya söylemiş olman *gerekirdi.* Var olmadığımı hissetmeye başladım. Ah, seni seviyorum, seni bütün varlığımla seviyorum! Keşke sevmeseydim. Ama yine de kendimi son derece zehirlenmiş hissediyorum. Bu gizi hiçbir zaman kendi başıma açığa vuramazdım. Ne var ki Honor Klein öyle çıkageldiğinde sanki tanrılardan mesaj gelmiş gibi oldu. O zaman yalan *söyleyemedim,* yalan söylesem ölürdüm!"

Neredeyse ağlayacak gibiydi. Şişeyi bardağın kenarına çarparak biraz cin koydu ve sonra içine su döktü. Ayağa kalkarken, bardağı bana uzattı. Kendi öfkem acılaşarak umutsuzluğa dönüşmüştü.

"Hay Allah, sevgilim" dedim. "Ne yaptığını bilmiyorsun sen. Ama önemi yok. Zaten her şey benim bu lanet olası hatamdan doğdu. Seni bu duruma hiç sokmamalıydım."

"Beni sevmediğini ve daha önce de hiç sevmemiş olduğunu söylemek istiyorsun sen" dedi Georgie, ve gözleri bir yaş dalgasıyla dolup taştı.

"Aman Tanrım!" dedim. Bardağı masaya koyup ona doğru gittim. Onu kollarımla sararken, ellerini masaya dayayarak ayakta kı-

mıltısız kalmıştı. Gözyaşları damla damla mavi kazağının üstüne akıyordu.

"Seni sevdiğimi pekâla biliyorsun, küçük budala" dedim. "Lütfen şimdi makul ol ve bana *yardım* et. Meramımı anlatamadığımı biliyorum. Gerçekte şu ikisinin ilişkimizi bilmesinde benim için *korkunç* bir yan var. Daha önce yiyip bitiriyorlardı beni. Şimdi, eğer isterlerse, bir lokmada tamamen yutabilirler. Ama ben senden bütün bunları anlayabilmeni bekleyemem. Benim yerimde olman gerekirdi anlayabilmen için. Bana kesinlikle yardım etmen gerek, Georgie." Elini kolumun üzerine koyana değin onu ileri geri sarstım. Gözlerini silmek için kâğıt bir mendil çıkardı ve biraz daha cin koydu. Biraz içti ve bardağı bana uzattı.

Bu bildik ayin atmosferi her ikimize de canlılık vermişti. Onun gevşek ve yumuşak gövdesini kendiminkine doğru çektim. Başını omuzuma koydu. Hiç olmazsa gövdelerimiz eski dosttular.

"İlişkimizi bilme *tarzında* bu kadar korkunç ne var?" dedi Georgie. "Görüyorsun, anlamayı *çok* istiyorum."

"Aa, her şeyin iğrenç biçimde içlidışlılığa ve aşka saplandığı bir tarz bu. Bunu görmen gerekirdi. İnsan kendini adeta bir çocuk odasında sanıyor. Sözgelimi, seninle tanışmak için can atıyor."

"Gerçekten mi?" dedi Georgie, kendini birden benden koparara k ve eliyle kazağındaki gözyaşlarını silerek. "A, işte bu çok iyi. Ben de onunla tanışmak için can atıyorum."

"Budalalık etme, sevgilim" dedim. "Bu işe *sen de* karıştırma kendini!"

"Beni Hereford Meydanı'na götürdüğünde" dedi Georgie, "bir aynadan geçirmiştin beni. Şimdi geriye dönüş olanaksız. Düşünmekten korktuğum şeylerle çevrili olmaktan usandım artık."

"Şey, benim seni Antonia'ya tanıştırmaya niyetim yok, bunu böyle bil."

"Antonia, seni Georgie Hands'le tanıştırayım. Georgie, karım." Bu inanılmaz sözcüklerin dudaklarımdan çıktığını fark ettim. Kekelemeden ve soluğum tıkanmadan konuşabilmiştim. Bayılan olmadı.

Görüşme, Palmer'ın konuk odasında oldu. Mor kadife perdeler şimdi akşamın üzerine çekilmişti ve danseden şömine ışığının aydınlattığı kürkümsü, kara güllerle kaplı duvar kâğıdı çevremizi uğursuz bir orman gibi sarıyordu. Uzak masalar üstündeki koyu renk

abajurlu lambalar, Palmer'ın öteye beriye gizemli, ama anlamlı ışınlar saçan kristal koleksiyonu üzerine dar bir ışık demeti düşürüyordu. Antonia, ateşin önündeki kalın siyah halının üstünde ayakta duruyordu. Önünde, alçak bir mozaik masa üzerinde, içki tepsisiyle üç bardak vardı. Telefonla geleceğimizi bildirdiğim için, hazırdı.

Görünüşüne çeki düzen vermek için her zamankinden daha fazla çaba harcamış görünen Antonia, ona bir zamanlar Roma'dan aldığım hafif İtalyan yününden koyu yeşil bir elbise giymişti. Hiç mücevher takmamıştı ve uzun altın renkli saçlarını sade görünüşlü bir topuzla toplamıştı. Orada ayakta, tombul haliyle, uzun boyuyla, bir kalçasını dışarıya çıkarmış ve bir elini, bileğini arkaya döndürerek üstüne koymuş, zarif, kaygılı, yorgun ve daha yaşlı bir kadın duruyordu ve o an, kendisine özgü o sıkılgan tavrıyla, bana son derece bildik ve son derece sevilesi göründü.

Eskimiş kahverengi eteği, mavi kazağı ve siyah çoraplarıyla Georgie, bir çocuğu andırıyordu. Önceden düşünülüp taşınmış bir meydan okumayla kılık kıyafetinde hiç değişiklik yapmamıştı. Makyajlı değildi. Saçını örmüş ve özensiz, hatta biraz saçma bir biçimde başının üstüne doğru bükmüştü. Rengi çok solgundu ve bu solgunluk teninin saydamlığını daha çok belirginleştiriyordu. Kendisine elini uzatıp uzatmamak konusunda karar veremeyen ve titreyip duran Antonia'ya tutuk bir selam verdi. Her ikisi de hızlı hızlı soluyorlardı.

"Bir şeyler içer misiniz?" dedi Antonia. Sıkılganlığından sesi derinden çıkıyordu. "Oturun, lütfen." Biraz İspanyol şarabı koymaya başladı.

"Hayır, hayır teşekkür ederim" dedi Georgie.

"Budalalık etme" dedim.

Hiç kimse oturmamıştı. Antonia içki koymayı durdurdu ve üzgün, yalvaran ve utangaç bir bakışla Georgie'ye baktı. İri kahverengimsi sarı gözleri hüzünlüydü. Hoşa gitmeyi çok çok istiyordu. Gergin ve alçak bir sesle, "Bana kızmayın" dedi.

Georgi başını salladı ve eliyle Antonia'nın açıklamasını söylenmeyecek derecede yersiz bulduğunu gösteren bir jest yaptı.

"Şey, ben bir şeyler içmek *isterdim,* Antonia" dedim. Bir 'rezalet' çıkmasından duyduğum dehşet, onları bir arada görmenin korkunç ve sevecen sızısıyla yer değiştirmişti.

Bardağı bana verdi ve iki bardak daha koydu; Georgie için olanını aralarında duran küçük masanın ucuna koydu. Ateşe bakan ortadaki yere oturdum.

"Size Georgie diyebilir miyim?" dedi Antonia. "Sanki sizi daha önceden tanıyor gibiyim."

"Tabii diyebilirsiniz" dedi Georgie. "Eğer böyle demek istiyorsanız."

"Peki, siz de bana Antonia der misiniz?"

"Bilmiyorum" dedi Georgie. "Özür dilerim. Diyebileceğimi sanmıyorum. Ama önemi yok."

"Benim için önemi var" dedi Antonia.

"Aa, bırakın bunları!" dedim. Antonia'nın ısrarlı sevecen ses tonuna katlanamıyordum.

"Martin, *lütfen*" dedi Antonia. Gözlerini Georgie'den ayırmadan elini gömleğimin yenine koydu ve orada bıraktı. Antonia'nın titrediğini hissediyordum. Ona karşı her yanımı bir acıma duygusu sardı.

"Bakın" dedi Georgie. Burnunun kasları gerilmişti. "Sizi görmek istedim, çünkü siz beni görmek istiyordunuz. Bunun doğru bir davranış olduğunu ve yapılan şeyleri ciddiye almanın bir biçimi olduğunu düşündüm. Ama birbirimizle gerçekten konuşabileceğimizden kuşkuluyum."

"Benden nefret etmeyin, Georgie" dedi Antonia. Yalvaran bakışını Georgie'ye yöneltti ve ben, onun içlidışlı, ısrarlı istenç gücünün kızı pençesine aldığını hissettim. Sıcak hava yayan elektrikli bir vantilatör gibi neredeyse elle dokunulabilir bir istençti bu.

"Sizden ne diye nefret edecekmişim?" dedi Georgie. "Sizin benden nefret etmeniz daha normal olurdu."

Kolumu Antonia'nın ağırlığının altından yavaşça çektim.

"Aa, kendinizi suçlu hissetmemeniz gerek!" dedi Antonia.

"Beni yanlış anlıyorsunuz" dedi Georgie. "Ben yalnızca sizin açıklamanıza karşılık veriyordum. Başka bir şeyi kastetmiyordum. Kendimi suçlu hissetmiyorum. Size zarar vermiş olabileceğimi anlıyorum. Ama bu bambaşka bir sorun."

Georgie'nin katı tutumunu hissedebiliyordum. Bu ona adeta bir kukla havası veriyordu. Kesin tavırlı, doğru sözlü, dediğinden dönmez biri olma ve duygularını hiçbir biçimde açığa vurmama özlemi içinde bir tahta parçası kadar katıydı. Antonia'nın bir çiğ tanesi gibi ışıması karşısında son derece kapalı ve soğuktu.

"Bana karşı bu kadar haşin olmayın, yavrum" dedi Antonia. Bir yakınlık bağı kurmaya çabalıyordu. Bulunduğumuz ortam içinde Georgie'nin bu özel gereksinimi karşılamak, onu yatıştırmak ve sakin-

leştirmek, onunla sıcak insani temas kurmak istiyordu.

"Özür dilerim" dedi Georgie. "Sizin iyiliğinizi istiyorum. Belki siz de benim iyiliğimi istiyorsunuz. Yalnızca konuşmak güç."

"Aa, tabii iyiliğinizi istiyorum sizin!" dedi Antonia, sözlerini vurgulayarak. "Her ikinizin de iyiliğini istiyorum. Umarım siz ve Martin, çok çok mutlu olursunuz. İnanın ki bu dilek, kalbimden hiç eksik olmayacak."

"Beni bu işe katma, Antonia" dedim. Antonia'nın Georgie'ye gülünç gözükmesine katlanamıyordum. Her yanımı tümüyle Antonia'ya karşı koruyucu bir aşk sarmıştı, onu alıp götürmeyi, gizlemeyi, daha güç beğenir bir dürüstlüğün soğuk ve genç bakışına karşı ona kalkan olmayı arzu ediyordum.

"Kendini bu işe katmamakla ne demek istiyorsun" dedi Antonia hafifçe gülerek ve elini yeniden gömleğimin yenine koyarak. "Nasıl olur da, *aramızda,* kendini dışta tutabilirsin, sevgilim? Saçma değil mi bu?" Kadınsı şen bir ifadeyle yeniden Georgie'ye doğru döndü.

"Martin, tartışılacak hiçbir şey olmadığını ve bazı konulara dokunmamanın daha iyi olacağını söylemek istiyor" dedi Georgie. Gerginlikten kaskatı olmuştu. Antonia'ya dikili gözlerini iri iri açmış, bakışlarını hiç değiştirmeden aynı hizada tutuyor ve benim tarafıma bakmıyordu. Antonia'nın elinin farkındaydı.

"Ama, Georgie, *her şeyi* tartışabiliriz!" dedi Antonia.

"Belki şimdi gitsek iyi ederiz biz" dedim. "Birbirinizi gördünüz işte, istediğiniz de buydu zaten." Kendimi Antonia'nın sevecen elinden yeniden kurtararak bardağımı küçük masaya koydum.

"N'olur gitmeyin!" dedi Antonia, sızlanmalı bir ses tonuyla. "Georgie'ye yalnızca *bakmakla* hiç de tatmin olmuş değilim. Beni bağışlamalısınız, yavrum. Böyle davranmamdan sıkıntı duymamalısın, öyle değil mi, Martin? Kötü bir niyetim yok, gerçekten yok! Lütfen oturun da biraz daha İspanyol şarabı için."

Hiç kimse oturmadı ve Georgie bardağını almadı. Beni gene gitmeye kışkırtarak bana doğru döndü. O zamana değin Antonia'ya acıyacağından korksam, bakışları acıdığına inandırırdı beni. Oysa kendisi için çok çok kaygılanıyor, düşüncelerini açık açık dile getirmeye ve böyle anlarda ancak gençlerde görülebilen bir acımasızlıkla kesin bir açıklama yapmış olmanın ağırbaşlılığını korumaya çaba harcıyordu. "Galiba gitmem gerekiyor" dedi. "Benimle geliyor musun, Martin, yoksa burada mı kalacaksın? Hangisini yaparsan yap gerçekten fark etmez benim için. Beni davet etme inceliğini göster-

diğiniz için teşekkür ederim" dedi Antonia'ya. "Sizinle tanıştığıma memnun oldum. Sanırım her ikimiz için de çok iyi oldu."

"Yavrucuğum, ben de çok memnun oldum" dedi Antonia. "Bana karşı sabırlı olmayı öğrenmelisiniz. *Öğreneceksiniz!*"

"Yeniden karşılaşacağımızdan kuşkuluyum" dedi Georgie. "Ama, dediğim gibi, sizi gördüğüme memnun oldum. Böylesi daha dürüstçe, Sizi aldatmaktan hoşlanmıyordum. Size esenlik dilerim. Şimdi gerçekten gitmem gerekiyor."

"Yok, yok, gitmeyin" diye bağırdı Antonia, "bir daha görüşememekten falan da söz etmeyin, niçin görüşmeyelim ki, bu çok zalimce bir şey olurdu! Martin'le evlendiğinizde sık sık görüşürüz. Martin'i hâlâ seviyorum, biliyorsunuz, gerçekten seviyorum. Bazı bakımlardan eskisinden daha çok seviyorum."

"Bunun benimle ilgisi yok, Bayan Lynch-Gibbon" dedi Georgie, "Benim Martin'le evlenmem konusuna gelince, bunun olabileceği pek olası gözükmüyor bana. Zaten bu yalnızca bizi ilgilendirir. Umarım kabalık etmedim. Ettiysem, özür dilerim. Gitmem gerekiyor. Beni davet ettiğiniz için çok teşekkür ederim!" Yeniden kukla gibi gergin, zorlamalı bir selam verdi ve yürüyüp gitmeye koyuldu.

Antonia gitmesine karşı çıkmak için bir protesto çığlığı atarken kapı açıldı ve içeri Palmer girdi. Ellerini şaşkınlık ve hoşnutluk belirten bir jestle kaldırdı ve sonra uzun süredir görmediği çocuğunu kucaklayan bir baba gibi, tedirgin Georgie'ye doğru ilerleyerek kollarını koca koca açtı.

"Bak hele, az daha kaçırıyordum onu!" diyerek neşeyle bağırdı. "Bir hasta yüzünden geciktim. Çok daha zor beğenir oluyor bu hastalar! Bu kadar teklifsiz konuştuğum için bağışlayın beni Georgie Hands. Sanırım bir sürü ortak arkadaşımız var."

"Kız kardeşinizi tanıyor" dedim. Onu dışarıya çıkarmaya yöneltmek üzere arkasına yürüdüm. Canım yeteri kadar sıkılmıştı.

"Sizi bir kez bir partide gördüm" dedi Georgie. "Ama kuşkusuz beni anımsamazsınız." Ona elini uzattı.

"Giderseniz beni çok çok üzersiniz!" dedi Palmer. "Lütfen, gitmeyin. Kalıp bir şeyler daha için. En azından tanışmaya başlamış oluruz." Palmer, kolunu uzattı ve geri geri gidip onu hayranlıkla seyrederken, elini avucunda bir tahça parçası kadar kımıltısız bırakmış olan Georgie'nin elini yeniden tuttu.

"Gitmemiz gerekiyor" dedim.

"Size şunu söyleyeyim ki, Martin" dedi Palmer, Georgie'yi hâlâ

tutarak ve bana doğru dönerek. "Siz *gerçekten* talihli bir adamsınız! Yok, yok, haklarımda diretmem gerek. Size hemen gitmekten söz etmeyi yasaklıyorum, Georgie!"

Arkamızdan gelen bir ses geriye bakmamıza neden oldu. Antonia mendilini yüzüne kapatmıştı. Derin bir soluk daha aldı ve hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.

Palmer, Georgie'nin elini bıraktı. Onu Palmer'dan uzaklaştırmak için öne doğru çektim. Palmer, Antonia'nın yanına giderken Georgie'yi kapıya doğru iteklemeye başladım. Antonia, uzun ve titrek korkunç bir inilti çıkardı ve sonra bir ağlama nöbetine kapılarak sandalyenin üzerine çöktü. Palmer'ı, histerik kadınları tedavi etmek için kullanan en yeni ruhbilim yöntmemleriyle baş başa bırakarak, Georgie'yi dışarı çıkardım.

13

Antonia'yı mutlaka yeniden görmem gerekiyordu. Pelham Crescent'tan ayrılırken tüm sevgim ve ilgim onunla kalmıştı. Sanki annemmiş gibi varlığımı artık ondan ayıramıyordum. İki kadının karşı karşıya gelmesi, belki geçici, ama umutsuz bir üzüntüyle, bana, onunla olan bağımın somutluğunu, Georgie'yle olan bağımın ise soyutluğunu hissettirmişti. Ne var ki, Antonia beni o kadar çok çileden çıkarıyordu ki! Georgie'nin öfkesinin de, hiçbir şeyden hoşnut olmazcasına içine kapanmasının da, en küçük ayrıntılarına değin bilincindeydim. Bundan başka Georgie'deki bu surat asıp içe kapanmaya kızıyordum, hatta bir yargı verirken takındığı sakınımlı, kuruntulu, kendine özgü ağırbaşlı yaklaşımına bile kızıyordum. Yola Georgie'yle birlikte çıkmam gerekmişti; ama Antonia'ya yeniden dönmek zorundaydım.

Georgie'yi arabayla eve götürdüm. Aslında her ikimiz de suskun ve bitkindik. Eve girer girmez akşam yemeği yemeyi önerdi ve ben de oturup ekmek ve peynir yedim. Georgie iyi bir aşçı değildi, benimse içimden bir şeyler yapmak gelmiyordu. Ekmekle peyniri aç kurtlar gibi ve somurtkan bir halde yiyip bitirdik, üstüne de bol bol

sulu viski içtik. O anda Georgie'den gelebilecek hiçbir duygu gösterisine katlanamayacağımı hissediyor, çekip gitmek istiyordum. Yemeğimizi bitirirken beni gitmek istediğim için kınadı ve ben de onu avutabilecek hiçbir söz bulamadım. Gözyaşlarını benden gizliyordu. Ama "Benimle evlenmesi olası değil" dediği, her ikimizin de aklındaydı. Sanırım onun için bu sözcükler, benim sevecenlik ve coşkuyla kaldırmamı arzuladığı bir engeldi aramızda. Benim içinse, bu sözcükler, daha çok bir çeşit borçlarımı erteleyebileceğim bir durum, içinde kesinkes dinlenebileceğim -bu bitkinliğimle ne kadar da çok gereksinimim vardı buna- geçici bir nötral bölge oluşturuyordu. Kendimde, Georgie'nin istediği tutkulu ve güven verici konuşmaları yapacak gücü göremiyordum. Sözlerini beni kışkırtacak tarzda söylemişti. İçimi rahat tutabilmek için bu sözleri minnetle ve suskunlukla kabul ettim.

Evden tam ayrılmadan önce, gaz ocağının önünde bir süre, alnı alnımda ayağı ayağımda uzanarak, birlikte bir çeşit barış yaptık. Georgie'nin benimkine yakın ve sonunda kıpırtısızlaşmış ve çok bildik yüzü, şimdi tatlılık kazanmış iri gözleri, öpücüklerimin etkisiyle gevşemiş ağzı, önümde sevilen bir manzara gibi uzanıyordu. Hiçbir şey söylemeden, suskunluk içinde, birbirimizin gözlerine bakıp mırıldandık durduk, bu durum sanki uzunca bir süre, uzun uzadıya konuşmuşuz gibi sürüp gitti, insan yüzü öylesine manevi bir şey!

Aspirin alıp hemen yatacağıma söz vererek Georgie'den ayrıldım. Ona kendisiyle birlikte kalmamı önermedim ve o da benden istemedi. Eski günlerde o kadar hevesle yakaladığım birlikte bir gece geçirme fırsatı şimdi bir ödül değil de bir sorun olmuştu. Her ikimiz de duygusal bir çöküntü içindeydik ve gerçekte şu anda gereksinim duyduğumuz şey birbirimizden uzak kalmaktı. Bundan başka, kaygı ve istekle, kısa da olsa yatmadan önce Antonia'yı bir kez daha görmek arzusundaydım. Arabayla yeniden Palmer'ın evine döndüm.

Hava gene sisli olmaya başlıyordu. Sarı, sülfürümsü bir pus kendi cehennemi karartmasını zorla kabul ettirerek Pelham Crescent'ın sokak lambalarının çevresinde dolanıyordu ve kaldırımdan yürüyüp geçerken adımlarım yerde nemli ve yapışkan izler bıraktılar. Buralarda hiç trafik gürültüsü yoktu. Bölge, çöken sisin ölümcül sessizliğine gömülmüştü. Büyük Londra gecesi çevremde soğuk kahverengi bir çekirdek oluştararak daralıyordu; nem bu çekirdeğin içinden yayılarak yerlere iniyor, azalıyor ve bir yankı uyandırmayacak kadar donuklaşıyordu. Kapıya ulaşmak için acele ettim ve taze ko-

kuların yayıldığı sıcak hole sessizce girdim. Georgie'yle birlikte uzun bir süre kalmıştım. Saat onu biraz geçiyordu.

Holün ve üst kat sahanlığının ışıkları açıktı. Dinledim. Hiç ses yoktu. Sahanlığı geçerek konuk odasının kapısına doğru yürüdüm ve kapıyı açtım. Ateş parlak bir alevle yanıyordu, ama görünürde hiç kimse yoktu. Kapının yanındaki düğmeyi çevirerek lambaları yaktım. Kımıltısız ama kendine özgü uğursuz yaşantısıyla oda önümde vücut buldu. Kapıyı arkamdan kapadım ve orada bir süre ayakta durdum. Odada Palmer'la Antonia'ya ilişkin bir şeyler vardı; burada, bu boş odada salt durmakla onların uzamış gölgelerinden gayrimeşru ve neredeyse suçlu bir zevk duyuyordum. Ateşe doğru ilerledim ve birazcık sarhoş olduğumu fark ettim. Öğlen yemeğini geçiştirmiş ve akşam yemeğinde de pek bir şey yememiştim, bundan başka Georgie'yle birlikte bir hayli viski içmiştim. Bütün ağırlığımla bir koltuğa çöktüm ve yalnız olmanın, kendimi doğrulamak için kafamı yormam gerekmediğinin ne kadar hoş olduğunu düşünmeye koyuldum.

Belli bir şeye yönelmeyen cinsel bir arzuyla dolmuş olduğumu farkettim. Birisini arzuluyordum. Kısa bir zaman sonra, arzuladığım kişinin Antonia olduğunu düşündüm. Georgie'yi kesinlikle arzulamamıştım. Kapana kısılmış birinin hüznüyle, onun birlikte yatmamızı önerebileceği olasılığını kafamdan geçirmiştim; şimdilik benden uzak durmak istemesi konusundaki belirgin arzusunu ise minnetle kabullenmiştim. Onun için söylenmesi gereken sözcükleri, uygun avutucu sözleri bulamamıştım. Daha sonraları onu yatıştırıp gönlünü almak için bu sözleri bulabileceğimi biliyordum. Ne var ki şimdi, haksız olduğunu bildiğim bir hınç duygusuyla, onu merakta bırakmaya ve beni düşkırıklığına uğramış birinin usancıyla, başından savmaya çalışırsa da, bu davranışı bir gönül rahatlığıyla selamlamaya hazırdım. Hayır, şimdi düşgücüm, hüzün ve şaşkınlıkla, Antonia'nın çevresinde dolaşıp duruyordu; ve onu daha yitirmemiş olduğum bana apaçık bir gerçek gibi geldi. Sanki son olaylar aramızda sözde bir engel görüntüsü yaratmışlardı ve bu da adeta bir flörtün parçasını oluşturuyordu; daha sonraki birlikteliğimizi olanaklı kılabilmek için aşabileceğim ve bir kenara itebileceğim bir engeldi bu. Sonunda kendimi onun kollarında yuvamdaymışçasına güven içinde düşledim.

Silkinerek bu düşlerden sıyrıldım. Düşüncelerimin yönelmemeleri gereken yerler vardı; ıstırap ya da suçluluk duyma riskine girmek-

sizin bu düşüncelerin şimdi *yönelebilecekleri* ne kadar az yer kaldığını düşününce, biraz daha viskiye gereksinim duyduğuma hükmettim ve Palmer'ın, yemek odasındaki dolapta viski bulundurduğunu anımsadım. Işıkları açık bırakarak holü geçtim. Yemek odası kapısı kapalıydı. Kapıyı açtım ve içeri girdim.

Oda karanlık değildi ve elim elektrik düğmesi üzerinde kararsız kaldı. Uzun masanın üstündeki gümüş şamdanlarda mumlar hâlâ yanıyor ve odayı, gözümün hemen alıştığı sıcak ve ölgün bir ışıkla dolu bir mağaraya çeviriyordu. Biraz şaşırmış bir halde, ayakta hareketsiz kaldım ve kapıyı arkamdan kapattım. Derken, masanın en ucunda tek başına oturan birisinin olduğunu fark ettim.

Honor Klein'dı. Onu görünce, yeniden ve pek de sıkıntı duymadan, biraz çakırkeyif olduğumun bilincine vardım; ve kapıya yaslanarak bir süre daha orada kımıltısız kaldım. Onu açık seçik göremiyordum. Ama, ki bu bana biraz garip geldi, benim gelişime kayıtsız kaldığını hemen anladım. Uzak ve kendi içine kapanmış bir tanrının sunak yerine varmak gibi bir şeydi bu. Kendi düşüncelerine gömülmüştü.

Masa boyunca yavaşça ilerledim. Masanın yanından geçerken Palmer'la Antonia'nın akşam yemeği yemiş olduklarını gördüm. Sofra gene iki kişilik kurulmuştu ve masada bu kez hemen hemen boşalmış olan 1953 rekoltesi Lynch-Gibbon Château Malmaison şişesi vardı. Oturulan yerlerin yanında darmadağınık iki peçete duruyordu ve cilalı masanın yüzeyine bir yığın ekmek kırıntısı saçılmıştı. Mumların yansıyan ışığı bu parlak yüzeyin altında da yanar gibiydi. Honor Klein'a yaklaşırken, başını kımıldatmadan gözleriyle beni izlediğini gördüm. Bir cesedin canlanması gibi bir şeydi bu. Bir çeşit hoşnutsuz bir şaşkınlıkla gözlerimi ona doğru eğdim ve derken kendimi onun yanına oturmuş buldum.

"Özür dilerim, Palmer'ın viskisini arıyordum. Peki onlar neredeler, biliyor musunuz?"

"Operadalar" dedi Honor Klein. Bana sanki hiç dikkat etmiyormuş gibi dalgın bir ses tonuyla konuşuyordu. Bakışlarını şimdi önüme, mumların üstüne dikmişti. Bir an sarhoş olup olmadığını merak ettim, ama sonra sarhoş olanın belki de yalnızca kendim olduğuna hükmettim.

"Operadalar" dedim. Konuk odasında benim de katıldığım sahneden sonra Palmer'la Antonia'mn operaya gitmiş olmaları onlar adına utanılacak bir şey gibi geldi bana. Antonia'nın benim dön-

inemi beklemesi gerekirdi. Kendi dramımın temposuna gösterilen bu kayıtsızlığa kırıldım.

"Ne temsil ediliyor?" dedim.

"Götterdämmerung."

Güldüm.

Az sonra ayağa kalktım ve viskiyi aramak için dolaba doğru yürüdüm. Arkasından geçerken masanın üzerinde duran bir şey gördüm. Genellikle holde asılı duran, cilâlı tahta kını içindeki Japon kılıcıydı bu. Honor Klein besbelli evi altüst etme etkinliklerini sürdürmekteydi. Dolapta hiç viski yoktu,ama bir şişe nefis konyak buldum. Şişe ve iki bardakla birlikte masaya döndüm. "Siz de içmek ister miydiniz?"

Bir çeşit çaba harcayarak bana bakmak lütfunda bulundu. Şimdi Palmer'ın yüzü ile kaçıcı bir benzerlik yakaladığım yüzü anlamını çözemediğim uyuşuk bir hava taşıyordu. Salt bıkkınlıktan, boyun eğmişlik duygusundan olabilirdi bu. Bir an sonra, "Teşekkür ederim, evet, niye olmasın" dedi. Anlamadan ve merak da etmeden, her nasılsa bir çeşit *in extremis** durumunda olduğunu fark ettim. Konyağı koydum.

Bir süre sessizlik içinde oturduk. Oda anormal ölçüde karanlık görünmeye başlıyordu. Belki de dışarıdan içeriye sis sızmıştı. Mumlardan biri titremeye başladı ve alevi erimiş bir mum denizi içinde cızıldayarak azaldı. Onun sönüşünü görürken korktuğumu hissettim ve sonra kalbimi sıkıştıran şeyi doğru teşhis edip etmediğimi merak ettim.

"Beni doğru yola getirmekte pek vakit yitirmediniz" dedim Honor Klein'a.

Gözlerini mumların üzerine dikili tuttu ve hafifçe gülümsedi. "Hoş bir şey olmadı mı bu?"

"Bilmiyorum" dedim. "Sanırım pek hoş olmadı. Bugünlerde her şey öylesine nahoş ki söylemesi zor." Onunla dikkate değer bir serbestlikle konuşabildiğimi fark ettim. Konuşmamızın resmilik taşımaması rahatlatıcıydı. Konuşurken, yaptığım şeyin bilincine varmadan, kınının keskin olmayan yanı bana doğru bakan kılıca doğru uzandım; ama Honor Klein onu biraz yana çekti ve ben de ekmek kırıntılarıyla oynayarak elimi masanın üzerinden kaldırmadım.

Georgie'yi niçin itiraf ettirdiğini, ona sorsam mı sormasam mı diye

* (Lat.) Kendinden geçmiş. (Çev.)

merak ediyordum, ama bunu yapamayacağımı anladım. Tam olarak tiksinti diyemeyeceğim ödlekçe bir iğrenme duygusu, beni böyle bir varlığın gerekçelerini araştırmaktan alıkoyuyordu. Beri yandan, belirsiz ama güçlü bir düşünce çağrışımı beni: "Kırık bir kamışım sonuçta ben" sözlerini söylemeye götürdü.

Bunu niçin söylemiş olduğumu hiç bilmiyordum, ama konuştuğum kişinin düşünceleriyle alttan alta kurduğum bir yakınlık buna zemin hazırlamış olabilirdi, çünkü hemen "Evet, önemli değil" diye karşılık verdi.

Her ikimiz de iç geçirdik. Elim tedirginlikle masanın üstünde kıpırdanıp duruyordu. Gözlerimi kılıca dikmiştim ve onu elime almak için büyük bir arzu duyuyordum. Honor kılıcı alıcı bir kuş gibi sahiplenircesine tutuyordu, kendinden küçük bir canlıyı yere bastıran büyük bir hayvan gibi iki elini kının üzerine koymuştu. Mumların karşısında durmuş, solgun ve oldukça bitkin görünüyordu, gözlerini güçlü bir ışığa bakarcasına kısmıştı. Belli bir kaçıcı otoriter hava dışında onu kardeşine bu kadar benzer kılan şeyin ne olabileceğini boşuna araştırıp duruyordum; çünkü ona neredeyse çirkin denebilecekken Palmer yakışıklı biri sayılırdı. Balmumu gibi parıldayan sarımsı yanağını; yağlı, düz ve vahşilere özgü kısalıktaki balkıyan siyah saçlarını seyre dalmıştım. Goya için pekâlâ bir tablo konusu olabilirdi. Yalnızca burun deliğinin kıvrımı ve ağzının kıvrımı bile Yahudi güçlülüğüyle birlikte olası bir Yahudi inceliğini sezdiriyordu. "Kılıç sizin mi?" dedim ve bunu derken de elimi kının ucuna koydum.

Beni biraz süzdü ve "Evet, bir Japon samuray kılıcı, çok güzel bir kılıç. Bir zamanlar Japonya'yla çok ilgilenirdim. Orada bir süre çalıştım" dedi. Kılıcı gene kenara çekti.

"Japonya'da Palmer'la birlikte mi bulundunuz?"

"Evet." Derin bir düşe dalmış gibi konuşuyordu.

Varlığımın bilincine varmasını istedim. "Kılıcı görebilir miyim?" dedim.

Beni duymamış gibi yapacağını sandım bir an. Ama bu arada düşünüp taşınmışçasına bana doğru döndü. Derken cilalı masanın üstündeki nesneyi tutarak ters yöne doğru çevirdi. Bana kılıcın sapını uzatacağını sanmıştım, ama bunu yapmak yerine, onu elime almak için uzanmışken, sapı kendi eline aldı ve ani bir deviniyle kılıcı kınından sıyırdı. Aynı zamanda da ayağa kalktı.

Kılıç kınından hışırtılı ve takırtılı bir sesle çıktı ve sallanan mum-

ların alevi bir an için kılıcın keskin yüzeyinde pırıltılar çıkardı. Kını masanın üstüne koydu ve keskin yüzü oyluk kemiğinin hizasına gelene değin daha yavaşça aşağı indirdi. Kılıcın parlak yüzeyi giysisinin koyu kumaşı üzerinde belirginleşiyor ve Honor Klein, kafası öne eğik bir halde, bakışlarını hafifçe kavisli kılıcın keskin yüzü üstünde boydan boya gezdiriyordu.

Konuştuğunda sesi kupkuru çıktı. Adeta bir konferans salonunda konuşuyordu. "Japonya'da bu kılıçlar hemen hemen dinsel eşyalardır. Yalnızca büyük bir özenle değil, aynı zamanda büyük bir saygıyla kalıba dökülürler. Ve bu kılıçları kullanmak da yalnızca bir sanat değil, aynı zamanda manevi bir alıştırmadır."

"Ben de böyle denildiğini işittim" dedim. Onu daha iyi görebilmek için sandalyesini aradan kaldırdım ve yerime daha iyice yerleşerek bacak bacak üzerine attım. "Manevi bir alıştırma gerekçesiyle insanların kafalarını uçurmak bana çekici gelmiyor."

Bir yerlerde bana ilkin kafamın içinde gibi gelen, hafif bir ses işittim. Sonra bunun uzaktaki bir kilisenin çanları olduğunu anladım; ve yılbaşı arifesinde olduğumuzu anımsadım. Çan sesleri daha da yakınlaştı. Her ikimiz de bir an sessizlik içinde dinledik. Az sonra yeni bir yıl başlayacaktı.

Honor kılıcı yere doğru sarkıttı. "Hıristiyan olduğunuzdan, ruhla aşkı birleştiriyorsunuz. Oradaki insanlarsa ruhu kendine egemen olmakla, güçle birleştiriyorlar."

"Peki siz onu neyle birleştiriyorsunuz?"

Omuz silkti. "Ben Yahudiyim."

"Ama karanlık tanrılarına inanıyorsunuz" dedim.

"İnsanlara inanıyorum" dedi. Hiç beklemediğim bir yanıttı bu.

"Bana daha çok kazlara inandığını söyleyen bir tilki gibi görünüyorsunuz" dedim.

Birden güldü ve güler gülmez de öteki elini kılıcın sapı üzerine koyup onu şaşırtıcı bir hızla yukarı doğru çekti ve başının hizasında büyük bir yay çizdi. Kırbaç şaklaması gibi bir ses çıkarmıştı hareket. Kılıcın ucu inerken sandalyemin koluna bir parmak kadar yaklaştı ve sonra yeniden yere doğru indi. Geri çekilmemek için kendimi zor tuttum. "Kılıç kullanmayı biliyor musunuz?" dedim.

"Japonya'da birkaç yıl çalıştım ama, başlangıç aşamasının ötesine bir türlü geçemedim."

"Bana bir şeyler göstersenize" dedim. Onun yeniden hareket etmesini istiyordum.

"Ben oyuncu değilim" dedi ve yeniden masaya doğru döndü. Uzaktaki kilise çanları matematiksel jargon dillerini sürdürüyorlardı.

Palmer'la Antonia'nın yemek artıkları azalan mumların altında bırakıldıkları gibi duruyorlardı. Honor iki buruşuk peçeteyi kendisine doğru çekti ve onlara düşünceli düşünceli baktı. Derken bir eliyle peçetelerden birini yüksek tavanlı odanın karanlığında havaya fırlattı. Peçete aşağı düşerken, kılıç olağanüstü bir hızla işlemeye başlamıştı bile. Peçetenin iki parçası uçuşarak yere düştüler. Öteki peçeteyi de havaya fırlattı ve ikiye böldü. Parçalardan birini yerden aldım. Kusursuzca kesilmişti.

Peçete parçasını elimde tutup gözlerimi ona doğru kaldırırken, birdenbire, Honor Klein'ı konuk odasında onların önünde ilk görüşümdeki sahneyi anımsadım: Öteki ikisine meydan okuyan genç ve acımasız bir yüzbaşı gibiydi. Bez parçasını masanın üstüne koydum ve "Çok ustasınız" dedim.

"Bu bir *ustalık* değil" dedi Honor. Kılıcın sapını hâlâ iki eliyle kavramış halde, önümde ayakta duruyor ve yerdeki ikiye bölünmüş peçetelerden birine bakıyordu. Derin derin soluduğunu gördüm. Derken sandalyesini yeniden masaya yanaştırdı ve oturdu. Bir iki dakika boyunca kılıcı kaldırdı ve sanki çok ağırlaşmış gibi hareket ettirdi, sonra alnını kılıcın keskin yüzüne dayadı ve başını yavaşça okşarcasına sağa sola döndürerek alnına serinlik verdi. Sonra, elini hâlâ sapın üzerinde tutarak kılıcı yeniden masanın üstüne koydu. Kılıcın uğursuz keskin yüzünü zarif bir kavisle arkaya doğru uzatan bu uzun ve koyu renkli sapına, onun yılan derisini andıran, gümüşi çiçeklerle bezenmiş ve siyah örgünün yarıklarından baklava biçiminde çıkan iç süslemelerine baktım. Honor'ın iri solgun eli sapa sıkı sıkıya sarılmıştı. Kılıcı elinden almak için şiddetle bir arzu duydum, ama bir şey bunu yapmaktan alıkoydu beni. Elimi keskin yüzeyin üstüne koydum, sapa doğru yukarı hareket ettirdim ve kesici kenara dokundum. Müthiş keskindi. Elim duruverdi. Keskin yüz bana elektrikle yüklü gibi geldi ve bırakmak zorunda kaldım. Honor artık bana dikkat etmeyerek, kılıcı masadan yeniden aldı ve sabırlı bir cellat tavrıyla onu dizlerinin üstüne koydu. Kilise çanlarının sustuğunu ve yeni yıla girmiş olduğumuzu fark ettim.

14

Antonia sabahleyin bana erkenden telefon etti. Hemen oraya gelmem için ısrar ediyordu, bunun için Georgie'yi görmeye daha erken gidemedim. Vardığımda Antonia'yı coşkulu, heyecanlı ve çok sevecen buldum. Bütün sabahı onunla geçirdim ve öğle yemeğine kaldım. Palmer bizden uzak durdu. Benim için verimli bir sabah oldu ve sabahın sonunda kendimi Antonia'yla, onun ifşaatta bulunduğu günden beri hissetmediğim kadar rahat hissettim. Hiç kuşku yok ki çok sıkıntılara göğüs germişti. Georgie'yle olan ilişkimin tüm öyküsünü ayrıntılarıyla anlattırdı bana; daha önce böyle bir şey yapmak düşüncesi beni tiksintiyle doldurmuşken, itiraf ânı gelip çattığında, gönül rahatlığıyla bütün içimi döktüm ve ben konuşurken Antonia elimi tuttu. Georgie'ye hiçbir zaman yapmamaya söz vermiş olduğum son derece içli dışlı bir konuşmaydı bu ve ona böyle ihanet etmekle özgürlüğümün güç verici bir biçimde arttığını hissettim.

Antonia'ya Georgie konusundaki kuşkularımın ve tedirginliklerimin dürüstçe tam bir portresini yapmaya çalıştım ve bu yolda harcadığım çaba zihnimi aydınlığa kavuşturdu. Antonia son derece sempatik ve duyarlı davrandı. Ondan bir şeyleri gizlerim, belli bir noktaya varınca gösterdiğim içtenliğe birden hayıflanarak ifşaatımı kesiveririm diye duyduğu incelikli kaygıyı sevecenlik ve neredeyse neşeyle hissedebiliyordum. *Her şeyi* bilmek istiyordu, ah öylesine bir sevecenlikle hayatımın akışını kendisine doğru geri çevirmek istiyordu, beni ve Georgie'yi ellerinde *tutmak,* ilgi ve anlayış dolu bakışlarla bizi kucaklamak istiyordu. Ona karşı çıkamadım. Sevincin doruk noktasındaydı.

Yalnızca bulunduğumuz durumu düşünüp taşınmak için değil, biraz da dinlenmem için, kısa bir tatile çıkmamın olasılıkla en iyi çözüm yolu olduğu üzerinde görüş birliğine vardık; gerçekten de halim haraptı. Karar vermemekle birlikte Brötanya, Venedik, ya da Roma'ya gitme olasılıklarını gözden geçirdik. Özellikle de, bir karara varmadan önce sakin kafayla, gerekirse uzun zaman beklemenin yararları, gerekliliği üzerinde direterek durdu. Son olaylardan sonra bu kadar sarsılmış ve yorgun düşmüşken böylesi sorunlarla canımı sıkmak saçmaydı. Kendime biraz özen göstermeli, kendimi biraz şı-

martmalıydım; dinlemeye gereksinimim vardı ve Antonia, ben yokken, Georgie'yi daha iyi tanıma zevkini ant veriyordu bana.

Bundan başka mobilya konusunda birtakım zorunlu kararlar almakta anlaştık ki bu da yüreğime su serpti; bu kararlar her ikimize de birincil önemdeki kimi eşyaları Hereford Square'den taşıma olanağını veriyordu. Şimdi ilk kez olarak Lowndes Square'deki dairede sürdüreceğim yaşamımı bir gerçek olarak düşlemeye başladım. Bunu Antonia'ya açtığımda beni kutladı. Gitmem gereken vakit gelince, bana yapıştı ve öpücüklere boğdu; ben de hiç karşı koymadım.

"Martin, sevgilim, bu akşam yemekten sonra bizi gene görmeye gelsene. Gelirsin, değil mi? Lütfen. Anderson seni özellikle görmek istiyor. Yalnızca görmek istiyor, anlıyorsun, değil mi? Şimdi kendimi çok daha mutlu hissettiğime göre, demek ki yarın çok çok uzak!"

"Pekâlâ" dedim, "Uğrarım. İsterseniz biraz da şarap getiririm. '57 Château Lauriol de Barny' iyi bir şarap, galiba sen de Palmer da hiç tatmadınız!"

"A, getir, getir!" dedi Antonia. "Ne de olsa, damak beğenimi hâlâ geliştirmem gerekiyor, öyle değil mi? Sevgilim, gelecekte beni sık sık yalnız görmeye geleceksin, değil mi?"

Geleceğimi söyledim ve şimdi bunun ilk kez belki de mümkün olmayacak kadar ıstırap verici olmadığını düşündüm. Ondan ayrıldığımda her ikimiz de bitkindik, ama kendimizi daha iyi hissediyorduk.

Soğuk ve puslu öğle sonrasında Georgie'nin pansiyon dairesine doğru yürürken, beni hoşlanmadığım bir işe zorladığı için sonuçta Georgie'ye minnet borçlu olduğumu düşündüm. Antonia'nın şimdi Georgie'nin varlığından haberli olması gerçeği, geçmişte stoik bir kararlılıkla tahammül etmeme karşın, şimdi artık bir ıstırap olarak gördüğüm bu baskıyı hafifletiyordu. Yalan dolandan uzak olmak gerçekten de daha iyiydi; beri yandan, bu ifşaatın Georgie'yle ilişkilerimi herhangi bir biçimde etkileyip etkilemeyeceğinden pek emin olmamakla birlikte böyle bir ifşaat olmaksızın aramızda dürüst ve açık bir şeyin var olamayacağı da, en azından gün ışığı gibi ortadaydı. Öyle hissediyordum ki şimdi aklıbaşında bir kişi olma dönemi başlıyordu. Evet, Georgie'ye minnet borçluydum ya da daha doğrusu, iyi düşünürsem, Honor Klein'a minnet borçluydum ve Georgie'nin odasına giden merdiveni çıkarken dizlerinde samuray kılıcıyla oturan Honor Klein'm garip görüntüsü gözlerimin önünde yeniden canlandı. Görüntü gözümün önüne belli bir anlam titreşimiyle birlikte gelmişti ve Georgie'nin odasına yaklaşırken, bu görüntünün

geçen gece Honor Klein'ı düşlemiş olmamdan kaynaklandığını teşhis ettim. Ama bu düşü anımsayamadım.

Georgie yalnız değildi. Yaklaşırken birtakım sesler işittim ve kapıyı çalmadan önce bir süre bekledim. Boyanmakta olan merdivenlerle giriş sahanlığı bildik havasından uzaklaşmıştı ve orada ayakta dururken gözlerim boyacıların bırakmış oldukları bir çer-çöp yığınına ilişti. Bu arada elime sıvışmış olan taze boyayı bir zarfla silmeye çalıştım. Garip bir kokusu vardı buranın. Sonunda, ziyarette bulunan kişi hiç gitme belirtisi göstermediğinden ve içerden gelen şen bir kahkaha her şeyin yolunda gittiğine işaret ettiğinden, kapıyı vurdum ve uygun bir aradan sonra içeri girdim. Georgie gaz ocağının yanında oturmuş, bir konuğa kahve ikram etmekteydi. Konuk bir erkekti. Kardeşim Alexandre'dı.

Beni görür görmez her ikisi de aniden ayağa kalktılar ve hepimiz sabit bakışlarla birbirimizi süzdük. Georgie elini göğsüne götürdü. Gözlerime inanamıyordum ve bir karabasanda olduğu gibi hem akla hayale gelmeyecek, hem de acımasızca kaçınılmaz bir şeye karışmış olmanın duygusu içindeydim. Eninde sonunda olacaktı bu. Ama nasıl olmuş olabilirdi? Bir an karışmış zihnimi yoklayarak, Georgie'yle Alexandre'ı uzun bir süre önce birbiriyle tanıştırıp tanıştırmadığımı ve sonra da bu tanıştırmayı *unutup unutmadığımı* merak ettim. Sonra delirip delirmediğimi düşündüm. Kapının yanındaki bir sandalyeye oturdum ve kardeşime, "Niçin buradasın?" dedim.

Alexandre uzun gövdesini büktü ve bana düşünceli bir tavırla üzgün ve suçlu bir bakış attı. Koyu gri şık Londra giysileri içinde zarif, daha uzun boylu ve birazcık daha yoz görünüyordu. "Georgie'yle bugün öğle yemeğinde tanıştım. Özür dilerim, Martin" dedi.

"Niçin özür diliyorsunuz ki?" dedi Georgie. "Pek nazikçe bir şey değil bu! Üstelik özür dileyecek bir şey de yok." Yüzü kızarmış ve heyecanlanmıştı. Bir hayli içmiş olduğunu tahmin ettim.

"Şey, Martin için bir şok oldu, tabii" dedi Alexandre, Georgie'ye doğru dönerek. Her ikisi de şöminenin bir ucunda, rafa yaslanmış ve birbirlerine bakarak, ayakta duruyorlardı. "Eminim ki kendisi bizi tanıştırmış olmayı yeğlerdi."

"Ondan bunu sık sık istemişimdir!" dedi Georgie, katı bir gülüşle. "Tek suçlu kendisi!"

"İkiniz çok çok iyi anlaşıyormuşsunuz gibi geliyor bana" dedim. "Nasıl karşılaştığınızı sorabilir miyim size?"

Georgie'nin burun delikleri bir tavşanınkiler gibi genişleyip bü-

züldü ve Georgie baş parmağıyla burnunun ucuna dokundu. Siyah pamuklu kadifeden en güzel tayyörünü giymiş, saçlarını ustalık ve özenle yapmıştı. "Honor Klein tanıştırdı bizi."

"Gene mi bu Allah'ın belası kadın!" dedim. "İnsanlar ne diye işlerime karışırlar, bilmem ki!"

"Eğer insanlar işlerine karışıyorlarsa, sen bundan hoşlandığın için karışıyorlar" dedi Georgie. "İşlerine karışılması için yanıp tutuşuyorsun. Müdahaleleri içine çeken bir çeşit boşluksun sen. Zaten, seni ilgilendiren bir şey değildi bu. Herkesin senin yapıp ettiklerinle ilgilendiğini nereden çıkarıyorsun? Honor'a beni Alexandre'la tanıştırmasını rica ettim ve o da bunu yapmak inceliğini gösterdi. Beni öğle yemeğine davet etti, ben de kabul ettim. Nihayet istediğim gibi davranma hakkına sahibim, değil mi!"

"Beni ne kadar incittiğinin acaba farkında mısın" dedim. "Evet, galiba farkındasın bunun!"

"Daha nazik olun, Georgie" dedi Alexandre.

"Senden kibar sözcükler duymama gerek yok" dedim kardeşime. "Georgie'nin metresim olduğunu biliyor musun?"

"Evet" dedi Alexandre. "Bana söyledi." Cana yakın, ilgi dolu, bağışlanmak isteyen ironik bakışıyla baktı bana.

"Bundan övünç payı çıkarma" dedim. "Herkese söylüyor bunu. Ama siz mutlaka tatlı bir sohbet yapmışsınızdır. Hadi, şimdi, çekip gider misin?"

"Çok kaba davranıyorsun, Martin" dedi Georgie. "Alexandre'ın hatası değil bu. Elbette bizi çok önce tanıştırmalıydın. Bütün bunların bir bakıma talihsizlik olduğunu biliyorum ve senin şu anda pat diye çıkagelmen de üzülünecek bir şey. Ama şu son zamanlarda kendimi o kadar mutsuz ve elim kolum bağlı hissediyordum ki kendi kendime bir şeyler yapmak istedim, kendimi özgür duymak istedim. Seni incitmek için yapmadım bunu, salt bir çeşit rahatlayayım diye yaptım. Ve zaten pek de önemli değil."

"Şimdi de *siz* kabalaşıyorsunuz!" dedi Alexandre.

"Bunun beni inciteceğini pekâlâ biliyordun" dedim. "Ama sevgili kardeşim giderse bu gevezeliği belki de sürdürebiliriz."

"Bu kadar heyecana kapılmaya gerek yok, Martin" dedi Alexandre. "Böyle bağırıp çağırmadan da istediklerini elde edebilirsin, öyle değil mi? Gel de biraz kahve iç. Georgie, ona bir fincan versene. Biraz ölçülü ol, lütfen Martin."

"Kendi evimde bana bir ev sahibi gibi davranman doğrusu hoş" dedim.

"Senin evin değil" dedi Georgie, bir fincan kahve daha koyarak. "Bütün mesele burada!"

"Lütfen kızma" dedi Alexandre.

"Pekâlâ" dedim. "Ama git."

Alexandre ellerini sarkıttı ve yarı ironik, yarı boyun eğmiş bir tavırla eğilerek beni selamladı. Georgie'ye döndü ve ona hüzünlü ve hayranlık dolu bir bakış atarak, elini avucuna aldı. Georgie, sessiz ve gülümsemeden, ama herhangi bir gülümsemeden daha fazla şeyler anlatan bir serbestlik ve kendini kabul ettirme gücüyle, bu bakışa karşılık verdi. Aralarında iyi bir sohbet geçmiş olmalıydı. Derken, yapmaktan kendini alamıyormuş gibi elini uzattı ve elini Georgie'nin başının tepesinden ensesine kadar dolaştırdı. Georgie hiç kımıldamadan durdu, ama gözleri hafifçe irileşti. "Evet. Beklediğim baş bu mu diye merak ediyorum?" diyerek mırıldandı Alexandre.

"Git" dedim, "Git, git, git."

"Aa, peki" dedi Alexandre. "Georgie, teşekkürler. Martin, özür dilerim. Hoşçakalın." Bu kez eğilerek Georgie'ye selam verdi ve odadan ayrıldı. Kapıyı onun arkasından kapadım.

Georgie'nin üzerine yürüdüm ve yanağına sert bir tokat yapıştırdım.

Geri geri gitti. Ama ağırbaşlılığını yitirmemiş, yüzü kıpkırmızı olmuştu. Daha önce kızgınlık anlarımda ona hiç el kaldırmamıştım. Bana arkasını döndü ve boğuk bir sesle, "Terörün egemenliği başladı" dedi.

Omuzlarından tutarak yüzünü yeniden kendime döndürdüm. Gözleri yaşlarla dolmuştu, ama kendine hâkimdi. Bana öfkeyle baktı ve sonra mendil aramaya başladı.

"Pekâlâ" dedi. "Pekâlâ, Martin, pekâlâ, pekâlâ."

"Pekâlâ değil" dedim.

"Anlamıyorsun" dedi Georgie. "Her şey göründüğünden daha tesadüfi oldu. Bir anlık bir itkiye kapılarak, kardeşinle tanışmak istediğimi Honor Klein'a söyleyecek oldum. Sonra bunu unuttum ve o telefon edip de bu tanışmayı önerdiğinde çok şaşırdım."

"Gitmemen gerekirdi" dedim. "Peki, peki, önemli değil." Georgie'nin yatağının üstüne oturdum. Sıkıntıdan ve kafamın karışmasından kahrolduğumu hissediyordum.

"Evet, önemli" dedi Georgie. "Uçurumun kenarına ne kadar ya-

kın olduğum hakkında hiçbir fikrin yok, Martin. Salt bu yalanlardan değil, kendimi *felçli* biri gibi hissetmekten de çektiğim ıstırabı anlatamam sana. Kendi inisiyatifimle bir şeyler yapmam gerekiyordu. Şimdi kendimi iki kat daha gerçek hissediyorum. Meğer özgürlüğümü yitirmişim. Benim için bu varolmayı da yitirmek demek. Ne kendime ne de sana yarayan biri haline gelmişim. Beni mutlaka *anlaman gerek*, Martin. Hatalarım var. Seninle birlikte hiçbir zaman tam anlamıyla kendim olamadım. Koşullar olmama olanak vermedi. Her şeye yalan dolan bulaşmıştı. Biraz kaçıp kurtulmam gerekti bunlardan. Bir nebze olsun anlıyor musun?"

"Evet, evet, evet" dedim. "Önemli değil."

"Bunu deyip durma" dedi Georgie "Ve bu kadar surat asmayı da bırak, allahaşkına."

"Zaten" dedim. "Yalan dönemi sona erdi. Şimdi herkese söyleyeceğiz."

Georgie sustu. Gözlerimi kaldırıp ona baktım. Bana garip garip bakıyordu. Hâlâ yaşların izini taşıyan yüzü, dimdik, geriye biraz kaykılmış, yepyeni bir biçimde güzel ve daha yaşlı görünüyordu.

"Şimdi söylenmesini istemiyor musun bunun?" dedim.

"Emin değilim" dedi.

"Benimle evlenir misin, Georgie?" dedim.

Arkasını döndü ve hıçkırır gibi ani bir soluk aldı. Bir an sonra, "Söylediğin şeyi gerçekten düşünmüyorsun, Martin. Şu anda kafan yalnızca yerinde değil ve kıskançlık duyuyorsun. Eğer hâlâ evlenmek istiyorsan bunu bana daha sonra yeniden sor."

"Seni seviyorum, Georgie" dedim.

"Ha, *o mu.*" Alaylı alaylı güldü.

"Tanrım!" dedim ve yüzümü ellerime gömdüm. Georgie'nin kollarının omuzlarımın çevresine dolandığını hissettim. Geriye yatağın üzerine devrildik ve onu kollarıma aldım. Bir süre kımıldamadan yattık.

"Martin, kız arkadaşlarım Alexandre'a devrettiğini söyler dururdun eskiden. Daha çok bu kızları onun senin elinden aldığı doğru değil mi?" dedi Georgie.

"Evet" dedim, "Gerçekte doğrusu buydu."

"Martin, seni çok çok seviyorum" dedi Georgie.

Başımı omuzuna gömdüm ve inledim.

15

Yeniden Pelham Crescent'taki evin kapısına döndüm. Sarhoş da olmuştum. Vakit geçti ve hava gene sis topluyordu. Ağır şarap kasasını taşımaya uğraşırken durumumun çeşitli kutupları arasında artan bir hızla mekik dokuyormuşum ve şu sırada aynı anda bütün noktalarda bulunuyormuşum gibi geldi bana. Kapıyı açmayı ve şarabı hole sokmayı becerdim. Sonuçta dönmem gerekmişti.

Kendimde Georgie'yle sevişecek gücü bulamamıştım. Onun yanında uzun bir süre kalmış, çok içmiş ve sonunda da kendimi perişan bir halde gözyaşlarıma bırakmıştım. Ondan gönül rahatlığıyla ayrıldım ve sanırım o da benim gidişimden gönül rahatlığı duydu. Gene ciddi konulardan söz etmedik, ama sakat bir çift gibi birbirimize çok kibar davrandık.

Palmer'la Antonia'yı görmek benim için şimdi büyük bir önem taşıyordu. Saat on biri geçmişti, ama getireceğime söz verdiğim şarap kasası bir özür nedeni yerine geçiyordu. Onları yukarıda bulacağımı sanıyordum. Konuk odasının kapısını vurdum ve içeri baktım. Ocağın donuk ışıltısı dışında, oda karanlıktı. Derken, Palmer'ın yukardan gelen sesini işittim: "Kim o?"

"Benim, Martin" dedim. Mağarada konuşan biri gibi sesim yankılı çıktı. "Şarabı getirdim" diye ekledim.

"Bizi görmeye gelsene" dedi Antonia seslenerek.

"Yattınız mı? Bu kadar geç geldiğim için çok özür dilerim" dedim.

"Geç değil" dedi Palmer'ın sesi. "Hadi yukarı gelsenize. Ha, gelirken de üç bardakla şişelerin birini getirin lütfen. Sizi mutlaka görmeliyiz."

Üç bardak buldum ve bir şişe Château Lauriol aldım, merdivenleri çıkmaya koyuldum. Palmer'ın evinde daha önce yukarı hiç çıkmamıştım.

"Buradayız" dedi Antonia'nın sesi. Altın renkli bir ışık seli açık kapıyı görünür kılıyordu. Kapı eşiğinde durdum.

Kapının karşısında çift kişilik koskoca bir yatak vardı, beyaz başucu tahtası kıvrık dal biçiminde yaldızlı güllerle bezenmişti. Kar beyazı çarşaflar açılmıştı. Gene yaldızlı, uzun ve işlemeli kilise şamdanları üzerine yerleştirilmiş bir çift lamba her iki yandan tatlı bir ışık saçıyordu. Beyaz bir Hint halısının üzerine pembe renkli Acem

kilimleri serilmişti. İçeri girdim.

Palmer yatağın kenarında oturuyordu. Çin ipeğinden krem rengi işlemeli bir giysi giymişti ve belli ki altında bir şey yoktu. Antonia ise, o çok bildik kiraz renkli Jaeger sabahlığına iyice sarınmış, Palmer'ın yanında ayakta duruyordu. Kapıyı kapattım.

"Şarabı getirmiş olman ne büyük incelik!" dedi Antonia. "İyi misin?"

"Allaha şükür" dedim.

"Hemen biraz içelim!" dedi Palmer. "Yatak odası şölenlerine bayılırım. Geldiğinize çok memnun oldum. Bütün akşam sabırsızlıkla bekledim sizi. Hay allah, şişe açacağı yok! Rica etsem bir açacak arayabilir misiniz, Martin?"

"Ben üstümde hep bir tane taşırım" dedim. Açacağı çıkardım ve şişeyi açtım.

"Korkarım bütün kurallarınızı çiğniyoruz!" dedi Palmer. "Soğuk içmenizin bir sakıncası yok ya? Bize üç bardak doldurup sonra da şişeyi ocağın yanına koyar mısınız?"

Bardakları kapının yanındaki pembe mermerden küçük bir masanın üstüne koydum ve doldurdum. Şişeyi dikkatle, duvara gömülü elektrik ocağının yanına, yere koydum. Saten duvar kağıdının üzerindeki donuk sarı desen gözlerimde titreşti. Bardaklara döndüm.

Antonia yatağın üstüne çıktı ve Palmer'ın omzundan destek alarak dizleri üzerinde yatağın öbür yanına geçti. Yumuşak terlikler içindeki ayaklarını altına toplayarak ve pırıltılı kiraz renkli sabahlığına iyice sarınmış olarak, orada oturdu. Kalkmış yakasının içine toplanan saçları, şimdi, biraz soluk altın renkli büklümler halinde omuzlarına dökülüyorlardı. Makyajsız daha yaşlı, daha solgun görünüyordu; ama yüzü sevecen, canlı ve anaçtı. Kahveremgimsi sarı gözlerini üzerime dikmiş, büzülü büyük ağzıyla yarı gülümseyerek, dikkatle bana bakıyordu. Yatağın öbür yanında duran Palmer ise sessiz, gevşemiş ve son derece temiz görünüyordu; işlemeli bol giysisi, biçimli küçük kafasıyla, bir Bizans mozaiği üzerindeki biraz kaprisli,ama güçlü bir imparatoru andırıyordu. İpek giysisinde açılmış bir yarıktan ince ve bembeyaz, yer yer uzun siyah kıllarla kaplı ve ötekisinin üstüne attığı bir bacağı gözüküyordu. Ayakları çıplaktı.

"Ares ile Afrodit" dedim.

"Ama siz, Hefaistos değilsiniz, öyle değil mi, Martin?" dedi Palmer.

İlerleyip şarabı onlara verdim, önce Palmer'a sonra da Antonia'-

ya. "Bundan daha yükseğe erişmek elimden gelmez" dedim.

"Ama siz gerçekte çok yüksektesiniz" dedi Palmer, 'Biz de sizi bunun için seviyoruz. Bir doruk noktası oluşturuyor bu."

"Öte yandan ise bir inişi akla getiriyor" dedim.

"Bir plato diyelim buna" dedi Antonia. "Platolarda yaşayan insanlar var."

"Yalnızca yükseklik korkusu olmayan insanlar" dedim. Bardağımı onlara kaldırdım ve şarabı içtim. Soğuk ve buruktu. Palmer'ın ipek giysisi altındaki çıplak vücudundan sıkıntı duyuyordum.

"Antonia konuşmanızdan söz etti bana" dedi Palmer. "Bu konuşmanın dışına atıldığım için kıskançlık duydum, ama bu sabah görmem gereken hastalarım vardı. Sanırım çok akıllıca bir karar aldınız. Şöyle tam bir tatil, tam bir dinlenme, bunlara gereksiniminiz var sizin. Gideceğiniz yere karar verdiniz mi?"

"Fikrimi değiştirdim" dedim. "Bir yere gideceğimi hiç sanmıyorum."

Palmer'la Antonia bakıştılar. Antonia en yumuşak sesiyle, "Sevgilim, gerçekten gitmen gerektiğini düşünüyorum. Bana inan, *bize* inan, senin için en iyisi bu."

"Tuhaf değil mi" dedim. "Size burada yatakta şarap getiriyorum. Aslında her ikinizi de öldürmem gerekirdi."

"Martin, sevgilim, sarhoşsun sen" dedi Antonia. "Eve dönmen için bir taksi çağırayım mı?"

"Zahmet etme" dedim. "Arabam var." Kendime biraz daha koymak üzere Bordeaux şarabı şişesine doğru yürüdüm. Her nasıl olduysa ayağım şişeye değdi ve şişe sessizce devrildi. Şarabı soğuran beyaz halının üzerine kırmızı büyük bir leke yayıldı. "Hay allah kahretsin!" dedim.

"Canını sıkma sevgilim" dedi Antonia. "Leke çıkar!" Yerinden fırladı ve beyaz bir yan kapıdan geçerek banyoya gitti. Bir dakika sonra, ayaklarımın dibine çömelmiş, bir leğenden aldığı suyla şakır şakır halıyı yıkıyordu. Leke, soluk pembe bir renk alana dek açıldı.

"Eğer çıkmazsa" dedi Palmer, "Üstüne bir kilim koyarız. Bu konuda canınızı sıkmayı yasaklıyorum size, Martin. Ama, sevgili dostum, eve kendi kendinize dönecek durumda mısınız? Sizi arabayla götürmemi ister misiniz?" Orada oturmuş gülümsüyor ve çıplak bacağını sallıyordu.

"Yok, yok, götürmeniz hiç gerekmez" dedim. "Kendim gidecek durumdayım. Halı için çok özür dilerim. Gitsem iyi olacak. Kasayı

holde bıraktım. Bir sakıncası var mı?"

"Sizden rica etsem onu mahzene indirebilir misiniz?" dedi Palmer. "Açmak zahmetine girmeyin, olduğu gibi oraya bırakın. Hizmetçimiz beklenmedik saatlerde geliyor; Antonia'yla ben uykudayken, gidip gelen gazete dağıtıcıları, sütçüler ve öteki esrarengiz kişiler arasında yatak altında durmaması iyi olur. Gerçekten çok naziksiniz."

"Çok özür dilerim" dedim. Bakışlarımı, hâlâ halıyı yıkayıp duran Antonia'ya eğdim.

Çabucak ayağa kalktı ve beni yanağımdan öptü. "Üzülmen gerekmez. Öyle değil mi, Anderson? Üzülmeyeceğine söz veriyor musun?"

"Söz" dedim sıkıntılı bir gülüşle. Kapıya doğru geri geri yürümeye başladım.

Antonia yeniden yatağın üstüne oturdu ve her ikisi de benim gidişimi seyrettiler. Şamdanlardan yayılan ışık Antonia'nın altuni başıyla Palmer'ın tatlı gümüşi renkteki başı üzerinde parıldıyordu. Beni gülümseyerek seyrediyorlardı; Antonia son derece yumuşak ve sevecen, Palmer ise içten, güven verici ve parıltılıydı. Omuzları beyaz yatak boyunca birbirine dayanmıştı. Bu beyaz ve altın renkli ışık kaynağından üzerime ışınlar saçıyorlardı. İnsan görkemli bir kutsal eşya dolabını ya da olağanüstü bir üç kanatlı tabloyu nasıl kaparsa kapıyı onların üzerine öyle kapadım. Işık içerde kalmıştı.

16

Mahzen merdivenini sendeleye sendeleye ve sövüp sayarak indim. Kasa külçe gibi ağırdı. Onu ta dibe koymayı başardım ve bir tekme salladım. Şişeler bu hareketimi kınarcasına bir şangırtı sesi çıkardılar. Abajursuz,ama zayıf bir elektrik ampulü Palmer'ın mahzeni olan bu iç karartıcı ve küf kokulu mağaramsı yeri görmeye olanak veriyordu. Yer her zamankinden daha karanlık görünüyor ve sülfürlü bir sis kokusu çürümüş tahta ve soğuk rutubetli taş kokularına karışıyordu. Kırık bir mutfak iskemlesine oturdum. Kasaya tekme savururken ayağımı incitmiştim.

Bardağımı cebime sokuşturmuş olduğumu fark ettim ve biraz daha şarap içmenin iyi bir fikir olduğunu düşündüm. Yerimden kalkmadan elimi uzatarak bir şişeyi ucundan yakaladım ve kasadan çekip çıkardım. Şişe açacağını yeniden çalışır duruma getirmek ve şişeyi açmak biraz vaktimi aldı. Pantalonumun üzerine ve yere de dökerek biraz şarap koydum. Bunu çabucak içtim ve biraz daha koydum.

Mahzen soğuktu ve bana sis gibi gelen koku gitgide güçleniyordu. Ürperdim ve pardösümün yakasını kaldırdım. Bir an bir gaz odasının içinin neye benzediğini merak eder buldum kendimi. Şarap da soğuk ve buruktu, her zamanki tadında değildi; hiç bilinmeyen garip bir ilaç gibiydi. Dilimde kötü bir tat bıraktı. Başım biraz dönüyordu ve midemde korkudan ya da hazımsızlıktan bir rahatsızlık duygusu vardı.

Çok yakınlarda ani bir gürültü oldu. Bir sıçrayışta yerimden kalktım ve pürüzlü mahzen zemininde geriye doğru birkaç adım attım. Kalbim göğsümde küt küt atıyordu. Mahzen merdiveninde bir siluet belirdi. Bir an karanlıkta kim olduğunu göremedim. Sonra Honor Klein olduğunu anladım. Birbirimizi süzdük. Kalbim hâlâ kuvvetle atıyordu ve bir an kendi dışıma çıkıp kendimi gördüğüm duygusuna kapıldım; kamburunu çıkarmış, pardösü yakaları yukarı kalkık, saçları darmadağın, gözlerini korku bürümüş uzun bir insan gövdesi ve yarı dökülmüş şarap. Konuşmakta güçlük çektiğimi fark ettim.

Honor Klein iki basamak daha indi. "A, siz misiniz. Işığı açık gördüm de kardeşim olabileceğini düşündüm" dedi. Ellerini tüvit mantosunun ceplerine sokmuş, orada ayakta duruyor ve bana yukardan düşünceli bir tavırla bakıyordu; gözleri kısılmış, ağız çizgisi sertleşmiş ve düzleşmişti.

"Kardeşiniz karımla yatakta" dedim. "Az önce onlara yukarı şarap götürdüm" diye ekledim.

Honor Klein bana bakarak gene düşüncelere daldı. Derken yüzü hafifçe gevşedi ve gözleri ironik bir ışıkla biraz açıldı. "Siz bir kahramansınız, Bay Lynch-Gibbon. Sonsuz aşağılanma şövalyesisiniz. İnsan, ayağınızı mı öpsün yoksa size iyi bir ruhçözümleme yaptırmanızı mı önersin, bilemiyor" dedi. Bu sözleri "Size iyi bir dayak gerek" dercesine söylemişti.

"Metresimi kardeşimle tanıştırma inceliğini gösterdiniz. Doğrusu çok hoş bir davranıştı!" dedim.

"Tanıştırmamı o istedi" dedi, bir an durakladıktan sonra.

"Peki bunu yapmakta niye bu kadar gayretkeşlik gösterdiniz? İyiliğinizden demeye dilim varmıyor."

Yüzündeki alaycı ifade kaybolmuştu ve alacakaranlıkta bana dik dik bakarken yüz ifadesinin sertliği melankoliyle daha da ağırlaşmış gibi gözüktü. Yüzü, dini bir İspanyol tablosundaki yüzler gibi ağır ve somurtkandı; karanlıklardan bakan, barbar, ama son derece bilinçli bir şeye benziyordu. "A, önemli değil. Bir anlık bir itkiye kapılarak yaptım bunu. Yeni bir yüz görmesinin vaktinin geldiğini ni düşündüm."

"Benim için önemli" dedim. "Ne kadar yıkıcı bir insan olduğunuz hakkında acaba en ufak bir fikriniz var mı? Burnunuzu gelecekte işlerime sokmazsanız size minnet duyarım.

"Gelecekte görüşeceğimizi pek sanmam" dedi Honor Klein. "Hemen Cambridge'e döneceğim."

"Orası sanki Kuzey Kutbu imiş gibi söz ediyorsunuz" dedim. "Keşke öyle olsaydı. Bundan gönül rahatlığı duyacak tek kişi ben olmayacağım."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Palmer'la Antonia, üzerlerinde bir leş kargası gibi dolanıp durmanızdan hiç de hoşnut değiller."

Honor Klein bana baktı ve yüzü bir an büzüldü. Derken "Sarhoşsunuz, Bay Lynch-Gibbon, hem de çok sarhoşsunuz ve ayıkken bile çok aptalsınız" dedi ve gitmek için döndü.

"Bir dakika bekleyin" dedim.

Bundan sonra olup bitenler biraz gerçek dışı gözükebilir, ama okur bu olayın gerçekliği konusunda bana kesinlikle inanmak zorunda. Durakladı ve bana bakmak üzere yeniden arkasını döndü. Ayağımı en alt basamağa koydum ve onu kolundan sertçe yakaladım. Sonra onu aşağı doğru üzerime çektim. Tökezleyerek aşağı indi ve bir an her ikimiz de merdivenin dibinde ayakta kaldık. Ben güçlükle soluyup onun kolunu kaba güçle sıkıştırıyor, o ise gergin bir halde, öfkeyle bana bakıyordu. Tüm bu olayları sonradan yeniden düşündüğümde, bütün yüzünün o anda, ve bunu izleyen dakikalarda, kara olduğu yanılsamasına kapıldım.

Kolunu kurtarmaya çabalayarak, ani ve şiddetli bir deviniyle, kendini benden koparmaya çalıştı. İşin ilginç yanı, özellikle şaşırmış görünmemesiydi. O kolunu çekmeye çalışırken tuttuğum yeri bıraktım ve kolunu arkaya doğru bükerek onu öteki tarafa döndürmeye

başladım. Tam böyle yaparken kaval kemiğime gerçekten güçlü bir tekme savurdu. Bileğini yukarıya, kürekkemiğine doğru ittim ve öteki elini yakaladım. Acıyla soluduğunu duyabiliyordum. Şimdi onun arkasındaydım ve baskımı arttırdıkça ağırlığı arkaya, üstüme doğru bindi. Çok canımı yakan ikinci bir tekme daha savurdu.

Elimi gevşettim ve onu şiddetle ileri iterken aynı zamanda bir bacağımı da bacaklarına doladım. Dizleri üzerine düştü ve benim elim de tuttuğu yerden kurtulunca yarı yarıya onun gövdesi üzerine düştüm. Yerde birbirimizin üstünde yuvarlandık. Bileğini kavramaya çalışarak bütün ağırlığımla üstüne yükleniyordum. Derken sırt üstü gelince, her iki eliyle de itip tırmalayarak saldırıya geçti ve dizini karın boşluğuma sokmaya çabaladı. Bir deli gibi mücadele ediyordu; ama ilginçtir, bu kısa dövüşümüz sırasında bir kez bile bağırmadı.

Pardösülerimiz her ikimizi de engelliyordu ve ben aşırı derecede sarhoş olduğum için ayrıca sıkıntı çekiyordum. Umduğumdan daha da güçlüydü. Ama bileklerini yakalamak pek vaktimi almadı. Kıpırtısız kalana değin tüm ağırlığımla üstüne yüklenerek ve her iki bileğini de tek elimle sıkıştırarak kavradım. Tam altımdaki yüzünü, üst dudağındaki kara tüyleri, dişlerinin beyazlığını görebiliyordum. Kendimi biraz yukarı çektim ve serbest kalan elimle ağzına yanlamasına üç kez vurdum. Gözlerini kapadı ve kafasını yana kaçırmaya çalıştı. Bütün bunları sonradan yeniden düşündüğümde bu sahneyi de tüm açıklığıyla gördüm.

Ona üçüncü kez vurduktan sonra yapmakta olduğum şeyi düşünmeye başladım. Onu serbest bıraktım ve yuvarlanarak vücudunun üzerinden çekildim. Ben doğrulup oturur bir konum alırken, o hiç acele etmeden ayağa kalktı. Birdenbire varlığını duyuran başım korkunç ağrımaya başladı. Mantosunu silkeledi ve sonra bana bakmadan ve yine acele etmeden mahzen merdivenini çıktı.

Kafam karmakarışık bir halde bir süre kımıldamadan oturup kaldım. Sonra, çatlayacakmış gibi acı veren kafamı tutarak ve sendeleyerek ayağa kalktım. Binbir güçlükle merdiveni çıktım ve hole ulaştım. Sokak kapısı açıktı ve dışarıda kapı eşiğinden bir metre mesafede, serili bir örtü gibi, sarı, donuk, cehennemî ve tümüyle kıpırtısız bir sis vardı. Kapı eşiğinde durdum. Oyuk ve nemli sessizlikte uzaklaşan adımların yankısını işittim. Sokağa indim, biraz koştum ve etrafı dinlemek için durdum. Ayak izlerim, zikzak bir yol çizgisi-

ni açıkta bırakarak, ardımda, ıslak kaldırım üzerinde kalmıştı. Sessizlikten de derin boğucu bir iç çekişle sis her yanımı kuşattı. Ona bağırmak için ağzımı açtım,ama adını unutmuş olduğumu farkettim.

17

Sevgilim, dün o kadar sarhoş olduğum için özür dilerim. Umarım halının üzerinde berbat bir leke bırakmadım. Bu konuda sen ve Palmer çok kibar davrandınız. Temizleme masraflarını ödememe izin vermelisiniz. Sanırım sonuçta bir yerlere gideceğim, gerçi nereye olacağını bilemiyorum. Bunun için benden bir süre mektup bekleme. Çok çok iyiyim, benim için kaygılanman gerekmez. Gitmeden önce mobilyaları taşıtmak için gerekli düzenlemeleri yapacağım. Bu iş bittiğinde memnunluk duyacağım. Hırçın görünmüş olabilirim, ama senin büyük ilgine minnet duymadığımı düşünme. Yardımına hâlâ gereksinim duyabilirim; beri yandan, aşkına şimdi de kayıtsız kalabilmem için ancak bir deli olmam gerekir. Gerçi, gönül yüceliğinin ne olduğunu sonuçta anlamış olduğumdan da emin değilim. Bununla birlikte, gösterdiğim şey başka bir şey olsa bile, az çok ona benziyordu ve hiç kimse fark etmeden, istenilen zamanda, gönül yüceliğine dönüşebilirdi. Sen de böyle düşünmüyor musun? Beni bağışla ve bana karşı hoşgörülü davran.

M.

Sevgili yavrucuğum, dün o kadar sarhoş olduğum için özür dilerim. Umarım seni çok usandırmamışımdır. Daha önce gitmem gerekirdi. Bu küçük mektubu sana bir süre belki bir yerlere gideceğimi söylemek için yazıyorum, bu yüzden seni önümüzdeki günlerde göremeyeceğim. İçtenlikle bunun iyi bir şey olacağını düşünüyorum, çünkü şu anda bir araya gelirsek kavga edebileceğimizden korkuyorum. Dün de söylediğim gibi, Alexandre konusunda gerçekten üzgün değilim. Bunu tamamen unuttum: Beni sevdiğini söylediğinde sana gerçekten inanıyorum. Ne var ki kendimi çok çok mutsuz hissediyorum ve kafam karmakarışık; öyle ki, şu anda, kendimde almak gücünü hissetmediğim kimi kararalar yüzünden, seni tasa duymadan görebileceğimi sanmıyorum. Anliyorsun. Senden beni yine de sevmeni ve yalnızca da beni sevmeni istemek akla yatkın gözükmeyebilir; ama bu konuda hiçbir şey akla yatkın değil ve aşkta hiçbir şey hiçbir zaman akla yatkın olamıyor. Bunun için, bencil, anlayışsız biri olarak ve kendim için acıma duyarak senden yalnızca bunu istiyorum.

Senin M.

Sayın Dr. Klein,

Geçen gece olup bitenler için nasıl özür dileyeceğimi gerçekten bilmiyorum. Olağanüstü davranışıma ne kadar çok üzüldüğümü söyleyebilmek için hangi sözcükleri kullanabilirim acaba? Sarhoş olduğum sonucuna varmış olacaksınız ve anımsadığım kadarıyla gerçekte bu sonuca daha önce de vardınız. Deli sözcüğü belki bu durumu daha iyi dile getirebilir. Belki de özür dileyerek yapabileceğim tek şey, nasıl olup da bu denli akıl almaz bir biçimde davranabildiğim konusunda, ne kadar yüzeysel olursa olsun, bir açıklama getirmek. Ama daha önce, sizi ciddi biçimde incitmiş olmamak konusunda beslediğim umudu dile getireyim. Gerçekten de, pişmanlığımın verdiği üzüntüden dolayı, bir şeyler söyleyebilecek durumda değilim. Ancak şunu umabilirim ki, siz dünyanın büyük bir bölümünü gören bir kişi olduğunuz için hareketimin sizde ister istemez uyandırdığı horgörü ne kadar derin olursa olun, zarar görecek ölçüde sarsmadı bu olay sizi.

Bildiğiniz gibi, şu son zamanlarda aşırı bir gerginlik içindeydim; ne denli aşırı olduğunu da düne kadar tam olarak anlayamadım. Daha önce bir sefer benim çok sert bir adam olduğumu söylemiştiniz. Bu suçlamayı ve şimdi anladığım kadarıyla, kendi üzerimdeki denetim gücümü enikonu abartmış olduğum yolundaki suçlamanızı kabul ediyorum. Masum olduğunuz halde, bu şiddetin hışmına uğramış olmanız hem bir talihsizlik, hem de hakka hukuka sığmayan bir şeydi. Bana zarar verdiğinizi ima ettiğimde geçen gece aklıma estiği gibi konuştum. Şimdi iyice anlıyorum ki davranışınız kötü niyetten uzaktı ve hiçbir çıkar gütmüyordu: Sizde düşmanlık duygusu olarak ifade bulacak bir ilgi uyandırdığımı düşünmekle sonuçta ancak bir deli olabilirim. Şu var ki kendimi şimdi tümüyle acılı hissediyorum ve sizinle, özellikle gergin ve aklımın başında olmadığı bir zamanda çıkageldiğiniz için dalaştım.

Ancak bu olay yine de rastlantısal değildi. Bu noktada kendimi anlamaya çalışmamı size borçluyum. Gerçekte, minnettarım size, çünkü bir bakıma, yalnızca geçen geceki öfke nöbetine yol açan kişi olarak değil, aynı zamanda aksayan şeyleri de görmeme yardım ettiniz benim. Karımı seviyorum ve onu hâlâ arzuluyorum. Kardeşinizi de seviyorum. Gözünüze çarptı mı, çarpmadı mı bilmiyorum ama -bu son zamanlara değin benim de gözüme çarpmış değildi- Palmer'a karşı duygularım normal denebilecek bir yoğunlukta değil. Sözcüğün genel kabul görmüş anlamında hiçbir zaman eşcinsel olmadım, ama besbelli ki Palmer'a olan bağlılığım bu çeşit bir şeyler barındırıyor. Beri yandan gariptir ki, gerçi bildiğim kadarıyla klinik psikolojide çok görülen bir fenomen olabilir bu, Palmer'ın karımla ilişki kurması ona olan sevgimi azaltacağı yerde arttırdı. Durum bu nedenle, belki daha doğrusu 'bununla birlikte' demem gerek, iki yönlü bir kıskançlığı içeriyor: Ne var ki bu çifte içeriği fark edebilmem için aradan uzun bir zaman geçti. Bu durumu anlamak konusunda gösterdiğim yavaşlığın ahlaksal il-

kelerden kaynaklandığı düşünülebilir ve gerçekte de bilinçli düzeyde, ahlaksal bir çaba harcadığıma inanıyorum, tabii gönül yüceliği ve acıma duyguları olarak anladığım doğrultuda böyle bir şey harcanabilirse. Bununla birlikte, Palmer'la Antonia'nın karşımda oynadıkları ve benim de seve seve katıldığım bu özel rolde daha derin ve daha gerçeğe yakın bir açıklama bulunabilir. Ana-baba rolünü söylemek istiyorum, elbette. Korkarım, kendimden bir hayli büyük bir kadınla rastlantı sonucu evlenmedim; ne var ki bu kadın sevgisini, daha önce bir baba gibi bağlandığım daha yaşlı birine yöneltince, benim çocuk durumuna gerilemem için hazırlanan sahne de tamamlanmış oldu.

Ama bildiğiniz gibi, çocuklar vahşi yaratıklardır ve onların ana-babalarına duydukları olgunlaşmamış sevgi nefretten çoğu kez güçlükle ayırt edilir. Siz bir an böyle bir nefretin ve şiddetin masum kurbanı oldunuz; ama dediğim gibi, nedensiz kurbanı değildiniz. Doğal olarak size karşı hiçbir kişisel duygu, hatta açıkladığım gibi, en küçük bir öç duygusu beslememe karşın, Palmer'la olan yakınlığınız sizi simge olarak kullanılabilir bir duruma sokuyordu; böylelikle adeta oyunum da geçici olarak öfkemi çıkarabileceğim bir joker oluverdiniz. Şunu da ekleyeyim ki -aslında bunu söylemeye gerek bile yok ve çok çok üzülerek söylüyorum- bütünüyle sizin üzerinizde patlayan geçici bir öfkeydi bu: İnanın ki, Palmer'a karşı hiçbir öç duygusu beslemiyorum. Gerçekte, bu yalıtık öfke nöbeti kendi üzerime daha derin bir bilince varmamı sağlayarak, düşgücümü kötü eğilimlerden arıtmakta ve rolünü oynamaya uğraştığım yüce gönüllü kişiye beni daha benzer kılmakta yardımcı oldu. Bunu, geçen geceki olaydan sonra, kardeşinize karşı olası bir şiddet gösterisinde bulunacağımdan korkmayasınız diye söylüyorum. Sizi içtenliğimle temin ederim ki böyle bir olasılık yok.

Benim için sizden alçakgönüllülükle özür dilemek ve, korkarım davranışımı bağışlanmaz bulsanız ile, bu mektubumu okuyacak sabrı göstermişseniz, en azından onu birazcık daha anlaşılır bulacağınızı ummak kalıyor geriye.

Saygılarımla,
Martin Lynch-Gibbon

Sayın Honor Klein,

Korkarım geçen geceki davranışımı açıklamaya çalışmakta pek anlam yok ve özür dilememde de hiç anlam bulamıyorum. Farkına vardığınız gibi, çok sarhoştum ve vahşi bir hayvan gibi davrandım. Söyleyebileceğim tek şey, muhtemelen sizin de olduğunuz gibi, davranışımdan yalnızca utanç ve dehşet duymayıp aynı zamanda çok da şaşırmış olduğumdur. Bunun nedenini açıklayamıyorum; sanırım siz de benim ruh durumuma ilişkin gerçek dışı varsayımlardan oluşan uzun bir hikâye dinlemek istemezsiniz. Size saldırmış olmam yeterli, daha fazla açıklamalara girişip de sizi sıkmanın anlamı

yok. Bununla birlikte, bu mektubu yazıp yollamayı bir görev biliyorum, gerçi alçakgönüllü ve içten özürlerimin kabul edileceği konusunda hiç umudum olmadığı halde. Sizi ciddi biçimde incitmemiş olmayı ummak isterim. Eğer size acı vermişsem, inanın ki pişmanlığımdan duyduğum ıstırap beni en ağır darbeden daha çok kahrediyor. Beni neyin altüst ettiğini düşünemiyorum; ve şimdi sizin benim için neler düşündüğünüzü de tahmin edebilecek durumda değilim. Söylemeye bile gerek yok ya, size karşı korkarım sürekli kötü davranmış olsam bile, siz yalnızca Palmer'ın kız kardeşi olduğunuz için değil, siz siz olduğunuz için, benim gözümde derin bir saygı nesnesisiniz; beri yandan, benim için iyi şeyler düşünmeniz olanağını korkarım hepten yitirdiğim için, çok çok üzüntü duyuyorum. Bu mektubu daha fazla uzatmak istemiyorum. Sizin öngörünüzün tersine, bir daha karşılaşacağımızı umuyorum; gerçi size yakın bir gelecekte kesinlikle arkadaşlık önermeyi düşünmüyorum, bu kısa mektuba bir yanıt da beklemiyorum. Şaşırtıcı davranışım için gerçekten çok özür dilerim.

Saygılarımla,
Martin Lynch-Gibbon

Sayın Honor,

Size çok kaba biri ve bir deli gibi davrandığım için özür dilerim. Hiçbir açıklamada bulunamıyorum; gerçekte bu mektup da sözcüğün yaygın anlamında bir özür mektubu değil. İçimde öyle bir duygu var ki, geçen geceden sonra, aramızdaki şeyler özür dileme sınırını kat kat aştı. Size karşı bütünüyle içten olmayabilecek bir üzüntü tavrı takınmak yerine, kısa ve dürüstçe bir şeyler yazmak istiyorum. Geçmişte size karşı kin besledim, hatta sizden tiksinti duydum ve bütün bunlar hiç de nedensiz değildi. Sahneye çıktığınız andan itibaren, benim için karanlık kalan nedenlerle, bana düşmanca davrandınız ve iki olayda da bana kasten zarar verdiniz. Hiçbir biçimde bana böyle davranmanızı gerektirecek bir şey yaptığımı sanmıyorum. Şu sıralar büyük kaygılar, hatta büyük üzüntü ve sıkıntılarla dolu bir dönem geçiriyorum ve yabancılardan gelecek sorumsuz, taciz edici davranışlardan kaçmayı ummak en azından hakkımdır.

Elbette beni taciz etmeniz diye adlandırdığım şeyin (ki bu gerçekte kötü niyetten çok düşüncesizlikten kaynaklanmış olabilir) hiçbir biçimde, sizi yere yıkıp kafanıza vurmam için bir özür oluşturduğunu ve davranışımı haklı çıkardığını söylemiyorum. Özür dilemeyi bir görev bildiğim için yalnızca aklıma gelen düşünceleri yazıyorum buraya; bana gerçek gibi gözüken şeyi yazıyorum yalnızca. Şunu da ekleyeyim ki, siz, bütün kinime karşın -bunu açıkça görebiliyorum- benim saygıma layık bir kişisiniz ve gerçeğe varmayı her bakımdan hak etmişsiniz. Bu içten mektubu basmakalıp özürlere yeğleyeceğinizden eminim. Sizi çok fazla incitmemiş olduğumu umarım. Sanı-

rım, dünyayı benden çok daha iyi tanıdığınız için, ciddi bir şok geçirmediniz ve ciddi bir şaşkınlık da duymadınız. Yeniden görüşebileceğimizi ve bu olayın şimdiye kadar her iki tarafta da açıkça eksik olan karşılıklı bir anlayış duygusuna giden yolda bir atlama taşı yerine geçeceğini umuyorum.

En iyi dileklerimle,
M. L.-G.

Antonia'ya ve Georgie'ye yazmış olduğum mektupları zarfa koyup kapattım. Honor Klein'a yazdığım üç ayrı mektup üzerinde ise bir süre düşünüp durdum ve sonunda, biraz kararsızlık duyarak, ikincisini seçtim. İçimden dördüncü bir mektup yazmak daha geçti ve düşüncemin dile getirilmeyi bekleyen yeni bir gelişimi olduğu fikri gerçekten de zorlayıcı bir niteliğe büründü. Bununla birlikte, biraz daha düşündüğümde, bu yeni gelişimin neye benzeyeceğini bilemiyordum. Bu gelişim insanı çıldırtacak ölçüde var olmakla birlikte, karanlık kaldı. Sonunda bu girişimden vazgeçtim, Honor'a yazdığım mektubu temize çektim, kapattım ve postaneye gittim. Sis dağılmıştı. Döndüğümde birkaç bisküvi yedim, viski ve sıcak süt içtim. Honor'a yazdığım mektup için, *Sir Eyre Coote ve Wanderwash Seferi* adlı çalışmamdan beri harcamış olduğum çabadan çok daha fazla düşünsel çaba harcadığımdan, kendimi bitkin hissediyordum; ancak iyi bir sabah çalışması yapmış olmanın verdiği saçma bir duyguyla rahatlamıştım. Yatmak için yukarı çıktım ve uzun bir süreden beri ilk kez derin ve dingin bir uykuya daldım.

18

Azap içindeydim. Aradan iki gün geçmişti, ama ne Londra'dan ayrılmak için, ne de Antonia ya da Georgie'yi görmek için bir türlü karar verememiştim. Bu iki kadının üzerine adeta bir tabu konulmuş gibiydi. Sanki onlara mektup yazmakla bir şeyi, bir dramı ya da bir olayı göz önünde tutarak her şeye bir sünger çekmek niyetindeydim; ama, sürekli gerginliğin ve beklentinin verdiği fiziksel acıyı gerçek olarak duyduğum halde, bunun ne olabileceğini bilemiyordum. Ayrıca kendimi hasta hissediyor ve hiçbir şey yiyemiyordum; eğer umutsuzluk içinde içki içecek olsam anında içimi bir sızı kap-

lıyordu. Ne huzur içinde yatakta yatabiliyor, ne de kalktığımda yapacak bir şey bulabiliyordum. Bir şeyler okumam olanaksızdı ve gittiğim bir film az daha gözlerimi yaşlarla dolduracaktı. İki kez büroya uğradım, Mytten'la görüştüm ve bir iki rutin işi yola koydum; ama aklımı bu konular üzerinde toplamak bir işkence gibi geliyordu bana. Ateşimi ölçtüm ve normal olduğunu görünce öfkeye kapıldım. Neyim olduğunu bir türlü anlayamıyordum ve bunu ancak üçüncü günün ortalarında keşfedebildim.

Kent dışına çıkmadan az önce Alexandre telefon etti ve bir süre telefonda konuştuk. İlişkilerimiz öyle bir merkezdeydi ki, herhangi bir 'düzeltme' çabası ne olası, ne de gerekliydi. Yarı yarıya uyuşarak, yaptığımız eski bir anlaşmayla yetinmek zorunda kaldık yalnızca: O sakınımlı, üzgün ve anlayışlı; ben ise asık yüzlü, alaycı ve şikâyetçi biri oldum. Gönül rahatlığı duyarak ilişkimizi bu noktada bıraktık. Şimdi bir kez daha Londra'ya yerleşmiş olan ve gelip yaşamıma bir düzen vermek için sabırsızlanan Rosemary'yle yaptığım bir telefon konuşması canımı daha da sıktı. Şu anda Rosemary'ye ve onun bir kuşu andıran aşırı meraklı canlı yüzüne katlanamayacağımı hissettim. Gelip Minton yemek takımını ve hiçbir biçimde ev taşıyıcılarına bırakılmaması gerektiğini söylediği bir iki şeyi ambalaj yapmayı önerdi. Bunu yapabileceğini söyledim ve şimdiye kadar hiçbir taşınma hazırlığına girişmediğimi ekledim. Böyle de olabileceğini, çünkü kendisinin çok iyi bir firma tanıdığım ve bütün her şeyi kendisinin ayarlayabileceğini söyledi. Derken yarım saat içinde geldi ve iş konuşmasına benzer bir konuşma tonunda, mobilyanın gelmesini beklemeden benim mümkün olduğunca çabuk Lowndes Meydanı'na yerleşmem kararlaştırıldı. Evin azar azar sökülüp taşınmasına tanık olmayı hiç arzu etmiyordum. Ona minnettardım. Beri yandan, benim kendisine eşlik etmeme gerek kalmadan işlerini yapmaktan yeterince hoşnut gözüktüğünden, ortalıktan sıvışıverdim. Hol kapısını kapatırken, en iyi kamp yatağının daireme hemen teslim edilmesi için Harrods mağazasına telefonla talimatlar veren ve otoriteyle titreşen, titiz ve cılız sesini duyuyordum Rosemary'nin.

Londra pusluydu; binaların maddi olmayan varlıklar gibi havada asılı durdukları ve içine güneşin sızdığı altın renkli bir pustu bu. Suskunlaşmış ve yumuşamış, yüzen ve hafifçe yer değiştiren bulutlarda yarı gizlenmiş güzel sevgili şehir gri ve kahverengi bulanık çizgilerle çerçevelenmiş, havada duran bir kent izlenimini veriyordu. Nehir boyunca yürüyordum kaçınılmaz olarak. Victoria Rıhtımı'na doğru

dönerken, nehrin yükselmiş olduğunu ve hızla akan suyun yüzeyinde sıcak bir ışığın oynaştığını gördüm; güneş ışığının saf bir parçası pusun büyük kubbesi altından sanki buraya oynamak için kaçmış gibi nehrin çamurlu rengini eski bir altın kaplamaya dönüştürüyordu. Bu garip ışık, içinde bulunduğum ruh durumuma uygun düşüyordu ve New Scotland Yard'ın gölgeli kayalığı altında amaçsız amaçsız dolaşırken, ıstıraplarımdan kurtulmuş olmasam bile, aklımı başıma biraz daha topladığımı hissetmeye başladım.

Hava oturulamayacak kadar soğuktu, ama arada sırada korkuluğa dayanmak için duraklıyor ve yunus figürlerinin süslediği lamba direklerinin önünden bir bir geçtikçe kendimi bir şeylere biraz daha yakın hissediyordum. Ancak, sıkıntılarım açısından büyük bir ilerleme kaydetmişe de benzemiyordum. Son olayları bir bütün olarak düşündüğümde tam bir mide bulantısı duyuyordum. Georgie'yle ilişkilerimi bir gün 'havalandırmak' zorunda kalacak oluşum kaçınılmaz gözüküyordu; ne var ki bu kendine özgü gerçeğin şu an ve bu tarzda olmasından nefret ediyor ve zaman zaman Georgie'ye duyduğum aşkın, altında ezildiğini hissettiğim karışıklığa ve yüke dayanacak kadar güçlü olup olmadığını merak ediyordum. Yine de onu Alexandre'la birlikte bulduğumda, sahiplenme duygum ani ve şiddetli olmuştu; şimdi ise bir çeşit ıstıraplı kin duygusu gibi sürüp giden bir sahiplenmeydi bu. Gariptir ki Georgie'yi görmek için ivedi bir zorunluluk duymuyordum. Gerçekte şimdi en çok istediğim şey, Georgie'yi bir çeşit buzluğa koymaktı. Öteki insanları uygun bir biçimde hareketsizleştirememek ise bir talihsizlikti. Ne yaparsam yapayım, Georgie yokluğumda ve suskunluğumda, düşünmeye devam edecek, hareket etmeye devam edecekti. Acı veriyordu bu düşünce bana, ama yine de ona telefon etmek gibisinden basit bir eylem için bile bana güç aşılamıyordu.

Aklımı Antonia'ya yöneltmek daha az ıstıraplı değildi. Ancak son bir iki gündür fark ettiğim bir şey de karım konusundaki düşünce ve duygularımı aydınlığa kavuşturmaktan gerçekten uzak oluşumdu. Katlanma yoluna bu kadar aceleyle atılmış olmam, deyim yerindeyse bu durumda kendi yolumu izlemem, şimdi göründüğü kadarıyla, olup bitenler üzerine daha köktenci ve daha korkutucu bir fikir edinme ânını geriletmekten başka bir işe yaramamıştı. Özellikle de aklıma Antonia'nın kendisinin neler düşünüp hissettiğini tam olarak ortaya çıkarmak için hiçbir zaman yeterince çaba harcamamış olduğum geldi. Buna girişmek, kuşkusuz, son derece ıstıraplı

olabilirdi ve rolümün üzerine böylesine atılmam da Palmer'la Antonia'nın bana sunar gözüktükleri durum tablosunu böylesine tam olarak kabul etmem de, bir ölçüde, bu acılı sınamadan kaçabilmek içindi. Umudumu hemen yitirdiğim için, Antonia ile aramdaki sorunları 'tartışma' halinde bırakmaya katlanamamıştım. Ama hemen umudumu yitirmek gerçekte belki de benim en korkunç yanılgımdı. Bir yanılgı mıydı bu, yoksa aslında gizli kalmış bir arzunun gerçekleşmesi miydi? Bunlardan hangisi olursa olsun, şimdi öyle hissediyordum ki, bana neye malolacağını düşünmeden durumu daha yakından incelemem bir görev olmuştu benim için. Bütün görünüşe karşın, Antonia'yla Palmer'ın kararsızlık içinde olduklarını sezmiştim. Kesin olan, gösterdiğim telaşın onların birlikteliklerini güçlendirmeye yaramış olduğuydu ve bunu düşününce de, şu anda rolümün herhangi bir biçimde değişme yolunda olup olmadığını ve Palmer'ın dediği gibi bir doruk noktasına eriştiği için, şimdi dikkate değer bir inişe geçme noktasına gelip gelmediğini merak ettim.

Antonia'ya Georgie konusunda bu kadar içten davranmış olduğuma da çok hayıflanıyordum. Antonia'yla Georgie konusunda içli dışlı bir konuşma yapmanın kaçınılması gereken bir şey olduğu yolundaki ilk içgüdüm -bu içgüdüyü Georgie de doğrulamıştı- şimdi temeli olan bir içgüdü gibi gözüküyordu bana. Bu içlidışlı konuşma zarardan başka şey getirmemişti: Bana zararı dokunmuştu, çünkü bu konuşmadan dolayı sevgili metresime duyduğum aşkı bir bakıma köreltmiştim; Georgie'ye zararı dokunmuştu, çünkü yalnızca ihanete uğramakla kalmamış, hepten Antonia'nın sultası altına girme tehlikesiyle yüz yüze gelmişti ve Antonia'ya zararı dokunmuştu, çünkü bu konuşma yüzünden sıkıntıya düşmüş, heyecana kapılmış ve sonunda kafasını zarardan başka bir şey getirmeyecek planlarla doldurmuştu. Gayet iyi anlıyordum ki -ve bu bana çarpık, hüzünlü bir tatmin veriyordu- Antonia duygu açısından kendini benden bağımsız kılmış olmaktan uzaktı. Antonia hem Palmer'a, hem de daha ikincil bir konumdaki bana sahip olmaya gereksinim duyuyordu ve gerçekte bunu bir program gibi de ilan etmişti. Georgie'nin varlığını keşfetmesi onun için kötü bir şok ve bir meydan okuma olmuştu; beri yandan, Antonia'nın kendini, saf ve sevecen, iyilikten başka hiçbir şey düşünmeyen biri olarak gördüğünden emin olmama karşın, hiç kuşku yok ki, Georgie'yle ilişkim konusunda dizginleri ele almaya, her şeyi denetlemeye ve güç kazanmaya kararlıydı o. Ve şayet bu arada Georgie'yle ilişkilerimiz bozulacak olsa Antonia gerçekte

hiç de üzüntü duymazdı. Kendini o zaman -Tanrım, hem de ne coşku ve tatminle!- beni avutmaya verirdi.

Altın renkli uzun bir ışının pusa sızdığı yerde, suyun Waterloo Köprüsü'nün altından akışını seyrediyordum. Büyük beyaz payandalar üzerinde gizlenmiş bir güneş parıldıyordu. Ve ben Honor Klein'ı düşünüyordum. Gerçekte bütün sabah boyunca onu düşünmüştüm. Aklımı başka sorunlara, hatta başka insanlara verebilmem için belli bir çaba harcamam gerekmişti. Çünkü, şu anda, gidip gelen düşüncelerimin manyetik merkezi oydu ve kendimi Palmer'ın tuhaf kız kardeşi üzerine kara kara düşünürken buldum; bu düşüncelerde kendimi bırakmaktan zevk duyduğum bir şaşkınlık da vardı. Ona birinci mektubu göndermemiş olduğum için gönlüm rahat olmakla birlikte, şimdi ikincisini gönderdiğime üzülüyordum. İkinci mektup, oldukça dikkate değer bir durumu sonuçta basite indirgeyen önemsiz, sıradan, yüzeysel bir şeydi. Üçüncü mektup birçok bakımdan daha uygun olabilirdi; ama ben daha çok, ortaya nasıl bir şey çıkmış olursa olsun, dördüncüsünü yazma sıkıntısına katlanmadığıma hayıflanıyordum.

Üçüncü mektup, hiç kuşkusuz, en içten olanıydı; çünkü, ilginçtir ki, mahzendeki sahne için pek pişmanlık duymuyordum. Bir paradoks gibi görünse de, tek üzüldüğüm şey, ayık olmamamdı: Gerçi ayık olsaydım böyle bir sahne de baş göstermezdi. Şu var ki sahnenin kendisini belli bir tatmin duygusuyla da anımsıyordum: Daha karanlık ve daha rahatsız edici duygularla karışık olan bir tatmindi bu. Şimdi durmadan, hayret ederek, ona *dokunmuş* olduğum düşüncesine dönüyordum; olup bitenler göz önünde tutulunca, 'dokunmuş' olmak sözü kibarca bir deyişten başka bir şey değildi. Ama belki de bu aynı nedenle, geriye bakınca, hemen hemen gerçek dışı gözüküyordu. Acı ve öfkeyle büzülmüş yüzünü gözümün önüne getirebilsem de, toz içinde yuvarlanan yağlı kara saçlarını görebilsem de, kolunu gitgide daha çok bükerken nasıl soluyup durğunu işitebilsem de, etimin onun etiyle temasının verdiği herhangi bir duyguyu tümüyle anımsamıyordum. Sahip olduğunu daha önce de hissettiğim bir çeşit tiksindirme gücüyle birleşmiş olan bu en yüksek derecedeki dokunulmazlık özelliği, sanki kutsallık duygusunun çiğnendiği bu durumda, onun üzerine bir manto atmıştı. Sanki ona gerçekte hiç dokunmamış gibiydim.

Kendimi yeniden hasta hissetmeye başlıyordum. Waterloo Köprüsü'nün altından yürümeye devam ettim ve hafifçe kalkan pusun ara-

sından Somerset House'ın zarif uzun sütunlu cephesini gördüm. Çizgileri gerileyip genişleyen, sallanan ve çeşitli birimlerde kahve gri renklere dönüşen sütunlarıyla bir tiyatro dekorunu andırıyordu. Binanın altında, nehirde, net, ancak bir Çin oyma baskısında olduğu gibi son derece yumuşak ve yalın, iki kuğu, gri bir ışık fonu önünde yüzüyorlar ve ne olduğu anlaşılmayan bir yaprak örtüsüne sarılmış suya batık bir dalla birlikte nehrin aşağısına doğru sürükleniyorlardı. Biraz dönerek uzaklaştılar ve gözden kayboldular. Yürümeye devam ettim ve sonra korkuluğun yanında durdum; gözlerimle uzaklarda bir sis perdesine bürünmüş St. Paul Katedrali'nin büyük siluetini arıyordum. Şimdi yalnızca, tam karşımda, nehrin öbür yakasındaki antrepoları, onların güneş ışığının dağınık,ama gitgide şiddeti artan ışınlarının değdiği cephelerini seçebiliyordum. Pusun arasından ileriyi görmek çok yorucu ve ıstıraplı oluyordu. Göremiyorum, göremiyorum, diyordum kendi kendime; sanki bu noktada bir iç körlük işkence edercesine dışsallaşıyordu. Gölgeler ve eşya belirtileri görüyordum ama, açık seçik gördüğüm hiçbir şey yoktu.

Kaldırımın katı sertliğinde güven bulabilmek için nehrin burgaçlanan kahverengi sarımsı dalgalarından ve onun hayalet saraylarından uzaklaştım ve bir telefon kulübesinin yanında durduğumu fark ettim. Telefon kulübesine baktım ve ona bakarken bu kulübe, kendi deneyleriyle Tanrı'nın varlığına *e contingentia mundi** bir kanıt getirdiğini ileri süren bir kişinin gözünde en sıradan nesnenin büründüğü söylenen garip ve ani bir görkeme büründü. Köhler'in büyük maymunlarından biri gibi, karmakarışık olmuş kafam, bunların birini ötekine bağlamaya çabalıyordu. Çok belirsiz ve çok uzak, ama kocaman bir figür gibi, hastalığımın ne olduğu kafama dank etmeye başlıyordu. Yeni bir şeydi bu. O zaman da hemen anladığım gibi korkunç bir şeydi. Istırabım belki de ölümcül bir hastalığın ıstırabıydı. Telefon kulübesine doğru ilerledim. Ellerim o kadar titriyordu ki, ancak üçüncü seferden sonra Pelham Crescent'ın numarasını doğru olarak çevirebildim. Telefona hizmetçi kız cevap verdi. Dr. Anderson ile Bayan Lynch-Gibbon hafta sonu tatiline çıkmışlar, Dr. Klein ise Cambridge'e dönmüştü.

* Dünyanın olumsallığı fikrine dayanarak. (Çev.)

19

Cambridge, ay ışığında, açık mavi ve kahverengimsi siyahtı. Burada pus yoktu ve açık seçik görülebilen yıldızlarla dolu bir gökkubbe, sabit ve görkemli pırıltılar saçarak, kentin üzerinde asılı duruyordu. İnsanın öteki galaksilerin varlığını görmezden gelemediği şu gecelerden biriydi. Uzamış gövdem, önümde, kaldırımın üstünde kayıp gidiyordu. Saat daha on bir olmamasına karşın çevre ıssız gözüküyordu ve ben burada bir tablodaki esrarengiz ve yalnız bir soytarı gibi; bir katil gibi yürüyüp duruyordum.

Honor Klein'a çılgınca, geri dönememecesiye ve azap duyarak âşık olduğum düşüncesine kapıldığımda, bu düşünce önceleri her şeyi aydınlığa kavuşturur gözükmüştü. Açık açık görüyordum ki, bana acı veren ve böylesine yeni bir işkence gibi gelen buydu, yalnızca buydu ve bu durum aynı zamanda kaçınılmazdı. Honor şimdi hiç kuşkusuz kaçınılmaz gözüküyordu; yolumun üstünde ufkun kendisi ya da Şeytan'ın açılmış kanatları kadar engindi. Beri yandan, izini hâlâ ortaya çıkaramamakla birlikte, ardımdan gelen bir dalga gibi, bunun ve yalnızca da bunun sonucu olabilecek bir düşünce kalıbını hissedebiliyordum. Adım attığım hiçbir yolda kendimi bu kadar emin hissetmemiştim; ve bu duygu kendiliğinden büyük bir sevinç yaratıyordu.

Aşırı sevgi bir kez kabul edildi mi, kuşkulanılmaz olanın damgasını taşır. Kendi durumumu da, bu konuda acilen neler yapmam gerektiğini de, çok iyi biliyordum. Bununla birlikte, Liverpool Street Garı'nda trene kazasız belasız yerleşir yerleşmez anlamaya başladığım gibi, kaygılanmak, daha doğrusu dehşete kapılmak, bundan başka şaşırmak, hatta gerçekte afallamak için birçok neden vardı. İki kadınla ilişkim varken, tutup bir üçüncüsüne âşık olmaya hakkımın olmadığı bana nispeten az sıkıntı veriyordu. Beni şimdi Honor'a doğru çeken güç ise, kendini bir felaketin yetkesiyle kabul ettirmişti: Beri yandan, olası hiçbir kararsızlık duymadığım için, tam olarak sadakatsizlik duygusu olmasa bile, en azından sadakatsizlik konusunda hiçbir kaygım yoktu. Ben, seçilmiştim ve kimsenin gözünün yaşına bakmadan, seçmiyordum. Ne var ki bu düşüncenin kendisi de, bana durumumun saçmalığını gösteriyordu. Seçilmiştim, ama kim ya da ne tarafından seçilmiştim? Kuşkusuz, bana yönelttiği son sözleri

nâlâ kulağımda çınlayan ve hiç de gönül okşayıcı olmayan, Honor tarafından değil. Hiçbir yoldan bu kadar emin olmamıştım; ne var ki, belki de yalnızca aşağılanmaya ve yenilgiye gider gözüken bir yoldu bu.

Ancak bu bile bana çok fazla sıkıntı vermiyordu. Beni *nasıl* karşılarsa karşılasın, Honor'ı yeniden göreceğimi düşünmem, şimdi yakalanmış olduğum gereksinim ve arzu çılgınlığında, bana yetiyordu. Bundan başka, belki biraz da sevgililerin kapıldığı, sevilen nesnenin aşklarına şu ya da bu biçimde karşılık vermesi *gerektiği,* büyük bir aşkın bu karşılığa yalnızca layık değil, bu karşılığı aynı zamanda zorunlu da kıldığı yolundaki yanılsamanın kurbanıydım. Çok fazla hiçbir şey beklemiyordum, kesinlikle belli bir şey beklemiyordum; ama gelecek, şu anda böylesine ateşli kararlılığımın atılımını karşılamak için, yeterince açık ve yeterince karanlıktı. Onu görmem gerekiyordu ve bütün mesele buydu.

Tren Cambridge'e yaklaşırken, aklımı daha da fazla uğraştıran, bu aşkın niteliği ve doğuşu konusunda duyduğum şaşkınlıktı. Kendim bile bilmeden, Honor'ı ne zaman sevmeye başlamıştım? Onu mahzende yere yıktığımda mı? Ya da samuray kılıcıyla peçeteleri ikiye böldüğünü gördüğümde mi? Ya da biraz daha önce, onu tozlara bulanmış, çizmelerini giymiş, mahmuzlarını takmış bir halde, beni ezen altın saçlı zorbalara meydan okurken gördüğüm o garip anda mı? Ya da hatta, daha yalvaçsı bir tahminle, Hyde Park Corner'da kırmızı ışıklar yandığı zaman, çorabının dikiş çizgisi gözüme iliştiğinde mi? Bunu söylemesi zordu ve bu aşkın kendine özgü niteliğinden ötürü, daha da zorlaşıyordu. Bu durumun ne kadar garip olduğunu düşündüğümde, duyduğum şeyin gene de *aşk* olduğu konusunda derin bir kesinliğe sahip oluşum bana şaşırtıcı geliyordu. Hiçbir ara aşama tanımaksızın, tiksinti duygusundan aşk duygusuna geçmiş gibiydim. Hiçbir an bu aşkın niteliğini yeniden değerlendirmemiş, bu aşkta yeni nitelikler fark etmemiş, ya da eski nitelikler üzerinde daha az sert yargılar vermemiştim. Bu da şunu gösteriyordu ki, eskiden ondan hangi nedenlerle tiksinmişsem -tabii eğer ondan gerçekten tiksinmişsem- şimdi onu aynı nedenlerle gönülden seviyordum. Öte yandan, bu noktaların hiçbiri onu sevdiğim konusunda beni kuşkuya düşürmemişti. Ne var ki, gerçekte bu, daha önce hiç karşılaşmadığım canavarımsı bir aşktı, sevecenlikten ve mizahtan yoksun bir aşktı, kişilikten âdeta yoksun bir aşktı.

Göründüğü kadarıyla bütün varlığımı boyun eğdiren bu tutku-

nun, basit ya da anlaşılabilir herhangi bir biçimde, etle bu denli az ilintisi olması da garipti. Damarlarımdaki kanın bana her an, ama karanlık bir biçimde duyurduğu gibi, onunla ilintisi olması *gerekiyordu.* Ona hiç dokunmamış olduğum yanılsamasını sürdürüyordum. Onu vurup devirmiş,ama elini hiç tutmamıştım; elini tutmuş olduğumu düşününce bayılacak gibi oluyordum. Bu aşk, Antonia'ya duyduğum sıcak ve insani ağırbaşlılıkla parıldayan eski aşkımdan, Georgie'ye duyduğum öylesine sevecen, öylesine duyumsal ve neşe dolu aşkımdan ne denli farklıydı! Ancak, bir karşılaştırma yaptığımda da, bu öteki bağlanmalar ne kadar yüzeysel görünüyorlardı. Şimdi beni tutan güç, şimdiye değin hiç karşılaşmadığım bir güçtü: Gözlerimin önüne Dante'nin betimlediği aşkın şu korkunç görüntüsü geliyordu. *El m'ha percosso in terra e stammi sopra.**

Daha sonraları bana çok dikkate değer ve her nasılsa harika gelen bir nokta da, bu ilk anlarda aklımdan hiç geçirmediğim, durumumun sahte ya da düşsel olabileceği gerçeğiydi. Bu durum beni nereye götürürse götürsün, yeterince göründüğü gibiydi ve beni tümüyle ilgilendiriyordu; bu durumu yadsımaya ya da bir açıklamayla savuşturmaya girişmek istemiyordum ve bunu yapamazdım. Eğer grotesk bir durum idiyse bu, benim kendi özümden çıkmış olan ve her türlü olası açıklama çabasının ötesinde, mutlak biçimde kendime malettiğim bir grotesklikteydi. Honor'ı gördüğümde ne yapacağım konusunda hiçbir fikrim yoktu. Büyük olasılıkla ağzımdan tek sözcük çıkmadan ayaklarına çöküp kalacaktım. Bunların hiçbiri önemli değildi. Ben yapmam gerekeni yapıyordum ve eylemlerim, taşıdığı zenginliklerle, benim kendimindi.

Kral'ın geçit resmini betimleyen damalı büyük tabloya, üstümde alacalı bulacalı giysiler ve bütün öteki kılıklarımla, kayarak girdim. Zarif sokak lambalarının ötesinde krallık şapelinin ibikli büyük silueti aya doğru yükseliyordu ve solgun mavi renkteki küçük çanları ötelerdeki yıldızlı bir gök önünde belirginleşiyordu. Senato binasının üzerine düşen ay gölgesi, lamba ışığıyla kovulduğu yere değin, daha yoğun bir karanlık halinde çimenlerin üstüne yayılıyordu. Eski soyluların varlıklarıyla bir evliliği onurlandırmaya gelmelerinde olduğu gibi, bu binaların ululuğu, bildik yüzleri ayinime bir görkem katar gibiydi. Şimdi kendimi gene son derece kötü hissediyordum ve heyecandan ve arzu olduğunu sandığım bir şeyden adeta tı-

* (İt.) 'Beni yere çaldı ve üstüme çıktı'. (Ç.n.)

kanacak gibiydim. Honor Klein'ın oturduğu sokağa saptım.

Numaraları saydım ve uzakta onun olması gereken evi gördüm. Yukardaki katta tek bir ışık vardı. Bu ışığın görünüşü kalp atışlarımı o kadar kötü hızlandırdı ki, yavaşlamak ve sonra da durmak zorunda kaldım, bir sokak lambasına tutunarak düzenli ve yavaş yavaş soluk almaya çalıştım. Biraz durup kendimi sakinleştirmek için değil de, ki olanaksızdı bu, salt bayılmayacağımdan emin olacak biçimde bekleyip soluğuma düzen vermeye girişmenin iyi olup olmayacağını düşündüm. Birkaç dakika durdum ve düzenli olarak soluk aldım. Honor'ın yatabileceğini düşünerek daha fazla beklememeye karar verdim. Bu saatte yatmış olamayacağını bildiğimden, yukarının bir çalışma odası olduğunu kafamda canlandırdım. Derken onu orada, kitaplarla çevrilmiş olarak, bir yazı masasının başında oturur halde gözlerimin önüne getirdim. Sonra onun yanında oturduğumu düşledim. Kapıya doğru ilerledim ve duvara yaslandım.

Tek bir zil vardı. O ana kadar kiracıları olabileceği olasılığını aklıma getirmemiştim. Sonuçta, tek bir zil vardı ve ben de ona bastım. İçerden gelen hiç ses yoktu ve bir süre sonra yeniden zile bastım. Hâlâ ses yoktu. Birkaç adım geriledim ve yukardaki perdeli ve ışıklı pencereye baktım. Kapıya döndüm ve onu hafifçe ittim, ama kilitliydi. Mektup kutusunun yarığından içeriye göz attım. Hol karanlıktı ve yaklaşan hiçbir ayak sesi işitilmiyordu. Mektup kutusunu açık konumda tuttum ve zile yeniden bastım. Zilin bozuk olduğuna hükmettim ve bundan sonra ne yapacağımı düşündüm. Seslenebilir, kapıya kuvvetli bir biçimde vurabilir ya da pencereye taş atabilirdim. Kısa bir süre bu çeşitli olasılıklar üzerinde düşünüp durdum ve bunların tümünün de altedilmez güçlükler sunar gözüktüğünü anladım. Gerektiği gibi bağırabilmek için sesimi yeterince denetleyebileceğimden emin değildim ve öteki yöntemler de çok kabacaydı. Açıkçası bir pencereden bir kafanın uzanması, bir kapı eşiğinde hoş olmayan bir karşılaşma hiç de içaçıcı gelmiyordu bana. Gerçekte istediğim sessizce bir odaya süzülmek ve kendimi Honor'ın karşısında bulmaktı.

O sırada aklıma, bunun gerçekten de yapabileceğim bir şey olduğu fikri geldi. Ev tarafında, hiç kuşku yok ki bahçeye açılan, küçük bir kapı fark ettim. Kapıyı denedim ve açık olduğunu gördüm. Evleri ayıran yosun tutmuş tuğlalı bir geçitten aşağıya indim ve kendimi küçük bir bahçede buldum. Biraz geri geri yürüdüm. Aşağı doğru bel vermiş bir ağacın siyah silueti üzerinde, tam tepedeki ay, karan-

lıkta kalmış evin arkasını ortaya çıkarıyordu. Daha aşağıdaki bir odanın pencereli kapıları bahçeye açılıyordu. Ayaklarımın ucuna basarak çimende geriledim ve elimi pencerelere dayadım. Gerçek bir panik dalgasını altedebilmem için burada gene beklemem gerekti. Bana öyle geliyordu ki, soluk alışım, hatta kalp atışlarım bütün evde şimdiden bir motorun uğuldaması gibi işitilebiliyordu. Kapıları denedim, parmağımı bir çatlaktan sokarak kapı kanatlarını şiddetle ittim. Açılıverdiler; gerçekte mandallarının kaldırılmış olup olmadığından ya da şiddetle itişimden ötürü zayıf bir zincirin kırılıp kırılmadığından emin değildim. İki elimle kapıları sonuna kadar açtım.

Önümde, sönmemiş bir ocaktan geride kalan ateşle hafifçe aydınlanan karanlık bir oda soluk alıyordu. Şimdi, ne yapmakta olduğumu hiç bilmiyordum. Hareketlerim düşlerde rastlanan hareketlere benziyordu. Eşyalar önümde eriyorlardı. Odayı yürüyerek geçtim ve karanlıkta beyaz yüzeyinin pırıldadığını gördüğüm bir kapıyı açtım. Hole çıktım. Evin önündeki sokak lambasından gelen hafif bir ışık, ön odalardan birinin açık kapısından geçerek, merdiveni görmeme olanak sağladı. Trabzana kuvvetle yaslanarak, sessiz adımlarla, merdiveni çıkmaya başladım. Yukarı sahanlığa bir kez varınca, Honor'ın kapısının altından gelen bir ışık çizgisini gördüm. Yalnızca bir an tereddüt ettim.

Kapıya doğru ilerledim ve vurdum. Soluk almadan bu kadar sessizlik anı geçirdikten sonra, kapıya vuruşum bir gök gürültüsü sesi çıkardı. Bu sesin dinmesini bekledim ve sonra, vuruşuma hiç karşılık verilmediği için, kapıyı açtım. Bir an ışık gözümü kamaştırdı.

Karşımda çift kişilik geniş bir divan yatağı gördüm. Oda pırıl pırıl aydınlatılmıştı. Honor, yatakta oturmuş, gözlerime dik dik bakıyordu. Çarşafı bacaklarının üstüne çekmiş ve yanlamasına oturmuştu. Üst kısmı gemilerin pruvasında duran bir gövde figürü kadar yağız ve çıplaktı. Bakışlarımı sivri göğüslerinde, dağınık siyah saçlarında, kımıltısız ve işlenmiş bir tahtayı andıran ifadesiz yüzünde dolaştırdım. Yalnız değildi. Yatağın yanındaki çıplak adam üzerine alelacele bir ropdöşambr geçirmekle meşguldü. Bir aşk sahnesine müdahale etmiş olduğum kuşku götürmez biçimde ortadaydı. Adam Palmer'dı.

Kapıyı kapattım ve yeniden merdivenlerden aşağı indim.

20

İçgüdüsel olarak elektrik düğmesini bularak holdeki ışığı yaktım ve geldiğim yerden odaya geri döndüm. Buradayi düğmeyi çevirdim ve birkaç lamba yandı. Bakışlarımı belli belirsiz duvarları kitaplarla kaplı ve içinde Hint kumaşı yüz geçirilmiş koltuklar bulunan beyaz bir odada gezdirdim. Girip aralık kalmış pencereli kapıları kapattım. Galiba sonuçta kapının kilit zincirini kırmıştım. Pamuklu Hint kumaşından yapılmış perdeleri de çektim. Yeniden ocağa doğru döndüm. Önümdeki alçak bir masada, iki bardağın bulunduğu bir tepsi, küçük bir viski sürahisi ve bir de su sürahisi duruyordu. Masanın üstüne bir hayli dökerek, kendime biraz viski koydum. Koyduğumu içtim. Biraz daha koydum. Azıcık ateşi karıştırdım ve bekledim.

Waterloo Köprüsü yakınlarında, durumumun bilincine vardığım andan beri, bir perdeye doğru koşmakta olan biri olduğum duygusuna kapılmıştım. Şimdiyse böyle birdenbire, son derece beklenmedik sonuçlarla, perdenin öteki yanına geçivermiştim. Afallamıştım. Büyük bir ıstırap, aynı zamanda da ilginç bir direnme duygusu duyuyordum. Eve bir hırsız gibi girmiştim. Şu anda ise, içinde zafer kazanmış bir general gibi duruyordum. Buyruklarımı yerine getirmek için geleceklerdi, gelmeleri gerekecekti.

Bu dayanıklılığı, bu ayak diremeyi ayaklarımı adeta gözüpeklikle açıp ayakta durarak hissediyordum; ama aynı zamanda içsıkıntısına varan bir kafa karışıklığı da duyuyordum. Honor'ı evde yalnız bulmak için öylesine vahşice bir arzu duymuş ve bunu öylesine aptalca ummuştum ki. Onu yalnız bulamamanın, yanındakinin kim olduğunu bilmenin verdiği o karabasansı ve önem taşıyan gerçekten bağımsız olarak bile, bir iç acısı olduğunu hissediyordum. Bu yüzden içimde, dehşetten ayırt edilemeyen, şaşkınlığın verdiği bir şiddet titreşiyordu; ve *onlarda* yarattığım şokun etkisini kendimde fiziksel bir acı gibi duyuyordum. Honor'ın özgür olduğunu ne kadar da safça düşlemiştim; hatta, şimdi onun bakire olduğunu bile düşlemiş olduğum aklıma geldi: Onu ilk keşfedecek, onu ilk fethedecek ve uyandıracak kişi ben olacaktım. Böylesi bir aptallığın tuzaklarına yakalanmış olduğumdan, düşgücüm, onun âşığının kendi erkek kardeşi olduğu fikrinin yanından geçmekte bile aciz kalıyordu.

Palmer içeri girdi. Kapıyı arkasından yavaşça kapattı ve kapıya yaslandı. Siyah ipekten bir ropdöşambr giymişti ve göründüğü kadarıyla gene altında bir şey yoktu. Ayakları çıplaktı. Yeniden kapıya yaslandı ve gözlerini açarak, sabit, sorgulayıcı bakışlarla bana baktı. Bakışına düşünceli bir tavırla karşılık verdim, ocağa baktım, yeniden ona baktım. İstencime hâkim olarak, titrememeye çalıştım. Bir dakika boyunca böyle konuşmadan kaldık. Derken, öteki bardağa biraz viski koydum ve yaklaşması için Palmer'a işaret ettim.

İlerledi, bardağı aldı ve bir süre bakışlarını bardağın içine dikti. Ne söyleyeceğine sessizlik ve sakınımla karar verir gibiydi. Konuşmayı onun başlatmasının iyi olacağını düşündüm. İlk sözcükleri şaşırttı beni: "Burada olduğumu nasıl bildiniz?"

Duraksadım ve aklım yerine gelmeye başladı. Kuşkusuz, bu söz, birbiriyle bağıntılı iki şeyi ortaya koyuyordu: Honor'ın mahzendeki olaydan Palmer'a söz etmemiş olduğunu ve Palmer'ın, Cambridge'e kendisini izlemek için geldiğimi düşündüğünü. Mahzen olayını bilmiş olsaydı, hiç kuşkusuz, en azından Honor'ı izlemek için gelmiş olabileceğimi düşünürdü. Honor'a karşı duyduğum tutku henüz bütünüyle gerçekdışı ve doğallıktan uzak bir şey olmasına karşın, mahzendeki şiddet olayı göz önünde tutulursa, özellikle bir ruhçözümlemecinin bunu tahmin edebilmesi olasıydı. Ama Palmer'ın kafasında böyle bir fikir yok gibiydi ve benim kuşku duyarak onun izini takip ettiğime, maskesini düşürmek için geldiğime kesinkes inanır gözüküyordu. Honor'a karşı ilk ve karşı konulmaz duygum, ona minnet duymak oldu. Bu olayı kardeşine söylememiş olmasını, şu ya da bu biçimde, anlamlı ve arzu edilir bir şey olarak görmekten kendimi alamıyordum. İkinci ve daha karanlık bir biçimde anladığım şey ise, yitirmemem gereken bir avantaj ele geçirmiş olmamdı.

"Bu ayrıntılara girmek zorunda mıyız?" dedim. Beni sıkıştırmayacağını umuyordum.

"Şey, önemli değil" dedi Palmer. "Aradığınızı buldunuz ve önemli olan da bu. Antonia biliyor mu?"

Bir an düşündüm. "Hayır" dedim.

"Ona söyleyecek misiniz?"

Şimdi tamamen soğukkanlıydım. "Bilmiyorum, Palmer. İçtenlikle söylüyorum ki bilmiyorum" dedim.

Palmer yüzünü bana doğru çevirdi. Ciddi görünmek çabasından sesi derin çıkıyordu ve yüzünde daha önce hiç görmediğim ağırbaşlı bir ifade vardı. Viskisini şömine rafının üstüne koydu ve bana doğru

bir adım attı. Bir an iki elini de kollarımın üstüne koydu ve beni hafifçe sıktı. Derken kollarını aşağı sarkıttı. Bir yalvarmaydı bu. "Durum çok ciddi, Martin. Açıklığa kavuşturmamız gereken bazı şeyler var" dedi.

Bu sahneyi yeniden anımsadığımda, Palmer'ın başlangıçtan beri, felaketimsi ve geri döndürülmez bir şeyin olduğunu anlamasına hayranlık duydum. Yukarı katta tanık olduğum sahneyi bir açıklamayla geçiştirmeye girişmedi -ve gerçekte buna girişmesi de zor olurdu. Bu sahnenin önemini hafifsemeye ya da onu dikkatleri başka noktaya çeken bir aldatıcılık örtüsüyle örtmeye de kalkışmadı. Bir fatih ya da bir yargıç önünde nasıl durulursa, önümde içtenlikle öyle durdu: Konuşmamız ilerledikçe, sıkıntılı bir acıma duygusuna karışan hasta edici bir baş dönmesiyle, güç ibrelerinin, ilk kez, benim yönüme doğru kaydığını hissettim. Gerçekten de dağın öteki yanındaydık.

Ona karşı hissettiğim ani bir sempati duygusuyla, "Palmer, özür dilerim" dedim.

"Özür dilemeyin" dedi Palmer. "Akıllıca, kararlılıkla ve kuşkusuz, gerektiği gibi hareket ettiniz. Bunu yapabileceğinizi bilmiyordum. Böyle bir durumda saçma sapan konuşmayalım. Şu var ki olup bitenler acı sonuçlar verebilir. Birbirimizi anlamamızı istiyorum ben."

"Lütfen" dedim, "Hiç olmazsa bir noktada beni yanlış anlamayın. Ensesti kınıyor değilim. Kız kardeşinize sarılarak herhangi bir günah işlediğinizi sanmıyorum; yani, onun kız kardeşiniz olması gerçeğinden doğan herhangi bir günah."

"Her zamanki gibi hafiflik ediyorsunuz" dedi Palmer. "Ensesti kınamıyorsunuz. Ondan tam bir dehşet duyuyorsunuz. Şu anda bile dehşetten titriyorsunuz. Ama sizin duygularınız önemli değil. Düşünmemiz gereken kişi Antonia."

"Ve Honor" dedim. Yeniden onun yağız göğüsleri gözümün önüne geldi; ve birden, ani bir azap duygusuyla, evde yanıbaşımdaki varlığını, ve benden o zaman nefret etmemişse şimdi bunun için nefret edebileceği olasılığını hissettim. Gerçekten titrediğimi gördüm ve kendimi sakinleşmeye zorladım.

"Honor beni ilgilendirir" dedi Palmer. "Her durumda iyi olacak Honor. Büyük bir kişi o. Söz konusu olan, Antonia'nın mutluluğu. Tam olarak ruh sağlığı demek istiyorum. Bu tür bir şey onu hayatta hiçbir şey yapamaz duruma getirebilir."

"Bütün bunlardan Antonia'ya hiçbir şey söylememem gerektiği-

ni mi telkin etmek istiyorsunuz siz kesinkes?" dedim.

"Elbette, kesinkes bunu telkin ediyorum. Anlıyorsunuz, bu sıradan bir sadakatsizlik vakasının açığa vurulmasına benzemiyor. Aklı, temellerinden sarsabilecek bir şeyle yüz yüzeyiz. Antonia yeni bir yaşamın ve yeni bir mutluluğun kenarında duruyor. Ya ilerleyip bu yaşama kavuşur ya da mizacını göz önünde tutarsak, iyileşmesi yıllar alacak bir çöküntüye uğrar. Bu ikisinden hangisinin olacağı size bağlı."

"Ya siz?" dedim. "Siz de onunla birlikte yeni bir yaşamın ve yeni bir mutluluğun kenarında mısınız?" Onu dikkatle gözlüyordum. Ayağına köstek olan bir saplantıdan kendini kurtarabilmek için umutsuzca mücadele eden bir insanı görmeye çalışıyordum onda. Ama hiçbir şey görebildiğim yoktu. İçtenliğinin ta kendisiyle hiçbir şeyi dışarı vurmayan iri iri açılmış gözlerindeki kararlı bakışı sürdürüyordu.

"Antonia'yı istiyorum" dedi Palmer. "Ve yalnızca da Antonia'yı istiyorum. Size en derin ve en içten ciddiliğimle şunu söyleyeyim ki, bu gece burada gördüğünüz şey bundan sonra *sürmeyecek*. Hiç *sürmeyecek*. Bana inanıyor musunuz, Martin?"

"Ama bunun bir öncesi vardı" dedim.

"Orası sizi ilgilendirmez."

"Antonia'yı ilgilendirebilir."

"Eğer burada bana işkence etmek ve şantaj yapmak için bulunuyorsanız" dedi, "hemen gitseniz iyi edersiniz. Ama, yaptığınız şeyi yapmadan önce ne olduğunu anlamak istiyorsanız, o zaman kalın." Yanında kalmam için can atıyordu.

"Özür dilerim, Palmer" dedim. "Size işkence etmek gibi bir arzum yok, bunu pekâlâ biliyorsunuz. Şaşkınım ve sarsıldım, ne yapacağımı gerçekten bilmiyorum."

"Eğer" dedi Palmer, sesi biraz daha keskinleşerek, "Antonia'nın iç huzurunu bozarak *kendiniz için* herhangi bir avantaj sağlamayı düşlüyorsanız, eğer onunla birlikte yeniden mutlu bir yaşantıya başlamayı düşlüyorsanız.."

"Aa, *kesin artık!*" dedim. "Evliliğimin mahvolmuş olması yeter. Kendisini çirkefe sokmuş bir zinacıyı korumakta kararsız kalıyorum diye beni şimdi bencillikle suçlamayın."

"Zinacı olan sizsiniz" dedi Palmer. "Kendinizi düşünmeyi bırakın da, Antonia'yı düşünün. Sizden dikkatle düşünmenizi *rica* ediyorum, Martin. Sözlerime alınmayın. Siz ve ben, karşılıklı sayı yap-

ma oyunu oynamayacak kadar birbirimizi iyi tanıyoruz. Dediğim gibi, o durum bundan sonra sürmeyecek."

Belki de bu biricik anda, bir şeyi daha ortaya çıkarmak istedim. Kullanacağım uygun sözcükleri aradım. "Sanırım, biraz daha fazla bilmeye hakkım var" dedim, "Kız kardeşinizle uzun süreli bir ilişkiniz olduğunu tahmin ediyorum. Bunu gösteren birçok şey var. Şimdi, karşılıklı bir uyuşmayla, bu ilişkinin son bulacağını mı anlamam gerekiyor?"

Palmer sustu; bana sabit gözlerle bakıyor ve güçlükle soluyordu. Derken benden uzaklaştı ve elini bir an alnına götürdü. Bir zayıflık belirtisi olan bu jesti son derece dokunaklı buldum. Kollarını iki yana açtı. "Bu konuda söyleyecek hiçbir şeyim yok" dedi. "İnsanın kendisine ait olmayan şeyler vardır. Size bu konuya ilişkin şeyleri söyledim. Eğer Antonia'ya hiçbir şey söylenmezse, düşünce ya da eylemlerimle ona hiçbir zaman ihanet etmeyeceğimden tamamen emin olabilirsiniz. Bu gece burada gördüğünüz bir sondu. Gelişiniz gerçekten de bir mühür vurdu bu ilişkiye. Ama her durumda bir son oldu."

"Ben çıkagelmiş olmasaydım, belki de bir *devamı* olabilirdi?"

"Hayır, size olmayacağını söyledim" dedi Palmer sabırsızlıkla. "Martin, lütfen anlayış gösterip de bu açık sözleri anlayın."

"Size ne kadar inanacağımı bilmiyorum" dedim. "Bunu size işkence etmek için değil, sadece durumu anlatmak için söylüyorum. Ve ne yapacağımı da bilmiyorum. Bunu Antonia'ya söylememin pek olası olmadığını size şimdi söyleyebilirim. Ama şu anda size ona söylememek için söz veremem."

"Söylememekle akıllılık ve yücegönüllülük edersiniz" dedi Palmer. Kendini toplamıştı ve ağırbaşlı bir tavırla beni süzüyordu. Kısa kesilmiş saçlı kafasını arkaya atmıştı ve ropdöşambrının açık kalmış önü kırlaşmış kıllarının gölgelediği beyaz göğsünü ortaya çıkarıyordu. İnsana dokunacak derecede yaşlı görünüyordu, yaşlı bir savaşçı gibiydi.

"Ne olursa olsun, benim gelişim, sizinle olan dostluğumu mühürledi" dedim. Bu sözü onu kışkırtmak için ve gerçekte çılgınca bir avuntu bulmak gereksinimiyle söylemiştim.

Palmer bu sözümü tam cepheden, yüreklilikle karşıladı. Bunu anımsayınca tutumuna yeniden hayranlık duydum. Sessizce şu yanıtı verdi: "Bunu düşünmemiz gerekecek, Martin. Her ikimiz için de kötü bir şok oldu bu; henüz ne kadar kötü olduğunu da kavramış değ-

liz. Bunu kavramaya yarın sabah başlayacağız. Ve siz, bunun sizin için pek de şok olmadığını fark edeceksiniz, çünkü görmeyi umduğunuz şeyi gördünüz. Düşgücünün ulaşamadığı bazı şeyler vardır. Böyle bir yaşantıdan sonra, bir dostluğun ayakta kalabilmesi için, çok derinden değişikliğe uğratılması ve yeniden düzenlenmesi gerekir. Bakalım bizim dostluğumuz da böyle bir değişikliğe uğratılabilir mi, uğratılamaz mı, bunu göreceğiz. Ben içtenlikle uğratabileceğimi umuyorum; ve kendi payıma böyle olduğunu görmek için elimden gelen her çabayı harcayacağım."

"Ben Antonia'ya söylemedikçe" dedim.

Bana canı sıkılmış bir tavırla baktı. "Eğer Antonia'ya söylerseniz, hepimiz mahvoluruz."

Bu konuşmayı izleyen suskunluk anlarında viskimi bitirdim ve gitmek için davrandım. Garip ve kendiliğinden bir resmilik dürtüsüyle, eğilerek Palmer'a selam verdim. Başını eğdi ve ben odadan ayrılırken başını hâlâ öyle eğik tutarak sabit bakışlarla ocağa baktığını gördüm. Çıplak ayağıyla ocağın siperliğini okşadı. Ön kapıyı kaparken bile, onun odadan çıktığını ve merdivene doğru yöneldiğini duyabiliyordum.

Bir an aydınlık pencereye bakmak üzere durunca, her ikisinin de şu anda ne kadar korkunç ve ne kadar akıl almaz bir tartışmaya dalmış olduklarını merak ettim.

21

Merdivenin tepesinde kız kardeşimi izledim. Evin dışında, kükürtümsü taneciklerle kalınlaşmış, altın sarısı renkli bir sis vardı. Soluk almak güçtü. Kız kardeşimin neredeyse hemencecik görülmezleşmiş, uzaklaşan siluetinin ardından koşturdum. Hava son derece soğuktu ve adımlarımız kaldırım taşları üzerinde oluşmuş ince buz tabakasını ezdikçe hafif bir gıcırdama sesi çıkarıyordu. Ona yetiştiğimde onun eldivensiz elini kendi elimin içine aldım ve biraz ısıtmak için böğrüme bastırdım, ama soğukluğu ve uyuşmuşluğu gitmedi. Benden biraz daha hızlı yürüyordu ve ben acele etmeye başladıkça o da hep biraz daha acele ediyordu. Yüzü benden yana çevrili değildi,

ama küçük değerli taşlarla süslü yıpranmış bir bone görüntüsünü taşıyan kısa siyah saçlarının üzerindeki nem damlalarını görebiliyordum. Kaldırım üzerindeki buz tabakası git gide daha kalın gözüküyordu, nitekim ayaklarımız artık kristal tabakayı kırmıyordu. Buz daha katıydı. Sonunda, çok yavaşça ve güçlük çekmeden, kaymaya başladık. Kışın uğursuz ışığında sarımsı bir renk almış ve şimdi kenarları görülmezleşmiş buzun yayıldığı geniş alanda, önceleri yavaş yavaş, sonra, daha hızlı hareket etmeye başlayınca, eli daha ısındı. Çaba harcamadan ilerledikçe, yüzünü biraz daha kendime doğru döndürdüm. Başını sallayarak, şimdi kürklü bir şapkayı andıran saçlarından suları silkti, ve siyah renkli yüksek kayak çizmeleri içinde bana bir Kazak gibi göründü. Ama, yüzü hüzünlüydü. Onu biraz daha yakınıma çektim ve sınırsız buz tabakası üzerinde vals yapmaya başladık. Dans ederken ona sarılmaya çalıştım, ne var ki aramızda kaskatı sarkık duran kılıcın gövdeme keskin bir acı veren sapı bunu yapmamı engelledi. Elimi aşağı indirip kılıcın sapının üstüne koydum ve onun elinin bunu yapmamı engellemeye çalıştığını hissettim. Basıncımı arttırdıkça bir çember içinde daha yavaşça hareket ediyorduk ve ansızın onun beni tutan elini, tuttuğu yerden kopardım. Kılıç ani bir deviniyle ortaya fırladı ve hâlâ yüz yüze bakarak birbirimizden ayrıldık. Omzumun üzerinde, uzaktaki ufuk çizgisinde küçük bir siluetin yaklaştığını gördüm. O düzenli olarak yaklaştıkça, kız kardeşim geriliyordu, ta ki bir an her ikisi de aynı boy olana değin bu böyle devam etti; yolun orta yerinde ikiz görüntüler gibi dik ve yuvarlak oldular. Derken kız kardeşim uzaklaşıp gözden kaybolurken, o artan bir hızla bana doğru kaymaya başladı. İri Yahudi suratı giysisinin beyaz kanatları üzerinde ak bir yumurta gibi büyüyordu. Kılıçla önünde bir yay çizdim, ama kılıç hareket ederken keskin yüzü yerinden çıktı ve üstümüze çökmüş olan kış karanlığının içine fırladı. Korku ve suçluluk duygularıyla elimde kalmış olan şeye yapışarak, babamı tanıdım.

Ürpererek uyandım. Hava karanlıktı. Battaniyeler yere düşmüştü ve kamp yatağı hem çok sert ve soğuk, hem de nemli gözüküyordu. Midemde, kuşkusuz, önceki gece çok içmiş olmamdan kaynaklanan keskin bir ağrı vardı. Yoksa daha önceki gece miydi? Kalktım, robdöşambrımı buldum ve ışığı yaktım.

Çıplak ampul hüzün verici bir karışıklığı aydınlattı: Yerde sürünen battaniyeleriyle birlikte cılız bir kamp yatağı, çıplak döşeme, havluların, iç çamaşırlarının, mektup paketlerinin ve elektrikli tıraş

makinemin taştığı valizim. Ceketimle pantolonum, onları bir sarhoş gibi bıraktığım yığının içinde yatıyorlardı. Yarı boşalmış viski şişesi köşede duruyordu. Birçok sigara izmariti vardı. Az önce ayağımla devirdiğim bardak, yatağın ayağına çarpıp hareketsiz kalana kadar döşemede yavaşça yuvarlandı ve içi boş bir nesnenin çıkarabileceği oyuk sesi çıkardı. Ünlü mazotlu kalorifer odanın ısısı üzerinde pek fazla etki yapmışa benzemiyordu. Duvara yerleştirilmiş olan elektrik ocağını yaktım ve ocak parlak ışıkta neşesiz bir soluklukla pırıldadı. Yattığımda içki ve aşırı yorgunluğa yenilen astım şeytanı varlığını yine duyurmuştu. Onun göğsümü geniş bir bandaj gibi sıkıp gitgide daha daralttığını hissediyordum. Ciğerlerimden kesik kesik hırıltılar ve geğirtiler çıkıyordu. Yavaş soluk almaya çabaladım. Robdöşambrımın kemerini düğümledim ve pencereyi açtım, ama dışardan gelen yoğun ve soğuk havayı bir kez soluduktan sonra yeniden hemen kapadım. Dışarıya baktım.

Epey altımda, bir çeşit karanlık içinde, Lowndes Meydanı, sokak lambalarının hafif sisinde uyukluyor ve bu sisin içinden, hemen hemen penceremin hizasına gelen kara ağaçlar yükseliyordu. İçinde aşağıdaki biçimleri gördüğüm yaygın ışığın, alacakaranlık mı, yoksa sadece gecenin üzerine yayılmış bir lamba ışığının pırıltısı mı olduğunu anlayamadım. Gökyüzü karanlık ve kapalıydı. Saatin kaç olduğunu merak ettim. Saatim durmuştu ve telefon da daha bağlanmamıştı. Seçebildiğim kadarıyla, meydanda hiç kimse yok gibiydi. Belki de yalnızca bir iki saat uyumuştum. Kesin olan şimdi yeniden uyuyamayacağımdı. Odaya geri döndüm.

Palmer elbette haklıydı. Bu haklılığın yarattığı şoku ancak ertesi gün tam olarak hissedebildim. Şaşkın bir halde Londra'ya dönmüş, dosdoğru Lowndes Meydanı'na gitmiş ve sonra da az önceye kadar uyumuştum. Şimdi saatin geceyarısını geçtiğini varsayarsak, bunlar dün sabah olmuştu. Uyandığımda, daha önce karşılaştığım hiçbir şeye benzemeyen bir korku, umutsuzluk içinde gözlerimi açmıştım. Umutsuzluğu geçmişte de tatmıştım, ama anımsadığım kadarıyla, bu umutsuzluğun her zaman oldukça açık bir nedeni ve açık bir doğası vardı. Şu anda duyduklarım ise karışık ve akıldışıydı, taşıdığı karanlığın kendisi bile bir korku kaynağıydı. Bu duyguyla tek başıma kalmak beni korkutuyordu, ama kendisine koşabileceğim hiç kimse de yoktu. Ensestten duyduğum dehşetin ruh durumumda ne gibi bir rol oynadığını bile bilemiyordum. Aynı ana babadan kardeşlerin birbirlerine sarılması fikrinden bilinçli olarak hiçbir zaman tiksinti

duymamıştım. Ancak belki de ruhumda ayırt edemediğim bir biçimde işleyip duran ve neredeyse elle tutulabilir bir karanlık duygusuna yol açan gerçekte tam da bu fikirdi. Garip olan bir başka nokta da, kaynağı ne olursa olsun bu ilginç dehşetin, şimdi çözülmez biçimde Honor'a duyduğum tutkuyla bağlatılı olmasıydı, öyle ki arzumun nesnesi sanki gerçekte kız kardeşin oluyordu.

Palmer'la konuşmam sırasında Honor'ın yakınlığı karşısında hissettiğim duygu adeta yaygın bir duyguydu; atmosferde yayılan ve tam anlamıyla ses denilemeyecek,ama eğer işitilecek olsa tiz bir çığlık gibi gelebilecek bir titreşimdi bu. Şimdiyse, sonradan, onun kendimde odaklaştırdığım düşüncesi, çember biçiminde bir ıstıraptı ve varlığımın bölünmüş parçaları bu ıstırap çemberinin kenarlarına et parçaları gibi yapışıp tutunuyorlardı. Bu durumum daha önce âşıkken karşılaştığım her şeye o kadar az benziyordu ki, doğrusu ona hiçbir ad veremiyordum. Bu durumun adeta geçmiştekilerle hiçbir ortak yanı yoktu. Şu da var ki, beni böylesine diz çöktüren şeye aşk diyemezsem ona başka ne diyeceğimi de bilemiyordum.

Tutkumdaki yoğunluğun yükselişini ve onun korkunç bir doruk noktasına erişmesini içsıkıntısı duymadan aklıma getiremiyordum. Honor'la mucizevi ve görkemli karşılaşmam üzerine gördüğüm şu düş türünden bir şey bana hâlâ işkence ediyordu. Geçmişteki karşılaşmalarımızın üzerine öylesine ışıltılar saçmış olan uğursuz savaş ışığı, bu karşılaşma süresince ateşli bir aşk kucaklaşmasına dönüşecek ya da sonuçta öyle görülecekti. Onu özgür, yalnız, uyuklayan bilinci içinde beni bekler halde, bana ayrılmış, bana hasredilmiş, kutsal bir kimlikle düşlemiştim. Olup bitenlerin bu denli farklı bir gerçeği barındırması hiç de önceden görülemezdi. Bir an bile, onun bir âşığı olabileceğini aklımdan geçirmemiştim ve bu rol için erkek kardeşini seçmiş olduğunu düşününce de, büyülenmiş ve şaşkınlığa uğramış düşgücüm bana başdönmeleri veriyordu. Bu karanlık aşk herhangi bir kadında bile çok büyük boyutlara erişmeden edemezdi. Bu aşkın ne kadar büyük olduğunun işaretlerini, şimdi, Honor'ın şaşırtıcı davranışını bilmenin ışığı altında, gerçekten görebiliyordum.

Kendimi her bakımdan kaybolmuş görüyordum, şimdi delilikle birleşmiş gibi gözüken ve umut duygusundan tümüyle yoksun olan bir aşkın içine iz bırakmadan batmıştım. Palmer'ın, gördüğüm şeyin ardının gelmeyeceği konusundaki açıklamasına pek önem vermiyordum. Palmer'ın üzerine çökmüş olan Honor'ın istenci, sanki tek başına, olmasını arzu ettiği her şeyi yaptırıyor gibiydi. Kuşku-

suz Antonia ile konuşmaya hiç niyetim yoktu ve hiçbir zaman da olmamıştı. Sanki Antonia tam bir yabancıymış gibi bana bu olayla bağıntısız gözüküyordu. Bundan başka o, bu denli canavarsı bir olayı öğrenemeyecek kadar hoppa ve küçük gibiydi. Antonia'ya âşık olduğumu anlatamazdım ve bu nedenle de ona âşık oluşuma ayrılmaz biçimde bağlı olan bu şeyden söz edemezdim. Bu konuda hiç kimse hiçbir şey bilmeyecekti. Ama Palmer'ı, Antonia'yla evlense bile, bu yağız memeli cadının pençelerinden kurtulmuş biri olarak düşünemiyordum; bu kadının darmadağınık biçimsiz siyah saçları, çıplaklığının üstündeki sert ve melek yüzlü görüntüsü hâlâ gözlerimin önündeydi. Ayrıca kendimi tüm yaşam boyunca lanetlenmiş bir kişi gibi de görüyordum, tıpkı tapınak fahişeleriyle yatan ve bir tanrıça ziyaretlerine gelince, bundan sonra hiçbir kadına dokunamayan şu kişiler gibi.

Günü bir çeşit cehennem azabı içinde geçirdim. Ne bir şey yiyebilmiş, ne de kol ve bacaklarımdaki korkunç ağrılardan ve karıncalanmadan ötürü dinlenebilmiştim. Hyde Park'ta dolaştım, daireye geri döndüm ve yalnız kalma korkusundan gene hemen dışarı çıktım. Puslar içindeki park aylı bir manzara kadar ıssızdı, ama hiç olmazsa şurada burada insan figürleri vardı. Birazcık Georgie'yi düşündüm, ama daha şimdiden uzak bir geçmişe ait gözüken görüntüsü, üzerimde öylesine hüzünlü bir etki bıraktı ki, bu görüntüyü seyre dalmaya daha fazla dayanamadım. Georgie'denbeni avutmasını isteyemezdim, çünkü bir başkasını seviyordum; şimdi acınacak bir şey gibi gözüken eski aşkım da beni yenisinden iyileştiremezdi. Bir hayli içtim ve umutsuz bir unutma arzusu içinde dokuza doğru yattım.

Şimdi, sonuçta, yeniden uykuya dalmayı deneyip denememem gerektiğini merak ediyordum. Uyanık kalırsam yapabileceğim hiçbir şey yoktu. Battaniyeleri kamp yatağının üzerine yeniden örttüm ve ışığı söndürmeden üzerlerine uzandım; ne var ki kol ve bacaklarımdaki ağrı yeniden başlamıştı. Dinlenmeye çalışmanın yararsız olduğunu anladım. Yeniden kalktım ve valizimin içinde kalan eşyaları döşemenin üstüne dökerek astım tabletlerini aramaya koyuldum. Tabletleri buldum. Bardağı yeniden elime aldığımda çatlak olduğunu fark ettim. Güçlükle mutfağa gittim ve içim sıkılarak, önceki kiracının unuttuğu plastik bir maşrapayı yıkamaya koyuldum.

Dairede garip ve ani bir ses yankılandı. Çok yakından gelmişti, ama yine de doğrultusunu saptayamadım. Aynı anda her yerden geliyor gibiydi. Kalbim küt küt çarparak yerimden fırladım, ve sonra

sessizliği dinleyerek ve ne duymuş olabileceğimi merak ederek ayakta kaskatı durdum. Ses yine yankılandı. Korku dolu bir an sonra, bunun daha önce duyamadığım kapı zili olduğunu anladım. Robdöşambrıma çeki düzen verdim ve biraz ışık vermesi için kapıyı ardımda açık bırakarak karanlık koridora daldım. Ellerim sinirden titreyerek sokak kapısının kilidini kurcalayıp durdum ve sonunda açmayı başardım. Sahanlıktaki ışıklar açıktı. Karşımda Antonia duruyordu.

Yüzüne aptalca bir şaşkınlıkla dik dik baktım ve sanki kötü haber getirdiğini daha önceden biliyormuşum gibi kalbim daha hızlı çarpmaya başladı. Sırtını ışığa dönmüştü, ama karanlıkta kalan yüzünde benimki kadar çılgınca bakışlar var gibiydi. Hiç konuşmadan, ışıkları yakılmış oturma odasına geri döndüm ve Antonia her iki kapıyı da arkasından kapayarak, arkamdan geldi.

Odayı katederek pencereye doğru yürüdüm ve sonra ona bakmak üzere döndüm. Şaşkın bir hali vardı. Başına bir eşarp bağlamıştı ve eşarbından tüvit mantosunun yakasına kırlaşmış altunî büyük saç tutamları dökülüyordu. Hiç makyaj yapmamış gibiydi ve yüzü son derece solgundu. Büyük ağzının kenarları bazan ağlayacak gibi olduğu zamanlardaki gibi sarkmıştı.

"Saat kaç Antonia" dedim.

"Saat on."

"Gecenin onu mu, yoksa sabahın onu mu?"

"Sabahın onu" dedi, gözlerini daha iri açıp beni süzerek.

"Ama niye bu kadar karanlık?"

"Sis var."

"On iki saat uyumuş olmalıyım" dedim. "Ne var Antonia?"

"Martin" dedi Antonia, "Ben burada yokken tuhaf bir şey oldu mu?"

Soluğum kesildi. "Tuhaf mı?" dedim. "Yoo, bildiğim kadarıyla böyle bir şey olmadı. Peki, sen nerelerdeydin?" Bunu şimdiye değin merak etmemiştim bile. Ona ayıracak tek bir ânım olmamıştı.

"Annemi görmeye gittim" dedi. "Rahatsızdı. Sana bunu söylediğime eminim. Anderson'ın da gelmesini istiyordum, ama o eşyalarını getirmek için Cambridge'e gitmek zorunda kaldı."

"Niçin tuhaf bir şey olup olmadığını sordun?"

"Şey, bir şey olmalı" dedi Antonia, "Yoksa ben mi deliriyorum?"

"Tek deliren sen değilsin" dedim "Ama yine de anlamıyorum."

"Anderson'ı hafta sonunda gördün mü?"

"Hayır."

"Şey, başına bir şey gelmiş olmalı."

"Ne yani?"

"Bilmiyorum" dedi Antonia. "Tıpkı cin çarpmış kişilerin bulunduğu öykülerde ya da bilim-kurgu romanlarında rastlanacak türden bir şey. Aynı kişi gibi gözüküyor, ama yine de farklı bir havası var. Onda adeta farklı bir kişilik barınıyor.

"Saçma şey bunlar" dedim. "Tanrı aşkına, otur, Antonia. Hem sonra her an bağıracakmışsın gibi görünmeyi de bırak."

"Ama o *değişti*" dedi Antonia, sesi yükselerek. "Bana karşı bir tutum aldı." Kendi çılgınlığını kesinkes bana da aşılayacakmış gibi sabit gözlerle yüzüme bakıyordu.

"Sana karşı bir tutum mu aldı?" dedim. "Hadi, hadi, Antonia, lütfen bu kadar duygusal olma. Kendimi hiç de iyi hissetmiyorum. Şimdi bana sakin kafayla ve ayrıntılarıyla ne demek istediğini söyle, allahını seversen. Ve Tanrı aşkına, lütfen, *otur*."

"Pek kesin bir şey değil" dedi, "ama yine de altüst edici. Bir şeyler olmuş olmalı. Bana çok farklı davranıyor, soğuk bana karşı ve öylesine korkutucu bir bakışı var ki, sanki beni öldürmeyi düşündüğünü sanırsın. Tabii çok gözyaşı döktüm ve bu da onu daha fazla rahatsız etti. Sonra gecenin ortasında çıkıp gitti ve uzun süre dönmedi. Honor Klein eve döndü. Bir çeşit kara bulut gibi her an her yerdeydi. Doğrusunu söylemek gerekirse, Martin, korkuyorum." Son sözlerini hafif bir inilti çıkararak tamamladı ve mendilini çıkararak kamp yatağına oturdu.

"Kendini toparla" dedim. "Bütün bunları kafanda kuruyor olmalısın." Kendi korkumun onun durumundan haberli olmamasında, masumluğunda yansıdığını görünce son derece sarsılmıştım.

"Benim için öyle büyük bir şok oldu ki" dedi Antonia. Şimdi yüzünden aşağı iri iri gözyaşları akıyordu. "Buna önceleri hiç inanamadım, bunu da kafamda kurduğumu düşündüm. Ama beni *gözleyip* duruyordu, hem de o kadar *soğuk*ça. Sanki büyük bir suç işlemişim gibi. Acaba ona biri benim hakkımda bir şey mi söyledi diye merak ediyorum?"

"Kim ne söyleyebilir ki?"

"Ah, bilmiyorum" dedi Antonia. "Benimle Alexandre'a ilişkin bir şey sözgelimi. İnsanların yalan uydurmaya ne kadar bayıldıklarını bilirsin. Onu bana karşı döndürmek için birisi bir şey yapmış

olmalı. Bir yanlış anlama söz konusu olmalı. Sen hiçbir şey yapmadın, değil mi, Martin?"

"Elbette, bir şey yapmadım" dedim. "Palmer'ı görmedim. Zaten böyle bir şey yapmayacağımı çok iyi bilirsin." Palmer konuyu Antonia'ya açıp açmadığımı merak edip durduğundan, bir cehennem azabı içinde olmalıydı. Bu düşünce hoşuma gitmiyor da değildi.

Arkamda çok hafif hışırtılı bir sesin farkına vardım. Ses daha arttı, ve pencereye doğru döndüm. Yağmur yağmaya başlamıştı. Grimsi sarı gökyüzüne bakarak bu kez gündüz olduğunu gördüm. Bakışlarımı aydınlatılmış odaya ve Antonia'nın yukarı kalkmış korkulu yüzüne doğru çevirdim. Oda bir hapishane hücresi kadar çıplak ve iç karartıcı görünüyordu.

"Belki de deliriyor" dedi. "Martin, onun annesinin deli olduğunu biliyor muydun?"

"Hayır, bilmiyordum" dedim. "Deli miydi gerçekten de? İlginç doğrusu."

"Bana da daha geçenlerde söyledi" dedi Antonia. "Geçen hafta, .. şeyden önce." Hıçkırmaya başladı, mendiliyle yüzünün her yanını yavaşça sildi ve yeniden hıçkırmaya başladı.

Ellerim robdöşambrımın ceplerinde, onun ağlamasını seyrederek ayakta duruyordum. Ona acıyordum, ama yalnızca kendi ikilemimin bilinçdışı bir uzantısı olarak.

"Demek Honor Klein orada" dedim.

"Bu kadından nefret ediyorum" dedi Antonia. "Cambridge'e dönmüş olması gerekiyordu, ama hâlâ orada ve şimdi evde gerçekten de yaşıyor. Tüylerimi diken diken ediyor bu kadın."

"Benim de ediyor" dedim. Kapı zili çaldı ve her ikimiz de yerimizden fırladık.

Antonia'ya baktım ve onun irileşmiş gözleri kapıya kadar beni izledi. Holü geçtim ve sokak kapısını aniden açtım. Gelenler eşyaları taşıyacak olan adamlardı.

Onlara eşyaları herhangi bir yere indirebileceklerini söyledim ve Antonia'nın yanına döndüm. Şimdi ayakta durmuş, cep aynasında yüzünü inceliyordu. Burnunun üzerine biraz pudra sürdü ve gözyaşlarından ötürü hâlâ pırıldayan yanaklarını oğuşturmaya başladı. Eşarbını saçlarının arkasına doğru itti ve yorgunluktan bitkin düşmüş biri gibi iç geçirdi. Çok kötü görünüyordu.

"Sevgilim, n'olur sağduyunu kullan" dedi. "Mobilyaları uygun

odalara da koydurtabilirsin." Biraz kendini toparlamış gibiydi ve ev taşıyıcılara talimat vermek üzere dışarı çıktı. Birkaç dakika sonra dev gibi iki adam ayaklarını sürüye sürüye içeri girdiler. Üstünde Audubon oymabaskılarının yığılı durduğu Carlton House yazı masasını taşıyorlardı. Onlara masayı nereye yerleştireceklerini söyledim. Gittiklerinde oymabaskıları bir arada tutan sicimi kestim ve onları bir sıra halinde duvara yaslamaya koyuldum: Bu oymabaskılarda bir tür penguenler, çobanaldatan kuşları, altın kanatlı ağaçkakanlar, Carolina papağanları, kızıl tanager kuşları, sorguçlu büyük baykuşlar vardı. Yerlerinden edilmiş bu bildik eşyalar, sanki belli belirsiz ölen birini anımsıyormuşum gibi, bana hüzün ve sıkıntı veriyorlardı. Antonia'nın holde adamlara talimat veren sesini işitiyordum. Hastalığım neydi benim? Oymabaskıların arasından, bakışlarımı onların üstünde toplamayı başaramayarak, gözlerimi başka bir dünyaya dikmiştim. Göğsüyle böğrünün yarısı işte önümdeydi, düşlenecek, ama sözü edilemeyecek bir görüntüydü bu.

Antonia odaya geri döndü ve kapıyı kapadı. Her bir elinde Meissen porseleninden yapılma kakatu papağanlarını taşıyordu. Onları şömine rafının iki ucuna koydu. "Bu oda için hepsi bu. Bunu onlara söyledim. Aa, kuş oymabaskılarını sen aldın, değil mi? Senin olduğunu unutmuştum onların" dedi. Oymabaskılara hüzünle baktı ve mantosunu çıkarmaya koyuldu.

"Sizinkilerle benimkiler arasındaki ayrımı bayağı unutmuşuz, öyle değil mi?" dedim. "Onları sana geri vereceğim."

"Hayır, hayır" dedi Antonia. "Onları istemiyorum. Kendi eşyalarının sende kalması gerek."

"Pekâlâ, ama o zaman gelip onları yerleştirmeme yardım etmen gerekiyor" dedim. "Yardım edersin, değil mi?"

Antonia bana baktı. Yüzü kasıldı ve konuşmaya çalışarak başını salladı. Derken, "Ah, Martin, o kadar mutsuzum, o kadar mutsuzum ki!" dedi. Alçak ve iç karartıcı bir sesle ağlayıp sızlanmaya başladı. Bütün ağırlığıyla yatağa çökmüş, ileri geri sallanıp duruyordu. Bir süre onu seyrettim.

Kapı zili yeniden çaldı. Antonia'nın ağlayıp sızlanması sanki bir düğme çevrilmişcesine duruverdi ve ben yanından geçerken bir an elimi kavradı. Elini güven verircesine sıktım ve hole doğru yürümeye devam ettim. Açık kapı eşiğinde birinin silueti vardı. Tabii, Palmer'dı.

Antonia'nın gelişinden beri onu bekliyordum, ve şimdi onu kar-

şımda uzun boyuyla görmek bana büyük bir neşe verdi. Yüzünü tam olarak göremedim, ama kendi yüzümün ifadesiz ve içten bir hale dönüştüğünü hissedebiliyordum. Geldiğine memnundum.

"Antonia burada mı?" dedi Palmer. Sesi alçak ve kulak tırmalayıcıydı; içinde heyecan vardı.

"Evet, onu görmek mi istiyorsunuz?" dedim.

"Onu götürmeye geldim" dedi Palmer.

"Gerçekten mi?" dedim. "Ama ya gitmek istemezse?"

Antonia oturma odasının kapısını açmıştı ve şimdi ışık Palmer'ın yüzünü, ağzının düz ve gergin çizgisini ve hemen hemen kapalı gözlerini görmeme olanak veriyordu. Bu, tehlike içinde bulunan bir insanın yüzüydü ve bu yüzü görünce zevkten titredim. Antonia açık seçik bir sesle, "Burdan girin, lütfen" dedi. Ev taşıyıcılar Çin işi Chippendale sandalyelerini yüklenmiş gene merdiveni çıkıyorlardı. Sandalyeleri trabzana çarptıklarını işitebiliyordum. Yeniden oturma odasına döndüm ve Palmer arkamdan geldi. Kapıyı kapadım ve hepimiz de birbirimize baktık.

Palmer, Antonia'ya, "Lütfen, benimle gel, Antonia" dedi. Soğuk ve cansız bir sesle konuşuyordu ve ben Antonia'nın onun bir başka kişiye dönüştüğünü söylemekle ne demek istediğini anladım. Şu anda, Antonia'ya meseleyi açtığımdan emin olmalıydı.

Antonia duraksadı, bana baktı, Palmer'a baktı ve neredeyse duyulmaz bir sesle, "Pekâlâ" dedi.

"Gitmeyeceksin" dedim ona.

"Bu işe karışmayın, tamam mı, Martin" dedi Palmer, "Anlamadığınız şeylere yeteri kadar karıştınız." Antonia'ya bakıyordu.

"Anlamadığınız şeylere *siz* karıştınız" dedim, "Mutlu ve başarılı evliliğimi mahvettiğinizde."

"Evliliğiniz mutlu ve başarılı değildi" dedi Palmer, hâlâ Antonia'ya bakarak. "Mutlu kocalar küçük kızları metres tutmazlar. Mantonuzu giyin, Antonia."

"Sizinle gitmeyecek" dedim. "Sizden korktuğunu görmüyor musunuz?"

Antonia felç olmuş gibi duruyordu. Omuzlarını eğmiş, hafifçe sallanıyor, tedirgin gözlerini iri iri açarak bir ona bir bana bakıyordu. Gerçekte, dehşeti canlandıran bir resim kişisi gibiydi.

"Martin, siz ve Antonia, dediğim gibi yapacaksınız" dedi Palmer.

"Artık değil" dedim. "Zavallı Palmer. Hadi şimdi çek arabanı."

Palmer'a vurmakta gecikmeyeceğim düşüncesi hepimizin aklına

aynı anda geldi. Bu düşünce kendini, Antonia'nın dudaklarını aniden heyecanla ıslatması, Palmer'ın ise yüz ifadesinin gevşemesi ve Cambridge'deyken taşıdığı, gözlerini iri iri açıp o yalın bakışıyla bakmasıyla belli etti. Gözlerini Antonia'dan ayırdı ve bana bakmak için döndü.

"Siz yıkıcı bir insansınız, değil mi?" dedi yumuşak bir sesle. Sonra da Antonia'ya, "Aklınızı kullanın, sizinle konuşmak istiyorum ve burada konuşmayacağım" dedi.

"Allahaşkınıza, gidin" dedim.

"Onsuz gitmem" dedi Palmer ve Antonia'ya doğru bir adım attı. Antonia, elini ağzına götürerek pencereye doğru gerilemişti. Palmer onu sanki çekmek istermişcesine elini kolunun üstüne koydu ve bu temas karşısında Antonia, küçük bir çığlık attı. Palmer'a doğru ilerledim ve parmaklarımla omuzundan kavradım. Döndü ve elimi kabaca itti, ellerini yukarı kaldırırken, yüzüne olanca gücümle sert bir yumruk oturttum. Dengesini yitirdi ve külçe gibi çöktü. Antonia üzerinden atladı ve odadan kaçtı. Dövüş, göründüğü kadarıyla, sona ermişti.

Ekran dışında, şiddet, her zaman acıklı, gülünç ve hayvancadır. Palmer yavaşça dizlerinin üzerinde doğruldu ve sonra sırtını duvara vererek oturur bir konum aldı. Hâlâ yüzünü eliyle kapatıyordu. Dikkatlice yanına çömeldim. Oymabaskılardan birinin camının çatlamış olduğunu fark ettim. Şimdi Palmer'a karşı hiç kızgınlık duymuyordum; olup bitenlerden yalnızca hoşnuttum. Pencerenin dışında yağmur, hışırtılı seslerle yağıp duruyordu. Bir ya da iki dakika sonra, "İyi misiniz?" dedim.

"Evet, sanırım iyiyim" dedi Palmer, elinin arasından. "Ciddi bir şey yok. Yalnızca korkunç ağrıyor."

"İlk bakışta böyle görünebilir" dedim. "Bırakın da bakayım." Elini yavaşça ileriye çektim. Palmer'ın ışıktan korunmak için büzülen yüzü, yeni yeni morarmaya başlamış olan bir gözü ortaya seriyordu. Göz tamamen kapanmış ve çevresi de berelenmiş ve şişmişti. Yumruğumun temas ettiği yanak üzerindeki bölgede biraz kan lekesi vardı.

"Sizi tedavi etmek için hiçbir şeyim yok" dedim. "Eve gitseniz iyi olur. Size bir taksi bulayım."

"Bana bir mendil verebilir misiniz?" dedi Palmer. "Şu anda hiçbir şey göremiyorum."

Ona bir mendil verdim ve yeniden güçlükle dizleri üzerinde doğ-

rulurken mendili yaralı gözünün üstüne götürdü. Ayağa kalkmasına ve giysilerini silkmesine yardım ettim. Bunları yaparken, yanımda bir çocuk gibi durdu. Ellerimi üstüne koydum, hiç kımıldamadı. Bir kucaklama gibiydi bu. O anda hissettiğim, istencinin bana tamamen teslim olmasıydı. Derken titrediğini hissettim. Buna katlanamazdım.

"Size biraz viski vereyim" dedim. Çatlak bardağa biraz viski koydum. Palmer, viskiyi uysallıkla yudumladı.

Antonia dışarıdan, "Adamlar gidiyor. Bana biraz para verebilir misin? Üstümde yok" dedi.

Ceketimin cebinde birkaç şiling buldum ve Palmer'a, "Eğer varsa bana beş şiling ödünç verebilir misiniz?" dedim.

Viskiyi yere koydu ve mendili hâlâ gözünde tutarak pardösüsünün cebini aradı. Gümüş bozukluğu bana verdi ve ben de parayı kapıaralığından Antonia'ya aktardım. Adamların gittiklerini duyuyordum. Palmer'ın evden gitmesini arzuluyordum.

"Şimdi sizinle birlikte aşağı ineyim. Kapıda bir taksi durdurabiliriz."

Başıyla evetledi. Pijamalarımın üstüne pantolonumu ve ceketimi geçirdim ve dışarı çıktık. Antonia görünürde yoktu. Asansörde Palmer, gözüne tampon yaptı ve yavaş bir sesle kendi kendine, "İyi, iyi, iyi..." dedi. Kolundan tutarak sokağa kadar ona eşlik ettim ve neredeyse hemen, müşteri arayan boş bir taksi göründü. Yağmur hâlâ durmamacasıya yağıyordu. Palmer taksiye bindiğinde, her ikimiz de söyleyecek uygun bir şeyler düşünmeye çabaladık ve Palmer yeniden, "İyi" dedi. Ben, "Özür dilerim" dedim. "Umarım sizi yakında görürüm" dedi, ben ise "Bilmiyorum" dedim. Taksi uzaklaştı.

Güçlükle yeniden asansöre bindim. Başka bir yerlere gidip uyumak arzusunu duyuyordum. Antonia'nın hâlâ dairede olup olmadığını bile bilmiyordum. Palmer'a Antonia için değil de, Honor için vurduğum aklıma geldi. Yoksa yanılıyor muydum? Hâlâ ardına kadar açık duran daire kapısına ulaştım. İçeri girdim ve oturma odasına doğru yürüdüm. Antonia, pencerenin yanında ayakta duruyordu. Sakin görünüyordu. Elleri arkasında, başını ileriye uzatmış beni dikkatle inceliyordu ve yorgun yüzü bir çeşit kışkırtıcı ve alaycı bir ilgiyle canlanmıştı. Benim Palmer'a vuruşumdan hoşlanmış olmalıydı. Belki de Palmer'a ilk gün vursaydım her şey farklı olurdu. Şimdiyse her şey kesinkes farklıydı. Şimdi gücüm vardı, ama yarar-

sız bir güçtü bu.

"Şey, öyle görünüyor ki" dedi Antonia.

"Ne ne görünüyor?" dedim. Kamp yatağına oturdum ve bardağa biraz viski koydum. Şimdi titriyordum.

"Beni geri aldın" dedi Antonia.

"Gerçekten aldım mı?" dedim. "İyi gösteriydi doğrusu." Viskiyi içtim.

"Ah, Martin" dedi Antonia, titreyen bir sesle, "Sevgili, sevgili Martin!" Geldi ve önümde diz çökerek bacaklarıma sarıldı. Gözlerinden, dökmek alışkanlığını edindiği o iri kristal yaşlar yine dökülmeye başladı. Bir elimle dalgın dalgın saçlarını okşadım. Yalnız olmak ve Honor konusunda ne yapacağımı düşünmek istiyordum. Honor'a doğru yönelmemin onunla Palmer'ı, ve benimle de Antonia'yı uzlaştırmak gibi bir sonuç doğurması bana acı bir çelişki gibi geldi. Antonia'nın Palmer ve benimse onun kız kardeşi sayesinde geçici olarak yarattığımız düşlemler ne olmuş olurlarsa olsunlar, bütün bunlar şimdi büyük olasılıkla yok olup gideceklerdi. Sürmeyecek olan bunlardı. Viskiyi içmeye devam ettim.

"Martin, sen bana o kadar *yakınsın* ki" dedi Antonia. "Sana söylemem gereken çok daha güzel şeyler varken bunu söylemek aptalca gözüküyor, çünkü harikaydın gerçekten. Ama bana ilginç gelen de bu ya! Biliyorsun, ta başlangıçtan beri, Anderson'dan *korktum.* Hiçbir zaman olması gerektiği gibi değildi, biraz zorlama bir şey vardı. Biliyor musun? Eğer direnmiş olsaydın, bu ilişkiyi hiç sürdürmezdim belki de. Ama, hayır, harikaydın, mükemmeldin sen. Bu ilişkiyi denemiş olmamın, sonra kesmemin ve dönmemin benim için çok daha iyi bir şey olduğunu düşünmüyor musun; eğer başlangıçta vazgeçmiş olsaydım, belki de bu ilişkiden bir şey çıkıp çıkmayacağını merak edip durarak çok sıkıntı çekerdim."

"Ama artık Palmer'a âşık değil misin?" diye sordum. Gözlerim, ceketimin altından çıkan pijamanın ıslak yenine takıldı. Taksiye yetişmek için koşarken sırılsıklam olmuştum.

"Duygusuz biri gibi görünüyorum, değil mi?" dedi Antonia. "Bilmem neden ama, dün ve geçen gece neler hissettiğimi anlatamam sana. Benden nefret ettiğini hissettim. Biliyorsun, kötü bir ruh o. Sanırım aşk, çabucak doğabildiği gibi, çabucak da ölebilir. Anderson'a göz açıp kapayıncaya kadar çabuk âşık oldum."

"Çok yazık" dedim. "İyi biten her şey iyidir." Antonia'nın, dönüşünü arzuladığıma şimdiden kesin gözüyle baktığını canım sıkı-

larak fark ettim. Bu tavırda neredeyse olağanüstü bir yan vardı. Ne var ki, açık açık istediği büyük uzlaşma sahnesini oynamayı beceremedim.

"Martin" dedi Antonia, hâlâ yerde otururak, "seninle yeniden konuşabilmenin bana ne büyük bir sevinç ve *huzur* verdiğini anlatamam sana. Gerçi temasımızı gerçekte hiç yitirmedik, değil mi? Temasımızı sürdürme biçimimiz oldukça olağanüstüydü değil mi?

"Oldukça iyiydi" dedim. "Özellikle de senin eserin oldu bu. Zaten şimdi Audubon oymabaskıları için tartışıp canımızı sıkmamız da gerekmez."

"Sevgilim!" Ağlayıp gülerek yüzünü dizlerime kapadı. Kapı zili çaldı.

Başka ziyaretçi kabul edecek durumda değildim, ama kapıyı açmaya gittim. Gelenin Honor olabileceği gibisinden çılgınca bir fikir geçti aklımdan. Gelen Rosemary'ydi.

"Martin, şekerim" dedi Rosemary, kapı azıcık açılır açılmaz, her zamanki titiz, işbilir kadın tavrıyla, "*Perdeler* için geldim. *Sarkıtma saçaklarının* biçimine ilişkin bir sorun var, dalgalı mı istiyorsunuz yoksa düz mü? Bunu size sormanın ve perde takılacak yere yeniden bir göz atmanın iyi olacağını düşündüm. Görüyorum ki eşyalarınız gelmiş. Hemencecik biraz düzenleme yapabiliriz."

"İçeri gelsene, şekerim" dedim. Onu oturma odasına götürdüm.

Antonia gözyaşlarını kurulamıştı ve yine burnunu pudralıyordu. Rosemary'yi selamladı. Ben Rosemary'ye doğru dönerek, "Artık sarkıtma saçaklarına kafa yormamıza gerek kalmadı sanırım. Antonia'yla ben, sonuçta evli kalmaya karar verdik. Bunun için şimdi her şey Hereford Meydanı'na geri dönebilir."

Eğer Rosemary düşkırıklığına uğramış idiyse, bunu gayet iyi gizledi. "Ah, çok memnun oldum! Çok memnun oldum!" dedi. Antonia küçük bir çığlık atarak ona doğru koştu ve öpüşmeye başladılar. Viskimi bitirdim.

22

Sevgili Georgie'm, suskunluğumdan ötürü sabırsız, kaygılı, belki de kızgın olmalısın. Özür dilerim. Bu son zamanlarda tam bir cehennem hayatı yaşadım. Bu kadar çok azap çeşidi olduğunu bilmiyordum. Yeni birkaç azabı daha tattım. Neyse. Beni ve Antonia'yı ilgilendiren son olayları duymuş olacaksın. Bunu "açıklayamam." İstencime tam olarak karşı değil ama, istencimin dışında oldu bu. Ve bu durumu kabul etmem gerekiyor. Şimdi Antonia'yı reddedemem; onun ne kadar ıstırap çekmiş olduğunu hiç bilmiyorsun ve benim de buna inanasım gelmiyor. Onu gözetmem *gerek*. Bundan eminim. Anlayıp anlamayacağını merak ediyorum. Bütün bunlar bana sözcüklerle anlatılamayacak kadar garip, beklenmedik ve birçok bakımdan da acı geliyor, ama katlanmak gerek. Beni bağışlamalısın; bu pek inandırıcı olmayan ve belki de kaçamaklı bulacağın mektubu bağışlamalısın. Seni şu anda göremem. Enerjimi, tamamen parçalandığını düşündüğüm bir şeyi yeniden bir araya getirmekte kullanmaya mecburum. Bu bütünüyle hiçbir zaman tamamen gerçekleşmeyecek. Ama, ne olursa olsun, şimdilik kendimi tümüyle buna vermem gerekiyor. Sana sunmam gereken şeyi, Georgie, içtenlikle söyleyeyim ki, *bilmiyorum*. Bu 'hiçbir şey' vermeyeceğim anlamına gelmiyor, ama bir gerçek. Seni seviyorum, yavrum, ve senin de beni sevdiğine inanıyorum. Aşksız bir dünyada en azından bu da bir şey. Senden bencillikle yalnızca, nasıl olursa olsun, beni sevmeye devam etmeni isteyebiliyorum -ve ben de kendi payıma, biraz huzura kavuşunca, hangi biçimde olursa olsun, sana verebileceğim her şeyi vereceğim. Dostluğumuzun son bulduğunu aklıma getiremiyorum- ve gerçekte dostluğumuza inandığım içindir ki, sana böyle pek de tatmin edici olmayan bir mektup yazmaya cesaret ediyorum. Ancak şu da var ki, tatmin edici olmayan bir mektup, bu durumda, içtenlikle yazılmış tek mektuptur. Bu mektubu aldığını göstermek için sen de bana küçük bir not yollayıver. Umarım iyisindir. Öperim.

M.

Yalnızca pek tatmin edici değil, bazı bakımlardan içtensiz de olan bu ciddi görünümlü mektubu, odanın öteki yanındaki yazı masasında son fiyat listesinin kopyalarını yapmakta olan Miss Seelhaft'ın içten ve dostça bakışları altında tamamladım. Mytten, içkiye düşkün ve unvan sahibi bir müşteriyi ziyarete gittiğinden, yoktu; büyük olasılıkla pek güçlük çıkarmadan hafta sonunda orada kalmaya ikna edilmişti. Görünüşe bakılırsa Lynch-Gibbon şaraplarının çok

ciddi bir tadılma işlemi yapılıyordu. Mytten, özellikle şarap ticaretinin özendirdiği bu iş yöntemlerini kullanmada eşsizdi; bu yöntem gereğince ürün, hiç acele etmeden, dolambaçlı bir biçimde sunuluyor, ve satış neredeyse durumun bilincine varılmaksızın gerçekleşiyordu, öyle ki, işin ticari ayrıntı yönünden kabaca söz edilmişti. Bununla birlikte, böylesi yöntemler zaman istiyordu ve Mytten da her zaman ağırdan alır, oyalanırdı. Onun yokluğundan hoşnutsuz değildim.

Miss Seelhaft iyi olup olmadığımı görmek için arada sırada gözlerini kaldırıyordu. Akıbetimden bir kez daha kendilerine söylemeden önce haberdar olmuş olan Miss Seelhaft ile Miss Hernshaw, yetkin bir anlayışlılık örneği göstererek, ağırbaşlı bir kutlama ifadesini saygılı bir ilgiyle birleştirmişlerdi. Uzlaşmamıza küçük bir selâm vermişler, ama benim ne kadar bitkin ve çaresiz bir durumda olduğumu görmezlikten de gelmemişlerdi. İnce nazik davranışlarıyla gönlümü hoş tutuyorlar ve bana gerçekte sakat biriymişim gibi davranıyorlardı. Öte yandan, daha az zeki kızlarda himayeci bir havaya bürünebilecek bir tavırla, işe geri dönüşümü selamlıyorlardı. Onlar ateşli ateşli, bense gevşek bir onaylayıcılıkla, hepimiz de işlerin ben olmadan yürüyemediği konusundaki görüşlerimizden söz edip duruyorduk.

Georgie'ye yazdığım mektubu kapattım. Bu mektup için ne düşüneceğini merak ettim. Canlı,genç bir insanı bir buzhanede belli bir süre tutabilmek için bir zaman sınırı vardır. Georgie'nin zaman sınırı sona yaklaşıyor olmalıydı. Ama yapabileceğim hiçbir şey yoktu. Şimdi, Georgie'nin önüne çıkacak gücü kendimde bulamıyordum. Onu görsem, gerçeği ona söyleyemezdim ve ona yüz yüze yalan söylemeye de katlanamazdım. Onu yitirmek istemediğim bir gerçekti. Onun sevgisini istiyordum. Gerçekte onun sevgisinden vazgeçme lüksüne sahip olacak kadar sevgiyle şımartılmış değildim. Ama yine de, bu sevgiye layık olamayacağıma, dolayısıyla bu sevgiyi isteyemeyeceğime karar vermek için gereken çabayı harcamak istemiyordum. İçtenlikle, şimdilik Georgie'yi hiç düşünmek zorunda kalmamak istiyordum. Acı acı içimi kemiren başka konular da vardı. Tam bunları düşünürken, bize annelik yapma rolünü üstlenmiş olan Miss Hernshaw, çayla içeri girdi. Miss Seelhaft'ın yanından geçerken, kazara olmuş gibi, koluyla arkadaşının omuzuna dokundu. Onlara imrendim.

Metroyla eve döndüm. Londra'nın gündelik yaşamına bir kez da-

ha katılmış olmak duygusu, garipti. Şimdi bir haftayı aşkın bir süredir, eski günlerde olduğu gibi, her gün büroya gidiyor ve beş buçukta Hereford Meydanı'na dönüyordum. Sallanıp duran trende kayışa asılmış, *Evening Standard*'daki kısa öyküyü okurken, zaman zaman, zengin ve uzamış, ama şimdi sona ermiş bir sanrının kurbanı olduğum düşüncesine kapılıyordum. Ne var ki olup bitenleri düşlemiş değildim. İçimdeki sürekli ıstırap bunu anımsatmaya yeterdi.

Antonia'nın coşkulu ruh durumu geçmişti. Bu durum uzun sürmemişti, ve Georgie'ye mektupta da söylediğim gibi, Antonia şimdi hepten acılı görünüyordu. Bu ıstırap sahnesini son derece acıklı ve dokunaklı buluyordum ve Georgie'ye, Antonia'nın benim dikkat ve özenime ne kadar gereksinim duyduğunu söylerken de içtensiz değildim. Hereford Meydanı'ndaki ev hâlâ hüzünlü ve terk edilmiş gözüküyordu; yarı yarıya katledildikten sonra henüz yaşama dönmüş değildi. Resimleri ve daha küçük eşyaları arabayla geri getirmiştik, ama Lowndes Meydanı'na götürülmüş olan eşyaların geri kalan bölümü hâlâ oradaydı. Bu eşyaların taşınması işini kendisine bıraktığım Antonia, bunlarla uğraşacak enerjiyi kendinde bulamamıştı daha. Öyle ki, evdeki önemli gedikler, özellikle Carlton House yazı masasının yokluğunun yarattığı gedik, bizim için görünür yaraların yerini tutuyordu. Görünmeyen yaraların ne kadar derin olduğunu ise yeni yeni öğrenmeye başlıyorduk.

Karşılıklı olarak birbirimize özen ve dikkat gösteriyorduk. Çok daha yaşlı gözüken ve yüzü kendisi için yeni, asık bir kızgınlık ifadesi taşıyan Antonia, görünür biçimde bastırmaya çalıştığı bir keyifsizlik eğilimini dışavuruyordu. Aramızda gayretkeş aşırı ilgi dönemlerinin izlediği acı acı laf atışmaları oluyordu. Sürekli olarak birbirimizin sağlığını sorup duruyor, sıcak su buyotları taşıyor, süt kaynatıyor, çay yapıyor ve birbirimize aspirin ve fenobarbiton veriyorduk. Ev bir hastane gibi kokuyordu. Şu bir gerçek ki, her ikimiz de bitip tükenmiştik, ancak sinirlerimiz yeteri kadar gergin bir durumda, her ikimiz de birbirimizin varlığına gereksinim duyuyor ve birarada olduğumuz için de dinlenmemiz olanaklı olmuyordu. Kendi payıma beni gerçekte ayakta tutan, Antonia için acıma duymamdı. Çok iyi biliyordum ki, bu saf bir acıma duygusu değil, hınçla karışmış bir duyguydu. Antonia bana ıstırap çektirdiğinin bilincindeydi; ama hiç kuşku yok ki, onu sorumlu tutmaktan kendimi alamadığım bu ıstırabın derecesini ve niteliğini hiçbir zaman bilemeyecekti. Her ikimiz de yenilgiye uğramıştık.

Bütün bu zaman boyunca Antonia'nın kendi içine bu kadar kapanması bazı bakımlardan mutlu bir rastlantı oldu. Önceki durumumuza dönmeyi kabule istekli olduğuma hepten kesin gözüyle bakıyordu. Georgie'nin adı anılmaz olmuştu ve ben şimdi Antonia'nın sadakatsizliğime kayıtsız kalıp kalmadığını ya da bu sadakatsizliğin sona erdiğine inanıp inanmadığını anlayamıyordum. Gariptir ki, en olası gözüken şey, Georgie'yi sadece *unutmuş* olmasıydı. O zamanlar her ikimiz de ne kadar delirmiş olursak olalım, gerçekte bu durumu unutmuş olabileceğine pek ihtimal veremiyordum. Ama âdeta yorgun ve karışık kafası bir seferinde, ancak az sayıda şeyle ilgilenebiliyor gibiydi ve besbelli ki Georgie, ilgilendiği bu konulardan biri değildi.

Palmer'ın adı da anılmıyordu. Bu sorunun bir gün ortaya çıkması gerektiğini her ikimiz de biliyorduk. Ama bu sorunu ortaya atmaktan kaçınıyorduk. Pelham Crescent'ta hiç yaşam belirtisi yoktu. Şu ikisi sanki hiç varolmamışlar gibi ortadan kaybolmuşlardı. Antonia Rembers'a gidip Alexandre'la birlikte kalmayı önerdi kendiliğinden. Onu gözetecek birinin olmasından ve kendimin bu işin dışında kalmamdan memnunluk duyardım. Ama öyle oldu ki, Alexandre Rembers'ta değildi, esrarengiz bir işin ardına takılarak Londra'ya gitmişti. Gerçekte onu pek az gördük. Rosemary ise düzenli olarak gidip geliyordu; biz sakatlar için çiçekler, meyveler, dergiler ve başka oyuncaklar getiriyordu; ama ne ben, ne de Antonia, onu gördüğümüze memnunduk. Böylelikle, acıma ve usançla, her ikimiz de kendi düşüncelerimize gömülmüş olarak yan yana yaşıyorduk.

Honor'ı düşünmem olanaklı olduğu ölçüde hep Honor'ı düşünüyordum. Zihnim baştan aşağı onunla doluydu. O yaşadığım ve soluk aldığım atmosfer olmuştu. Kafamdan durmadan çeşitli karşılaşmalarımızı geçiriyor ve bu kadar kısa bir tanışıklıktan sonra, şimdi benim için nasıl da zorunlu ve engin biçimde varolduğuna şaşıyordum. Ama benim özellikle yapışıp tutunduğum bir nokta vardı ve o da şuydu: Honor, mahzendeki sahneden Palmer'a söz etmemişti. En azından *o zaman* ona söylememişti ve bunu göz önünde tuttuğumda, düşüncelerim gitgide çılgınca bir kısır döngü içine girerek, o zamanla şimdi arasındaki uçurumu umutsuzlukla görüyordum. O zamanlar özgürdüm ve onun da özgür olduğuna inanıyordum. Şimdiyse kapana girmiştim ve her nasılsa öncekinden daha derin ve daha geri dönülmezcesine yakalanmıştım bu kapana, oysa o... Ne düşüneceğimi bilemiyordum. Kimi zamanlar, Antonia'yla iliş-

kisinden ötürü, Palmer'ın kendini yıpratıcı bir saplantıdan kurtarmaya çabaladığı fikrine önem veriyordu. Kimi zamanlar da, Palmer'ın başarısızlıkla sonuçlanan serüveninden sonra, bu garip çiftin daha da birlik kazanmış olduğuna, yine en az o kadar kesin gözüyle bakıyordum. Durum ne olursa olsun yapabileceğim bir şey yoktu. Antonia'yı terk etmeyi ciddi olarak düşünmüyordum. O kesinkes ellerimdeydi. Beri yandan, beni nedense hiç ilgilendirmemesine karşın, Honor'ın beni ne gözle gördüğünü de bilmiyordum. Karşıt görüşün apaçıklığına ve Honor'ın Palmer'la birlikte sürdürdüğü suskunluğa karşın, Honor için varolduğumdan emindim. Ne var ki, bu sonuca belki yüzüncü kez varıyordum, güçsüzdüm. Ancak yine de, yüz birinci kez yeniden başlayarak, Honor'ı düşünmekten kendimi alamıyor ve umutsuzluğa kapılmak için her türlü neden varken, yerlerden, küçük bir çatlağın içinden bir umut ışığının sızdığını ve bulanık düşüncelerimin karanlık labirentinde zayıf bir alacakaranlık oluşturduğunu düşünüyordum.

Kuşkusuz, aklım, büyülenmişcesine sürekli olarak ensest gerçeğine dönüyordu. Belediye kitaplığına bile gidip bu konu üzerine yazılmış her şeyi okudum. Ruhbilim literatürü yetersizdi ve tatmin edici olmaktan uzaktı. Dikkatimi mitolojiye yöneltmekte gecikmedim. Bu alanda, adeta avutucu, ilginç bir hoşnutluk duygusuyla, özellikle krallar ve tanrıçalar arasında, erkek ve kız kardeşlerin evliliklerinin sıklığı dikkatimi çekti. Sonuçta, krallık ailesinden bir erkek için evliliğe, onun kız kardeşinden daha uygun kim olabilirdi? Bundan başka, böylesi birleşmelerden doğan çocukların çok sayıda ve çoğu kez ürkünç şeyler olduğuna dikkat ettim. Düşgücüm böylesine meşgul olmadığı zamanlar, yetersiz ve yoksun bir halde, Palmer'la kız kardeşinin ilişkilerini, tâ çocukluk dönemlerine değin uzanarak, izliyordu. Pek bir sonuca varamadan, deli anneleri üzerinde de kafa yordum. Böylece, ortaya koyduğum iç karartıcı aydınlatma çabası, beni güçsüz bırakan bir canlılıkla, Honor'ın uzak, korkutucu, kutsal ve şimdi bir bakıma açıkça anladığım tabu kişiliğini kanıtlamaktan başka işe yaramamıştı.

Hâlâ yağmur yağıyordu. Günlerdir yağmur yağmaktaydı. Hereford Meydanı'na vardım, pardösümü silkeleyerek suyunu akıttım ve astım; sonra ağır adımlarla konuk odasına yürüdüm. Parlak bir ateş vardı ve ışıkların hepsi açıktı. Perdeler daha çekilmemişti. Pencereden gelen ışıkta, dışarıdaki manolya ağacının oluk oluk yağmur suları akan siluetini görebiliyordum. Ateşin yanında kitap okumakta olan

Antonia, beni karşılamak için yerinden fırladı. Daha önceden martini hazırlamıştı ve küçük masanın üzerinde bir kâse kokteyl bisküvisi vardı. Beni öptü ve günümü nasıl geçirdiğimi sordu. Ona günümü nasıl geçirdiğimi söyledim ve içkimi yudumlamaya başladım. Ağır bir deviniyle kanepeye oturdum. Sanki salt hayatta kalmaya çalışmak korkunç bir çaba gerektiriyormuş gibi, sözle anlatamayacağım derecede yorgundum şimdi. Dalgın dalgın *Altın Dal*'ın son cildini elime aldım.

"İçki içerken okuman şart mı?" diye sordu Antonia, sert bir ses tonuyla. "Sabahleyin Rosemary'nin gelişini saymazsam -doğrusu hiç de hoşuma gitmedi ya gelmesi- bütün gün yalnızdım."

"Özür dilerim" dedim. Kitabı kenara bıraktım.

"Hem sonra sen şimdi niye hep mitoloji okuyorsun? Hiç okumazdın. Sana Pasifik'teki savaş üzerine aldığım şu kitaba hiç bakmadın bile."

"Özür dilerim, sevgilim" dedim. "Onu daha sonra okuyacağım." Gözlerimi kapattım.

"Sakın yatmaya gideyim deme" dedi Antonia. "Senden benim için bir şey yapmanı istiyorum."

"Ne istersen yaparım" dedim, oldukça uykulu bir sesle. "Neymiş peki?"

"Benim için Anderson'ı gidip görür müsün?"

Bu söz beni uyandırdı. "Niçin?" dedim. "Ne elde etmek için? Peki, kendin niye gitmiyorsun?"

"Gitmek istemiyorum" dedi Antonia. "Anderson konusunda neler hissettiğimi allah bilir. Bazen ondan nefret ettiğimi düşünüyorum. Ama şundan kesinlikle eminim ki, bu iş hepten bitti."

"Peki, o zaman ne diye onu göreyim?" dedim. Oysa içim gitmek arzusuyla yanıyordu.

"Salt bu işi kesinkes bitirmek için" dedi Antonia. "Sonra pratik sorunlar da var. Pelham Crescent'ta bir sürü eşyam var, bunları alıp getirebilirsin ya da sanırım tümünü arabaya doldurman mümkün olmayacağı için bir nakliye taşıtı ayarlayabilirsin."

"Palmer'ın seni hâlâ sevip sevmediğini keşfetmemi mi istiyorsun?" dedim.

Antonia, sanki çok uzaklardan, gri renkli ve sonsuz sayıda hüzün ve boyun eğme perdeleri arasından, yorgun yorgun bana baktı. "Beni seviyor olamaz, yoksa sırf yumruğunu gözüne patlattın diye benden vazgeçmezdi" dedi.

Bu,gerçeğe benziyordu; ve bana yeniden Antonia'nın kalbinin temizliğini anımsattı. Olup bitenlerin taşıdığı büyük önemi bilmediği için, Palmer ve Honor'la bağları, benimkiyle karşılaştırılınca, yüzeysel ve soyuttu. Onları yeniden görmek olasılığını aklıma getirdiğimde, kendimi onlara *nasıl da* iliğimle kemiğimle bağlı hissediyordum! Kuşkusuz bu noktaya geleceğimi hep bilmiştim, onları mutlaka yine *göreceğimi* hep bilmiştim. Belki de küçük umut ışığını saçan, gerçekte, düşgücümde gizli gizli yer eden bu kesinlikti. Ne var ki, hareketsiz kalınca, dikkatimi onlardan uzaklaştırmıştım.

"Bunu, kendinin değil de benim yapmamı istediğinden emin misin?" dedim.

"Evet" dedi ve derin derin içini çekti. "Sona erdirilmemiş bir iş bu. Bir kez bitince rahat bir soluk alacağım, böylelikle sen ve ben, yeniden normal bir yaşantıya başlayabileceğiz."

O denli bitkin görünüyordu ki, yerimden kalktım ve üzerine eğilerek alnından öptüm. Hafifçe omuzuna dayanarak, yanağım altın renkli saçlarının tepesiyle temas halinde, öylece kaldım. Saçları kırlaştığından parıltısını yitiriyordu. Bir gün gelecek, bu kırlaşmaya artık dikkat etmeksizin, o saçların artık altın renkli olmadığını görecektim.

23

Elçi olarak Pelham Crescent'a gitmem bir kez kararlaştırılınca, bu gidişi mümkün olduğu kadar ileriye ertelemek istedim. Gitme anı çattığında ise, müthiş bir korkuya kapıldım. Bu yalnızca Honor'ı belki de yeniden görme düşüncesinin yol açtığı mutlak bir korku değildi, onunla aynı odada olduğumu aklıma getirince bütün vücudum buz kesiyor ve katılaşıyordu. Beri yandan bu elçilik görevi, tüm olasılıkları göz önünde tutarsak, benim son şansımı da simgeliyordu. *Kendisi* üzerine pek bir şey bilmediğim bir son şanstı bu; ama bu ziyaretin perspektifleri arasına korku, merak, beklenti, hatta umut bile giriyordu. Bir mucizeye inanabiliyordum da bu mucizenin ne olabileceğini hiç mi hiç aklıma getiremiyordum. Bu yüzden vakit kazanmaya çalışıyordum. Öteki ikisinin suskun geri çekilmesiyle dal-

dığımız karanlık ve belirsizlikte, yalnızca Honor'ın imgesiyle yetinebiliyor, yalnızca bu imgeyle birlikte yaşayabiliyordum: Ne var ki benim için her an gerçek bir meduza olabilecek bir imgeydi bu. Çünkü umuttan tümüyle yoksun olduğum için nasıl ayakta kalacağımı göremiyor ve bu katıksız yoksunluktan ölümden korkar gibi korkuyordum.

Ne var ki Antonia sabırsızlanıyordu, bunun için ondan, ancak üç günlük bir mühlet elde edebildim. Sonunda karara varınca, bu işi olabildiğince çabuk bitirmek istedi. Tartışmamız pazartesi günü olmuştu. Benim Palmer'a bir mektup yazarak ona ertesi perşembe gelmeyi önermem kararlaştırıldı. Bu ona yanıt verme zamanı tanımış oluyordu ve gerçekten de, postadan karşılık olarak, kısa, ama içten bir kartpostal aldım. Kartpostalda zamanın uygun olduğu belirtilmişti. Çarşamba akşamı saat dokuza kadar, neredeyse katlanılmaz bir tedirginlik içindeydim ve kendimi hiçbir şeye veremiyordum. Geçenlerde keşfetmiş olduğum, içinde erkek ve kız kardeşlerin düzenli olarak yatıp ejderler peydahladıkları, Japon efsanelerini konu olan bir kitap bile ilgimi çekemedi. Üzücü ya da dokunaklı bir şeyi görüp de yüksek sesle ağlayıp sızlamaktan çekinmesem sonunda umutsuzluktan sinemaya gidecektim. Antonia da tedirgindi ve bütün öğlesonrası boyunca sinirli bir öfke nöbetine kapılmıştı. Her ikimiz de, suratlarımız asık, evin içinde dolaşıp duruyor, dolaşırken tekrar tekrar yüz yüze geliyor, karşılıklı bir düşmanlığın izini taşıyan bir suskunluk içinde, birbirimize derinden bağlı, ama dokunamadan kalakalıyorduk.

Mektubuma henüz yanıt vermeyen Georgie'den haber alamadığım içim kaygılanıyordum. Bu ihmalcilik karşısında içimde bir ıstırap, öteki sıkıntılarımdan ayrı tutulabilecek özel bir ıstırap sürüp gidiyordu ve ona tam da o akşam yeniden yazmaya niyetlendim. Ama iş yazmaya gelince, bir türlü beceremedim. Aramızda Honor'ın görüntüsü duruyordu. Artık Georgie'yi *göremiyordum.* O anda, Georgie'ye uğramayı uzaktan bile aklımdan geçiremiyordum; ve şimdi ona bir buluşma önermeden yazmak aşılmaz bir güçlük gibi gözüküyordu. Bu yüzden, gerçekte şimdi her şeyi Pelham Crescent ziyareti sonrasına ertelediğim gibi, Georgie'yi düşünmeyi de erteledim.

Az önce evde bir tur daha atmıştım ve gidip güzel güzel yatıp yatamayacağımı, ve eğer yatarsam, yeni bir astım krizine yakalanıp yakalanmayacağımı merak ediyordum. Antonia, şimdi, çamaşır dolabının bütün içindekileri dışarı çıkarıp merdivenin basamakları üze-

rine yığmış, hiç gereği olmadan, onları katlayıp düzenlemeye koyulmuştu. Bir süre merdiven sahanlığında ayakta durdum ve sessizlik içinde onu seyrettim. Telefon çaldı.

"Ben bakayım" dedim ve çamaşır yığınının üzerinden atlayarak aşağıya indim. "*Dikkat* et" dedi Antonia. Konuk odasına girdim, kapıyı kapattım, ve her zaman yaptığım gibi, garip bir şeyin beklentisi içinde, telefon almacını kaldırdım. Karşımdaki Alexandre'dı.

Onun sesini duyduğuma memnun oldum. "Merhaba, seni gidi çapkın" dedim. "Bizi niçin ihmal ediyorsun? Antonia seni görmek için ölüyor. Canımızın nasıl da sıkkın olduğundan hiç haberin yok senin. Gelip bizi biraz neşelendirsene."

Alexandre'ın kafası karışmış gibiydi. Geleceğim, dedi, gelmekten mutluluk duyacaktı ve hiç uğrayamadığı için özür diliyordu, ama her şeyden önce bana söyleyecek önemli bir şeyi vardı ve baklayı ağzından çıkarmakla iyi edeceğini söylüyordu.

"Baklayı ağzından çıkarmak mı" dedim, "demek şimdi yaptığın baklayı ağzından çıkarmamak oluyor. Neymiş bakalım bu?"

"Evleniyorum."

Sarsıldım. "Bravo, birader, sonunda evleniyorsun demek. Kim bu? Onu tanıyor muyum?"

"Tabii, gerçekte onu tanıyorsun" dedi Alexandre. "Georgie."

Almacı masanın üzerine koydum. Uzaktan Alexandre'ın hâlâ konuştuğunu işitebiliyordum. Elimle yüzümü kapadım.

Ezilmiş bir vücut uzvuna geri dönen kan gibi, Georgie'ye duyduğum eski aşk da korkunç bir fışkırışla her yanımı sarıverdi; o anda, onun sadakatine yine de, yine de, yine de, ne kadar güvendiğimi fark ettim. Çıldırmıştım.

Telefon almacını yeniden masadan aldım ve "Özür dilerim, son dediğini kaçırdım" dedim.

"Hoşnutsuz kalmayacağını, hatta kızmayacağını ummanın yararsız olduğunu söyledim" dedi. "Ama sonunda bize iyi şanslar dileyeceğini de umuyorum. Bizi görmek istiyor musun, yoksa görmemeyi mi yeğlersin?"

"Size şimdiden iyi şanslar dilerim" dedim, "ve elbette sizleri görmek istiyorum. Niçin hoşnutsuz kalacağını düşündüğünü anlayamıyorum. Korkarım, Georgie için geriye kötü niyetten başka bir şey bırakmadım. Her ikimiz için de bir kurtuluş çaresisin sen. İçtenlikle söylüyorum, sevindim." Beni de şaşırtan bir kolaylıkla, dudaklarımdan yalanlar ve ihanet sözcükleri dökülüyordu. Istırabım son-

suzdu.

"Sen harika birisin, Martin" dedi, Alexandre. "Bunu Antonia'ya söylemende bir sakınca var mı?"

"Ona mutlaka söylerim" dedim. "Ama ikiniz de bu akşam bizi görmeye gelmeyecek misiniz? Peki, neredesin şimdi? Georgie seninle birlikte mi?" Bu haber canımı o kadar sıkmış, beni öylesine çılgınca bir öfkeye kaptırmıştı ki, şu anda kendimi bir bıçağın üzerine atmak, bu işi mümkün olduğu kadar çabuk bitirmek istiyordum.

"Evet, burada" dedi Alexandre, "sana selamlarını gönderiyor." Bir an, telefonun ağzını kapattı, bir şeyler söylediğini işittim, ama ne olduğunu anlayamadım. "Gloucester Garı'ndayız biz. Bir başka telefon konuşması daha yapmamız gerekiyor, ama bizi görmeyi gerçekten çok istiyorsan on dakika içinde sizde olabiliriz." Besbelli ki Alexandre da bu işi bitirmek istiyordu.

"Elbette, gelmeniz hoşumuza gider" dedim. "Şampanya içmek için bir vesile olur. Mümkün olduğu kadar çabuk gelin. Georgie'ye her ikinizden de hoşnut olduğumu söyle!"

"Teşekkürler, Martin" dedi Alexandre. "Benimle kavga edeceğini sanıyordum."

"Çok hızlı iş bitirdiğini kabul et!"

Telefonun öteki ucunda Alexandre'ın huzurlu gülüşünü işittim. "Bir kezliğine ne istediğimi biliyordum."

Almacı yerine koydum ve dışarıya, hiçbir perdenin örtmediği karanlık bahçeye bakarak masanın yanında ayakta durdum. Yağmur durmuştu ve sessizlikte manolya ağacından suların damladığını işitebiliyordum. Antonia içeri girdi.

Yüzümü gördü ve "Aman allahım, nedir bu halin?" dedi.

"Sevgili kardeşim Alexandre, Georgie Hand'le evleniyor."

"Olamaz!", dedi Antonia. Bu *olamaz* sözcüğünün söylenişindeki şiddetle, içerdiği saltık karşı çıkma vurgusuyla şaşkınlaşmış bir halde, onun yüzüne baktım. Bu yüz bir an içinde buruşuk bir ıstırap maskesi oluvermişti. Antonia olayı önemsiyordu.

"Valla" dedim, "sanırım en iyisi bu. Memnun olman gerekir. Yolum kışkırtmalardan temizlenmiş oluyor böylelikle."

Antonia haykıracakmış gibi soluğunu aniden içeri çekti. Ama hiçbir şey söylemedi. Başını öteki yana çevirdi ve bir an gözünden yaşlar boşanacağını sandım. Tepkisine şaşırmıştım. Kardeşimle kurduğu sevecen ve duygusal ilişkiye sandığımdan daha fazla önem veriyor olmalıydı. Ama hiç kuşku yok ki aşırı gergin bir ruh durumu

içindeydi.

"Onları şampanya içmeye davet ettim" dedim, "Gloucester Road'dalar. Birkaç dakikaya kadar gelirler. Umarım sence sakıncası yok."

"*Şimdi* mi davet ettin onları?" dedi Antonia. Sıkıntı ve kızgınlıkla büzülmüş yüzü enikonu çirkindi. "Ne budalasın sen! Hiç anlayış yok sende? Dışarıya çıkıyorum ben." Kapıya doğru döndü.

"Sevgili Antonia" dedim. "Bana kızma. Buna aldırış edeceğini bilmiyordum. Sana sormam gerekirdi. İstersen onları tek başıma ağırlarım. Ama, lütfen, kal."

Beni bir an neredeyse nefretle süzdü. Sonra, kapıyı arkasından şiddetle çarparak odayı terk etti. Ağır adımlarla merdiveni çıktığını işittim. Fiziksel bir kıskançlık ıstırabını bastırarak bekledim. Bu ıstırap o kadar şiddetliydi ki, beni adeta ikiye katladı. Zil çaldı. Hole çıktım.

Büyük paltolarına sarınmış, açık kapı eşiğinden sıcak ve kokulu havası içeri giren nemli mavi gece önünde, uzun boylarıyla ayakta durmuşlardı; birbirlerine o kadar yakındılar ki, tek bir vücut gibi görünüyorlardı. "İçeri girsenize, alçak çift" dedim.

Konuşmadan içeri girdiler. Paltolarını çıkarmalarına yardım ettim. Alexandre'ın yüzünde benimkinin eşi zorlama bir gülümseme vardı. Onları konuk odasına götürdüm, şöminenin yanına yerleştik ve birbirimizin yüzlerine baktık. Bu, her üçümüz için de bir çaba harcamayı gerektirdi. Aşırı bir şok havası yaratılmıştı. Georgie'nin, durmadan yinelenen yapmacık bir gülümsemeyi bastırmaya çalıştığını görüyordum. Yüzündeki kanın görünür biçimde yürüyüp iki yanağını da kızartmasını engelleyemiyordu. İlk bakışmalardan sonra gözlerini benden kaçırdı. Alexandre, her ikimizi de gergin ve sıkıntılı bir bakışla gözlüyordu; ama üzerinde başarılı bir adamın havası vardı ve bunu gizleyemiyordu.

"Şey, Martin" dedi. "Demek bizi bağışlıyorsun, öyle mi?"

"Elbette bağışlıyorum, zırdeliler" dedim. "Bağışlanacak bir şey yok." İleriye doğru adım attım ve Georgie'yi yanan yanağından öptüm. Kolay bir jest değildi bu. Ürperdiğini hissettim. Alexandre'ın elinden tuttum. "Çok çok şanslı bir adamsın sen" dedim.

"Biliyorum" dedi, alçakgönüllü bir tavırla ve Georgie'ye çabucak bir bakış attı. "Yaşam ani değişiklikler gösterebiliyor, değil mi? Ama en hızlı şeyler çoğu kez en emin şeylerdir. Bu fikri bir kez kafamıza koyunca kendimizi pek inandırmamız gerekmedi!"

Bu duyguları, bu içdökmeleri dinlemeye hiç niyetim yoktu. Georgie'nin sesini işitmiş olma ânını aşmak istiyordum. Ona doğru döndüm ve düşündüğümden de kaba bir ses tonuyla, "Hadi, Georgie, konuşsana. Ben senin eski arkadaşın Martin değil miyim! Benim taşkın kardeşim seni kaçırdı demek, öyle mi?"

"Evet" dedi Georgie, alçak bir sesle, hâlâ bana bakmayarak.

"Şey, sen de şanslı birisin" dedim. "Gel de ateşin yanına otur, birlikte şampanya içeriz. Allahını seversen şu bir şey aşırırken yakalanmış gibi görünmeyi de bırak lütfen!" Georgie'yi gömleğinin yeninden tuttum ve kanepeye doğru çektim. Bu kez, gerçekten de muhteşemdim. İkisi de oturdular.

Alexandre, "Bu asık suratlı halimizi çok geçmeden bırakacağız. Sana söylediğimize çok çok memnun olduk. Antonia nerede? Ona söyledin mi?" dedi.

"Tabi söyledim" dedim. "O da memnun oldu. Şu anda yüzüne pudra sürüyor. Birazdan aşağı iner." Söylediğimin doğru olduğunu umuyordum.

Georgie, Alexandre'a bakıyordu. Vücudunu gevşetmek amacıyla uzun bacaklarını uzattı. Yavaş yavaş ve derinden soluk almaya başladı. Daha zayıf ve daha solgundu. Dik yakalı şeritli bir bluzla siyah tüvitten önlüklü bir giysi giymişti. Tepesinde kat kat yükselen ve özenle iğnelenmiş saçları kusursuzdu. Böylesine beğeni ve özenle yapılmış giysileri içinde, güzel ve daha yaşlı görünüyordu. Alexandre, sakınımlı ve örtülü bir sevecenlikle, bakışına karşılık verdi. Bir an için, dışta kalmış olduğumu hissetmem, adeta katlanılmaz oldu; ve ansızın gözlerimin önünde, eskiden Antonia'yla Palmer üzerine edinmiş olduğum bir izlenim canlandı. Açıkçası, beni başlarından atmak istiyorlardı. Ama artık beni hesaba katmadan ve kendi yaşamlarına başlamadan önce, benimle sevecenlikle, özenle, sevgiyle, ama *acımadan ilgilenmeleri* gerekiyordu.

Georgie sonunda bana bakmak için kararlılıkla dönmüştü. Gözlerimiz karşılaştı. Onunkiler iri, yoğun, sıkıntılı, ama mutluluktan kaynaklandığını çekinmeden her an dışavurabilen bir canlılıkla doluydu. Benimkilerde ne gördüğünü ise tanrı bilir. Bu karşılıklı bakışma süresince, çok kısa bir an, artık duygularına hâkim olduğu için, yeni özgürlük duygusunu sergilemekten, bu duyguyla önümde âdeta bir gösteri yapmaktan kendini alamadı. Özgürlük olmadan varolamayacağını söylemişti. Onu yitirmiş olmamda şaşacak bir şey yoktu. Şampanyayı getirmeye gittim.

Şişe ve bardaklarla dönerken, Antonia'nın sessizce merdivenleri indiğini fark ettim. Giysisini değiştirmiş ve bir hayli makyaj yapmıştı. Besbelli ki dışarıya çıkmamaya karar vermişti. Beni görünce bir an durdu, bana iç karartıcı, düşmanca bir bakış attı ve sonra yavaşça konuk odasının kapısına doğru ilerledi. Onun için kapıyı açtım ve arkasından içeri girdim. Kanepede birlikte oturmuş olan ve göstermelik bir tavırla birbirleriyle konuşmayan öbür ikisi, ayağa kalktılar.

Antonia'nın omuzunun üzerinden Alexandre'ın yüzüne bir göz attım. Düşüncelerini belli bir noktada yoğunlaştırıyormuş gibi yüz çizgileri gerilmişti. Bu yalnızca bir an sürdü.

"Ne hoş bir sürpriz!" dedi Antonia, sesi her zamankinden biraz daha yüksek çıkarak. Dördümüzden kendine en az hâkim olan oydu.

"Umarım sizin mutluluk dileklerinizi aldık" dedi Alexandre, alçak ve boyun eğen bir sesle. Ona doğru eğildi.

"En kalpten mutluluk dileklerimi aldınız" dedi Antonia. "Mutluluk dilekleri kalpten olabilir mi? Ne olursa olsun, benimki kalpten ve mutluluk dileği. Çocuğu öpebilir miyim?" Georgie'yi öptü. Antonia'nın öpücüğü yanağının üzerine konarken Georgie gözlerini iri iri açmış ve onun kolunu kavramıştı. Şampanyayı koydum.

Alexandre ile Georgie bakışıyorlardı. Bardaklarımızı kaldırdık ve ben "İzin verin de bir iki şey söyleyeyim" dedim. "Mutlu sonla biten garip bir öykü bu! Antonia ile Martin'den, Georgie ile Alexandre'a sevgiler, iyi dilekler ve kutlamalar!" Oldukça beceriksiz bir biçimde bardaklarımızı tokuşturduk ve içtik.

Biraz daha şampanya koydum. Hepimizin içmeye gereksinimi vardı ve şampanyayı içki düşkünleri gibi içtik. Bu ayin sırasında ilginç bir sessizlik oldu. Hepimiz de birbirimizi süzüyorduk. Alexandre'a baktım. Biraz daha sert ve saçma biçimde genç gözüken yüzü, gözüpek davranışlardan ya da mutluluktan kaynaklanan şu çılgınca ve şaşkınca bakışı taşıyordu. Şimdi Antonia'ya bakmak için dönmüştü ve yüz çizgilerinin bir kez daha çekildiğini, kışkırtıcı bir çekicilik taşıyan ince bir noktada yoğunlaştığını gördüm. Ona bakmayan Georgie, manyetik bir çekim gücüne karşılık veriyormuş gibi, hafifçe onun doğrultusunda eğilmişti. Gövdeleri şimdiden tanışmıştı bile. Georgie şimdi, bardağını dudaklarına dayalı tutarak, denetim altına aldığı kaçamaklı ve sıkıntılı bir gülümsemeyle gözlerini bana doğru kaldırdı. İçki içmek onu her zaman kendine getiriyordu. Antonia,

eski Mısırlı bir kadın tavrıyla bardağını kendisinden uzakta tutarak, Alexandre'ı süzüyordu. Ağzının kenarları sarkmıştı. Yanaklarına sürdüğü kırmızı düzgünü ve ne kadar yaşlanmış olduğunu fark ettim. Ama sonuçta ben de yaşlanmıştım. İkimizin de, genç insanlara mutluluk dileyen yaşlı iki ana baba olduğumuzu düşündüm.

Çok uzayan sessizliğe bir son vermek için Georgie'ye, "Ne kadar şıksın! Tam modern bir kız olmuşsun" dedim.

Georgie gülümsedi, Antonia içini çekti, hepimiz biraz kıpırdandık ve Alexandre mırıldandı, "Bir zamanlar Pitlochry'li bir delikanlı vardı, modern bir genç kızdan kayalıklarda öpücük aldı..."

Konuşmayı hâlâ umutsuzlukla uzatmaya çalışarak: Pitlochry'dan söz etmişken sorayım bari, balayınız için nereye gidiyorsunuz?" dedim.

Alexandre duraksadı. "Şey, New York" dedi ve Georgie'ye baktı. Ben de ona baktım. Georgie gözlerini eğmiş, bardağının içine bakıyordu.

Hepimiz de yeniden sustuk. Talihsiz bir konuşma girişimi olmuştu bu. Georgie'nin yana dönük yüzünün katılaştığını ve kıpkırmızı olduğunu görebiliyordum.

Acele acele, "Ne güzel, Peki, nerede oturacaksınız? Daha çok Rembers'ta mı? Yoksa kentte mi?" dedim.

"Her ikisinde de, sanırım" dedi Alexandre. "Ama Rembers'ta yalnızca hafta sonlarında değil, hep oturmayı düşündüğümüz kesin." Georgie'nin artan sıkıntısının farkında olarak belirsiz bir ses tonuyla yanıt vermişti.

"Rembers için iyi olacak" dedim. "İnsanları seven bir ev bu. İçinde gerçek bir aileyi barındırması, içinde yeniden çocuklar olması onun için iyi olacak."

Bu sözleri söyledim ve söyler söylemez de pişman oldum. Tam o anda Georgie'nin iç geçirerek derinden bir soluk aldığını duydum. Gözlerini kapattı ve yanaklarından aşağı birdenbire iki damla yaş süzüldü.

Antonia bu iç geçirme sesini işitti ve başını çevirdi. Georgie'nin yüzüne baktı. Derken "Ah!" dedi, ağzı büzüldü, alnı kızardı, ve gözlerinden, iki büyük kuyu gibi, anında yaşlar boşanmaya başladı. Başını, önünde kaskatı tuttuğu bardağının üzerine eğmişti. Gözyaşları şampanyanın içine aktılar. Georgie yüzünü mendiliyle kapatmıştı. Alexandre'a baktım ve Alexandre da bana baktı. Ne de olsa birbirimizi, iyi kötü, uzun zamandır tanıyorduk.

24

Aşkın aşırısı her şeyle beslenir. Böylelikle Georgie'nin kararının indirdiği darbenin o apansız ıstırabına bir kez katlanınca, bu darbe âdeta, içinden arzularımın artan bir hızla Honor'a doğru aktığı bir kanal açtı. Hareket kasten yapılmışa benziyordu; ve bu açıdan düşünülürse, Georgie'nin benimsediği tutum, çok çok altüst edici ve üzücü olmakla birlikte, özellikle eskiye sünger çekmek bakımından önemliydi. Öyle gözüküyordu ki avuntudan yoksun kalacaktım. Yazgının kurbanı biri gibi üstümdeki giysiler çıkarılacak, tıraş edilecek ve infaza hazırlanacaktım. Ve ben umutsuzca, silinmez izler bırakan bir tanrının ortaya çıkmasını bekler gibi, Honor'ı bekliyordum. Makûl bir biçimde umabileceğim bir şey bile yoktu; ancak her şey bekleyiş içindeydi. Elçilik görevim sırasında, Honor'ı belki de hiç göremeyebileceğimi ancak Pelham Crescent'taki evin kapısını iterken aklımdan geçirdim: Bu da, erkek ve kız kardeşlerin kafamda birbirine öylesine yakın yer ettiklerini gösteriyordu.

On kapıyı arkamdan kapattım ve yağmur damlayan pardösümü astım. Hereford Meydanı'ndan çok erken ayrılmış, yağmurda yürüyerek biraz vakit geçirmiş, sakinleşmeye ve aklımı toplamaya çalışmıştım. Yine de, Palmer'ın çalışma odasının kapısını çalıp lamba ışığıyla aydınlatılmış, sıcak ve kuru, bir ceviz içi gibi yerli yerinde döşenmiş, sakin odaya girerken, kalbim öylesine çarpmaya başladı ki tıkanıp kalacağımı sandım. Palmer yalnızdı.

Divanın üzerine uzanmış yatıyordu. Üstünde pijaması, mor ropdöşambrı ve kırmızı renkli kalın terlikleri vardı. Sırtını ışığa dönmüş olmasına karşın yanağındaki yeşilimsi gölgeyi, mor gözünün izlerini hemen gördüm. Ona vurduğumu unuttuğumdan ya da geçmişi düşününce etinin incinebilir olduğuna pek inanmadığımdan bu beni şaşırttı. İçeri girdiğimde elindeki büyük bir kâğıt mendil kutusunu çekiştirip duruyordu. Arkasında buruşuk kâğıtlarla dolu bir çöp sepeti vardı ve ilk sözleri şu oldu: "Aman azizim yaklaşma, müthiş bir nezleye yakalandım!"

Bir bekleme salonundaymışım gibi, duvara dayalı bir sandalyeye oturdum. Yorgun, ilgisiz bir tavırla Palmer'a baktım. Belki de sonuçta yalnızca yargılanmaya ve cezalandırılmaya gelmiştim. Harekete geçmesini bekledim.

Birkaç kez şiddetli şiddetli aksırdı ve "Aman tanrım! Aman tanrım!" dedi. Sonra, "Viski içsenize, küçük masanın üstünde biraz var, şu kovaya benzer şeyde de buz olacak. Nezle hep doğrudan doğruya karaciğerimi etkiliyor, ben de yulaf suyu içiyorum" diye ekledi.

Kendime viski koydum, bir sigara yaktım ve bekledim. Honor'ı görmeyecek olmam gerçeği şimdi bana apaçık gözüküyordu ve buna çok üzülüyordum. Hiçbir işe yaramayan son buysa, korkunç bir son demekti bu.

"Antonia nasıl?" dedi Palmer.

"Çok iyi" dedim.

"Bundan kuşkum var" dedi Palmer, "Ama düzelecek. Bir aşktan kopmak gerçekte birisinin ne kadar hoş olduğunu *unutmak* meselesidir. Yakında unutacak."

"Ne kadar da şeytansınız!" dedim, "Sanki bu işe kendiniz hiç karışmamış gibi konuşuyorsunuz." Bu sözleri yine de tasalı bir halde söylemiştim.

"Hayır, hayır" dedi Palmer. "Beni yanlış anlamayın. Karınız beni altüst etti, gerçekten altüst etti." Yeniden aksırdı ve "Allah kahretsin!" dedi.

"*Onun* ne kadar hoş olduğunu unutabildiniz mi bari?" diye sordum.

"Unutmamı mı istiyorsunuz?" dedi Palmer.

"Beni bu işin dışında bırakın" dedim.

"Sevgili dostum, sizi nasıl dışta bırakabilirim?" dedi Palmer.

"İşin zor yanı da burada ya" dedim. "Beni kimse dışarda bırakamıyor. Buna karşılık hiç birinizle de uyuşamıyorum. Neyse."

"Niçin geldiniz?" dedi Palmer.

"Sırf meseleyi kapatmak için. Antonia açık seçik şeylerden hoşlanır."

" 'Açık seçik' sözcüğüyle düzgün ya da saf mı demek istiyorsun?"

"Düzgün demek istiyorum. Şunu söyleyeyim ki, övünüp duruyorsunuz siz. *Elle ne vous aime plus.** Ama bu duruma bir son vermek için işbirliğiniz gerekiyor. Nasıl son vereceğinize gelince, bunu size bırakıyorum. Nasıl olsa bu incelikler sizin uzmanlık alanınıza giriyor."

"Antonia beni görmek mi istiyor?" dedi Palmer.

---

* (Fr.) Artık sizi sevmiyor. (Çev.)

Ona dikkatle baktım. Zeki gözlerini üstüme dikmişti. Eli bir mendili atmak üzere yavaşça kımıldıyordu. Koyu gölgeli yanağı ona yakışmış gibiydi ve bana pek anımsayamadığım bir Dionysos tablosunu çağrıştırıyordu. Durumu Antonia'ya açtığımdan emin, diye düşündüm. "Hayır" dedim.

Palmer beni bir süre seyretti, sonra iç çekti ve şöyle dedi: "Böylesi daha iyi" ve ekledi, "Siz nasılsınız, Martin?"

"Ölüyüm" dedim, "Bunun dışında iyiyim!"

"Hadi hadi" dedi Palmer, "Anlatın bana, anlatın!" Sesi okşayıcı ve ikna ediciydi.

Direnirmiş gibi sert bir tutum aldığımı fark edince şaşırdım, "Bir şey yok, bir şey yok" dedim.

"Bir şey yokla ne demek istiyorsunuz?"

"Aksayan bir şey yok, demek istiyorum."

"Yalan söylüyosunuz, öyle değil mi?" dedi Palmer.

Onu süzdüm. Aklımdan geçenleri bilmemesi olanaksız gibi gözüküyordu. Honor'ın ona neler söylediğini merak ettim. "Palmer" dedim, "Buraya Antonia adına, bıraktığı eşyaları götürmek üzere sizden izin almak için geldim. Dikkatimizi bu iki noktaya veremez miyiz?"

"Eşyalarını ambalaj yaptırdım" dedi Palmer. "O iş tamam. Ama bütün bunlardan sonra Antonia'yla kalmayı ciddi olarak düşünüyor musunuz?"

"Evet."

"Çok akıllısınız" dedi. "Ondan ayrılma fırsatını kaçırmamalısınız. Bu her ikiniz için de çok daha iyi olacak ve daha sonraları da güçleşecek. Kuşkusuz, hiç çıkar gözetmeden konuşuyorum."

"Klinik açıdan" dedim. İçimden gelen derin ve dikkatli bir şey sözlerine şiddetle arzulanan bir çağrıya karşılık verir gibi karşılık vermişti. Ne var ki sözümü sürdürdüm, "Ayrılmayacağız. Hem zaten bu yalnızca bizi ilgilendirir."

"Sizin evliliğiniz bitti, Martin" dedi Palmer. "Bunu niye kabul etmiyorsunuz? Bu meseleyi benimle tartışmak istemez miydiniz? Eğer isterseniz, 'klinik açıdan' tartışabiliriz. Tabii zorunlu olarak hemen şimdi tartışalım demiyorum, ama yakında tartışırız. Size yardım edebileceğimden eminim."

Güldüm. "Sizi tanıdığımdan beri ilk kez sizin de aptalca düşünebileceğinizi anladım."

Palmer bana profesyonel bir doktorun kibarlığıyla baktı. Başı-

nın arkasındaki duvarda asılı olan Japon oymabaskılarının kaldırılmış olduğuna dikkat ettim. "Size aptalığım gibi gelen şey, benim yalnızca gereksinimimdir. Sizi yitirmek istemiyoruz" dedi.

"Kimdir bu biz, allahaşkına" dedim.

"Honor ile ben" dedi Palmer.

Yüzümün hiçbir şey açığa vurmaması için kaşlarımı daha da çatarak bütün çabamı harcadım. "Beni yitirmemek neye bağlı?" dedim.

"Bilmiyorum" dedi. "Bunu önceden ne diye belirleyebilecek durumda olalım ki? İzin verin açık konuşayım. Sanıyorum Antonia'yı bırakmanız her ikiniz için de önemli, Antonia'yı bırakmayı *istiyorsunuz*; ve içinde bulunduğumuz an, o çok soyut görev anlayışınızı yatıştırma anı değil. Genellikle denir ki, "istediğini yapmak" "yapılması gerekeni yapmak"tan daha aza malolur başkalarına. Eğer Antonia'yla kalırsanız onu yavaş yavaş mahvedersiniz. Azimli olun. Ve yardım kabul etmekten utanmayın. Psyke boşluktan nefret eder. Honor'la ben yakında yolculuğa çıkıyoruz, uzaklara gideceğiz ve bir süre de dönmeyeceğiz. Sizi gerçekte tutan bir şey yok. Bizimle gelin."

Yere baktım. Palmer bana delirmekte olduğumu hissettirecek bir yeteneğe sahipti. "Her şeye izin var" diyen sesi daha önce hiç bu kadar açık işitmemiştim. Ve bu "Her şeye izin var" sözüne, "Her şey olanaklıdır" sözü ile geleceğimde her nasılsa bir yerlerde varolacak olan Honor'ın görüntüsü eşlik ediyordu. Gözlerimi yeniden yukarı kaldırdım ve Palmer'ın arkasındaki kapıdan, odaya girdiğini gördüm.

Ayağa kalktım ve bir an bayılıp bayılmayacağımı merak ettim. Ama sonra, sandalyemin arkasını tutarken, kendimi yargıçların karşısına çıkmış bir tutsak gibi gördüm. Bu durum beni dirençli kıldı, soluk aldım ve gözlerimi onlardan ayırmayarak yeniden oturdum.

Honor sonradan ipek bir giysi mi, yoksa bir tulum mu olduğunu anımsayamadığım siyah yüksek yakalı bir elbise giymişti. Kollarının, dirseklerinden aşağıda kalan kısmı çıplaktı. Palmer'ın arkasında ayakta duruyordu. Palmer'ın gevşemiş vücudu onun varlığının bilincine vardığından ötürü ışıldar gibiydi ve her ikisi de beni inceliyorlardı. Honor başını eğmiş ve parıldayan saç perçemi önüne düşerek gözlerini örtmüştü. Palmer'ın arkasında onu tutsak almış biri gibi duruyor ve Palmer'ın gevşemiş gövdesinin şehvet uyandırıcı bükümü, "ben kurbanım" diye bağırıyordu. Çekip gitmem gerektiği-

ni hissettim.

"Martin'den, bize katılmasını istedim" dedi Palmer. İnsan, çırpınan bir balığı ya da sineği nasıl seyrederse, yarı gülümseyen geniş yüzüyle beni öyle seyrediyordu.

"Benimle alay mı ediyorsunuz, Palmer?" dedim. Honor'a bakamıyordum.

"Yazgınızın altına düşmeyin, Martin" dedi Palmer "Bir ruhçözümlemeci olarak, özgürlüğün, çırpınmaya benzer istenç devimleriyle kazanılacağını elbette düşünmüyorum. Gene de bazı karar anları var. Siz sıradan kurallara bağlanacak bir adam değilsiniz. Kalbinizin gizli gizli arzuladığı şeyi, düşgücünüzün de kucaklamasına izin verin yalnızca. Kendinize, 'Olanaksız hiçbir şey yoktur' deyin."

Güldüm ve yeniden ayağa kalktım. "Siz delisiniz" dedim. "Ne kadar kısa bir süre olursa olsun, benim ikinizle birlikte yaşayabileceğimi ve ikinizi de görmeye devam edebileceğimi gerçekten de düşünebiliyor musunuz? Bunu ciddiye alabilir miyim?" Bunları söylerken, gözlerim Palmer'ın başının üstünden Honor'ınkilerle karşılaştı.

O anda aramızda bir iletişim kuruldu ve bu arada ben bunun belki de aramızdaki son iletişim olduğunu kafamdan geçirdim. Bu iletişimi düşlemiş değildim. Honor başını bana doğru hafifçe salladı ve gözlerinin önüne bir perde indi. Kesin ve otorite taşıyan bir elveda mesajıydı bu; ve ben verdiği ıstırap içinde bu elvedayı kabullenirken, benden kardeşine söz etmemiş olduğunu da kesinkes anladım. Bu bizim ilk ve son içlidışlılık anımızdı. Canlı ama tek başına bir nokta olacak denli yoğunluk kazanmıştı. Bakışımı hemen Palmer'a çevirdim.

"Aramızda her şey bitti" dedim.

"Bu durumda" dedi Palmer, "Temelli olarak uzaklara gittiğimize göre bir daha karşılaşabileceğimizden kuşkuluyum."

"O zaman elveda" dedim.

"Nasıl *isterseniz*, Martin" dedi Palmer, "Nasıl *isterseniz*."

25

"Korkunç üzgündü ve düşkırıklığına uğramıştı" dedim, "Ama düşünebileceğin gibi, kafası tamamen yerindeydi. Sana kendisi için kaygılanmamanı ve zamanla iyileşeceğini söylememi istedi benden. Sana ne kadar minnet borçlu olduğunu, seni incitmiş olmamayı ne kadar umduğunu ve bütün bunları yapamadığına ne kadar üzüldüğünü söyledi. Gerçi cesurdu. Kararını kabul etmek zorunda kaldığını ve bu ilişkinin gerçekte yürümeyeceğini söyledi. Ama böyle bir ilişkiye girmiş olmasının harika bir girişim olduğunu ve meydana gelmesine üzülmediğini söyledi."

Bu noktayı birçok kez tartışmıştık. "Bana yalan söylediğini nasıl olup da bildiğimi merak ediyorum?" dedi Antonia.

Ertesi gün, kahvaltı vaktiydi, geç bir kahvaltı vakti. Antonia'yla ben, sabah kıyafetlerimiz hâlâ üstümüzde, soğuk tostla kahvenin üzerine eğilmiş oturuyorduk. İkimiz de kımıldamaz gibiydik. Antonia solgun, halsiz ve sinirliydi. Bense bitkindim.

"Yalan söylemiyorum" dedim. "Eğer dediğime inanmayacaksan, bana ne diye sorular sorup duruyorsun?"

Tabu artık ortadan kalktığı için, Antonia, Palmer'la ilişkisini kafasında durmadan canlandırarak Palmer'dan başka bir şeyin sözünü etmiyordu.

"Ne dediğini bilmiyorum, ama *bunu* kesinlikle söylememiştir" dedi Antonia.

Ondan hiç söz edilmediğini kendisine söyleyecek cesareti bulamamıştım. "Alexandre haklı" dedim. "İnsani yanı eksik."

"Alexandre ne zaman söyledi bunu?" dedi Antonia.

"Sen ve Palmer konusundaki haberi duyduğunda."

Antonia gözlerini fincanındaki soğuk ve bulanık sıvı üzerine dikerek kaşlarını çattı. Gür saçlarının yarı çözülmüş örgüsünü omuzlarının üstüne attı ve "Ah, ah, ne de öbürü insan" dedi.

"Ne de öbürü" diyerek söylediğini onayladım ve içimi çektim. Her ikimiz de içimizi çektik.

"Umarım Amerika ya da Japonya'ya gidip orada kalırlar" dedi. Antonia. Artık onlardan söz edildiğini duymak istemiyorum, varolduklarını bilmek istemiyorum."

"İstediğin gibi olacak, sevgilim" dedim. "Bir aşktan kopmak bi-

risinin ne kadar hoş olduğunu unutmak meselesidir. Ne kadar çabuk unuttuğuna şaşıracaksın." Yeniden içimizi çektik.

"Unutmak! Unutmak!" dedi Antonia. "Her ikimiz de yarı ölü gibiyiz." Gözlerini kaldırıp bana baktı; üzgün, tedirgin ve asık yüzlüydü.

Onu gerçekten terk etmek isteyip istemediğimi merak ettim. Evet, sanırım istiyordum. Ve bunun pek önemi de yoktu. O an, benim hakkımda ne düşündüğünü merak ettim. Merak ve düşmanlıkla birbirimizi inceliyorduk.

"Beni gerçekten seviyorsun, değil mi Martin?" dedi Antonia. Bu soruyu sevecenlikle değil de, bir çeşit dokunaklı bir kaygıyla sormuştu.

"Elbette seviyorum, elbette" dedim.

Bu sözüm oldukça sahte kaçtı ve birbirimize, gözlerimiz gizli bir kederle kararmış olarak, asık suratla bakmayı sürdürdük. Elini tutmak büyük bir çaba gerektirebilirdi ve bu çabayı harcamaya girişmedim. Ve ona baka baka Antonia sonunda görünmez oldu. Görebildiğim tek şey Honor'dı, onun bana doğru eğilmiş esmer katil kafası ve gözlerinin ışığı üzerine inen perdeydi.

"A, unuttum, sana bir paket var."

Sıçrayarak kendime geldim. Lastik gibi olmuş bir tost parçasını elimde ufaladım. Kendimde biraz daha sıcak kahve yapacak gücü bulup bulamayacağımı merak ediyordum. "Peki, nerede paket?"

"Holde" dedi Antonia. "Yerinden kalkma. Ben getiririm. Kahve yapmak için cezveyi de koyarım."

Bir dakika kadar sonra kahverengi kâğıtla kaplı uzun, dar bir kutuyla döndü ve "Bir hayranından orkideler" diyerek kutuyu yanıma koydu, sonra mutfağa doğru yürüdü.

Kutuya baktım ve alt dudağımı ısırdım. Dudaklarım kurumuş ve çok sigara içmekten çatlamıştı. Bir sigara daha yaktım ve dalgın dalgın günü nasıl geçireceğimi düşündüm. Akıl fikir isteyen bir sorundu bu. Pencereye göz attım ve hâlâ yağmur yağdığını gördüm. Ekmek bıçağıyla paketin ipini kestim.

Artık cesaret mesaret kalmamıştı, gerçek buydu. Daha fazla kırbaç yemek istemiyordum. Palmer aklımı iyice karıştırmıştı. Arzularımın önüne kasten bir engel koymuş olsa, daha iyisini yapamazdı ve bu da beni az çok, sonuçta durumu bildiğine inandırıyordu. Beri yandan, daha inandırıcı bir güçle, gözlerimin önünde, Honor'ın hafifçe başını salladığı görüntü canlanıyordu: Tamamen gizli ama yi-

tik bir Honor'dı bu. Kutunun ambalaj kâğıdını çıkarmaya koyuldum.

Palmer bilmiyordu, ama şimdi bilip bilmemesinin önemi yoktu. Onlar, yani cehennemi çift, Los Angeles'a, San Francisco'ya, Tokyo'ya gideceklerdi, ve Antonia'yla ben unutacaktık; sıkıntılı ve rahatsız bir vicdanla, yenik bir arzunun bize telkin ettiği şeyleri yapacaktık. Kutuyu açtım.

İçinde koyu renkli bir yığın vardı. Ne olduğunu merak ederek kutuya şaşkınlıkla dolu bir tiksintiyle baktım. Ayağa kalktım ve daha iyi görebilmek amacıyla kutuyu ışığa götürdüm. İçimden kutudaki şeye dokunmak gelmiyordu. Sonunda sakına sakına ona dokundum ve bunun insan saçı olduğunu anladım. Kutuyu dolduran uzun ve kalın saç tutamının Georgie'ye ait olduğunu anlamak da biraz vaktimi aldı. Georgie'nin koyu kestane güzelim saçları kutudaydı. Kapıda şiddetle Antonia ile çarpıştım.

"Georgie, Georgie" diye bağırdım ve odasının kilitli kapısına güm güm vurmaya başladım. İçerde sessizlik vardı.

Arabayı dışarı çıkarırken, Antonia'ya seslendim ve Georgie'nin başına kuşkusuz hiçbir şeyin gelmemiş olduğunu belirttim, çünkü Georgie'nin Alexandre ile birlikte olması gerekiyordu. Antonia bana geçen gece ben yokken Alexandre'ın Rembers'tan telefon ettiğini ve Georgie'nin hâlâ Londra'da olduğunu söylemişti. Antonia gene de kaygılarımın tamamen yersiz olduğunu düşünüyordu. Kapıya yeniden vurdum.

Sessizliği dinledim. Bu kadar korkmak elbette gülünçtü. Georgie'nin saçının gönderilmiş olması düşlerdeki işaretlerin trajik önemini taşıyordu, ama buna bir karabasan mantığı uygulamanın da gereği yoktu. Georgie'nin bu hediyesi kuşku yok ki bir jestti, gerçi oldukça acı ve uğursuz bir jest. Belki kendisi de şu anda yakınlardaki kütüphanelerden birindeydi ve ben boş bir odanın dışında ayakta duruyordum. Ne var ki kendimi buna pek inandıramıyor ve yerimden ayrılmayacağımı biliyordum. Telefonla bir iki kez daha arayıp aramamayı düşündüm; ama bulunabileceği bütün numaraları zaten aramıştım. Şu anda odaya girmekten başka hiçbir şey düşünemiyordum ve sanki salt böyle yapmakla bir felaketin önüne geçecektim. Kilitli kapı bir mıknatısa dönüşmüştü. Duyduğumu sandığım bir şey aniden beni harekete geçirene değin beklemeye devam ettim. Eğildim ve soluğumu tutarak kulağımı kapının kilidine dayadım. Bir süre sonra bir ses işittim, derken aynı ses yinelendi. Kapının tam arka-

sından güçlükle soluk alan birisinin alçak ve düzenli iniltileri geliyor gibiydi. Kendimi yeniden topladım ve bir an kapıda çarpılmış gibi donup kaldım. Duyduğum şey beni dehşete düşürmüştü.

Georgie'nin odasındaki pencerelere ulaşmak güçtü. Odaya kapıdan başka girecek yol yoktu. Kapıya boş yere bir iki omuz attım. Derken, hâlâ aşağıda döşemenin üstünde duran dekoratörün aletleri aklıma geldi. Aşağı koşturdum ve onları evirip çevirmeye başladım. Sokak kapısı her zamanki gibi açıktı ve yağmurdan parıldayan kaldırımlar üzerinde şuraya buraya giden insanlar vardı. Yassı uçlu ağır bir keskiyle bir çekiç seçtim ve yeniden çabucak yukarı çıktım. Keskinin ucunu kilidin yanındaki kapı çatlağının mümkün olduğu kadar derinine soktum ve çekiçle vurarak keskiyi daha da ileriye ittim. Sonra keskiyi bir kaldıraç gibi kullandım. İçerde bir şeyler gıcırdadı. Bir saniye sonra keskinin sapı yerinden çıktı. Kapıya yüklendim ama hâlâ sapasağlam direniyordu. Çekici elime aldım ve kilidin bulunduğu yere bütün gücümle vurdum. Gene gıcırtılar oldu ve bir çatlağın genişlediğini gördüm. Kapıyı omuzlayınca birden açılıverdi.

İçeriye girdim ve kapıyı arkamdan ittim. İçerde ağır bir sessizlik vardı. Perdeler hâlâ çekili olduğu için oda karanlıktı. İçerisi havasızdı ve kötü kötü alkol ve bayat tütün kokuyordu; perdeleri çekince bana bu dumanlar görünür biçimde havada dolaşıyorlarmış gibi geldi. Ya da belki de bunun yalnızca gri bir pus olduğunu düşlemiştim. Yerde biri yatıyordu. Yatanın Georgie olduğundan emin olmam biraz vaktimi aldı. Bu yalnızca, saçları kesilmiş başının onu tanımayı güçleştirmesinden değildi; derin bir bilinçsizlik uykusu içinde bulunan yüzü de her zamanki görüntüsünü hepten yitirmiş, adeta anonim bir yüz olmuştu. Sanki daha şimdiden ölmüş gibiydi.

Üzerine eğildim, adım bağırdım ve omzundan tutup sarstım. Tamamen kımıltısızdı ve hemen ayılacak durumda olmadığını fark ettim. Yüzü şişmiş ve mavileşmişti, ağzından boğuk bir sesle soluyordu. Duraksamam uzun sürmedi. Telefon rehberini buldum, Charing Cross Hastanesi'nin numarasını çevirdim ve birisinin kazara aşırı dozda uyku hapı aldığını açıkladım. Hemen bir ambülans yollayacaklarını söylediler. Buralarda bu tür şeyler her gün oluyordu.

Georgie'nin yanına gidip yere çömeldim. Onu uyandırmaya uğraşmanın gerekip gerekmediğini düşündüm ve uğraşmamaya karar verdim. Ona dokunmakla zarar verebileceğimi hissediyordum belli belirsiz; bulunduğu durum onu bir tabu haline getirmişti ve bu gev-

şek yarı yarıya cansız vücut beni bir çeşit tiksintiyle dolduruyordu. Boğulmuş bir kıza benziyordu. Önceleri, garipliği beni büyülemiş olan yüzüne bakıp durdum. Gerçekten de farklı bir kişi olmuş gibiydi, vücudunu adeta yabancı bir varlık almıştı. Bunun, Georgie'nin kaba bir benzeri olduğuna inanasım geliyordu. Ve orada açık ağzıyla tamamen gevşek bir halde yatarken, cansız görünüşü ve derinden düzenli soluklar alması onu mumdan yapılma bir insan figürüne benzetiyordu. Bir elini başının üzerine uzatmış halde, böğrünün üzerinde yatıyordu. Mavi bir gömlekle siyah pantolon giymişti. Bu giysilerini tanıdım. Ayakları çıplaktı. Ayaklarını seyre daldım. Onları da tanıdım ve dokundum. Soğuk ve balmumu gibiydiler. Onları bir minderle örttüm. Pantolonlu uzun bacaklarına ve butlarının eğimine bakıyordum. Gömleğinin düğmeleri açıktı ve açık kalan yerden bir göğsünün ucunu görebiliyordum. Boynuna ve kesilmiş saçlarının şimdi tamamen açıkta bıraktığı kulağına baktım. Uzattığı o bildik eline, yukarı doğru dönmüş ve bir yakarı ya da kurtuluş jestinde olduğu gibi açılmış el ayasına baktım. Bütün bunlara sahip olmuştum. Ama şimdi sanki her şey parçalarına ayrılmış gibiydi, Georgie parçalanmıştı, kişiliği kaybolup gitmişti.

O an ne bir şey anımsayabiliyor, ne de derinlemesine düşünebiliyordum. Ama yeniden, "Martin, uçurumun kenarına ne kadar yakın olduğumu bilmiyorsun" diyen sesini duyar gibiydim. Gerçekten de bilmediğim, bilmeyi önemsemediğim o kadar çok şey vardı ki. Georgie'nin stoik tavrı vahşi biri olup çıkmama yardım etmişti. Beni ıstıraplarından o denli ustalıkla uzak tutmuştu ki. Zevk almış ama bu zevkin bedelini ödemek zorunda kalmamıştım. Oysa birisi ödemişti. Gözlerimi narin kımıltısız vücuduna doğru eğerken, huzur dolu kucaklaşmalar ve şampanyayla son bulmuş olan, Georgie'nin gebelik karabasanını anımsadım. Ölse, onu ben öldürmüş olacaktım. Bunu aptal aptal ve bir şey hissetmeden düşünüyordum. Önümdeki bu et yığınında hiçbir yaşam belirtisi yoktu ve hâlâ kendimde ona dokunacak gücü bulamıyordum. Bu, bir cesedin çeşitli yerlerine parmakla dokunmak gibi bir şeydi. Ne var ki, içinde bir nebze arzunun da bulunduğu bir kendini küçültme duygusuyla, yüzüm onunkinin yanına gelecek biçimde boylu boyunca yere uzandım. Soluğunu hissedebiliyordum.

Birkaç dakika geçti. Kapıda bir ses işittim ve doğrulmaya koyuldum. Bir dirseğimin üzerine yaslandım ve içeriye birisinin girdiğini gördüm. Kapı yine kapandı. Honor Klein tepemde bana bakıyor-

du.

Oturur bir konum aldım ve "Ambülans geliyor" dedim.

Honor: "Bunu yapmasından korkuyordum. Bana çok garip bir mektup gönderdi" dedi.

"Bana da saçını gönderdi" dedim.

Honor dik dik bana baktı. Yüzü kapalı ve katıydı. Derken Georgie'ye baktı ve "Anlıyorum. Evet, buydu. Oldukça garip bir havası olduğunu düşünüyordum" dedi. İlgisiz ve kesin bir tavırla konuşmuştu.

Acımasızın biri, diye düşündüm. Sonra, kendimin de öyle olduğu aklıma geldi.

Honor kemersiz, yıpranmış bir yağmurluk giymişti. Şapkasızdı, siyah saçları yağmurdan biraz kayganlaşmıştı. Orada, elleri cebinde, odayı inceleyip dururken, uyanık, işbirlir bir havası vardı. İnsan onu bir dedektif sanabilirdi. Ayağa kalktım.

"Her ikimize de bildirdiğine göre intihar girişiminin ciddi olmadığını umalım. Tabletleri buldunuz mu?" dedi.

Bunu düşünmemiştim. Tabletleri aramaya koyulduk. Kitapları ve kâğıtları yerlerinden kaldırıyor, dolu kül tablalarını ve iç çamaşırı yığınlarını deviriyor, Georgie'nin kımıltısız bacakları üzerinden atlayıp şuraya buraya koşuşturarak çekmecelerin içindekileri yerlere döküyorduk. Karmakarışık bir halde bulunan yatağı dağıttım ve yastığın altına baktım. Georgie'nin hâlâ orada, o eşya denizi arasında yattığını görmek için arkamı dönünce ve bu arada başka bir dolabı talan edip duran Honor'ın gergin yüzüne bir göz atınca, ne kadar gülünç bir karabasan içinde kaybolmuş olduğuma şaştım. Sonunda bir şey, tanınmış marka bir uyku ilacının boş şişesini bulduk ve aramalarımıza son verdik.

Saatime baktım. Hastaneye telefon ettiğimden beri on dakikadan az bir vaktin geçmiş olması inanılır gibi değildi. Ambülans birazdan mutlaka gelirdi. Birdenbire hiç kımıldamadan, yerde uzanıp yatan Georgie'nin üzerinden, Honor'la ben birbirimize baktık. Cambridge'deki geceden beri, Honor'la ilk kez yalnız kaldığım aklıma geldi. Ne var ki onunla yalnız sayılmazdım. Korkunç bir şapronumuz* vardı bizim. Bizim için mevcuttu bu şapron, ama yalnızca bir sıkıntı olarak, bir hayalet olarak. Ve ona hiçbir insana bakmadığım gibi baktığımı, ancak bir kötü ruha öyle bakılabileceğini biliyordum. Şim-

* (Fr.) Bir genç kızı gözetmeyi yükümlenmiş yaşlı kadın. (Çev.)

di, zeytunî renkli Yahudi maskesinden, ağız çizgisi dudak kıvrımları arasında dümdüz halde, kısık kara gözleriyle o da bana bakıyordu. Derken her ikimiz de gözlerimizi Georgie'ye doğru eğdik.

Honor onun yanına çömeldi ve odayı aramamız sırasında üzerine kar gibi yağmış olan bir sürü kâğıdı, giysileri ve daha bir yığın ıvır zıvır eşyayı etrafından kaldırmaya koyuldu. Georgie'nin, geldiğimdeki gibi, aynı boğulmuş kız edasıyla yattığını garip bir şaşkınlıkla gördüm. Honor, Georgie'nin etrafındaki eşyaları temizleyince, elini kızın omuzuna koydu ve ileriye uzattığı kolunu onun göğsünden aşağı doğru hareket ettirerek Georgie'yi sırt üstü çevirdi. Sonra başının altına bir yastık koydu. Ürperdim. Öteki yana çömelirken, bu iki kadın gözümde bir an, doğaüstü gariplikte bir *pieta* tablosu oluşturuvermişlerdi: Başını eğen ve birdenbire sevecen bir ilgi gösterisinde bulunan bir Honor ve katledilmiş, yabancılaşmış, uyuyan Georgie.

Honor hâlâ Georgie'ye dokunuyordu. Bu temas uyuyan kıza görülür bir canlılık vermiş gibi, şimdi ben de kendimi ona dokunacak güçte hissettim ve parmağımı butlarının aşağısına değdirdim. Kumaşın altından yumuşak ve sıcak bacağını hissedebiliyordum. Ama elektriğe kapılmış gibi daha da fazla hissettiğim, Honor'ın eliyle benimki arasında kurulan bağıntının verdiği ürpertiydi. Ellerimizin samuray kılıcının keskin yüzünde birbirine dokunduğu anı anımsadım. Yüzümü kapadım. Ambülans geldi.

26

Georgie'nin yatağının çevresindeki sahne, coşkun bir neşeyle canlanmıştı. Hasta bir çocuğun başucunda toplanmış olan bir aile gibi, hepimiz oradaydık. Parlak renkli ambalaj kâğıtları çikolata kutuları, oyuncak hayvanlar, Penguin dizisinden kitaplar ve egzotik sigaralar yatak örtüsünün her yanına yayılmış, tuvalet masası ile pencere pervazı üstündeki çiçek saksıları dizisi küçük beyaz hastane odasını bir çiçekçi dükkânına döndürmüştü. Noel günü bir çocuk odasında bulunan atmosfere benzer bir hava vardı çevrede.

Georgie arkaya kaykılmış ve yastıklarla desteklenmiş bir halde, gerçekten de aşırı heyecanlı küçük bir kızı andırıyordu. Yüzü oldukça kırmızıydı ve yeni bir tombulluk görünümü almıştı. Ensesinin üzerinden kabaca kestiği saçları hastabakıcı tarafından biraz düzeltilmişti, ama yine de dağınık bir görünüm sunuyor ve ona oldukça çocuksu bir hava vererek, başının her iki yanından göze hoş görünmeyecek bir biçimde dışa doğru çıkıntı yapıyordu. Sinirli sinirli, Antonia'nın ona getirmiş olduğu beyaz, kabarık tüylü oyuncak bir köpeği okşuyor ve her birimize sırayla ışıltılı, sıkılgan, yalvaran bir gülümsemeyle bakıyordu. İyilik duygularıyla üzerine eğiliyorduk.

Georgie'nin giriştiği kötü serüvenin üzerinden üç gün geçmişti. On iki saatten fazla komada kalmıştı, ama şimdi tehlikeyi atlatmış ve bir hayli iyileşmişti. Palmer yatağın başında onun yakınına oturmuştu ve ben de yatağın öbür yanında Palmer'ın karşısında oturuyordum. Antonia bacaklarını altına alarak yatağın üstüne tünemişti. Alexandre ise yatağın ayağının demirine yaslanmıştı. Honor Klein, Palmer'ın arkasında, sırtını pencerenin pervazına dayamıştı.

"Tanrım! Hepinize de bir sürü sıkıntı verdim!" dedi Georgie. "Kendimi çok kötü biri gibi hissediyorum."

"İyi biten her şey iyidir" dedi Antonia, eli oyuncak köpeğin yumuşak kürkünde, içten gelen bir duyguyla Georgie'nin eliyle karşılaşarak. Antonia hiç kuşku yok ki Georgie'nin intihara kalkışmış olduğu haberiyle gençleşmişti. Bu haberi duyunca kayıtsız ve yenik havasını tümüyle bir yana bırakmıştı. Üç günlük sevinç ve heyecandan sonra yadsınmaz biçimde daha hoş gözüküyordu ve yeniden eskisi gibi olmuştu. Dün kendine üç şapka satın almıştı.

"Kendinizi kötü biri gibi görmenize neden yok da sayılmaz!" dedi Palmer. "Doğrusunu söylemek gerekirse, sizi böyle şımartmak yerine şöyle iyi bir kötek atmamız gerekirdi!". Elini sevecenlikle Georgie'nin kısa saçlı esmer başının üstüne koydu ve onu hafifçe kendisine doğru döndürdü.

Honor Klein'ın gözlerinin üstüme dikili olduğunu hissediyordum, ama dönüp ona bakmadım. Orada, neredeyse bir gülümseme denebilecek, kedileri anımsatan, alaycı bir yüz ifadesiyle pencere pervazına yaslanmış duruyor ve gevezeliğimize katılmıyordu. Alexandre da dalıp gitmiş, kendi kişisel duygularının zevkine kapılmış bir halde, Georgie'yi üzgün ve tatlı bakışlarla süzüyordu. Onun bir şeyler hissedebilme yeteneğine imrendim. Bomboştu benim içim.

"Kendime geldiğimde o kadar utandım ki" dedi Georgie, "Ken-

di kendime bu koridordaki bütün öteki kadınların gerçek birer hasta, benimse yalnızca sıkıntı yaratan biri olduğumu düşündüm. Ama biliyor musunuz, bu kadınların hepsi burada benimle aynı nedenlerle bulunuyorlar! Koridorun sonundaki kadın en yüksek dozu alan kendisi olduğu için gurur duyuyor!"

Güldük. "Uyumak! Belki de düşlemek..." diye pek anlaşılmayan bir şeyler mırıldandı Alexandre ve sonra, söylediğini yinelemek istemedi.

Georgie'nin sinirli sinirli ellerini büküp duruşuna baktım. Sarsak bir tavırla oyuncak köpeği okşarken, bu eller için bir acıma duygusu uyandı içimde. Ama artık Georgie'yi bir bütün olarak kavrayamıyordum. Kendisini o garip dağıtışından sonra, bir daha hiç toparlayamamıştı. Yanı başımda uzanmış bir zamanki bu bildik vücut için en ufak bir tutku hissetmiyordum. Hatta, onun değişmiş ve hâlâ yabancılık taşıyan yüzündeki bir şey beni tiksindiriyordu. Sanki gerçekten ölmüş gibiydi. Bunu düşününce, yatağının yanına çökmek, oraya yüzümü gömmek ve mutsuzluğumu bir yas ifadesi olarak inleyip sızlanarak dışavurmak istedim. Ama yüzümde sabit bir yarı gülümseme ifadesiyle, yerimde oturup kaldım. Uzanıp hafif hafif ellerine vurmayı kafamdan geçirdiğimde, bu jestin son derece yapmacıklı gözüküp gözükmeyeceğini merak ettim. Honor'ın gözlerini hâlâ soğuk bir güneş gibi üzerimde hissediyordum.

"Şey, düşünüyorum da bütün bunlar meslektaşlarıma iş olanağı sağlıyor" dedi Palmer. "Öte yandan şunu da itiraf etmem gerekir ki, her zaman bu kadar tatlı hastalarım da olmuyor!"

Böyle vakalarda olağan olduğu üzere, Georgie'den psikiyatri tedavisine başlaması istenmiş ve Palmer onu hastası olarak kabul ederek gerekli işlemleri yerine getirmeyi üstüne almıştı. Georgie'nin kısa bir süre sonra Cambridge'e bir yolculuk yapması gerekiyordu.

"Saçma, elbette" dedi Georgie. "Aklım tamamen başımda, gerçekte... birçok ruhçözümlemeciden daha fazla aklım başımda!"

"Teşekkür ederim, sevgili Georgie!" dedi Palmer. "Aklınızın başında olduğundan eminim. Ama biraz çekidüzenden de zarar gelmez."

Georgie birazdan Palmer'a cinsel yaşamına ilişkin her şeyi söylemekte gecikmeyecek, diye düşündüm. Elimi uzatım ve Georgie'nin sinirden oynayan ellerinden birine hafifçe vurdum. Ürperdi.

Antonia, "Peki yavrum" dedi, "Bütün günümü yatağımızda geçirmemeliyim! Kuaförle randevum var. Bir an önce gitmem gereki-

yor." Bana bakmadan yataktan kalktı ve baharlık şık giysisine çekidüzen verdi. Gözleri ışıldıyordu.

Alexandre, "Sizi arabayla götürürüm. Şu sergi işini ayarlamam gerek" dedi. Georgie'ye derin ve hüzünlü bir bakış attı, yatak örtüleri arasından iki elini Georgie'nin ayaklarına bastırdı ve Antonia'nın ardısıra odadan ayrıldı.

Güneş parlıyordu; aldatıcı bahar belirtileri taşıyan, parlak ve serin bir ocak sonu güneşiydi bu ve beyaz oda bu güneşle neşeli bir havaya bürünmüştü. Kendimin de gidip Honor ve Palmer'ı Georgie ile bir arada bırakmakla iyi edip etmeyeceğimi düşünüyordum. O öğleden sonra beyaz Alman şarabı tatmam gerekiyordu. Bu işle uğraşacak hâlâ vakit vardı. Ne var ki, sanki felç edici bir ışına maruz kalmışım gibi, hareket etmek ya da konuşmak son derece güç geliyordu. Palmer, Georgie'nin elini tutuyordu. Palmer, metin ve temiz görünümlü hali, bronzlaşmış ve kırışıksız derisi, bir hayvan kürkü kadar düz ve kuru açık kır saçlarıyla son derece iyi gözüküyordu. Onu bu kadar ışıl ışıl görünce, aklımdan Antonia'yla yeniden ilişki kurmuş olabileceği düşüncesi geçti. Ama olanaksızdı bu. Palmer'ın başının üstünden Honer Klein'a baktım. Hâlâ, bir eskiçağ heykeli gibi gülümsüyordu.

"Siz şöyle yavaş yavaş gitseniz nasıl olur, çocuklarım" dedi Palmer. "Hastamla ciddi ciddi konuşmak istiyorum!"

Ayağa kalktım ve "Peki, hoşçakalın" dedim. Sonra Georgie'yi alnından öptüm. Bir şeyler mırıldandı ve ateşli pırıltılar taşıyan gözleri kaygıyla büzülmüş, gülümseyerek benim gidişimi seyretti. Dışarıya çıktım ve merdivenlerden aşağıya indim. Arkamda ayak sesleri işittim.

27

Honor Klein hastanenin kapısında bana yetişti ve ona bakmadan, "Sizi arabamla götürebilir miyim?" dedim.

"Evet, götürebilirsiniz" dedi ve hiç konuşmadan arabamın bulunduğu yere giden yolda ona kılavuzluk ettim.

Pelham Crescent'a yaptığımız yolculuktan aklımda pek bir şey kalmadı. Ne gariptir ki, geriye baktığımda, bu yolculuğun hatırımda, Honor'la Liverpool Street Garı'ndan yaptığımız yolculukla karışmış olarak yer ettiğini görüyorum. Yapacağım şeyin kesinliğiyle ortaya çıkan büyük bir sevinç dalgasını anımsayabiliyorum yalnızca. Çıkış saati trafiğinde sarhoşları koruyan tanrı korudu beni.

Vardığımızda arabadan indim ve onu eve kadar izledim. Bu davranışım onu şaşırtmış gözükmüyordu. Kapıyı açtı, girmem için açık tuttu ve sonra konuk odasına doğru yürüdü. Parlak güneş odanın zengin renklerinin canlılığını solgunlaştırarak loş odayı iç karartıcı ve ruhsuz gösteriyordu. Tozlu bir havası vardı odanın. İçeri girdim ve kapıyı arkamdan kapattım. Oda boyunca birbirimizle yüz yüze geldik.

İşte o zaman gerçekten bayılacağımı hissettim. Acı beni dayanıklı kılsın diye bileklerimi kapının kaplama tahtasına sürttüğümü anımsıyorum. Yüzünde hâlâ o eskiçağ heykel gülümsemesinin izini taşıyarak beni inceliyordu. Ondaki gücü hissettim. Soluklarımı denetledim.

Honor, belirgin ve acımasız bir dikkatle ilkin benim konuşmamı bekledi.

Sonunda, "Sanırım size âşık olduğumun farkındasınız?" dedim.

Sanki dinliyormuş gibi, başı hafifçe bir yana eğik, söylediğim şeyi kafasında tarttı ve "Evet" dedi.

"Sizi ne kadar sevdiğimin farkında olduğunuzdan kuşkuluyum" dedim.

Omzunu bana doğru çevirerek yana döndü ve "Önemli değil" dedi. Sessiz ama usanç duymadan konuşuyordu.

"Sizi sevdiğim mi, ne kadar sevdiğim mi önemli değil?" dedim.

"İkincisi değil. Beni sevdiğiniz için duygulandım. Hepsi bu."

"Hepsi bu değil" dedim. "Honor, sizi çılgınca arzuluyorum ve elde etmek için de çılgınca mücadele edeceğim."

Başını salladı ve derken bakışlarımla karşılaşmak için yeniden bana doğru döndü. "Böyle bir aşka yer yok" dedi. Bu "yer yok" sözü, tüm evreni araştırdığını ve sonra da bu aşkı katlayıp bir kutuya koyduğunu anlatmak ister gibiydi.

Bunu kabul etmek istemiyordum. "Sizi sevdiğimi ne zaman anladınız?" dedim. Bu, bir âşığın sorabileceği bir soruydu.

"Bana mahzende saldırdığınızda."

"Demek Cambridge'e çıkageldiğimde bunun ne anlama geldiği-

ni biliyordunuz?"

"Evet."

"Ama Palmer'e söylemediniz."

Beni şöyle bir süzmekle yetindi ve içindeki yaşlı yılanın, gözlerinden soğuk soğuk baktığını gördüm. Gözlerimin önüne yeniden göğüslerinin yağız rengi, onu kardeşiyle birlikte nasıl bulmuş olduğum geldi ve gördüğüm şeyden çok bu olayı görmüş olmam gerçeği karşısında ürperdim. Beni hiçbir zaman bağışlamayacaktı.

"İçinde yalan dolu bir mektup yazdınız bana" dedi. Başını ileriye uzatmış, mantosunun yakası dağınık kara saçlarının ardında kalkmış, elleri ceplerinde bana bakıp duruyordu.

"Size aptalca bir mektup yazdım" dedim. "O zaman bu mektubun yalanla dolu olduğunu bilmiyordum."

Kısa bir sessizlik oldu ve beni kovacağından korktum. Ellerimi arkamdaki kapıya yasladım ve az daha dua etmeye başlıyordum. Onda, uzaktan uzağa karanlık bir kararsızlık sezinledim. Uygun sözcükleri bir bulabilsem, onu konuşmaya tutabilir, bu kısa ve yaşamsal önemdeki anda onu biraz daha alıkoyabilirdim; ama tek bir hata yaptığım an kovulduğumun resmiydi.

Sözcüklerimi dikkatle seçerek, "Size âşık olmamdan kuşku duymadığınıza memnun oldum" dedim. "Eğer bir şeyin açık olması gerekiyorsa en azından bu açık olmalı. Beri yandan karşılaşmış olduğum güçlükleri de görmelisiniz, çünkü siz ve koşullar bana meramımı anlatmak için pek fırsat vermediniz. Şimdi giysilerinizi yırtıp parçalamak da bana bir şey kazandırmaz. Ama geçin deyin, denizlerin ve ateşlerin içinden geçeyim." Bütün bunları alçak, makûl bir ses tonuyla söylemiştim ve konuşurken Palmer'ın dönüşünü, bana kalan tehlikeli olabilecek sınırlı vakti düşünüyordum.

Bunları, kara gözleri beni tartarak ve sanki dikkat ediyormuşcasına dinledi ve, "Ne istediğinizi bilmiyorsunuz siz. İstediğiniz aşkım mı?" dedi.

Bu söz beni enikonu şaşırtmıştı. "Bilmiyorum" dedim, "Sizin sevme yeteneği olan biri olduğunuzu düşünüp düşünmediğimi bile bilmiyorum. Sizi istiyorum."

Bir saniye sonra güldü ve sonra, "Martin, saçmalıyorsunuz" dedi. Döndü ve mantosunu ani bir deviniyle çekip çıkardı, sonra içkilerle bardakların durduğu sehpaya doğru yürüdü. İki bardak İspanyol şarabı koydu. Elinin titrediğini kendimden geçerek fark ettim.

Yerimden ayrılmadım. Bardakların birini odanın orta yerinde du-

ran küçük bir masaya koydu ve şöminenin yanına doğru çekildi. Gelip bardağı aldım ve kapıya döndüm. Eğer çok fazla yaklaşırsam onu paramparça edebileceğimi hissediyordum ve damarlarımda onun da bunu anlamış olmasından kaynaklanan ürpertici bir sevinç duydum. Sonra gecikmeli bir tepkiyle onun ilk adımı kullanmış olduğunu fark ettim ve yüzümü örtmemek için büyük çaba harcamak zorunda kaldım.

"Sizin sevme yeteneğinizden kuşkulanmak mı saçma, yoksa yalnızca sizi istemek mi saçma?" dedim. Bir pot kırmış olmak beni dehşete düşürmüştü.

"Beni tanımıyorsunuz" dedi.

"İzin verin de tanıyayım sizi. Sıradan bilgiden daha derin bir kavrayışa sahibim sizin üzerinizde. Bunun siz de farkındasınız, yoksa şimdi benimle konuşuyor olmazdınız. Vaktinizi boşa harcayacak bir kadın değilsiniz siz." Ben de titriyor ve akıldışı bir halde neredeyse. kızgınlıkla, bu karşılıklı teslim oluş fırtınasından bizi yalnızca ince kırılgan bir engelin ayırdığını hissediyordum. Keşke bu engeli hangi eylemimin kırabileceğini bilebilseydim.

"Gerçeğe dönün" dedi. "Karınıza dönün, Antonia'ya dönün. Size verebilecek hiçbir şeyim yok."

"Antonia'yla evliliğim sona erdi" dedim. "Palmer haklı. Öldü bu evlilik."

"Palmer kendi kurallarına göre konuşuyor. Aptal değilsiniz ki siz. Evliliğinizin birçok bakımdan canlı olduğunu biliyorsunuz. Durum ne olursa olsun, bütün *bunların* bir düşten başka bir şey olduğunu düşünmeyin!" Sözünü yineledi: "Gerçeğe dönün!" Şu var ki, beni hâlâ kovmamıştı.

"Sizi seviyorum" dedim. "Sizi arzuluyorum ve bütün varlığım önünüzde secde ediyor. Gerçek bu. Gerçeğin nerede olduğunu ararken hiçbir kuralın gözümüzü körleştirmesine izin vermeyelim."

"Kurallar ha!" dedi ve yeniden güldü. Ben de güldüm ve her ikimiz de bir kez daha gergin ve ağırbaşlı bir havaya büründük. Dikkatimi bir noktada toplamaya, gözlerimi ve istenç gücümü onun üzerinde tutmaya çalışmaktan kaskatı olmuştum. Orada, o eski moda koyu yeşil giysileri içinde, ayaklarını ayırmış, elleri arkasında, gözlerini bana dikmiş ayakta duruyordu.

"Bana duyduğunuz aşk gerçek dünyada var değil" dedi. "Evet, aşk bu. Bunu yadsımıyorum. Ama her aşkın, düz ya da başka türlü, izlenecek bir yolu olmuyor ve bu aşkın hiçbir kuralı yok. Ben,

kimliğimden ve gördüğünüz şeyden ötürü sizin için korkunç bir büyülenme nesnesi oluşturuyorum. İlkel kabilelerin ve eski simyacıların kullandıkları türden kesik bir başım ben, hani ağzından kehanetler alabilmek için vücudu yağlanan ve dilinin üzerine bir altın parçası koyulan kesik başlardan. Ve bu kesik başların biriyle kurulan uzun bir tanışıklığın belki de garip bir bilgeliğe götürmeyeceğini kim bilebilir? İnsanın böyle bir bilginin bedelini yeterince ödemesi gerekirdi. Ama bu bilgi, aşktan da, sıradan yaşamdan da uzaktır. Gerçek insanlar olarak, birbirimiz için varolmuyoruz biz."

"Ben en azından sizinle birlikte" dedim, "Hep ödedim. Sizi benim için gerçek kılan da aslında bu. Bana umut veriyorsunuz."

"Peki hiçbir yolu olmayan bir aşk ne yapar?"

"Başka bir şeye dönüşür, sizi incitmesi durana değin yanınızda taşıdığınız ve kendi varlığınıza bağladığınız ağır ya da keskin bir şeye. Ama bu sizin bileceğiniz iş."

Zayıflık gösterdiğimi ve bunun belki de ölümcül olduğunu hissettim. Yerini değiştirdi ve soğuk güneş ışığında, yerdeki gölgesi de yer değiştirdi. Mantosunun cebinde sigara ararken, beni her an kovabileceğine emin oldum.

Odada ilerlemeye başladım ve ben ilerlerken yüzü bir an donup kaldı; sonra göstermelik bir tavırla sigarasını yakmaya devam etti. Yakma işini bitirince, elleri gevşekçe yanlarına sarkık ve biriyle yanıp tükenen sigarayı tutarak bana baktı. Ağırbaşlı İbrani meleği yüzü ifadeden yoksun bir halde bana bakıp duruyordu. Ama o içinde Musevi hukukuna ait yazıların muhafaza edildiği tahta sandık olsaydı da, ona artık daha fazla dokunamazdım.

Yanına yaklaşınca, dizlerimin üzerine çöktüm ve başım yerde olarak boylu boyunca secde ettim. Sanki bir yumruk darbesiyle yere indirilmişim gibi bir anda oldu bu. Gariptir ama, böyle uzanmış halde uzun süre kalabilirdim.

Bir iki saniye sonra, kararlı ve çok ciddi bir sesle: "Kalkın!" dedi.

Kalkmaya koyuldum. Geriye doğru adım atmış ve şömineye yaslanmıştı. Kendimi yalvarıp yakarmaktan alamıyordum. Hâlâ dizlerimin üzerinde: "Honor, böyle dövüşmeyelim. Beni biraz görün yeter. Yalnızca bunu istiyorum. Kendinizi hangi konuma koyduğunuzu ya da ne istediğinizi bilmiyorum. Ama şuna eminim ki yarım saattir aramızda ürperen ve titreyen bu duygu gerçek bir şey. Öldürmeyin bunu. Bütün istediğim bu."

Öfkelenmiş bir tavırla kaşlarını çatarak başını salladı ve ben de

bütün bu önemli dakikalar boyunca, sayesinde onu tuttuğum iğreti büyüyü -artık bu büyü neyse- bozduğumu anladım. Ayağa kalktım.

"*Dövüşmüyoruz*" dedi. "Lütfen kendinizi aldatmayın. Düşlerle yaşıyorsunuz siz. Şimdi gitseniz iyi olur. Palmer birazdan burada olacak ve sizin önce gitmenizi yeğlerim."

"Ama beni yine göreceksiniz!"

"Sizi görmemin hiçbir anlamı yok. Palmer'la ben çok geçmeden uzaklara gidiyoruz."

"Böyle konuşmayın" dedim. "Sizi çıldırasıya istiyorum!"

"Tanrım!" dedi alaycı bir ses tonuyla, "Beni elde etseniz ne yapacaksınız sanki?"

Bana bir eşiti olarak bakmadığını gösteren bu sözcükler, sonunda, ağzımı kapattı.

Arabama binerken Palmer'm yakındaki bir taksiden indiğini gördüm. Birbirimize el salladık.

28

Ertesi gün hemen hemen öğle yemeği vaktiydi ve ben Antonia için çok kaygılanıyordum. Önceki akşam da, bütün gece eve dönmemişti. Akşamleyin oldukça geç bir vakit, annesine ve bir iki arkadaşına telefon etmiş, ama izine rastlayamamıştım. Daha sonra Rosemary'nin dairesini aradım, ama telefona yanıt veren olmadı. Bir şişe viski açtım ve Antonia'nın geleceğini umarak geç vakte kadar uyanık kaldım, sonra divanın üzerine uzanarak derin bir uykuya dalmışım. Sabahın erken saatlerinde her tarafım uyuşmuş bir halde ve yalnızlık duygusuyla uyandım. Yedide gene Rosemary'ye ve belki de tesadüfen bulurum diye Rembers'a telefon ettim, ama hiç yanıt alamadım. Dokuzda kuaförü aradım ve bana Bayan Lynch-Gibbon'ın son zamanlarda hiç randevu almadığını söylediler. Antonia'nın kuaförünü değiştirmiş olduğu sonucuna vardım ya da Antonia yalan söylüyordu. Kendimde Palmer'a telefon edecek gücü bulamadım.

Saat ona doğru zil çaldı, ama gelenler yalnızca Lowndes Meydanı'ndan mobilyaların geri kalan kısmını getiren ev taşıyıcılarıydı. Mobilyaları içeri taşıdılar ve Carlton House yazı masasını kapıdan so-

karken üzerini biraz kaldırmaktan da geri kalmadılar. Onlar gittikten sonra üzgün üzgün yazı masasının yanında durdum, tahtanın rengini koyultmak için parmağımı yaladım ve hafif hafif çiziğin üstüne tampon yaptım. Derken biraz cila buldum ve masanın tüm yüzeyine sürdüm, ancak kalkan parçayı bir türlü eski haline sokamadım. Masanın daha şimdiden Sotheby mezadına düşmüş gibi, terk edilmiş ve iğreti bir havası vardı. Oda eski haline hiçbir zaman dönememişti.

Kazalar üzerine bilgi edinmek amacıyla, yöre karakolları da içinde olmak üzere birkaz kez telefon ettim, ama gene sonuç alamadım. Saat tam on birden sonra telefon çaldı, ama arayan beyaz Alman şarabı için telefon eden Mytten'dı. Son derece, akıl almayacak bir biçimde, üzgün ve kaygılıydım. Kimseye haber vermeden ortadan kaybolmak Antonia'dan beklenebilecek bir davranış değildi ve onu bir hastane yatağında yatar durumda ya da Thames Nehri'nde yüzü aşağı dönük bir durumda gözümün önüne getirmekten kendimi alamıyordum. Bu kaygının niteliği zihnime çocukluğumda annem biraz fazla geciktiği zamanlar duyduğum çılgınca sıkıntıları geri getirmişti; o zamanlarda olduğu gibi, kendimi, bir saate varmaz gelecek, iki saate varmaz gelecek, dönecek, her şey açığa kavuşacak, her şey her zamanki gibi olacak diyerek avutmaya çalışıyordum. Ama bu arada dakikalar hiç haber getirmeden sessiz tiktaklarla geçip gidiyordu.

Elbette evliliğimin hâlâ bazı bakımlardan çok canlı olduğu doğruydu ve bu da onun bir kanıtıydı. İğrenç bir şey gibi görünebilir ama, Honor'dan ayrıldıktan sonra, Antonia'nın beni rahatlatmasını arzuluyordum. Altıdan sonra hemen geleceğini umarak, ona her zamanki gibi martini hazırlamıştım. İyice kanıksanmış ilişkilerin sağladığı rahatın yerine konabilecek hiçbir şey yoktur, ve sonuçta, olup biten her şeye karşın, benim karım Antonia'ydı ve başka da hiç kimse değildi. Bunda mantık dışı bir şeyin olduğunu düşünmek aklıma gelmedi; ve gerçekte de mantık dışı hiçbir şey yoktu.

Honor'dan ayrıldığımda korkunç bir ıstırap içindeydim, son konuşmalarımızın yol açtığı bir ıstıraptı bu. Bununla birlikte, oturmuş Antonia'yı beklerken ve kaygılanmaya başlamadan önce, gene de her yanımı büyük bir sevinç duygusu sarmıştı. Konuşma girişimimin sonsuz güçlükleri ve tehlikeleri göz önünde tutulursa, görüşmemiz hiç de kötü geçmemişti. Honor Klein'ın konuşmaya gerçekten istekli olması, etkilemişti beni. Palmer'a şimdi bile durumdan söz etmedi-

ğinden oldukça emindim. Zevkle onun titreyen elini gözümün önüne getiriyordum. Bana umut vermeye hiç niyeti olmadığını söylemişti. Ama, gerçekte, umut vermişti ve verdiğini bilmeyecek kadar da aptal değildi. Tabii bunun küçük, çok küçük bir umut olduğunu bir ağırbaşlılık içinde biliyordum. Ama insan âşık olunca, küçük bir umut ışığı çok çok uzakları da aydınlatır. En çok gereksinim duyduğum şey, bir erteleme duygusuna sahip olmaktı. Honor'la Palmer'ın gerçekten de uzaklara, çok uzaklara ve çok uzun bir süre için gideceklerine inanamıyordum ve onu yeniden göreceğimden emindim. Karımın ve Honor'ın kardeşinin haklarından, çifte bir düşünme yöntemiyle, hiçbir şey talep etmiyordum; ya Honor'ı yitirecektim, ki bu durumda her şey önceki gibi olacaktı ya da *per impossibile,** onu elde edecek ve bu da yeni bir cennet, yeni bir yeryüzü yaratarak bütün eski şeylere hepten bir sünger çekme anlamına gelecekti. Yeni bir kişi olacaktım ve o eğer bana dizginsizce çağrıda bulunursa, iki elim kanda bile olsa ona gidecektim.

Bu iç konuşmaya Antonia konusunda duyduğum kaygılar karıştı ve ancak ertesi gün öğleye doğru, aşırı bitkinliğimden biraz kurtulabildiğinde, aklımı Honor'a tam olarak verebildim ve onun kesik baş konusundaki sözlerini düşündüm. Önceki gün, davranışımı öylesine can sıkıcı sözlerle açıkladığım ilk mektubumu ona göndermemiş olduğumu düşünmek memnun etmişti beni. Karımı baştan çıkardığı için sevdiğim Palmer'ın yerine geçen biri olarak sevmiyordum Honor'ı; bundan emindim ve Honor'ın durumu açıklayış tarzına da pek yakınlık duymuyordum. Honor'ı ensest bende usdışı bir dehşet uyandırdığı için de sevmiyordum; gerçi, düşününce, Cambirdge'de tanık olduğum sahne imgelemimde hâlâ etkin ve ele geçmez, hazmedilmemiş, tehlikeli bir şey olarak beliriyordu. Gözlerimi kapadım ve o an gördüklerimi yeniden gördüm.

Kapıda bir hareket oldu ve Antonia koşarak odaya girdi. Onu görmekten hem içim rahatlamış hem de garip bir ürküntüye kapılmış halde yerimden fırladım. Ona doğru koştum ve omuzlarından tutup sarstım. Ben bunu yaparken güldü ve sonra şapkasını, mantosunu çıkardı ve bunları bir sandalyenin üzerine attı. Sevinçten uçuyormuş gibi, adeta sarhoş gibi bir hali vardı. Şaşkınlık içinde ona baktım.

"Allah canını almasın, az daha aklım başımdan çıkacaktı, nerelerdeydin yahu?" dedim.

* (İt.) Olanaksızı gerçekleştirerek. (Çev.)

"Sevgilim" dedi Antonia. "Önce bir içki içelim, şöyle iyi bir şeyler. Biraz sabırlı ol. Her şeyi anlatacağım sana. Daha önce bildiremediğim için özür dilerim. Ama niye olduğunu anlayacaksın. Sen otur da ben gidip bardakları getireyim."

Kanepeye oturdum. Şimdi döndüğüne göre yalnızca usanç ve kızgınlık duyuyordum. Hemen yatmamın iyi olacağını düşündüm. Geçen geceki koma uykusu hiç iyi gelmemişti.

Antonia yanıma oturdu, içkileri masanın üstüne koydu ve sonra ona bakayım diye bir eliyle başımı yavaşça kendisine doğru çevirdi. Sonra bardağındaki içkinin çoğunu benimkine döktü. Bu davranışında belli belirsiz geçmişi çağrıştıran bir yan vardı. Parlak, nemli, sarımsı kahverengi gözlerini yeniden bana çevirdi. Saçları solgun bir bakır gibi pırıldıyordu ve yaşlandığını nasıl olup da fark ettiğimi anlayamadım. Kırmızılaşmış ağzı, suskun bir sevecenlikle büzülmüştü.

"Pekâlâ, pekâlâ" dedim. "Seni gördüğüme memnun oldum!" Elini tuttum.

"Sevgilim" dedi Antonia. "Bunu nasıl söyleyeceğimi bilemiyorum, çünkü durumumdan ne kadar haberli olduğunu bilmiyorum."

"Neden haberli olduğumu?"

"Benle Alexandre'ın durumundan."

"Senle *Alexandre*'ın durumu mu?" dedim. "Adı doğru söylediğine emin misin?"

"Ah, sevgilim" dedi Antonia. "Korkarım durum ciddi. Ama biliyordun elbette? Çoktandır biliyor olmalısın."

"*Neyi* biliyor olmalıyım?"

"Şey, benle Alexandre'ın... şey, açıkça söylemem gerekirse, Alexandre'ın benim âşığım olduğunu."

"Aman tanrım!" dedim. Ayağa kalktım. Antonia elimi tutmaya çalıştı, ama elimi geri çektim.

"Hiç bilmediğini mi söylemek istiyorsun?" dedi Antonia. "Mutlaka tahmin etmiş olmalısın. Bildiğinden emindim. Alexandre ise pek değildi."

"Her ikiniz de ne kadar budala olduğumu düşünmüşsünüzdür" dedim. "Hayır, bilmiyordum. Elbette birbirinizden çok hoşlandığınızı fark ettim. Ama *bunu* bilmiyordum. Bunu hoşgörebileceğimi aklından geçirebiliyor musun? Beni ne kadar da az tanıyorsun."

"Ama Anderson'ı pekâlâ hoşgördün" dedi Antonia. "Alexand-

re'la olan ilişkimi bildiğini, *anlamış* olman gerektiğini bana hissettiren şeylerden biri de buydu. Zaten çok belliydi."

"Aptalsın sen" dedim. "Palmer farklıydı."

"Niye farklı anlamıyorum" dedi Antonia. "Hem bunu hoşgörmeyeceğini söyleyerek ne demek istiyorsun? Ben her ikinizi de seviyorum, sen her ikimizi de seviyordun, Alexandre her iki..."

"Beni hasta ediyorsun" dedim.

"Her ikinize de sahip olmam gerektiğini biliyordun" dedi Antonia.

"İşte bundan böyle yalnızca birimize sahip oluyorsun."

"Böyle konuşma sevgilim" dedi Antonia ısrarla. Ayağa kalktı ve yeniden elimi tutmaya çalıştı. Elimi cebime soktum. "Her ikimizin de seni sevdiği, sensiz yapamayacağımız ve sensiz yapmayacağımız bir gerçek. Anderson konusunda çok mükemmel davrandın. Şimdi her şeyi berbat etme."

"Ben bütün mükemmelliğimi tükettim."

"Makûl ol sevgili Martin, mâkul ol" dedi Antonia. "Ve lütfen bu *havaları* da takınma, sevgilim. Nihayet bu durum öteden beri var. Sanki bunu yeni düşünmüşüm gibi konuşuyorsun sen."

"Ama ben bunu öğreneli uzun zaman olmuyor" dedim. "Ne zamandan beri var gerçekte bu durum?"

"Aa, hep vardı" dedi Antonia. "Tabii hep sık sık buluşuyorduk demek istemiyorum. Değişiyordu bu. Ama durum hep vardı."

"Hep var mıydı? Evlendiğimizden beri mi vardı demek istiyorsun?"

"Gerçekte evlenmemizden önce bile vardı. Alexandre'la tanışır tanışmaz ona hemen âşık oldum. Ne var ki onu sevdiğime ancak şu son zamanlarda inanmaya başladım. Alexandre'la tanışmama ancak nişanlılığımız ilan edildikten sonra izin verdiğini anımsarsın. Alexandre'ın hep kız arkadaşlarını elinden aldığını söylerdin. Ve o zamanlar her şey o kadar resmiydi ki. Buna dayanacak sinir sağlamlığı yoktu bende.»

"Evliliğimiz gerçekte hiç varolmadı mı demek istiyorsun?"

"Elbette varoldu, sevgilim. Her ikinizi de seviyordum. Her ikinizi de seviyorum."

"Bu sözcüğün anlamını bildiğini sanmıyorum" dedim.

"Beni çok çok incitiyorsun" dedi Antonia. Birbirimize baktık. Yüzünde sert bir ağırbaşlılık ifadesi vardı ve gözlerini benden ayırmadı. Hiç kuşku yok ki son görüşmemizden beri bir hayli gezmişti.

Hâlâ o tiyatro oyuncusu havasını taşıyordu. Ama büyük bir oyuncu.

Pencereye doğru yürüdüm ve dışardaki manolya ağacına baktım. Zayıf güneş ışığı ağacın yaşlı gövdesi üzerindeki yosunu görünür kılmıştı.

"Bana niçin söylemedin?" dedim.

"Dediğim gibi, bildiğini düşündüm. Her şeyin kibarca ve ortaya dökülmeden kalmasını yeğlediğini düşündüm."

"Peki şimdi niye her şeyi bu kadar iğrenç ve açık yapıyorsun?"

"Anderson beni uyandırdı" dedi Antonia. "Beni bazı bakımlardan daha mutlak kıldı. *Bundan* sonra, *aynı* biçimde devam etmek olanaksızdı. Anderson'a âşıktım, müthiş etkilemişti beni. Etkilenmekten kendimi alamamıştım. Hem harika hem de korkunç bir durumdu bu. Yeryüzünün ayaklarımın altından çekildiğini hiç böyle hissetmemiştim. Tabii bu durum Alexandre'ı az daha öldürüyordu. Ta uzaklardan geldiğini hissetmişti bunun ve gerçekte hissetmesinin nedenleri olmasından da korktum. Senden çok daha fazla ıstırap çekti."

"Benden önce mi biliyordu durumu?"

"Evet. Onu aldatamazdım. Ve zaten, tahmin ediyordu."

"Ama beni aldatabildin."

"Beni sen aldattın" dedi Antonia.

"O farklıydı" dedim.

"Farklı olmayan şeylerin farklı olduklarını söyleyip duruyorsun" dedi Antonia. "Elbette evliliğimiz hiçbir zaman *pek* mükemmel olamazdı. Sonuçta, bunu anladın. Senin de başka birine sahip olman gerekiyordu. Bunun için seni bağışlardım."

"Hiçbir evlilik her zaman yetkin değildir" dedim. "Ama ben bizimkine inanıyordum. Oysa sen tutmuş bana hiç varolmadığını söylüyorsun. Elimde geçmiş bile kalmadı demek."

"Amma da düşçüsün, Martin!" dedi Antonia. "Gerçeklere bakacağın yerde düşler kurmaktan hoşlanıyorsun. Ama şimdi gerçeklere bakmak zorundasın. Kendin için de bu kadar üzülüp durmayı bırak."

"Bana kaba davranma, Antonia. Yalnızca anlamak istiyorum ben. Palmer'ın seni uyandırdığını mı söylüyorsun?"

"Evet, beni dürüst yaptı Palmer. Belki, daha cesur yaptı. Açık tavırlı olmak ve yine de her şeyi sürdürmeye çalışmak daha iyi. Bunu seninle birlikte Palmer'la ilişkim içinde başarabilmiş olmam olağanüstü bir şey. Ve her nasıl olduysa, Alexandre'ı da bırakmadım.

Ne kadar çok ıstırap çekmiş olursa olsun, temasımızı hiç yitirmedik. Harikaydı bu."

"Harika. Anlıyorum. Bu yüzden benim üzerimde bir daha denemeye çalışıyorsun bunu?"

"Sevgilim" dedi Antonia, "Razı olacağını biliyordum!" Yaklaşarak arkamda durdu ve yavaşça omzuma dokunduğunu hissettim. Ellerim arkada, hâlâ dışarıya, manolya ağacına bakıp duruyordum.

"Seni razı olacağıma inandıran nedir?" dedim.

"Razı olmalısın, razı olmalısın!" dedi sevecen bir ısrarla ve kavuşturduğum ellerimi çözüp kendi ellerinin içine almaya başladı. Arkamı dönmeden ellerimi tutmasına izin verdim.

"Ama ya Georgie?"

"Aa, bu salt umutsuzluk yüzünden oldu" dedi Antonia. "Alexandre'a bu Anderson olayı o kadar dokunmuştu ki. Bu durum sürerken öfke duyamayacak kadar ıstırap çekiyordu. Öfkesini olayın bitimine sakladı. Sonra da beni cezalandırmak istedi."

"Yani Georgie'yle evlenmeye hiç niyeti yok muydu, demek istiyorsun?"

"Şey, niyeti olduğunu *sandı*," dedi Antonia, "Ama kendisini aldattı, zavallı sevgilim. Kısa bir süre birbirimize yabancılaştık ve bu her ikimiz için de bir cehennem azabı oldu. Benim nasıl ıstırap çektiğimi görmeliydin sen. Yeni bir şeyler arzuladığını düşlüyordu ve salt eğlence olsun diye Georgie'yle bir gönül serüvenine girdi. Yarı delirmişti. Ama sonra tabii bunun hiçbir şeye yaramadığını anladı. Alexandre'ın gerçekte beni sevdiğini keşfettiğinde, Georgie bu yüzden kendini öldürmek istedi." Sesi omzumun üzerinde sakin bir tonla uğuldamaya devam ediyordu.

"Bu konuda yanılıyor olmayasın?" dedim. Şaşkınlaşmış ve aptallaşmıştım. Kendimi vuruldukça vurulan boş bir kap gibi hissediyordum. Georgie'nin aşkı bile benden alıp götürülüyordu. Şimdi kendimi Georgie'nin baştan beri Alexandre'ı sevmiş olduğuna inandırmam güç olmayacaktı. Her halde öteden beri Alexandre'ı *bekliyordu*. Ne var ki bana sevgili saçlarını göndermişti.

Arkamı döndüm ve Antonia'ya baktım, pencere aralığında böyle bir süre ayakta kaldık. Başını o eski sahiplenici sevecenlik duygusuyla öne doğru uzatıp kollarımı okşadı.

"Zavallı Georgie" dedi Antonia. "Ama genç daha. Çok geçmeden başka birisini bulur."

"Kendinden hoşnut olmalısın" dedim. "Galiba sonuçta herkes

seni seviyor."

Antonia bir zafer kazanmışçasına gülümsedi. "Hoşnut kalmayı biliyorum!" dedi. Sonra yanağıma dokundu. "Aşkıma direnme, Martin. Seni aşk ağımın içinde tutmalıyım. Seni bırakmayacağız, Martin, biliyorsun, seni hiçbir zaman bırakmayacağız! Zaten daha önce bu durumu bilinçsizce yaşıyordun. Belki hepimiz de biraz düşte gibiydik. Şimdiyse durumun tamamen bilincine vardık ve her şeyi yoluna koyacağız. Tabii başlangıçta daha fazla cesaretim olsaydı, bunu o zaman yapardık. Cesur ve iyi olursak her şey çok daha iyi olacak, evet daha iyi olacak, çok çok daha iyi olacak, çünkü hepimiz de doğru sözlü olacağız!" Tatlı bir ses tonuyla konuşuyor ve yanağıma büyülü bir yağ sürüyormuşçasına onu ovuşturup duruyordu.

Elini kaldırdım ve dokunduğu yeri kaşıdım. "Peki" dedim, "Adını değiştirmek zorunda kalmayacak oluşun çok güzel bir şey. Tüccarlar açısından çok daha az karışıklık yaratır. Seni ailede tuttuğumuza memnunum."

Antonia sevecenlikle güldü. "Ah, sevgilim" dedi, "Seni çok iyi tanırım, ne alaycısındır sen! İyiliğini böyle uçarılıkla gizlemeye çalıştığında beni çok çok duygulandırıyorsun!"

"Demek gene eski rolümdeyim ha! Işık ve merhamet meleği olmaktan bir türlü kurtulamıyor gibiyim."

"İyiliğin senden daha güçlü, Martin" dedi Antonia. "Uğraşsan da sert olamazdın sen. Kardeşinden çok daha iyi bir karakterin var! Ah, seni gerçekten seviyorum!" Yüksek topuklu ayağını arkasında coşkuyla kaldırarak bana hoppa bir tarzda sarıldı. Buna katlanmak zorunda kaldım.

"Alexandre'la yaptığın kaçamaklar için Palmer neler düşündü?" dedim omzunun üzerinden. Onu biraz terletmek istiyordum.

Benden uzaklaştı ve gerçek bir ıstırap ifadesinin geçtiği yüzü, daha az teatral gözüktü. Duraksadı ve sonra, "Ona hiç söylemedim" dedi.

"Niye söylemedin?"

"Çünkü Alexandre benim için çok şey ifade ediyordu. Bir türlü söyleyecek gücü bulamadım kendimde. Aramızdaki *gizdi* bu. Ve Alexandre da söylememi istemiyordu. Sanırım sonunda söyleyecektim, ama hep erteleyip duruyordum. Ve sonra keşfetti bunu."

"Keşfetti mi? Nasıl? Ne zaman?"

"Nasıl olduğunu bilmiyorum" dedi Antonia. Benden biraz uzaklaşmıştı, ağzı titriyor, ellerini büküp duruyordu. "Bir ara ona söy-

lemiş olduğuna az çok inandım, ama tabii olanaksızdı bu, ve sen de zaten söylemezdin. Annemi görmeye gittiğim hafta sonunda oldu bu. O zaman keşfetmiş olmalı. Belki de bir mektup ya da öyle bir şey buldu. Ve bu olay onu, ilişkimizi sürdüremeyecek kadar incitti."

"Anlıyorum" dedim. "Anlıyorum. Zavallı Palmer. Ama sonuçta her şey en iyisi için oldu, öyle değil mi?"

"Aa, evet!" Yüzü yumuşadı ve nemli ışımasını yeniden buldu. "Aa, *evet!* Sonuçta Alexandre'ı yitirmeyeceğim için gönlüm müthiş rahatladı. Anderson'la giriştiğim bu deneme, bir bakıma, gerçeğin kesinkes bu olduğunu gösterdi. İşte bu yüzden bu gerçeğe açık açık sahip olmalı ve yaşamıma iyice bir çekidüzen vermeliyim. Anderson'a gerçekten çok minnettarım."

"Alexandre'ı yitirmeyeceksin" dedim, "Ve zaten beni de yitirecek değildin. Talihli bir kızsın sen, öyle değil mi?"

"Talihli bir kız *mıyım* ben!" Geri geri gidip ellerimi tutarak aynı sözü neşeyle yineliyordu.

Birisi konuk odasının kapısını çaldı. Ansızın yakalanan âşıklar gibi birbirimizden ayrıldık. "Girin" diye seslendim. Gelen Rosemary'ydi. Özenle giyinmişti; başında küçük siyah yeni bir şapka, elinde kalem kadar ince bir şemsiye vardı. "Merhaba!" dedi yapmacıklı bir tavırla. "Döneli az oluyor, size şöyle bir uğrayayım dedim." İlerledi ve yazı masasının üzerine bir paket koydu. "Size avokado armudu getirdim" dedi. "Harrods'da gördüm ve şimdi varken alayım dedim, biliyorsunuz her zaman bulunmuyor. *Pek* olgun değiller, ama eğer sıcak bir odada tutulurlarsa bir iki gün içinde yenilebilecek duruma gelebileceklerini söyledi adam."

Rosemary'ye doğru döndüm. "Sana çok iyi bir haber, Rosemary" dedim. "Karım kardeşimle evleniyor. Harika değil mi?"

"Sevgilim!" dedi Antonia.

"Geriye bir tek benim Rosemary'ye çılgınca âşık olmam kaldı" dedim, "O zaman hep birlikte Rembers'a gidip mutluluk içinde yaşayabiliriz!" Gülmeye başladım.

"Martin!" dedi, Rosemary. Bana bir şey uzattı. "Bu mektup paspasın üstündeydi. Elden verilmiş olmalı."

Mektubu aldım ve gülmeyi kestim. Daha önce görmediğim Tötonik bir el yazısıyla yazılmıştı. Ama nereden geldiğini biliyordum.

"Hadi, hanımlar, ben gidip şampanya getirirken siz biraz gevezelik edin, karımın nişanını kutlamak istiyorum" dedim. Kapıyı ar-

kamdan çarparak odadan ayrıldım.

Yemek odasına girdim, bir köşeye iliştim ve beceriksiz bir halde mektubu açmaya koyuldum. Güç bela açtım mektubu. Zarfı çaprazlamasına yırttığımda, içerde Palmer'ın yazısını tanıdım ve üşüdüğümü hissettim. Buruşturup yırttığım mektubu zarftan çekip çıkardım. Başka bir mesaj yoktu. Mektubunda şunlar yazılıydı:

Martin, ayın on birinde Amerika'ya uçuyoruz ve orada kalmayı düşünüyoruz. Olasılıkla Batı kıyısında çalışacağım ve Honor da üniversitede bir görev alarak benimle birlikte olacak. Yollarımızın yeniden birleşmesi için hiçbir neden yok ve eğer birleşmesinler dersem bunun hepimiz için daha iyi olacağını niçin söylediğimi anlayacaksınız. Biraz düşününce şuna emin oluyorum ki, Antonia'ya dönmekle ve evliliğinizi onarmakla işin doğrusunu yaptınız. Ne de olsa, daha tatlı bir dünya yaratmaya yeteneğiniz var sizin. Tabii mutluluğunuz için ve ruhunuzun derinliklerinde yatan gereksinimler için işin doğrusunu yaptınız demek istiyorum. Ahlak ilkeleri üzerine boş sözlerle canınızı sıkacak değilim. Bana sizi bir arkadaş olarak ilk kabul ettiren şey *bu bağlar* karşısındaki özgürlük duygunuzdu. Olup bitenler üzerinde, benden ve bir başkasından hiçbir yorum istemeyeceksiniz ve almayacaksınız. Suskunluğun ağırbaşlılığı, sizin bile ne kadar çılgınca olduğunu hiç fark etmediğinizi düşündüğüm bu girişimi bir deniz gibi örtsün. Size ve Antonia'ya iyi dileklerimi yolluyorum. Sizi bir zamanlar sevmiş olduğumu unutmayın ve her ikimiz için de son ve kesin bir elveda anlamına gelen bu mektuba karşılık vermeyin.

Mektubu cebime attım ve bir iki dakika hiç kımıldamadan kaldım. Sonra mutfak dolabını açtım ve bardak aradım. Şampanya almak için mahzene indim. Karanlıkta şişeyi nasıl bulabildiğimi onu ancak elime aldıktan sonra fark ettim. Konuk odasına döndüm.

İki kadın konuşmalarını ansızın kestiler ve ne yapacağımı ya da ne diyeceğimi görmek için sinirli sinirli bana baktılar. Bardakları masaya koydum ve konuşmadan şampanyayı açmaya başladım.

"Martin" dedi Rosemary, "Kızmıyorsun değil mi?". Benimle somurtan bir çocukmuşum gibi konuşuyordu.

"Elbette kızmıyorum" dedim, "Niçin kızacak mışım?"

İki kadının bakıştıklarını gördüm. Derken, Rosemary'nin, Antonia'yla Alexandre'ın ilişkilerini ta baştan beri bildiğini anladım, çünkü hiç kuşkusuz onun dairesinde buluşuyorlardı. Şampanya şişesinin mantarı tavana fırladı.

"Sevgili Martin'ciğim" dedi Antonia, "Kendini yiyip bitirme, sa-

kin ol, sakin ol. Hepimiz seni seviyoruz, gerçekten seviyoruz." Yeniden yanıma gelip kolumun yeninden çekti ve ona bir bardak verdim. Bir bardak da Rosemary'ye uzattım.

"Audubon oymabaskılarını sana evlenme hediyesi olarak vereceğim" dedim. İçkimi içtim ve yeniden gülmeye başladım. Şaşkın ve kınayıcı bir tutumla beni seyrettiler

29

Yavrucuğum, biz ikimiz bir felaketten hayatta kalanlarmışız gibi bir duygu var içimde; birlikte öylesine ıstıraplar çektik ki artık birbirimizi görmeye katlanamıyor gibiyiz. Gerçekten de seni görmekten böyle bir nedenle kaçındım ve senin açından da bu denli sıkıntıya yol açmış bir ilişkiyi sürdürmekte aynı isteksizliğin bulunması gerektiğini hissettim. Bir korudaki iki çocuk gibi birlikte ocağın önüne uzandığımız o Noel arifesinden beri, ne oldu bize, sevgili Georgie'm? O zamandan beri saflığımızı bu denli *yitirdiğimize* göre, ne kadar da *saf* olmalıymışız o vakitler! Kızılgerdan kuşlarının gelip bizi yapraklarla örtmelerinin tam zamanı olduğunu söyleyebilirsin. Doğrusu, kendi ıstıraplarımı ne kadar az anladığımı düşünüyorum da, seninkileri hiç tahmin edemiyorum: Bana karşı kırgın olup olmadığını da, aramızda onarılabilecek bir şeyin kalıp kalmadığını da bilmiyorum. Bu satırları vicdanımı rahatlatmak için hiçbir umut duymaksızın yazıyorum, ama mutlaka yazmam gerekiyor. Çünkü biz bir piyesteki oyuncularmışız gibi geliyor bana ve bu dramın son bulması için aramızda bir alış veriş olması gerekiyor. Sana karşı soğuk bir hitap tarzı bu, biliyorum, ama dürüst olmam ve şu anda kendimi ne kadar şaşkın ve yarı ölü hissettiğimi itiraf etmem gerek. Belirsizlikleri bana sıkıntı verebilecek bazı şeyler keşfedecek olsam bile, seni görmeliyim, anlıyorsun değil mi? Öte yandan, bu dehşet verici kıyımın yarattığı yalnızlıkta birbirimizi yeniden gördüğümüzde, bundan daha fazla bir şeylerin olacağını da umuyorum. Georgie'ciğim, benim eski dostum, en azından bunu yapmaya uğraşacak mısın? Senden dediğime karşı çıktığını belirten bir mektup almazsam, gelecek hafta seni telefonla ararım. Biz birbirimizi gerçekten sevdik, öyle değil mi? Georgie öyle değil mi? O gerçeğin adına...

M.

Mektubu bitirdim ve saatime baktım. Saat sekize yaklaşmıştı. Onlar varmadan önce yolcu salonunun sessiz sakin bir köşesine yerleşmek için yola çıkmamın iyi olacağını düşündüm. Son bir kez görmek istiyordum onları.

Ayın on birinin akşamıydı ve bütün gün boyunca Londra Havaalanı'ndaydım. Honor'la Palmer'ın ne zaman hareket edeceklerini keşfetmem güç olmamıştı. Bir akşam uçuşunda yer ayırtmışlardı. Biraz önceden davranmaya karar vermiş olduğumdan, o gün gelip çattığında evde kalamamıştım. Çeşitli barlarda oturmuş ve çeşitli sandöviçler yemiştim. Sonunda aklımı başka bir şeye verebilmek için umutsuz bir çaba harcayarak Georgie'ye mektup yazmaya koyulmuştum; mektubun bir işe yarayacağından da, mektubun hissettiklerimi dile getirdiğinden de, ve ne hissettiğimi bildiğimden de emin değildim. Georgie'yle ancak çok soyut bir biçimde ilgilenebiliyordum. Yakında Honor'ı göreceğimin ve bunun son görüşüm olacağının dışında, gerçekte, hiçbir şeyin bilincinde değildim.

Palmer'ın mektubuna karşılık vermemiştim. Elbette yarım düzine karşılık yazmaya koyulmuştum, ama sonunda bu darbeyi suskunluk içinde son darbe olarak kabul etmek -ki gerçekte de böyleydi- bana daha az ıstıraplı gözüktü. Mektupta durumuma ilişkin olarak neler bildiklerini, bana son öldürücü darbeyi indirebilmek için ikisi arasında nasıl bir konuşma geçmiş olabileceğini tam olarak anlayabilmek için mektubu tekrar tekrar okudum. İnsan bunun bir tanrılar konuşması olduğunu da tahmin edebilirdi. Ama şimdi Palmer'ın bildiği kesindi.

Antonia ile Alexandre Roma'ya gitmişlerdi. Gittikleri için büyük ölçüde rahatladım. Bütün eşyalarımla birlikte Lowndes Meydanı'na yeniden taşınmıştım. Ev taşıyıcıları eşyaları oradan oraya götürmeye oldukça alışmış gözüküyorlardı. Orada kalıp kalmayacağımı bilmiyordum, ama Herford Meydanı'ndan uzaklaşmam gerekiyordu ve gerçekte de Antonia'nın ikinci ifşaatının akşamı Hereford Meydanı'ndan ayrıldım. Kuşkusuz Antonia için tam bir düşkırıklığı olmuştum. Onun bunu ne kadar derinden hissettiğini bilemiyordum ve hiç de kafa yormadım. Ona alaycı bir dostlukla davranıyor -ki bu onu her seferinde şaşırtıyordu- ve onun sürekli sevecenliğine sürekli bir ironiyle karşılık veriyordum. Onu bağışlayamıyor ve gözümün önünde görmek istemiyordum. Ben de daha sert ve daha mutlak olmuştum ve yitirdiğim şeylerin değişmez ve katıksız duygusu beni böyle tutuyordu. Palmer'ın sözünü ettiği daha tatlı bir dünya

yaratabilme yeteneğim, gerçekte, içimde ölmüş olan şeydi. Bu hiç de öyle ermişçe bir yetenek olmamıştı; bencilliğin yalnızca daha dingin bir biçimiydi. Ne var ki bir kez olsun patlamadım ve ne Antonia ne de Alexander tam olarak ne düşündüğümü bilmediler. Onları karanlıklar içinde bırakmak bana küçük bir tatmin verdi.

Sevgili Alexandre'ın beni bunca zamandır boynuzlamış olmasını da bağışlayamıyordum. Bu özel ihanetin öylesine katıksız bir yam vardı ki Antonia'dan hemen hemen bağımsız gözüküyordu. Sanki Alexandre, tüm geçmişime, ta uzaklara, evliliğimin ötesine, çocukluk odama, ana rahmine dek giden yıllara bir şeyler yapmış gibiydi. Kendisinde annemin başka herkesten daha fazla yeniden yaşadığı ve beni böylesine sessizce ve acımasızca aldatmış olan o, içine girilmez olduğuna inandığım geçmişteki masumluğun üzerine yaraya benzer bir gölge düşürüyordu. Onu ahlaki bir görüş açısından yargılıyor değildim. Belli bir dereceye kadar bir "açıklama" getirebileceğine inanmıyor da değildim. Gerçekte böyle bir açıklama yapmayı istiyordu. Alexandre, benim yanıltıcı hafifliğimden ötürü, Antonia'nın çektiği ıstırabın daha fazlasını çekiyordu. Biliyordum ki, bana kuşkularını, kuruntularını, o durumdan bu duruma farkına varmadan nasıl sürüklendiğini; kısaca her şeyin nasıl olup bittiğini anlatmak istiyordu. Zaman zaman onda Antonia'yı başından atma isteğini gösteren bir içdökme arzusu sezinlediğim bile oluyordu. Beri yandan, bu durumun yaratılmasında kendi istencimin payının ne olduğunu da biraz acıma ve merak duygusuyla düşünüp duruyordum. Anlattığı öykünün iyi bir öykü olduğundan hiç kuşkum yoktu. Ne de olsa ben de kendi deneyimimden, sevilen kişiyi bilerek aldatmanın, aldatan kişiye ne kadar hoş, soğukkanlılıktan ne kadar uzak gözükebileceğini biliyordum. Ama benim Alexandre'a gösterdiğim tepki bir değer yargısından çok daha otomatik, çok daha ani bir şeydi. Bundan duyduğum ıstırabın terk edilmişlik duygusuna bunca benzemesi garipti. Alexandre sayesinde, şimdi yaralanmış bir yalnızlık olan geçmişimin büyük bir bölümü şenlendirilmişti.

Yolcu salonunda en uzaktaki köşeye yerleştim ve önüme büyük bir gazete açtım. Beni görmelerinin pek olası olmadığını düşünüyordum. Zaten ne olursa olsun bu riski göze almaya her zaman hazırdım. Koskoca camın dışında, ışıklı uçaklar yavaş yavaş uçuş pistine doğru gidiyorlardı. Sıcak salonda hoparlörlerden yarım yamalak işitilen seslerde şarkıya benzer talimatlar duyuluyor ve gergin insanlar bunları anlar gözüküyorlardı. Adeta Son Yargı günü için

bekleşen insanların toplandığı bir salon gibiydi burası. Gazeteyi tam yukarda tutarak biraz viski içtim ve gazetenin kenarından yürüyen merdivenin tepesini gözetledim. Uçaklarının kalkma vaktine hâlâ hemen hemen bir saat vardı, ama şimdi kendimi bekleyip gözetlemekten başka bir şey yapamayacak kadar hasta hissediyordum. Kurban mı, yoksa bir katil mi olarak karışacağımı pek bilmeden, içimde sanki bir cinayete karışacakmışım gibi bir duygu vardı.

Aşırı aşk vahşice bir iştah taşır. Ve şu da bir gerçek ki, bu aşk kendi şiddetinin yol açtığı bir başkalaşımla hemen hemen her türlü şeyle yaşayabilir. Ben bu zaman aralığında Honor'ı yeniden görmek düşüncesiyle yaşamıştım ve o an sanki bana ölecekmişim gibi geldi. Ötede hiçbir şey görmüyor, ötedeki hiçbir şeyle ilgilenmiyordum. Onu gerçekten giderken görmek, onun bir kapıdan geçip hayatımdan sonsuza değin çıktığını görmek, kendinde, kendi karanlık doyumunu taşıyan bir intihar edimi gibiydi. Ne var ki bu düşünce bile, günü gelince, belirsizleşti ve baş dönmesini andıran ruh durumumda geriye yalnızca onu görmüş olmak düşüncesi kaldı. Yalnızca bir an bile sürmüş olsa, bu yeterli bir mucizeydi, ıstırapla dolu yeterli bir sevinçti.

Saatime baktım ve biraz daha içki içmek için bara yeniden gitmeye cesaret edip edemeyeceğimi merak ettim. Olduğum yerde kalmaya karar verdim. Gazetenin arkasına çöktüm. Bir kolum ağrımaya başlıyordu. Her yanımı bir çeşit nedensiz bitkinlik sarmıştı. Dünyanın sonu gibi gözüken bu atmosfer ezici olmaya başlıyordu. Uzaktan gelen bir uğultunun uçaklardan mı, yoksa kendi kanımdan mı çıktığını ayırt edemedim. Bütün gün bir nöbet gibi geçmişti. Belki de şimdi uykuya dalıyordum. Kafamın düşecekmiş gibi sallandığını fark ettim. Bir kaç saniye içinde de bu son zamanlarda birkaç kez gördüğüm bir düşe, bir kılıçla bir kesik başa ilişkin bir düşe sürüklendim. Sonra, Palmer'la Honor'ı birbirlerinin kollarında çıplak halde, birbirlerine tek bir vücut olasıya, gitgide daha sıkıca sarılmış olarak gördüm.

Bir sıçrayışla başımı doğrulttum ve biraz aşağıya kaymış olan gazeteyi düzelttim. Başım yalnızca bir an aşağı düşmüştü. Bunu saatime bakarak doğruladım; ve gazetenin kenarından yeniden çevreyi gözlemeye başladım. Derken, tıpkı yerden yükselen kötü ruhlar gibi geldiklerini gördüm. Yürüyen merdiven onları yukarı kata doğru çıkarttıkça, önce başları ve sonra da omuzları olmak üzere, yan yana aşağıdan yukarıya doğru yükseliyorlardı. Gazeteyi yeniden eski

konumuna getirerek önümü maskeledim ve gözlerimi kapattım. Şimdi, bu sahneye katlanıp katlanamayacağımı düşünüyordum.

Kendimi toparlamam birkaç dakikamı aldı. Yeniden bakma yürekliliğini gösterdiğimde bara gittiklerini ve şimdi sırtlarının bana dönük olduğunu gördüm. Palmer içki sipariş ediyordu. Üç içki söyledi. Derken yanlarında bir kız olduğunu gördüm; üstünde yeni bir Burberry yağmurluğu olan, saçları özenle kesilmiş, şık ve solgun yüzlü bir kızdı. Üçü de sırtları bana dönük, konuşmadan oturuyorlardı. Kızın içkisini tutuş biçimi birden bana çok bildik geldi. Başparmağıyla burnunu okşayarak başını çevirdi. Georgie'ydi.

Gazeteyi biraz daha aşağıya indirdim ve onları seyretmeye daldım. Gözlerim aklımın oburluğunu o kadar az besliyordu ki gördüklerime pek inanamıyordum. Honor'la Palmer'ın, bana yalnızca birer omuzlarıyla yanaklarının bir bölümü dönüktü. Georgie, sırtı bana tam karşı gelecek biçimde oturmuştu, kimi zaman Palmer'a, kimi zaman da Honor'a doğru baktıkça, yukarı kalkık bir biçim taşıyan profili ortaya çıkıyordu. Bu ikisi dikkatlerini genç yol arkadaşları üzerinde yoğunlaştırmış gibiydiler. Bir üçlü oluşturarak ilgiyle öne doğru eğiliyorlar, kâh biri, kâh ötekisi uzanarak himayelerine aldıkları kızın omzuna hafifçe vuruyordu. Adeta yanlarında çocukları bulunan bir ana-baba gibiydiler. Georgie'nin kendisi de aşırı heyecanlı ve şaşkın görünüyordu. Tombul yüzünü ve kararsız hareketlerini inceledim. Onda bir şeyler silikleşmiş gibiydi. Belki de bu, o kadar sevdiğim ve kendi yoldan çıkmış kişisel niyetlerim için araç yaptığım şu bağımsızlık ateşiydi. Bütün karşı çıkmalarına rağmen, Georgie'yi köle yapmış değildim. O, sanırım, asıl şimdi köle olmuştu. Çantasında bir şeyler aranıp duruyordu, ve sonunda, Palmer'ın ona gülerek bir soru sormasına karşılık olarak, çantasından pasaportunu ve uzun renkli bir bilet çıkardı ve onları masanın üstüne koydu. Onun da yolcu olduğunu, ancak o zaman anladım.

Orada oturmuş, neredeyse katlanılmaz bir saygınlık parıltısına gömülü olarak konuşup gülerlerken, birer oyuncuya benziyorlardı ve ben içim sıra sözlerinin birdenbire işitilir olması için çevredeki bütün öteki insanların seslerini kesmelerini umuyordum. Şimdiye değin özellikle Honor'a bakmamaya çabalamıştım. Şimdi baktım ona. Dudakları oynuyor ve gülümsüyordu, ama kaşları çatıktı. Yüzü gergin ve soluktu ve onu Liverpool Street Garı'nda, sislerin içinde, saçının üstünde su damlalarıyla ilk gördüğümde yüzünün nasıl olduğunu anımsadım. Bu veda bakışımda bana, o zaman göründüğü gibi,

dokunaklı bir biçimde ölümlü ve o şeytani görkemi kaybolmuş göründü. Ne var ki şimdi, çirkinliğinde, onun güzelliğini görebiliyordum. Bu,neredeyse fazla bir güzellikti. Şapkasızdı ve saçının kulaklarının arkasına atmak için eliyle durmadan saçlarını düzlüyordu. Yağlı siyah saç tutamları sürekli olarak önüne düşüyordu. Georgie ya da Palmer'la konuştukça zaman zaman tüm profilini görebiliyordum. Eli kımıldayıp dururken, derisinin sarı rengi üzerinde doğal kırmızılığıyla belirginleşen kavisli Yahudi ağzı, zorlama bir gülümsemeyle kımıltısızlaşmıştı. Çok yorgun görünüyordu.

"D 167 UÇUŞ SAYİLI NEW YORK YOLCULARI LÜTFEN UÇAĞA BİNİŞ KAPISINA DOĞRU İLERLEYİNİZ" dedi insan üstü bir ses. "BİLETLERİNİZİ VE PASAPORTLARINIZI LÜTFEN HAZIRLAYINIZ."

Herkes yerinden sıçradı ve bu anın şokunda ben de yerimden kalktım. Saate dikkat etmemiştim. Çok zalimce bir şeydi bu. Georgie el çantasını düşürdü ve Honor çantayı yerden alırken biraz telaş oldu. Derken üçü birlikte ileriye doğru yürüdüler. Yumuşak tüvit kumaşından yolculuk paltosu içinde Palmer, özenli ve büyük bir kuş gibi kibar gözüküyordu. Bana zafere ulaşmış bir adam gibi geldi. Gençlikle dolu kahkahasını işitebiliyordum; ve sanki bir spot ışığıyla aydınlatılmışcasına, elinin Honor'ın koluna kayarak girdiğini gördüm. Birlikte yan yana yürürlerken kolunu sevecenlikle daha da sıktı.

Daha önce, ona doğru koşarak ilerleyebileceğimi düşünmüştüm. Ama daha şimdiden benden bir filmde görülen kişiler kadar uzaklaşmışlardı bile. Kuyruğa girişlerini gördüm. Şimdi bütün görebildiğim, Honor'ın siyah başı ve Palmer'ın omzuna dayalı omzuydu. Onların kapıdan çıkıp gitmelerini görmek için bekleyemeyeceğimi biliyordum. Bu, bir infaza tanık olma gibi bir şeydi. Geriye döndüm ve yürüyen merdivene doğru ilerledim.

30

Bütün ışıkları yaktım. Lowndes Meydanı'na dönmüştüm ve saat daha ancak ona çeyrek vardı. Odamın manzarası sabahleyin bıraktı-

ğım gibiydi: Yapılmamış kamp yatağım, yerde düzeni bozulmuş birkaç kilim, yatağın yanında duran sigaralar, su ve aspirin, ağzına kadar dolu bir kül tablası ve dünkü gazete. Gözlerimi dikmiş bu eşya kalıntılarına bakıyordum. Odayı katederek pencerenin yanına gittim. Tam aşağıda, sonsuz bir zincirleme kuyruk halinde geçen ve aniden Knightsbridge yönüne direksiyon kıran arabaların farlarını görüyordum. Sokak lambaları ağaçların çıplak gövdelerini aydınlatıyordu. Kaldırımlar ıslaktı ve üzerlerinde sarı bir ışık yansıyordu. Bugün yağmur yağmış olmalıydı. Anımsamıyordum.

Yandaki ipi, Rosemary'nin kullanmamı ısrar ettiği biçimde kullanarak perdeleri çektim. Perde saçakları sorunu hâlâ çözümlenmemişti. Elektrik ocağını yaktım. Kaloriferin ısısı pek yeterli değildi. Carlton House yazı masasını inceledim ve son taşınma sırasında ortaya çıkan bir başka çiziği fark ettim. Parmağımı yaladım ve üstüne tampon yaptım. Dışarıya mutfağa gittim ve dalgın dalgın yiyecek bir şeyler arandım. Bir yerde Rosemary'nin getirmiş olduğu bir kutu Bath Oliver bisküvisi vardı. Pardösümü çıkardım ve ceketimin cebinde kibrit aradım. Cebimde Georgie'ye yazdığım mektubu buldum, yeniden okudum ve sonra yırttım. Kibriti buldum ve bir sigara yaktı. Galiba viskimi yeniden tüketmiştim. Ama belki de bugün zaten yeterince içmiştim. Buzdolabından bir şişe süt çıkardım ve bardağa biraz koydum. Bath Oliver bisküvileri normalde her zaman bulundukları raftaydı. Görünüşe bakılırsa Rosemary pahalı görünümlü kutularda iyi bir bisküvi stoğu yapmıştı. Rosemary'nin adına nazik bir davranıştı bu. Bisküvilerle sütü bir tepsiye koydum. Ceketimi çıkardım ve üstümde yalnızca gömleğim olduğu halde oturma odasına döndüm. Oda zaten oldukça sıcaktı belki de. Çin işi Chippendale sandalyelerinin birine oturdum ve tepsiyi ayak ucuma koydum.

Antonia'nın gözyaşı dökmekle birlikte çok enerjik göründüğü, benimse uçarı ama kayıtsız davrandığım bir tartışmadan sonra, Audubon oymabaskılarını aramızda paylaşmayı kararlaştırmıştık. Bu sıralarda Antonia'nın her yanını korkunç bir enerji kaplamıştı ve onunla birlikte olmak beni son derece yoruyordu. Antonia içten ve yardımsız bir çaba harcayarak benim en az sevdiğim oymabaskılarını seçmek isterken, kendisine en değersiz gözüken, oysa gerçekte benim en sevdiğim resimleri almıştı: Pafin penguenleri, büyük sorguçlu baykuşları. Altın kanatlı ağaçkakanlar, Carolina papağanları ve kızıl tanager kuşları, şimdi, tozlu bir rafta, duvara dayalı olarak duruyorlardı ve onları nereye koyacağımı düşünmeye çabaladım. Öte-

kiler olmaksızın anlamsız gözüküyorlardı. Odada çevreme bakındım ve Rosemary'nin Meissen porseleninden yapılma kakutu papağanlarının her birini yazı masasının uçlarına yerleştirmiş olduğunu gördüm ve onları bir araya getirmek için ayağa kalktım. Böyle daha iyi gözüküyorlardı. Derken biraz şarap içmeye karar verdim ve mutfağa geri döndüm. Dolapların birine gereksinim halinde kullanılır diye yedek bir kasa konulmuştu. Şarabımın geri kalan kısmı hâlâ Hereford Meydanı'ndaydı. Bu da bir başka sorundu. Rasgele bir şişe çektim. Şişeyi bildik bir alet ya da silahmış gibi elimde hoş bir duyguyla tarttım. Château Lauriol de Barny olduğunu gördüm. Elveda şölenlerine yakışır bir markaydı bu. Şişeyi açtım ve ışığın insanı rahatsız edecek derecede parlak olduğu oturma odasına döndüm. Rosemary'nin daha bana lamba alacak vakti olmamıştı.

Kuşkusuz hâlâ uğradığım şokun etkisi altındaydım. Elimin titrediği, ürperir gibi olduğum, dişlerimin takırdadığı dikkatimi çekti. Biraz daha şarap koydum. Sıcak mutfakta kaldığından, çok fazla soğuk değildi. Gözlerimin önüne Palmer'ın halısı üzerine yayılan kırmızı leke geldi. Ama şarabın kendisi masumdu, anılardan yoksundu. Olması gerektiği gibiydi. Sonuçta, tümüyle yeni bir çağın ilk anlarıydı. Hayatta kalacağımı, ilgilenecek yeni şeyler bulacağımı ve eskileri daha canlı kılacağımı kafamdan geçiriyordum. Wallenstein ile Gustavus Adolphus'a geri dönecektim. Gövdemde duyduğum bir acı bana neyin gerçek olduğunu söylerken bu düşünceleri düşünmeye çabalıyor ama onlar katlanılmaz biçimde soyut kalıyorlardı. Kendimi gerçekten de hayatta kalan biri olarak gördüm. Bir dram gerçekleşmişti, ortaya birtakım kişiler çıkmıştı, ama şimdi bütün ötekiler ölmüştü ve bütün olup bitenlerin anısı yalnızca benim belleğimde kalmıştı; ve belki de bu anı da Tanrı'mn bağışlayıcılığıyla yitip gidecekti, tıpkı çektiği ıstırapları anımsayamayan, hatta salıverildiğini bile bilmeyen çıldırmış yaşlı bir tutsakta olduğu gibi. Acı arttıkça bunu bir bilinç sisiyle örtmeye çabalıyor ve durumum üzerine birtakım beylik düşünceleri kafamdan geçirerek, kendimi anonim bir kişi kılmaya böylelikle de gerçekte ıstırap çekmemeye uğraşıyordum. Ama acı gerçek, kendini yadsıtmaya fırsat vermiyordu, bu yüzden sonunda sustum ve yitirdiğim biricik şeyin bilgisi içinde kendim oldum. Yüzümü örttüm. Gözümden yaş gelseydi ağlardım.

Kendimi kedere ve gerçek bir heyecanın belirtisi olan fiziksel acıya terk ederek, böyle, uzun bir süre oturup kaldım. Derken, birdenbire,

sanki kafamın içinden geliyormuş gibi, garip bir ses işittim. Dikkat kesilerek gözlerimi yukarı kaldırdım. Sesi ikinci kez işittiğimde ön kapı zilinin çaldığını anladım. Boş odalarda çok alışılmamış bir yankı yapıyordu. İçimden kapıyı açmamayı geçirdim. Şu anda hiçbir insanın yüzünü görebilecek durumda değildim. Rosemary Rembers'taydı, ve Londra'da katlanabileceğim başka hiç kimse yoktu. Kapının bir daha çalmasını bekleyerek, kaskatı, oturup kaldım. Zil, gürültülü ve ısrarlı bir biçimde, üç kez daha yinelendi. Ses o denli ürkütücüydü ki beni ayağa kalkmaya zorladı ve yavaşça hole doğru yürüdüm. Başlayan sessizliğe katlanamıyordum ve zilin bir kez daha çalmasına izin vermektense, kapıyı açtım. Dışarıdaki yarı karanlıkta Honor Klein duruyordu.

Konuşmadan birbirimize baktık, ben elim kapıda kaskatı, o başı eğik, kaşlarının altından bana bakarak. Kırmızı dudaklarının kıvrımı üzerinde, hâlâ o hafif zorlama gülümseme vardı.

Döndüm ve içeri, ışığa doğru beni izlemesine izin verdim. Oturma odasına girdim, odayı geçerek pencerenin yanına kadar gittim, öyle ki kamp yatağı aramızda kaldı. Döndüğüm anda kapıyı arkasından kapadı. Hâlâ konuşmadan birbirimize bakıyorduk.

Sonunda, gülümsemesi biraz daha belirginleşerek ve gözlerini kısarak, "Havaalanından o kadar çabuk ayrıldınız ki. Size yetişemedim" dedi.

Konuşup konuşamayacağımdan emin değildim, ama konuşmaya çalıştığımda sözcükler ağzımdan kolaylıkla dökülür gibi oldu. "Gittiğinizi düşündüm" dedim.

"Gördüğünüz gibi..."

"Öbür ikisi gittiler mi?"

"Evet."

"Siz ne zaman gidiyorsunuz?" dedim.

"Ben gitmiyorum."

Pencerenin yanındaki sandalyeye oturdum ve "Anlıyorum" dedim, oysa hiçbir şey anladığım yoktu. Karşıma, öteki sandalyeye oturdu. Başımı birkaç kez salladım. Yüreksizlikten ve korkudan başka bir şey hissetmeye cesaret edemiyordum. Bu belki de son bir işkenceydi. Acı acı ağırbaşlılığımı yitirmemeye çabalıyordum.

"A, öyle mi!" dedim, "Peki buraya ne yapmaya geldiniz?". Tekdüze bir sesle konuşuyordum.

Şimdi ona bakmakta gerçekte hiçbir sakınca görmedim ve bana yeniden zeki bir bakış atarken, varlığımın bilincinde olmasını bir

çeşit esrime duygusuyla hissetmekten kendimi alamadım.

"Sizi görmeye geldim" dedi, gülümseyen ağzının dar çizgisi bir ışın gibi beni tutsak alarak.

"Niçin?"

"Çünkü gelmemi istiyordunuz."

"Gelmenizi *istemedim*" dedim. "Sizden kurtulduğumu sanıyordum." Yüzüm taş gibiydi ve dikkatten gerilmişti.

Gülümsemesine eğlendiğini gösteren keskin zekâlı bir hava vererek, dudaklarını büzdü. Hâlâ yorgun görünüyor ve yüzü çektiği son ıstırapların izlerini taşıyordu. Ama kötü ruh gene uyanmıştı. Odanın çevresine biraz bakındı, mantosunu sandalyenin sırtına doğru iterek çıkardı, ellerini dibine kadar yeşil takım elbisesinin ceplerine daldırdı, ayak ayak üstüne attı ve yeniden beni incelemeye koyuldu.

"Biraz şarap için. Benim bardağımı alın" dedim. Tepsiye işaret ettim. Bir an gözlerini benden ayırmadı ve sonra biraz şarap koydu. Onun böyle yaptığını görünce bilincimin derinliklerinde büyük bir sevincin küçük bir tohumunu hissettim, bir geminin çok çok altındaki bir balinanın görüntüsü gibi hâlâ ufacıktı bu tohum. Ancak yüzümdeki acı ifadeyi değiştirmedim ve bir ayağımı sandalyemin üzerine koyarak ayağa kalktım. Dizime yaslandım ve yukardan ona baktım. Böylesi daha kolaydı.

"Hiç gitmeyecek misiniz?" dedim.

"Hiç gitmeyeceğim."

"Palmer ne kadar süre için gidiyor?"

"Söylediği kadarıyla, temelli gidiyor."

"Demek Palmer'ı terk ettiniz?" dedim. "Ayrıldınız mı? Bitti mi?" Her şeyin açık olmasını istiyordum. Böylesine dille anlatılmaz biçimde arzuladığım şeyin doğru olmasının bana yalnızca söylenmesini istiyordum.

Sandalyesinin sırtına dayanarak kendine güç vermeye çalıştı. Yüzü şimdi çok sakindi. "Evet."

"Anlıyorum" dedim. "Peki Georgie?"

"Palmer'la Georgie birbirlerinden çok hoşlandılar" dedi Honor. "Bu işin sonu neye varır bilmem. Ama Palmer uzaklaşmak istiyordu, uzaklaşmak için çılgınca bir istek duyuyordu."

"Sizden uzaklaşmak için mi?"

Bana sakin bir bakış attı. "Evet."

"Peki siz kendiniz?"

Bu kaçınılmaz sorular sırasında onu bir an için egemenliğim altı-

na almıştım. Ama şimdi, vücudu gevşemiş halde, bardağındaki şarabı biraz çevirerek, bana yalnızca gülümsemekle yetindi. Küstahlığına bayıldım.

"Peki, niçin burada olduğunuzu size yeniden sorabilir miyim?" dedim. Ona hâlâ yukardan bakarak, gelip yazı masasına dayandım. "Eğer yalnızca bana işkence etmek ya da eğlenmek için geldiyseniz, hemen gitmekle iyi edersiniz." Sonunda birbirimize eşit birer insan muamelesi yapıyor oluşumuz her yanımı sarhoş edici bir duyguyla doldurmuştu. Yüzümdeki sert ifadeyi değiştirmedim, ama bu ifadede öylesine bir ışık vardı ki duygularımı biraz dışavurmuş olmalıydı.

"Size *işkence* etmek için gelmedim" dedi Honor. Ciddiydi, ama bakışında ince alay taşıyan bir hafiflik vardı.

"Tabii, bunun düşünmeden olabileceğini anlıyorum" dedim. "Sizde bir katil mizacı olduğunu biliyorum." Titremeye kapılmıştım ve titremenin önüne geçmek için hareket etmek zorunda kaldım. Pencereye doğru yürüdüm, arkamı döndüm ve bir kez daha ona bakınca kendimi gülümsemekten alamadım. O da gülümsedi. Sonra, ani bir şaşkınlığa uğramışız gibi, her ikimiz de yeniden ciddileştik.

"Ama niçin, Honor?" dedim. "Niçin burada, niçin ben?"

Beni merak içinde bırakmıştı. Derken, "Hiç Herodot okudunuz mu?" dedi.

Şaşırmıştım. "Evet, uzun bir süre önce okumuştum."

"Gyges ile Kandoles'in öyküsünü anımsıyor musunuz?"

Bir an düşündüm ve "Evet, sanırım anımsıyorum" dedim. "Kandoles karısının güzelliğiyle gurur duyuyor ve arkadaşı Gyges'in onu çıplak görmesini istiyordu. Gyges'i yatak odasına sakladı, ama Kandoles'in karısı onun orada olduğunu anladı. Derken, Gyges kendisini gördüğü için ona yaklaştı ve onu Kandoles'i öldürüp yerine kral olmaya zorladı."

"Evet öyle" dedi Honor. Beni dikkatle gözlüyordu.

Bir iki dakika sonra, "Anlıyorum" dedim ve "Eskiden beni saçmalamakla suçluyordunuz. Eğer sizi kardeşinize sarılırken gördüğüm için ayrıcalıklı tek kişi oluyorsam..." diye ekledim.

Yeniden gülümseyerek, sustu. Ben de yeniden gülümsememeye çalıştım. "Kesik bir baş olduğunuzu söylediniz bana. İnsan kesik bir başla insani ilişkiler kurabilir mi?" dedim.

Beni gülümsemesiyle zorlayarak, suskunluğunu bozmadı. "Kendinizin de belirttiği gibi, sizi hiç tanımıyorum!" dedim. Şimdi ken-

dimi gülümsemekten alamıyordum.

Arkaya yaslanarak, suskunluğunu sürdürdü; gülümsemesi şimdi tüm küstahlığının pırıltısını taşıyordu.

"Şimdiye değin birlikte bir düşte yaşadık. Uyandığımızda birbirimizi hâlâ bulacak mıyız?" dedim.

Yatağın çevresini dolandım ve onun yanında durdum. Yakınlığına tapıyordum. "Bakın, sıkı sıkıya el ele tutuşmalı ve bütün bu düş boyunca birbirimizi bırakmamayı, uyanan dünyaya çıkmayı ummalıyız" dedim.

Hâlâ konuşmak istemediğinden, "Mutlu olabilir miyiz?" diye sordum.

"Bunun mutlulukla ilgisi yok, hiç ilgisi yok" dedi.

Doğruydu bu. Sözlerindeki vaadi anladım. "Bu düşten sağ çıkıp çıkmayacağımı merak ediyorum" dedim.

Harika bir gülümsemeyle, "Şansınızı denemelisiniz!" dedi.

Sonunda ironisini yitirerek yumuşayan gülümsemesinin ışıklı parıltısını ona geri verdim ve "Siz de şansınızı denemelisiniz, sevgili Honor!" dedim.

2. basım

YÜZBAŞI VE KADINLAR TABURU

Mario Vargas Llosa

1990 seçimlerinde "Demokratik Cephe"nin "Başkan" adayı olan Latin Amerika'nın en ünlü yazarlarından Llosa, bu romanında Peru Ordusu'nun "düzen" ve "disiplin" anlayışını askerler için açılan bir "genelev" aracılığı ile işler

Peru Ordusu'na mensup askerler, izin günlerinde çevre köy ve kasabalardaki kadın ve kızların ırzına geçmektedir. Askerlerin bu curetkârlığına halkın tepki gösterip "isyan" etmesinden çekinen generaller, çözümü askerler için bir genelev açmakta bulurlar. Ve subayların sicil dosyalarına bakarak görev bilinci çok gelişmiş, yöneticilik kabiliyeti çok yüksek, orduyu ve vatanını çok seven bir üsteğmeni bu işle görevlendirirler... Üsteğmen, içki içmeyen, kumar oynamayan, karısından başka hiçbir kadınla beraber olmayan, "mahçup" diye tanımlanabilecek biri olmasına rağmen "emir verildiği için" görevi kabul eder... Görev bilinci ve örgütlenme becerisi çok gelişmiş üsteğmen (terfi ederek yüzbaşı olur) büyük bir çabayla topladığı "hostes"lerle Peru Ordusu'nun cinsel ihtiyaçlarını karşılamaya; daha sonra generallerin "Peru Ordusu'nun en iyi çalışan kurumu" dedikleri "Kadınlar Taburu"na komuta etmeye başlar... "Hostes"ler diğer erler gibi içtimaya çıkıp, tekmil vermeyi öğrenirler.

BİZ

Yevgeni Zamyatin

G. Orwell ve A. Huxley gibi yazarların öncüsü ve esin kaynağı olan Zamyatin, onlardan çok daha önce yazdığı "Biz" ile totalitarizm tehlikesine işaret ederek, anti-ütopyayı radikal bir eleştiri silahına dönüştürmüştür. Bütünlüklü, bitmiş bir topluma karşı olan Zamyatin, "Biz" de böylesi bir toplumun olumsuzluklarını anlatır. 26. yüzyılda geçen romanda insan doğadan ve kendi öz "ben"liğinden koparılmış, "Biz"leşerek teknolojiye ve bürokratik devlete teslim olmuştur. Kişisellik yoktur... İnsanların adları değil numaraları vardır. Saydam, cam duvarların arkasında yaşayan insanların her dakikası devletçe belirlenmekte, denetlenmektedir. Erkek ve dişi numaralar yalnızca, izin belgeleriyle önceden belirlenmiş sevişme saatlerinde birbirlerini ziyaret ettikleri zaman perdeleri indirme hakkına sahiptirler.

1920'de yazılan "Biz", SSCB'de hiçbir zaman basılmamış, yazarının sürgünde ölmesine neden olmuştur. Ölümünden 50 yıl sonra 1987'de, Gorbaçov'un açıklık politikasının sonuçlarından biri olarak Zamyatin'e "itibarı" iade edilmiş ve "Biz", yayımlanmak üzere programa alınmıştır.

---

8. basım

GÜLÜNESİ AŞKLAR

Milan Kundera

Tüm yapıtları arasında en çok keyif ve zevkle yazmış olduğunu söylediği Gülünesi Aşklar'da Kundera, yine o eşsiz kara mizahı ve ironisiyle, kişilerin kimlik sorunlarını, oyun gibi başlayıp birden ciddiye dönüşen cinsel yanılsamalarını, gerçekte trajik bir tutsaklıktan başka bir şey olmayan erotik güç tutkularını işliyor.

---

2. basım

KALECİNİN PENALTI ANINDAKİ ENDİŞESİ

Peter Handke

Bir tek sözcükle tanımlamak gerekirse, dille dünya arasındaki "boş"luğun romanı.. Batı toplumlarında yaşayan "uygar" insanların ilişkisinin (=ilişkisizliğinin) yarattığı "boş"luğun "özgürleştirici" ve "öldürücü" boyutlarının işlenildiği bir metin...

edebiyat

İNFAZA ÇAĞRI
Vladimir Nabokov

Gizliliğin, dolayısıyla bireyselliğin olmadığı bir saydamlar ülkesinde saydamsızlığı savunduğu için ölüme mahkûm edilen Cincinnatus düşlere bile sınır getiren yasakcı koşullarda kocaman bir kale-hapishanenin tek mahkûmu olarak infaz gününü beklemektedir. Nabokov, İnfaza Çağrı'da zamandan ve mekândan soyutlanmış acımasız, duyarsız iki yüzlü bir baskı toplumunda ölüm cezası karşısında bireyin bilenip, bilinçlenmesini anlatır. Gerçek ve düşün örtüştüğü, her sayfası acı süprizler Kafkamsı karabasanlar ve düş kırıklıkları ile dolu bu kara mizah örneği, Nabokov'un tanımıyla "boşlukta bir kemandır."
Yazara göre dunyevi kişiler, kitabı göz boyamacılık olarak değerlendirecekler, yaşlılar ellerinden attıkları gibi yeniden yöresel serüvenlere ve ünlülerin yaşamöykülerine gömülecekler, dernekçi hanımların içleri titremeyecek, Viyanalı büyücü doktorun yandaşları burun kıvıracaklardır. Yine de coşkuyla yerinden sıçrayacak bir ikı okur çıkacaktır.

YENİ TANRILAR
Alberto Vázguez-Figueroa

Yuzyıllardır insanları çeken en çarpıcı düşlerden biri olan "sonsuz gençlik" mümkün mü? "Olgun bir beynin bilgi ve bilinci ile yirmi yaşın gençliği ve dinamizi" birleşirse ne olur? Kalıtımbilimde son yıllarda -sessızce- gerçekleştirilen olağanüstü gelişmeler insanlara bu düşün gerçekleşebileceğini düşündürmeye başladı... Ama, bu düşün gerçekleşmesi "doğal denge"de bir aksamaya yol açmayacak mı? Bulunduğumuz noktaya yüzbinlerce yıl süren bir evrim sonucu geldiğimizi göz önüne alırsak, süreci zorlayan müdahalelere doğanın tepkisiz kalacağı düşünülebilir mi? Kalıtımbilimi süreci değiştirmek amacıyla kullanmak isteyen "Yeni Sağ", dunyayı nasıl bir politik yapılanmaya sürüklemek istiyor? İspanyolca konuşulan ülkelerde kitapları en çok satan yazarlardan biri olan Alberto Vâzquez-Figueroa ülkemizde ikinci kez yayımlanıyor. İspanyolca aslından akıcı bir Türkçe'yle dilimize kazandırılan "Yeni Tanrılar"da Figueroa, "çağımızda iktidarı var eden en temel şey olan 'bilgi ve deneyim'in gençliğin ataklığı ile birleşmesi halinde bunun politik/doğal yansımaları ne olabilir? Ve sonsuz gençlik gerçekten gerekli mi?" sorularına yanıt arıyor.

edebiyat / hazırlanan kitaplar

KAPANDA ÜÇ KAPLAN
G. Cabrera Infante

"Kapanda Üç Kaplan", yurdunu ve gençliğini geride bırakmış bir sürgünün belleğindeki Havana'ya ve yitmiş gençliğine adadığı sevecen ve özen yüklü bir anılar toplamıdır. Ancak aynı zamanda devrim öncesi Kübası'nın keskin bir eleştirisini de içerir. Tüm Üçüncü Dünya ülkelerinin ortak yazgısı olan, yayılmacı güçlerin sanatı ve her türlü iletişim aracını kullanarak kendi mitoslarını kabul ettirip kültürde, dilde ve değerlerde yol açtıkları aşınma, romanın ana temalarından birini oluşturur.
Yozlaşan bir toplumdaki kültürlerine ve kökenlerine yabancılaşmış roman kişileri -Cabrera'nın deyimiyle- "gece yaratıkları" Havana gecelerinin barlarında, kulüplerinde, bir gecelik otellerde, kıyı boylarında geceyi yaşarlar; ve çok sesli, birbiriyle çelişen, örtüşen tanıklıklarıyla belleğin süzgecinden geçirilip değişime uğramış imgeler ve sözcüklerle anıların dil ötesi diliyle bir yandan aşk, ölüm, değişiklik, kalımlılık, iletişimsizlik gibi evrensel temaları sorgularken öte yandan müziği, ezgileri, filmleri tüm atmosferiyle ellilerin Havanası'nın renkli bir portresini çizerler. Sanatçı, kışılık, yazın, çevirı ve dilin işleri üzerine tartışmalar ise romanla polemiksel, renkli bir boyut katar.

ayrıntılar önemlidir!..

GÜNLÜK HAYATIN ELEŞTİRİSİ
Bruce Brown

Prof. Dr. Ünsal Oskay, "**Günlük Hayatın Eleştirisi**"ne yazdığı önsözde şöyle diyor: "**Gündelik hayatı inceleyen ve bu olguyu bütün yönleriyle betimleyecek bilgileri ortaya koyabilen analizler yapılmadıkça, günümüz toplumlarındaki siyasal iktidar ilişkilerinin kavranılması mümkün değildir. (...) Gelecekteki insan hayatının farklı olabilmesi için, bugünkü hayatımızın ve bizim bu hayat içindeki davranışlarımızın daha bugünden farklılaşmaya başlaması gereklidir.**"

Bruce Brown bu yapıtında, devrimci sosyal dönüşümün kuram ve uygulamasının artık geleneksel Marksizmin tarihsel süreçleri vurgulama isteğiyle ya da çalışan sınıfların özgürlüklerine kavuşma yolunda verdikleri mücadelelerle sınırlanamayacağını ileri sürmektedir.

Brown'a göre, hem Sovyetler Birliği hem de Doğu ve Batı Avrupa deneyimlerinin ışığında, bu sosyal dönüşüm aynı zamanda devrimci sürecin öznel ve psikolojik boyutlarını yeniden keşfetmeli ve birey yalnızca ekonomik ve politik baskı biçimlerinden değil, bunların yanı sıra psikolojik baskılardan da kendini kurtarmalıdır.

Gündelik hayatın devrimci bir tarzda yeniden kurulması için yöntemler geliştirilmeye çalışılan yapıtta, Yeni Sol hareketin 1960'lı yıllarda edindiği kimi derslerden başka, Marksizmi gündelik hayatın bir eleştirisi olarak yeniden kurmaya çalışan Reich, Fromm, Marcuse, Horkheimer, Lefebvre ve Habermas gibi düşünürlerin katkıları da sergilenmektedir.

ELEŞTİREL AİLE KURAMI
Mark Poster

Ülkemizde hak ettiği kadar ilgi görmyen konulardan biri olan "**aile**" hakkında kapsamlı bir inceleme olarak benzerlerinden öne çıkan "**Eleştirel Aile Kuramı**"nın amacı tarih, sosyoloji ve psikoloji alanlarındaki aile kuramlarının zayıflıklarını göstermek ve daha yeterli bir kuramın başlangıcı için ön hazırlığı yapmaktır.

İki bölümden oluşan kitabın ilk bölümünde M.Poster, Freud'un, Parsons ve Erikson'un, Engels'ın, Reich ve Frankfurt Okulu'nun, Lacan ve aile terapistlerinin aile hakkındaki tezlerini eleştirel biçimde gözden geçirmektedir. İkinci bölümde ise günümüze dek ortaya çıkan aile yapısı modellerinin bir taslağını verirken kendi kuramını geliştirmektedir.

FREUD'dan LACAN'a PSİKANALİZ
Saffet Murat Tura

S.M.Tura bu çalışmasında Freud'un düşünsel gelişimini ana hatlarıyla özetledikten sonra teorisinin bazı ayrıntılarına girerek diğer psikanalitik teorilerle bir karşılaştırmasını yapıyor. Ama esas olarak Lacan'ın psikanaliz teorisini "demistifiye" etmeyi hedef alıyor; hemen bütün dünyada psikiyatrlar, filozoflar, antropologlar ve entelektüeller tarafından olağanüstü güç bulunan Lacan'ın eserindeki "akılcı çekirdeği" -biraz da kendi yorumlarını katarak- yakalamaya çalışıyor.

"Özgürlük, insanın yalnızca kendi irade gücünü ortaya koyması, onu gerçekleştirmesi değildir. Özgürlük daha çok bizim başkalarının varlığını tasarlayabilme gücümüz, başkasını başkası olarak kabul edebilme yeteneğimizdir" diyen Murdoch, dünya edebiyatının önde gelen yazarlarından kabul ediliyor.
Romanlarında daha çok polisiye romanlarda görülen gerilimi başarıyla kurgulamasının yanısıra, felsefi ögeleri de kullanan Murdoch **Kesik Bir Baş**'ta **"evlilik kurumu"**nu merkez alarak **"ahlâk"** kavramını sorguluyor. Okuru, hemen her şeyin olabileceği bir beklenti içine sokarak üç kadın ve üç erkeğin birbirleriyle girdikleri **"çokeşli"** ilişkiler çerçevesinde sadakat, yalancılık, ensest, dürüstlük vb. kavramları mizahi bir dille tartışıyor.
Roman okumanın kimi zaman **"keyif ülkesinde gezinmek"** anlamına geldiğini kanıtlayan bir metin.

"Felsefe ile hikâyeyi çok özgül bir biçimde buluşturması onun sanatının özelliği ve başarısı. **"Kesik Bir Baş"** ise, Murdoch'un belki de en tipik romanı."

Nazan Aksoy/Milliyet Sanat

Murdoch bir detay ve atmosfer yazarıdır. Bütün romanlarında her bir sahne, bir polis romanı gibi düzenlenmiş, konumlanmış ve anlatılmıştır.

Güven Turan/Çerçeve

Son aylarda yayınlanan çeviri romanlar içinde en ilginçlerinden biri, belki de birincisi **"Kesik Bir Baş."**

Nokta

AYRINTI
ROMAN